

กรอบความตกลง
และความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ AEC ที่น่าสนใจ

ศูนย์วิเทศอาเซียน กองการต่างประเทศ
สำนักงานศาลยุติธรรม

กรอบความตกลงและความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับ AEC ที่น่าสนใจ : *ASEAN Framework Agreements and Basic Knowledge about AEC*

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย

ศูนย์วิเทศอาเซียน
กองการต่างประเทศ
สำนักงานศาลยุติธรรม
www.coj.go.th/iad

ISBN	978-616-7273-76-1	
พิมพ์	กรกฎาคม 2558	
จำนวน	1,000 เล่ม	
ที่ปรึกษา	นายภัทรศักดิ์ วรรณแสง	นายบวรศักดิ์ ทวีพัฒน์
	นายสราวุธ เบญจกุล	นายภพ เอกพานิช
	นางกมลทิพย์ กรวิจิตรกุล	
บรรณาธิการ	นางฐิติรัตน์ นรินทรางกูร ณ อยุธยา	
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นางสาวนิภาพัฒน์ วงศ์วัฒนเดชา	
กองบรรณาธิการ	นางอรพินธุ์ เต็มตามมกล	นางสาวณัฐพัชร์ คำชุม
	นายกฤษนันท์ หมอแก้ว	นายพิทักษ์สิน ลีวรจณ์
	นายอำนาจ ดีสม	นายสุกฤษฎี ฝ่องคำพันธุ์

สารจากเลขาธิการ สำนักงานศาลยุติธรรม

ขณะนี้ทุกภาคส่วนของประเทศไทย โดยเฉพาะภาคเศรษฐกิจ มีการตื่นรู้และเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยมีการคาดการณ์ว่าการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของประชากรอาเซียนจะส่งผลให้เกิดการหลั่งไหลของสมาชิกเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมาก และการนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนไม่มากก็น้อย ดังนั้น บทบาทของสำนักงานศาลยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานของภาครัฐที่มีภารกิจสำคัญในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์อย่างชัดเจนในการที่จะพัฒนาระบบงานยุติธรรมไทยไปสู่ความเป็นสากลในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแรงสนับสนุนในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากผลกระทบที่จะมาจากการจัดตั้งประชาคมอาเซียน

ศูนย์วิเทศอาเซียน สำนักงานศาลยุติธรรม ในฐานะที่มีภารกิจหลักในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร บทความทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จึงได้จัดทำหนังสือ “กรอบความตกลงและความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ AEC ที่น่าสนใจ” ทั้งนี้ เพื่อให้เข้าใจกรอบความร่วมมือระหว่างกัน อันจะเป็นการลดอุปสรรคในการประสานงานทุกด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระบบงานยุติธรรม

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษาถึงกรอบความตกลงทางความร่วมมือทั้งเรื่องทั่วไปและข้อกำหนดในกลุ่มประเทศอาเซียน อันจะเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม อันเป็นประโยชน์ต่อภาพลักษณ์และการพัฒนากระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยในบริบทของประชาคมอาเซียน

นายภัทรศักดิ์ วรรณแสง
เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

คำนำ

การจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “อาเซียน” เป็นการรวมตัวของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบไปด้วยสามเสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political and Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio - Cultural Community: ASCC)

ในบรรดาสามเสาหลัก เสาหลักด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นเสาหลักที่น่าสนใจมากที่สุด เนื่องจากมีการตื่นตัวในการเปิดเสรีทางการค้า การค้าบริการ และการลงทุน สำนักงานศาลยุติธรรมในฐานะที่เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจในการอำนวยความสะดวกและได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงได้รวบรวมตัวบทกฎหมายและบทความที่น่าสนใจ เพื่อเผยแพร่ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมายเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและบทความที่น่าสนใจให้แก่ผู้ที่อยู่ในวงการศาลยุติธรรมได้ศึกษาและใช้ประโยชน์ และยังเป็น การรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนภายใต้บริบทของศาลยุติธรรมไทยอีกด้วย

สำนักงานศาลยุติธรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ตามสมควร และเสริมความรู้แก่ท่านผู้อ่านในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

ศูนย์วิเทศอาเซียน กองการต่างประเทศ
สำนักงานศาลยุติธรรม
2558

สารบัญ

CHARTER OF THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2 3
ASEAN TRADE IN GOODS AGREEMENT ความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน (อาทิก้า)	38 96
PROTOCOL TO AMEND CERTAIN ASEAN ECONOMIC AGREEMENTS RELATED TO TRADE IN GOODS พิธีสารเพื่อแก้ไขความตกลงทางเศรษฐกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าของอาเซียน	153 159
ASEAN COMPREHENSIVE INVESTMENT AGREEMENT ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน	164 204
ASEAN FRAMEWORK AGREEMENT ON SERVICES	240
ASEAN AGREEMENT ON THE MOVEMENT OF NATURAL PERSONS ความตกลงว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาของอาเซียน	247 259
ASEAN PROTOCOL ON ENHANCED DISPUTE SETTLEMENT MECHANISM	271
ASEAN FRAMEWORK AGREEMENT ON THE FACILITATION OF INTER-STATE TRANSPORT	296
บทความ การเตรียมความพร้อมทางกฎหมายเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (วิระวา ตั้งสุวรรณ)	314
บทความ นโยบายของศาลยุติธรรมในการเตรียมความพร้อม เมื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ภัทรศักดิ์ วรรณแสง)	318
บทความ ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement : ACIA) (ไกรจักร ธีรตยาสินันท์)	333
บทความ ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA) : เครื่องมือทางกฎหมายในการเปิดเสรีการลงทุนของอาเซียน (อมรรวิไล นิลาพานิช)	343
บทความ การเปิดเสรีสาขาอุตสาหกรรมภายใต้กรอบความตกลง ว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน (ประพันธ์พงษ์ จำอ่อน)	352

CHARTER OF THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS

PREAMBLE

WE, THE PEOPLES of the Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), as represented by the Heads of State or Government of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam:

NOTING with satisfaction the significant achievements and expansion of ASEAN since its establishment in Bangkok through the promulgation of The ASEAN Declaration;

RECALLING the decisions to establish an ASEAN Charter in the Vientiane Action Programme, the Kuala Lumpur Declaration on the Establishment of the ASEAN Charter and the Cebu Declaration on the Blueprint of the ASEAN Charter;

MINDFUL of the existence of mutual interests and interdependence among the peoples and Member States of ASEAN which are bound by geography, common objectives and shared destiny;

INSPIRED by and united under One Vision, One Identity and One Caring and Sharing Community;

กฎบัตรสมาคมแห่งประชาชาติ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อารัมภบท

เรา บรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกของสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) โดยมีประมุขรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลของบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เป็นผู้แทน

รับทราบด้วยความพึงพอใจในความสำเร็จอย่างสูงและการขยายตัวของอาเซียน นับตั้งแต่มีการก่อตั้งขึ้นที่กรุงเทพมหานครด้วยการประกาศใช้ปฏิญญาอาเซียน

ระลึกถึงการตัดสินใจจัดทำกฎบัตรอาเซียน ตามแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ ปฏิญญากัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการจัดทำกฎบัตรอาเซียน และปฏิญญาเซบูว่าด้วยแผนแม่บทของกฎบัตรอาเซียน

ตระหนักถึงการมีผลประโยชน์ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประชาชนและรัฐสมาชิกอาเซียนซึ่งมีความผูกพันกันทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนมีวัตถุประสงค์เดียวกันและชะตากรรมร่วมกัน

ได้รับแรงบันดาลใจและรวมกันภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกัน อัตลักษณ์เดียวกัน และประชาคมที่มีความเชื่ออาทรเดียวกัน

UNITED by a common desire and collective will to live in a region of lasting peace, security and stability, sustained economic growth, shared prosperity and social progress, and to promote our vital interests, ideals and aspirations;

RESPECTING the fundamental importance of amity and cooperation, and the principles of sovereignty, equality, territorial integrity, non- interference, consensus and unity in diversity;

ADHERING to the principles of democracy, the rule of law and good governance, respect for and protection of human rights and fundamental freedoms;

RESOLVED to ensure sustainable development for the benefit of present and future generations and to place the well-being, livelihood and welfare of the peoples at the centre of the ASEAN community building process;

CONVINCED of the need to strengthen existing bonds of regional solidarity to realise an ASEAN Community that is politically cohesive, economically integrated and socially responsible in order to effectively respond to current and future challenges and opportunities;

COMMITTED to intensifying community building through enhanced regional cooperation and integration, in particular by establishing an ASEAN Community comprising the ASEAN Security Community, the ASEAN Economic Community and the ASEAN Socio-Cultural Community, as provided for in the Bali Declaration of ASEAN Concord II;

HEREBY DECIDE to establish, through this Charter, the legal and institutional framework for ASEAN,

AND TO THIS END, the Heads of State or Government of the Member States of ASEAN, assembled in Singapore on the historic occasion of the 40th anniversary of the founding of ASEAN, have agreed to this Charter

ร่วมกันด้วยความปรารถนาเดียวกันและเจตจำนงร่วมกันที่จะดำรงอยู่ในภูมิภาคแห่งสันติภาพ ความมั่นคงและเสถียรภาพที่ถาวร มีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน มีความมั่งคั่งและความก้าวหน้าทางสังคมร่วมกัน และที่จะส่งเสริมผลประโยชน์ อุดมการณ์ และความมุ่งมั่น ปรารถนาที่สำคัญของเรา

เคารพความสำคัญพื้นฐานของมิตรภาพและความร่วมมือ และหลักการแห่งอธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดน การไม่แทรกแซงกัน ฉันทามติและเอกภาพใน ความหลากหลาย

ยึดมั่นในหลักการแห่งประชาธิปไตย หลักนิติธรรม และธรรมาภิบาล การเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ตกลงใจที่จะทำให้แน่ใจถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์ของประชาชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต และตั้งมั่นให้ความเป็นอยู่ที่ดี การดำรงชีวิตและสวัสดิการของประชาชนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน

เชื่อมั่นในความจำเป็นที่จะกระชับสายสัมพันธ์ที่มีอยู่ของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับภูมิภาค เพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่มีความเหนียวแน่นทางการเมือง การรวมตัวทางเศรษฐกิจ และมีความรับผิดชอบทางสังคม เพื่อที่จะตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพต่อความท้าทายและโอกาสในปัจจุบันและอนาคต

ผูกพันที่จะเร่งสร้างประชาคมโดยผ่านความร่วมมือและการรวมตัวในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยการจัดตั้งประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วยประชาคมความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนตามที่ระบุไว้ในปฏิญญาบาหลีว่าด้วยข้อตกลงอาเซียนฉบับที่ 2

ในการนี้ จึงตกลงที่จะจัดทำกรอบทางกฎหมายและทางสถาบันของอาเซียนโดยกฎบัตรนี้

และเพื่อการนี้ ประมุขรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาลของรัฐสมาชิกอาเซียน ซึ่งมาประชุมกันที่สิงคโปร์ ในวาระประวัติศาสตร์ครบรอบ 40 ปีของการก่อตั้งอาเซียน ได้เห็นชอบกับกฎบัตรอาเซียนนี้

CHAPTER 1

PURPOSES AND PRINCIPLES

ARTICLE 1 PURPOSES

The Purposes of ASEAN are:

1. To maintain and enhance peace, security and stability and further strengthen peace-oriented values in the region;
2. To enhance regional resilience by promoting greater political, security, economic and socio-cultural cooperation;
3. To preserve Southeast Asia as a Nuclear Weapon-Free Zone and free of all other weapons of mass destruction;
4. To ensure that the peoples and Member States of ASEAN live in peace with the world at large in a just, democratic and harmonious environment;
5. To create a single market and production base which is stable, prosperous, highly competitive and economically integrated with effective facilitation for trade and investment in which there is free flow of goods, services and investment; facilitated movement of business persons, professionals, talents and labour; and freer flow of capital;
6. To alleviate poverty and narrow the development gap within ASEAN through mutual assistance and cooperation;
7. To strengthen democracy, enhance good governance and the rule of law, and to promote and protect human rights and fundamental freedoms, with due regard to the rights and responsibilities of the Member States of ASEAN;
8. To respond effectively, in accordance with the principle of comprehensive security, to all forms of threats, transnational crimes and transboundary challenges;
9. To promote sustainable development so as to ensure the protection of the region's environment, the sustainability of its natural resources, the preservation of its cultural heritage and the high quality of life of its peoples;

หมวดที่ 1

ความมุ่งประสงค์และหลักการ

ข้อ 1 ความมุ่งประสงค์

ความมุ่งประสงค์ของอาเซียนคือ

1. เพื่อธำรงรักษาและเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคง และเสถียรภาพ กับทั้งเสริมสร้างคุณค่าทางสันติภาพในภูมิภาคให้มากขึ้น
2. เพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวยืดหยุ่นสู่สภาวะปกติของภูมิภาคโดยการส่งเสริมความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
3. เพื่อธำรงรักษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์และปราศจากอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูงอื่นๆ ทุกชนิด
4. เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนและรัฐสมาชิกของอาเซียนอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้โดยสันติในสภาวะที่เป็นธรรม มีประชาธิปไตยและและมีความปรองดองกัน
5. เพื่อสร้างตลาดและฐานการผลิตเดียวที่มีเสถียรภาพ มั่งคั่ง มีความสามารถในการแข่งขันสูง และมีการรวมตัวกันทางเศรษฐกิจซึ่งมีการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ และการลงทุน การเคลื่อนย้ายที่ได้รับความสะดวกของนักธุรกิจ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้มีความสามารถพิเศษ และแรงงาน และการเคลื่อนย้ายอย่างเสรียิ่งขึ้นของเงินทุน
6. เพื่อบรรเทาความยากจนและลดช่องว่างการพัฒนาภายในอาเซียนโดยผ่านความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความร่วมมือ
7. เพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย เพิ่มพูนธรรมาภิบาล และหลักนิติธรรม ตลอดจนส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดย คำนึงถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐสมาชิกของอาเซียน
8. เพื่อตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติต่อสิ่งท้าทายทุกรูปแบบ อาชญากรรมข้ามชาติ และสิ่งท้าทายข้ามพรมแดนอื่นๆ
9. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้แน่ใจว่า ในภูมิภาคมีการคุ้มครองสภาพแวดล้อม ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

10. To develop human resources through closer cooperation in education and life-long learning, and in science and technology, for the empowerment of the peoples of ASEAN and for the strengthening of the ASEAN Community;

11. To enhance the well-being and livelihood of the peoples of ASEAN by providing them with equitable access to opportunities for human development, social welfare and justice;

12. To strengthen cooperation in building a safe, secure and drug - free environment for the peoples of ASEAN;

13. To promote a people-oriented ASEAN in which all sectors of society are encouraged to participate in, and benefit from, the process of ASEAN integration and community building;

14. To promote an ASEAN identity through the fostering of greater awareness of the diverse culture and heritage of the region; and

15. To maintain the centrality and proactive role of ASEAN as the primary driving force in its relations and cooperation with its external partners in a regional architecture that is open, transparent and inclusive.

ARTICLE 2 PRINCIPLES

1. In pursuit of the Purposes stated in Article 1, ASEAN and Member States reaffirm and adhere to the fundamental principles contained in the declarations, agreements, conventions, concords, treaties and other instruments of ASEAN.

2. ASEAN and its Member States shall act in accordance with the following Principles:

- (a) respect for the independence, sovereignty, equality, territorial integrity and national identity of all ASEAN Member States;
- (b) shared commitment and collective responsibility in enhancing regional peace, security and prosperity;
- (c) renunciation of aggression and of the threat or use of force or other actions in any manner inconsistent with international law;
- (d) reliance on peaceful settlement of disputes;
- (e) non-interference in the internal affairs of ASEAN Member States;

10. เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน

11. เพื่อเพิ่มพูนความเป็นอยู่ที่ดีและการดำรงชีวิตของประชาชนอาเซียนด้วยการให้ประชาชนมีโอกาสที่ทัดเทียมกันในการเข้าถึงการพัฒนาคน สวัสดิการสังคม และความยุติธรรม

12. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มั่นคง และปราศจากยาเสพติด สำหรับประชาชนของอาเซียน

13. เพื่อส่งเสริมอาเซียนที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งทุกภาคส่วนของสังคมได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากกระบวนการรวมตัวและการสร้างประชาคมของอาเซียน

14. เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียนโดยผ่านการส่งเสริมความสำนึกถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมรดกของภูมิภาคยิ่งขึ้น และ

15. เพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นศูนย์กลางและบทบาทเชิงรุกของอาเซียนในฐานะพลังขับเคลื่อนหลักในความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับหุ้นส่วนนอกภูมิภาค ในภาพแบบของภูมิภาคที่เปิดกว้าง โปร่งใส และไม่ปิดกั้น

ข้อ 2 หลักการ

1. ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุความมุ่งประสงค์ตามข้อ 1 อาเซียนและรัฐสมาชิก อาเซียน ยืนยันและยึดมั่นในหลักการพื้นฐานที่ปรากฏในปฏิญญา ความตกลงอนุสัญญา ข้อตกลงสนธิสัญญา และตราสารอื่นๆ ของอาเซียน

2. ให้อาเซียนและรัฐสมาชิกอาเซียนปฏิบัติตามหลักการดังต่อไปนี้

- (ก) การเคารพเอกราช อธิปไตย ความเสมอภาค บูรณภาพแห่งดินแดน และอัตลักษณ์แห่งชาติของรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งปวง
- (ข) ความผูกพันและความรับผิดชอบร่วมกันในการเพิ่มพูนสันติภาพ ความมั่นคงและความมั่งคั่งของภูมิภาค
- (ค) การไม่ใช้การรุกราน และการข่มขู่ว่าจะใช้หรือการใช้กำลังหรือการกระทำอื่นใดในลักษณะที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ
- (ง) การอาศัยการระงับข้อพิพาทโดยสันติ
- (จ) การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐสมาชิกอาเซียน

- (f) respect for the right of every Member State to lead its national existence free from external interference, subversion and coercion;
- (g) enhanced consultations on matters seriously affecting the common interest of ASEAN;
- (h) adherence to the rule of law, good governance, the principles of democracy and constitutional government;
- (i) respect for fundamental freedoms, the promotion and protection of human rights, and the promotion of social justice;
- (j) upholding the United Nations Charter and international law, including international humanitarian law, subscribed to by ASEAN Member States;
- (k) Abstention from participation in any policy or activity, including the use of its territory, pursued by any ASEAN Member State or non-ASEAN State or any non-State actor, which threatens the sovereignty, territorial integrity or political and economic stability of ASEAN Member States;
- (l) Respect for the different cultures, languages and religions of the peoples of ASEAN, while emphasising their common values in the spirit of unity in diversity;
- (m) The centrality of ASEAN in external political, economic, social and cultural relations while remaining actively engaged, outward-looking, inclusive and non-discriminatory; and
- (n) Adherence to multilateral trade rules and ASEAN's rules-based regimes for effective implementation of economic commitments and progressive reduction towards elimination of all barriers to regional economic integration, in a market-driven economy.

- (ด) การเคารพสิทธิของรัฐสมาชิกทุกรัฐในการดำรงประชาชาติของตนโดยปราศจากการแทรกแซง การบ่อนทำลาย และการบังคับ จากภายนอก
- (ข) การปรึกษาหารือที่เพิ่มพูนขึ้นในเรื่องที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อผลประโยชน์ร่วมกันของอาเซียน
- (ช) การยึดมั่นต่อหลักนิติธรรม ธรรมาภิบาล หลักการประชาธิปไตยและรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ
- (ณ) การเคารพเสรีภาพพื้นฐาน การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคม
- (ญ) การยึดถือกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ที่รัฐสมาชิกอาเซียนยอมรับ
- (ฎ) การละเว้นจากการมีส่วนร่วมในนโยบายหรือกิจกรรมใดๆ รวมถึงการใช้ดินแดนของตน ซึ่งดำเนินการโดยรัฐสมาชิกอาเซียนหรือรัฐที่มีใช้สมาชิกอาเซียนหรือผู้กระทำที่ไม่ใช่รัฐใดๆ ซึ่งคุกคามอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน หรือเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกอาเซียน
- (ฏ) การเคารพในวัฒนธรรม ภาษาและศาสนาที่แตกต่างของประชาชนอาเซียน โดยเน้นคุณค่าร่วมกันของประชาชนอาเซียนด้วยจิตวิญญาณของเอกภาพในความหลากหลาย
- (ฐ) ความเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในความสัมพันธ์ภายนอกทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยคงไว้ซึ่งความมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน การมองไปภายนอก การไม่ปิดกั้นและการไม่เลือกปฏิบัติ และ
- (ฌ) การยึดมั่นในกฎการค้าพหุภาคีและระบอบของอาเซียนซึ่งมีกฎเป็นพื้นฐาน สำหรับการปฏิบัติตามข้อผูกพันทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อไปสู่การขจัดอุปสรรคที่ขวางต่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค ในระบบเศรษฐกิจซึ่งขับเคลื่อนโดยตลาด

CHAPTER 2 LEGAL PERSONALITY

ARTICLE 3 LEGAL PERSONALITY OF ASEAN

ASEAN, as an inter-governmental organisation, is hereby conferred legal personality.

CHAPTER 3 MEMBERSHIP

ARTICLE 4 MEMBER STATES

The Member States of ASEAN are Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam.

ARTICLE 5 RIGHTS AND OBLIGATIONS

1. Member States shall have equal rights and obligations under this Charter.
2. Member States shall take all necessary measures, including the enactment of appropriate domestic legislation, to effectively implement the provisions of this Charter and to comply with all obligations of membership.
3. In the case of a serious breach of the Charter or non-compliance, the matter shall be referred to Article 20.

หมวดที่ 2 สภาพบุคคลตามกฎหมาย

ข้อ 3 สภาพบุคคลตามกฎหมายของอาเซียน

อาเซียน ในฐานะองค์การระหว่างประเทศในระดับรัฐบาล ได้รับสภาพบุคคลตามกฎหมายโดยกฎบัตรนี้

หมวดที่ 3 สมาชิกภาพ

ข้อ 4 รัฐสมาชิก

รัฐสมาชิกอาเซียน ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ข้อ 5 สิทธิและพันธกรณี

1. ให้รัฐสมาชิกมีสิทธิและพันธกรณีที่เท่าเทียมกันภายใต้กฎบัตรนี้
2. ให้รัฐสมาชิกมีมาตรการที่จำเป็นทุกประการอันรวมถึงการออกกฎหมายภายในที่เหมาะสม เพื่ออนุวัติบทบัญญัติของกฎบัตรนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อปฏิบัติตามพันธกรณีทั้งหมดของรัฐสมาชิก
3. compliance, the matter shall be referred to Article 20. ในกรณีการละเมิดกฎบัตรอย่างร้ายแรง หรือการไม่ปฏิบัติตาม ให้การดำเนินการตามข้อ 20

ARTICLE 6 ADMISSION OF NEW MEMBERS

1. The procedure for application and admission to ASEAN shall be prescribed by the ASEAN Coordinating Council.
2. Admission shall be based on the following criteria:
 - (a) location in the recognised geographical region of Southeast Asia;
 - (b) recognition by all ASEAN Member States;
 - (c) agreement to be bound and to abide by the Charter;
 - (d) ability and willingness to carry out the obligations of Membership.
3. Admission shall be decided by consensus by the ASEAN Summit, upon the recommendation of the ASEAN Coordinating Council.
4. An applicant State shall be admitted to ASEAN upon signing an Instrument of Accession to the Charter.

CHAPTER 4 ORGANS

ARTICLE 7 ASEAN SUMMIT

1. The ASEAN Summit shall comprise the Heads of State or Government of the Member States.
2. The ASEAN Summit shall:
 - (a) be the supreme policy-making body of ASEAN;
 - (b) deliberate, provide policy guidance and take decisions on key issues pertaining to the realisation of the objectives of ASEAN, important matters of interest to Member States and all issues referred to it by the ASEAN Coordinating Council, the ASEAN Community Councils and ASEAN Sectoral Ministerial Bodies;

ข้อ 6 การรับสมาชิกใหม่

1. กระบวนการในการสมัครและการรับสมาชิกของอาเซียนให้กำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน
2. การรับสมาชิกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้
 - (ก) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อันเป็นที่ยอมรับว่าอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - (ข) การยอมรับโดยรัฐสมาชิกอาเซียนทั้งปวง
 - (ค) การตกลงที่จะผูกพันและเคารพกฎบัตรนี้ และ
 - (ง) ความสามารถและความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีของสมาชิกภาพ
3. การรับสมาชิกให้ตัดสินโดยฉันทามติโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ตามข้อเสนอแนะของคณะมนตรีประสานงานอาเซียน
4. รัฐผู้สมัครจะได้รับเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนเมื่อได้ลงนามภาคยานุวัติสารกฎบัตรนี้

หมวดที่ 4 องค์กร

ข้อ 7 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

1. ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนประกอบด้วยประมุขของรัฐ หรือหัวหน้ารัฐบาล ของรัฐสมาชิก
2. ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน:
 - (ก) เป็นองค์กรสูงสุดในการกำหนดนโยบายของอาเซียน
 - (ข) พิจารณาหารือ ให้แนวนโยบาย และตัดสินใจในประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของอาเซียน ในเรื่องสำคัญที่เป็นผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก และในทุกประเด็นที่ได้มีการนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน คณะมนตรีประชาคมอาเซียน และองค์กรระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขา

- (c) instruct the relevant Ministers in each of the Councils concerned to hold ad hoc inter-Ministerial meetings, and address important issues concerning ASEAN that cut across the Community Councils. Rules of procedure for such meetings shall be adopted by the ASEAN Coordinating Council;
- (d) address emergency situations affecting ASEAN by taking appropriate actions;
- (e) decide on matters referred to it under Chapters VII and VIII;
- (f) authorise the establishment and the dissolution of Sectoral Ministerial Bodies and other ASEAN institutions; and
- (g) appoint the Secretary-General of ASEAN, with the rank and status of Minister, who will serve with the confidence and at the pleasure of the Heads of State or Government upon the recommendation of the ASEAN Foreign Ministers Meeting.

3. ASEAN Summit Meetings shall be:

- (a) held twice annually, and be hosted by the Member State holding the ASEAN Chairmanship; and
- (b) convened, whenever necessary, as special or ad hoc meetings to be chaired by the Member State holding the ASEAN Chairmanship, at venues to be agreed upon by ASEAN Member States.

ARTICLE 8 ASEAN COORDINATING COUNCIL

1. The ASEAN Coordinating Council shall comprise the ASEAN Foreign Ministers and meet at least twice a year.

2. The ASEAN Coordinating Council shall

- (a) prepare the meetings of the ASEAN Summit;
- (b) coordinate the implementation of agreements and decisions of the ASEAN Summit;
- (c) coordinate with the ASEAN Community Councils to enhance policy coherence, efficiency and cooperation among them;
- (d) coordinate the reports of the ASEAN Community Councils to the ASEAN Summit;

- (ค) สั่งการให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในแต่ละคณะมนตรีที่เกี่ยวข้องให้จัดการประชุมเฉพาะกิจระหว่างรัฐมนตรี และหารือประเด็นสำคัญเกี่ยวกับอาเซียน ซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างคณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่างๆ ทั้งนี้ ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนรับกฎการดำเนินการประชุมดังกล่าว
 - (ง) สนองตอบสถานการณ์ฉุกเฉินที่กระทบต่ออาเซียนโดยดำเนินมาตรการที่เหมาะสม
 - (จ) ตัดสินใจในเรื่องที่มีการนำเสนอต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนภายใต้หมวดที่ 7 และ 8
 - (ฉ) อนุมัติการจัดตั้งและการยุบองค์กระระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขาและสถาบันอื่นๆ ของอาเซียน และ
 - (ช) แต่งตั้งเลขาธิการอาเซียน ที่มีชั้นและสถานะเทียบเท่ารัฐมนตรีซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่โดยได้รับความไว้วางใจและตามความพอใจของประมุขของรัฐหรือหัวหน้ารัฐบาล ตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน
3. ให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
- (ก) จัดประชุมสองครั้งต่อปี และให้รัฐสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียนเป็นเจ้าภาพ และ
 - (ข) เรียกประชุม เมื่อมีความจำเป็น ในฐานะการประชุมพิเศษหรือเฉพาะกิจ โดยมีประธานการประชุมเป็นรัฐสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียน โดยจัด ในสถานที่ที่รัฐสมาชิกอาเซียนจะตกลงกัน

ข้อ 7 คณะมนตรีประสานงานอาเซียน

1. ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน และประชุมกันอย่างน้อยสองครั้งต่อปี

2. ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียน

- (ก) เตรียมการประชุมของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
- (ข) ประสานการอนุวัติความตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
- (ค) ประสานงานกับคณะมนตรีประชาคมอาเซียนต่างๆ เพื่อเพิ่มความสอดคล้องกันของนโยบาย ประสิทธิภาพ และความร่วมมือระหว่างกัน
- (ง) ประสานการเสนอรายงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียน ต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

- (e) consider the annual report of the Secretary-General on the work of ASEAN;
- (f) consider the report of the Secretary-General on the functions and operations of the ASEAN Secretariat and other relevant bodies;
- (g) approve the appointment and termination of the Deputy Secretaries-General upon the recommendation of the Secretary-General; and
- (h) undertake other tasks provided for in this Charter or such other functions as may be assigned by the ASEAN Summit.

3. The ASEAN Coordinating Council shall be supported by the relevant senior officials.

ARTICLE 9 ASEAN COMMUNITY COUNCILS

1. The ASEAN Community Councils shall comprise the ASEAN Political-Security Community Council, ASEAN Economic Community Council, and ASEAN Socio-Cultural Community Council.

2. Each ASEAN Community Council shall have under its purview the relevant ASEAN Sectoral Ministerial Bodies.

3. Each Member State shall designate its national representation for each ASEAN Community Council meeting.

4. In order to realise the objectives of each of the three pillars of the ASEAN Community, each ASEAN Community Council shall:

- (a) ensure the implementation of the relevant decisions of the ASEAN Summit;
- (b) coordinate the work of the different sectors under its purview, and on issues which cut across the other Community Councils; and
- (c) submit reports and recommendations to the ASEAN Summit on matters under its purview.

5. Each ASEAN Community Council shall meet at least twice a year and shall be chaired by the appropriate Minister from the Member State holding the ASEAN Chairmanship.

6. Each ASEAN Community Council shall be supported by the relevant senior officials.

- (จ) พิจารณารายงานประจำปีของเลขาธิการอาเซียนเกี่ยวกับงานของอาเซียน
 - (ข) พิจารณารายงานของเลขาธิการอาเซียนเกี่ยวกับหน้าที่และกรดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการอาเซียนและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - (ค) เห็นชอบการแต่งตั้งและการพ้นจากหน้าที่ของรองเลขาธิการอาเซียน ตามข้อเสนอแนะของเลขาธิการอาเซียน และ
 - (ง) ปฏิบัติภารกิจอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรนี้ หรือหน้าที่อื่นที่อาจได้รับมอบหมายจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียน
3. ให้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนได้รับการสนับสนุนโดยเจ้าหน้าที่อาวุโสที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 9 คณะมนตรีประชาคมอาเซียน

1. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยคณะมนตรีประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

2. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะมีองค์ระระดับรัฐมนตรีเฉพาะสาขาที่เกี่ยวข้องในขอบข่ายการดำเนินงานของตน

3. ให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐแต่งตั้งผู้แทนของรัฐตนสำหรับการประชุมคณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละเสาหลักของเสาหลักทั้งสามของประชาคมอาเซียน ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะ

- (ก) ทำให้แน่ใจว่ามีการอนุวัติการข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่เกี่ยวข้อง
- (ข) ประสานการปฏิบัติงานของสาขาต่างๆ ที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของตน และในประเด็นซึ่งคาบเกี่ยวกับคณะมนตรีประชาคมอื่นๆ และ
- (ค) เสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของตน

5. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะประชุมกันอย่างน้อยสองครั้งต่อปี และมีประธานการประชุมเป็นรัฐมนตรีที่เหมาะสมจากรัฐสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียน

6. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่อาวุโสที่เกี่ยวข้อง

ARTICLE 10 ASEAN SECTORAL MINISTERIAL BODIES

1. ASEAN Sectoral Ministerial Bodies shall:
 - (a) function in accordance with their respective established mandates;
 - (b) implement the agreements and decisions of the ASEAN Summit under their respective purview;
 - (c) strengthen cooperation in their respective fields in support of ASEAN integration and community-building; and
 - (d) submit reports and recommendations to their respective Community Councils.
2. purview the relevant senior officials and subsidiary bodies to undertake its functions as contained in Annex 1. The Annex may be updated by the Secretary-General of ASEAN upon the recommendation of the Committee of Permanent Representatives without recourse to the provision on Amendments under this Charter.

ARTICLE 11 SECRETARY-GENERAL OF ASEAN AND ASEAN SECRETARIAT

1. The Secretary-General of ASEAN shall be appointed by the ASEAN Summit for a non-renewable term of office of five years, selected from among nationals of the ASEAN Member States based on alphabetical rotation, with due consideration to integrity, capability and professional experience, and gender equality.
2. The Secretary-General shall:
 - (a) carry out the duties and responsibilities of this high office in accordance with the provisions of this Charter and relevant ASEAN instruments, protocols and established practices;
 - (b) facilitate and monitor progress in the implementation of ASEAN agreements and decisions, and submit an annual report on the work of ASEAN to the ASEAN Summit;

ข้อ 10 องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา

1. ให้องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา
 - (ก) ดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรที่มีอยู่
 - (ข) อนุวัติการความตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของแต่ละองค์กร
 - (ค) เสริมสร้างความร่วมมือในสาขาของแต่ละองค์กรให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อสนับสนุนการรวมตัวของอาเซียนและการสร้างประชาคมอาเซียน และ
 - (ง) เสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อคณะมนตรีประชาคมอาเซียนของแต่ละองค์กร
2. องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาแต่ละองค์กรอาจมีเจ้าหน้าที่อาวุโสและองค์กรย่อยที่เกี่ยวข้องในขอบข่ายการดำเนินงานของตนตามที่ระบุในภาคผนวก 1 เพื่อดำเนินหน้าที่ของตน ภาคผนวกดังกล่าวอาจได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย โดยเลขาธิการอาเซียนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการของผู้แทนถาวร โดยไม่ต้องใช้บทบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขภายใต้กฎบัตรนี้

ข้อ 11 เลขาธิการอาเซียนและสำนักงานเลขาธิการอาเซียน

1. ให้เลขาธิการอาเซียนได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีที่ไม่สามารถต่ออายุได้ และให้ได้รับการเลือกจากคนชาติของรัฐสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐานของการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร โดยคำนึงตามสมควรถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความสามารถ รวมถึงประสบการณ์ทางวิชาชีพ และความเท่าเทียมกันทางเพศ
2. ให้เลขาธิการอาเซียน
 - (ก) ปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งระดับสูงนี้ โดยเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎบัตรฉบับนี้และตราสาร พิธีสาร และแนวปฏิบัติที่มีอยู่ของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง
 - (ข) อำนวยความสะดวกและสอดส่องดูแลความคืบหน้าในการอนุวัติการความตกลงและข้อตัดสินใจของอาเซียน และเสนอรายงานประจำปีเกี่ยวกับงานของอาเซียนต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

(c) participate in meetings of the ASEAN Summit, the ASEAN Community Councils, the ASEAN Coordinating Council, and ASEAN Sectoral Ministerial Bodies and other relevant ASEAN meetings;

(d) present the views of ASEAN and participate in meetings with external parties in accordance with approved policy guidelines and mandate given to the Secretary-General; and

(e) recommend the appointment and termination of the Deputy Secretaries-General to the ASEAN Coordinating Council for approval.

3. The Secretary-General shall also be the Chief Administrative Officer of ASEAN.

4. The Secretary-General shall be assisted by four Deputy Secretaries-General with the rank and status of Deputy Ministers. The Deputy Secretaries-General shall be accountable to the Secretary-General in carrying out their functions.

5. The four Deputy Secretaries-General shall be of different nationalities from the Secretary-General and shall come from four different ASEAN Member States.

6. The four Deputy Secretaries-General shall comprise:

(a) two Deputy Secretaries-General who will serve a non-renewable term of three years, selected from among nationals of the ASEAN Member States based on alphabetical rotation, with due consideration to integrity, qualifications, competence, experience and gender equality; and

(b) two Deputy Secretaries-General who will serve a term of three years, which may be renewed for another three years. These two Deputy Secretaries-General shall be openly recruited based on merit.

7. The ASEAN Secretariat shall comprise the Secretary-General and such staff as may be required.

8. The Secretary-General and the staff shall:

(a) uphold the highest standards of integrity, efficiency, and competence in the performance of their duties;

(b) not seek or receive instructions from any government or external party outside of ASEAN; and

(c) refrain from any action which might reflect on their position as ASEAN Secretariat officials responsible only to ASEAN.

(ค) เข้าร่วมในการประชุมต่างๆ ของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน คณะมนตรีประชาคมอาเซียน คณะมนตรีประสานงานอาเซียน และองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาและการประชุมอาเซียนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ง) เสนอข้อคิดเห็นของอาเซียนและเข้าร่วมการประชุมกับภาคีภายนอกตามแนวนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบและตามอำนาจหน้าที่ ที่เลขาธิการอาเซียนได้รับมอบหมายและ

(จ) เสนอแนะการแต่งตั้งและการพ้นจากหน้าที่ของรองเลขาธิการอาเซียนต่อคณะมนตรีประสานงานอาเซียน เพื่อให้ความเห็นชอบ

3. ให้เลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของอาเซียนด้วย

4. ให้เลขาธิการอาเซียนได้รับการสนับสนุนจากรองเลขาธิการอาเซียนสี่คน ซึ่งมีชั้นและสถานะของรัฐมนตรีช่วยว่าการ โดยให้รองเลขาธิการอาเซียนรับผิดชอบต่อเลขาธิการอาเซียนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

5. รองเลขาธิการอาเซียนทั้งสี่คนต้องมีสัญชาติที่แตกต่างจากเลขาธิการอาเซียนและมาจากรัฐสมาชิกที่ต่างกัันสี่รัฐสมาชิกอาเซียน

6. ให้รองเลขาธิการอาเซียนสี่คน ประกอบด้วย

(ก) รองเลขาธิการอาเซียนสองคน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีที่ไม่สามารถต่ออายุ

ได้ ซึ่งได้รับเลือกจากคนชาติของรัฐสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐานของการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร โดยคำนึงตามสมควรถึงความซื่อสัตย์สุจริตคุณสมบัตินี้ความสามารถ ประสบการณ์ และความเท่าเทียมกันทางเพศ และ

(ข) รองเลขาธิการอาเซียนสองคน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีและอาจต่ออายุได้อีกสามปีให้รองเลขาธิการอาเซียนสองคนนี้ได้รับการคัดเลือกโดยเปิดกว้างบนพื้นฐานของความรู้ความสามารถ

7. ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนประกอบด้วยเลขาธิการอาเซียนและพนักงานตามที่เป็น

8. ให้เลขาธิการอาเซียนและพนักงาน

(ก) ยึดมั่นในมาตรฐานสูงสุดของความซื่อสัตย์สุจริต ความมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

(ข) ไม่ขอหรือรับคำสั่งจากรัฐบาลหรือภาคีภายนอกอาเซียนใดๆ และ

(ค) ละเว้นจากการดำเนินการใด ซึ่งอาจมีผลสะท้อนถึงตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งรับผิดชอบต่ออาเซียนเท่านั้น

9. Each ASEAN Member State undertakes to respect the exclusively ASEAN character of the responsibilities of the Secretary-General and the staff, and not to seek to influence them in the discharge of their responsibilities.

ARTICLE 12 COMMITTEE OF PERMANENT REPRESENTATIVES TO ASEAN

1. Each ASEAN Member State shall appoint a Permanent Representative to ASEAN with the rank of Ambassador based in Jakarta.

2. The Permanent Representatives collectively constitute a Committee of Permanent Representatives, which shall:

- (a) support the work of the ASEAN Community Councils and ASEAN Sectoral Ministerial Bodies;
- (b) coordinate with ASEAN National Secretariats and other ASEAN Sectoral Ministerial Bodies;
- (c) liaise with the Secretary-General of ASEAN and the ASEAN Secretariat on all subjects relevant to its work;
- (d) facilitate ASEAN cooperation with external partners; and
- (e) perform such other functions as may be determined by the ASEAN Coordinating Council.

ARTICLE 13 ASEAN NATIONAL SECRETARIATS

Each ASEAN Member State shall establish an ASEAN National Secretariat which shall:

- (a) serve as the national focal point;
- (b) be the repository of information on all ASEAN matters at the national level;
- (c) coordinate the implementation of ASEAN decisions at the national level;
- (d) coordinate and support the national preparations of ASEAN meetings;
- (e) promote ASEAN identity and awareness at the national level; and
- (f) contribute to ASEAN community building.

9. รัฐสมาชิกอาเซียนแต่ละรัฐรับที่จะเคารพต่อความรับผิดชอบของเลขาธิการและพนักงาน อันมีลักษณะเฉพาะของอาเซียน และจะไม่แสวงหาที่จะมีอิทธิพลต่อเลขาธิการอาเซียนและพนักงาน ในการปฏิบัติตามความรับผิดชอบของบุคคลเหล่านั้น

ข้อ 12 คณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน

1. ให้รัฐสมาชิกอาเซียนแต่ละรัฐแต่งตั้งผู้แทนถาวรประจำอาเซียนหนึ่งคน ในชั้นเอกอัครราชทูตที่มีถิ่นพำนัก ณ กรุงจาการ์ตา

2. ผู้แทนถาวรประกอบรวมกันเป็นคณะกรรมการผู้แทนถาวร ซึ่งต้อง

- (ก) สนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียนและองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา
- (ข) ประสานงานกับสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ และองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขาอื่นๆ
- (ค) ติดต่อประสานงานกับเลขาธิการอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียนในทุกรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของตน
- (ง) อำนวยความสะดวกความร่วมมือของอาเซียนกับหุ้นส่วนภายนอก และ
- (จ) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่อาจกำหนดโดยคณะมนตรีประสานงานอาเซียน

ข้อ 13 สำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ

ให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจัดตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ ซึ่งต้อง

- (ก) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลางแห่งชาติ
- (ข) เป็นหน่วยงานระดับชาติ ซึ่งเก็บรักษาข้อสนเทศในเรื่องทั้งปวงเกี่ยวกับอาเซียน
- (ค) ประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับการอนุมัติการขอตัดสินใจของอาเซียน
- (ง) ประสานงานและสนับสนุนการเตรียมการระดับชาติของการประชุมอาเซียน
- (จ) ส่งเสริมอัตลักษณ์และความสำนึกเกี่ยวกับอาเซียนในระดับชาติ และ
- (ฉ) มีส่วนร่วมสร้างประชาคมอาเซียน

ARTICLE 14 ASEAN HUMAN RIGHTS BODY

1. In conformity with the purposes and principles of the Charter relating to the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms, ASEAN shall establish an ASEAN human rights body.

2. This ASEAN human rights body shall operate in accordance with the terms of reference to be determined by the ASEAN Foreign Ministers Meeting.

ARTICLE 15 ASEAN FOUNDATION

1. The ASEAN Foundation shall support the Secretary-General of ASEAN and collaborate with the relevant ASEAN bodies to support ASEAN community-building by promoting greater awareness of the ASEAN identity, people-to-people interaction, and close collaboration among the business sector, civil society, academia and other stakeholders in ASEAN.

2. The ASEAN Foundation shall be accountable to the Secretary-General of ASEAN, who shall submit its report to the ASEAN Summit through the ASEAN Coordinating Council.

CHAPTER 5 ENTITIES ASSOCIATED WITH ASEAN

ARTICLE 16 ENTITIES ASSOCIATED WITH ASEAN

1. ASEAN may engage with entities which support the ASEAN Charter, in particular its purposes and principles. These associated entities are listed in Annex 2

ข้อ 14 องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน

1. โดยสอดคล้องกับความมุ่งประสงค์และหลักการของกฎบัตรอาเซียนเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ให้อาเซียนจัดตั้งองค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนขึ้น

2. องค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียนนี้ต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ซึ่งจะกำหนด โดยที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน

ข้อ 15 มูลนิธิอาเซียน

1. ให้มูลนิธิอาเซียนสนับสนุนเลขาธิการอาเซียนและดำเนินการร่วมกับองค์กรของอาเซียนที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยการส่งเสริมความสำคัญที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน และการดำเนินการร่วมกันที่ใกล้ชิดระหว่างภาคธุรกิจ ภาค ประชาสังคม นักวิชาการ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในอาเซียน

2. ให้มูลนิธิอาเซียนรับผิดชอบต่อเลขาธิการอาเซียน ผู้ซึ่งต้องเสนอรายงานของมูลนิธิฯ ต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียนผ่านคณะมนตรีประสานงานอาเซียน

หมวดที่ 5 องคภาวะที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

ข้อ 16 องคภาวะที่มีความสัมพันธ์กับอาเซียน

1. อาเซียนอาจมีความสัมพันธ์กับองคภาวะซึ่งสนับสนุนกฎบัตรอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมุ่งประสงค์และหลักการของอาเซียน องคภาวะที่มี ความสัมพันธ์เหล่านี้จะอยู่ในภาคผนวก 2

2. Rules of procedure and criteria for engagement shall be prescribed by the Committee of Permanent Representatives upon the recommendation of the Secretary-General of ASEAN.

3. Annex 2 may be updated by the Secretary-General of ASEAN upon the recommendation of the Committee of Permanent Representatives without recourse to the provision on Amendments under this Charter.

CHAPTER 6 IMMUNITIES AND PRIVILEGES

ARTICLE 17 IMMUNITIES AND PRIVILEGES OF ASEAN

1. ASEAN shall enjoy in the territories of the Member States such immunities and privileges as are necessary for the fulfilment of its purposes.

2. The immunities and privileges shall be laid down in separate agreements between ASEAN and the host Member State.

ARTICLE 18 IMMUNITIES AND PRIVILEGES OF THE SECRETARY-GENERAL OF ASEAN AND STAFF OF THE ASEAN SECRETARIAT

1. The Secretary-General of ASEAN and staff of the ASEAN Secretariat participating in official ASEAN activities or representing ASEAN in the Member States shall enjoy such immunities and privileges as are necessary for the independent exercise of their functions.

2. The immunities and privileges under this Article shall be laid down in a separate ASEAN agreement.

2. ให้คณะกรรมการผู้แทนถาวรบัญญัติกฎการดำเนินงานและหลักเกณฑ์สำหรับการมีความสัมพันธ์ตามข้อเสนอแนะของเลขาธิการอาเซียน

3. ภาคผนวก 2 อาจได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยโดยเลขาธิการอาเซียนตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้แทนถาวร โดยไม่ต้องใช้บทบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขภายใต้กฎบัตรนี้

หมวดที่ 6 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์

ข้อ 17 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของอาเซียน

1. ให้อาเซียนได้รับความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ในดินแดนของรัฐสมาชิกที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุความมุ่งประสงค์ของอาเซียน

2. ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์จะถูกกำหนดไว้ในความตกลงต่างหากระหว่างอาเซียนและรัฐสมาชิกเจ้าภาพ

ข้อ 18 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของเลขาธิการอาเซียนและพนักงานของ สำนักเลขาธิการอาเซียน

1. ให้เลขาธิการอาเซียนและพนักงานของสำนักเลขาธิการอาเซียนที่เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ อันเป็นทางการของอาเซียนหรือทำการแทนอาเซียนในรัฐสมาชิก ได้รับความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่อย่างอิสระของตน

2. ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ภายใต้ข้อนี้จะถูกกำหนดไว้ในความตกลงต่างหากของอาเซียน

ARTICLE 19 IMMUNITIES AND PRIVILEGES OF THE PERMANENT REPRESENTATIVES AND OFFICIALS ON ASEAN DUTIES

1. The Permanent Representatives of the Member States to ASEAN and officials of the Member States participating in official ASEAN activities or representing ASEAN in the Member States shall enjoy such immunities and privileges as are necessary for the exercise of their functions.

2. The immunities and privileges of the Permanent Representatives and officials on ASEAN duties shall be governed by the 1961 Vienna Convention on Diplomatic Relations or in accordance with the national law of the ASEAN Member State concerned.

CHAPTER 7 DECISION-MAKING

ARTICLE 20 CONSULTATION AND CONSENSUS

1. As a basic principle, decision-making in ASEAN shall be based on consultation and consensus.

2. Where consensus cannot be achieved, the ASEAN Summit may decide how a specific decision can be made.

3. Nothing in paragraphs 1 and 2 of this Article shall affect the modes of decision-making as contained in the relevant ASEAN legal instruments.

4. In the case of a serious breach of the Charter or non-compliance, the matter shall be referred to the ASEAN Summit for decision.

ARTICLE 21 IMPLEMENTATION AND PROCEDURE

1. Each ASEAN Community Council shall prescribe its own rules of procedure.

2. In the implementation of economic commitments, a formula for flexible participation, including the ASEAN Minus X formula, may be applied where there is a consensus to do so.

ข้อ 19 ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของผู้แทนถาวรและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของอาเซียน

1. ให้ผู้แทนถาวรของรัฐสมาชิกประจำอาเซียนและเจ้าหน้าที่ของรัฐสมาชิกที่เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ อันเป็นทางการของอาเซียนหรือทำการแทนอาเซียนในรัฐสมาชิกได้รับความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

2. ให้ความคุ้มกันและเอกสิทธิ์ของผู้แทนถาวรและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ของอาเซียนอยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ทางทูต ค.ศ. 1961 หรือเป็นไปตามกฎหมายภายในของรัฐสมาชิกอาเซียนที่เกี่ยวข้อง

หมวดที่ 7 การตัดสินใจ

ข้อ 20 การปรึกษาหารือและฉันทามติ

1. โดยหลักการพื้นฐานให้การตัดสินใจของอาเซียนอยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือและฉันทามติ

2. หากไม่สามารถหาฉันทามติได้ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนอาจตัดสินใจว่าจะทำการตัดสินใจเฉพาะเรื่องนั้นอย่างไร

3. ไม่มีความใดในวรรค 1 และ 2 ของข้อนี้กระทบถึงวิธีการตัดสินใจที่ระบุอยู่ในตราสารทางกฎหมายของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง

4. ในกรณีที่มีการละเมิดกฎบัตรอย่างร้ายแรง หรือการไม่ปฏิบัติตาม ให้เสนอเรื่องดังกล่าวไปยัง ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเพื่อการตัดสินใจ

ข้อ 21 การอนุวัติการและขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ให้คณะมนตรีประชาคมอาเซียนแต่ละคณะบัญญัติกฎว่าด้วยขั้นตอนการดำเนินงานของตนเอง

2. ในการอนุวัติการตามข้อผูกพันด้านเศรษฐกิจ อาจนำรูปแบบการเข้าร่วมแบบยืดหยุ่นรวมถึงรูปแบบอาเซียนที่ไม่รวมสมาชิกบางรัฐมาใช้ หากมีฉันทามติ

CHAPTER 8

SETTLEMENT OF DISPUTES

ARTICLE 22 GENERAL PRINCIPLES

1. Member States shall endeavour to resolve peacefully all disputes in a timely manner through dialogue, consultation and negotiation.
2. ASEAN shall maintain and establish dispute settlement mechanisms in all fields of ASEAN cooperation.

ARTICLE 23 GOOD OFFICES, CONCILIATION AND MEDIATION

1. Member States which are parties to a dispute may at any time agree to resort to good offices, conciliation or mediation in order to resolve the dispute within an agreed time limit.
2. Parties to the dispute may request the Chairman of ASEAN or the Secretary-General of ASEAN, acting in an ex-officio capacity, to provide good offices, conciliation or mediation.

ARTICLE 24 DISPUTE SETTLEMENT MECHANISMS IN SPECIFIC INSTRUMENTS

1. Disputes relating to specific ASEAN instruments shall be settled through the mechanisms and procedures provided for in such instruments.
2. Disputes which do not concern the interpretation or application of any ASEAN instrument shall be resolved peacefully in accordance with the Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia and its rules of procedure.
3. Where not otherwise specifically provided, disputes which concern the interpretation or application of ASEAN economic agreements shall be settled in accordance with the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism.

หมวดที่ 8

การระงับข้อพิพาท

ข้อ 22 หลักการทั่วไป

1. รัฐสมาชิกต้องพยายามที่จะระงับข้อพิพาททั้งปวงอย่างสันติให้ทัน่วงที โดยผ่านการสนทนา การปรึกษาหารือ และการเจรจา
2. ให้อาเซียนจัดตั้งและดำรงไว้ซึ่งกลไกการระงับข้อพิพาทในทุกสาขาความร่วมมือของอาเซียน

ข้อ 23 คนกลางที่น่าเชื่อถือ การประนีประนอม และการไกล่เกลี่ย

1. รัฐสมาชิกที่เป็นคู่กรณีในข้อพิพาทอาจจะตกลงกันเมื่อใดก็ได้ที่จะใช้คนกลางที่น่าเชื่อถือ การประนีประนอม หรือการไกล่เกลี่ย เพื่อระงับข้อพิพาท ภายในระยะเวลาที่ตกลงกัน
2. คู่กรณีในข้อพิพาทอาจร้องขอให้ประธานอาเซียน หรือเลขาธิการอาเซียนทำหน้าที่ โดยตำแหน่งเป็นคนกลางที่น่าเชื่อถือ ประนีประนอม หรือไกล่เกลี่ย

ข้อ 24 กลไกระงับข้อพิพาทตามตราสารเฉพาะ

1. ให้ระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับตราสารเฉพาะของอาเซียนโดยกลไก และขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้ในตราสารนั้นๆ
2. ให้ระงับข้อพิพาทที่ไม่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้ตราสารอาเซียนใดๆ โดยสันติตามสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตามกฎการดำเนินงานของสนธิสัญญาดังกล่าว
3. ในกรณีที่มิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ ให้ระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้ความตกลงทางเศรษฐกิจของอาเซียนตามพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน

ARTICLE 25 ESTABLISHMENT OF DISPUTE SETTLEMENT MECHANISMS

Where not otherwise specifically provided, appropriate dispute settlement mechanisms, including arbitration, shall be established for disputes which concern the interpretation or application of this Charter and other ASEAN instruments.

ARTICLE 26 UNRESOLVED DISPUTES

When a dispute remains unresolved, after the application of the preceding provisions of this Chapter, this dispute shall be referred to the ASEAN Summit, for its decision.

ARTICLE 27 COMPLIANCE

1. The Secretary-General of ASEAN, assisted by the ASEAN Secretariat or any other designated ASEAN body, shall monitor the compliance with the findings, recommendations or decisions resulting from an ASEAN dispute settlement mechanism, and submit a report to the ASEAN Summit.

2. Any Member State affected by non-compliance with the findings, recommendations or decisions resulting from an ASEAN dispute settlement mechanism, may refer the matter to the ASEAN Summit for a decision.

ARTICLE 28 UNITED NATIONS CHARTER PROVISIONS AND OTHER RELEVANT INTERNATIONAL PROCEDURES

Unless otherwise provided for in this Charter, Member States have the right of recourse to the modes of peaceful settlement contained in Article 33(1) of the Charter of the United Nations or any other international legal instruments to which the disputing Member States are parties.

ข้อ 25 การจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาท

ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ ให้มีการจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาทที่เหมาะสม รวมถึงการอนุญาโตตุลาการ สำหรับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้อำนาจนี้ และตราสารอาเซียนอื่นๆ

ข้อ 26 ข้อพิพาทที่มีอจระงับได้

ในกรณีที่ยังคงระงับข้อพิพาทไม่ได้ ภายหลังจากการใช้บทบัญญัติก่อนหน้านี้ในหมวดนี้แล้ว ให้เสนอข้อพิพาทนั้นไปยังที่ประชุมสุดยอดอาเซียน เพื่อตัดสิน

ข้อ 27 การปฏิบัติตาม

1. เลขานุการอาเซียนโดยความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการอาเซียน หรือองค์กรอาเซียนอื่นๆ ที่ได้รับแต่งตั้ง ต้องสอดส่องดูแลการปฏิบัติตามผลการวินิจฉัย ข้อเสนอแนะ หรือข้อตัดสินใจ ซึ่งเป็นผลจากกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน และเสนอรายงานไปยังที่ประชุมสุดยอดอาเซียน

2. รัฐสมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากการไม่ปฏิบัติตามผลการวินิจฉัย ข้อเสนอแนะ หรือข้อตัดสินใจ ซึ่งเป็นผลจากกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน อาจส่งเรื่องให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียนเพื่อตัดสิน

ข้อ 28 บทบัญญัติของกฎบัตรสหประชาชาติ และกระบวนการระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในกฎบัตรนี้ รัฐสมาชิกยังคงไว้ซึ่งสิทธิที่จะใช้วิธีการระงับข้อพิพาทอย่างสันติที่ระบุไว้ในข้อ 33(1) ของกฎบัตรสหประชาชาติ หรือตราสารกฎหมายระหว่างประเทศอื่นๆ ที่รัฐสมาชิกคู่พิพาทเป็นภาคี

CHAPTER 9

BUDGET AND FINANCE

ARTICLE 29 GENERAL PRINCIPLES

1. ASEAN shall establish financial rules and procedures in accordance with international standards.
2. ASEAN shall observe sound financial management policies and practices and budgetary discipline.
3. Financial accounts shall be subject to internal and external audits.

ARTICLE 30 OPERATIONAL BUDGET AND FINANCES OF THE ASEAN SECRETARIAT

1. The ASEAN Secretariat shall be provided with the necessary financial resources to perform its functions effectively.
2. The operational budget of the ASEAN Secretariat shall be met by ASEAN Member States through equal annual contributions which shall be remitted in a timely manner.
3. The Secretary-General shall prepare the annual operational budget of the ASEAN Secretariat for approval by the ASEAN Coordinating Council upon the recommendation of the Committee of Permanent Representatives.

หมวด 9

งบประมาณและการเงิน

ข้อ 29 หลักการทั่วไป

1. อาเซียนต้องกำหนดกฎและขั้นตอนการดำเนินงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
2. อาเซียนต้องปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการทางการเงินที่ดีและระเบียบวินัยด้านงบประมาณ
3. บัญชีการเงินต้องได้รับการตรวจสอบภายในและภายนอก

ข้อ 30 งบประมาณสำหรับการดำเนินงานและการเงินของสำนักเลขาธิการอาเซียน

1. สำนักเลขาธิการอาเซียนต้องได้รับเงินที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. งบประมาณสำหรับการดำเนินงานของสำนักเลขาธิการอาเซียนต้องมาจากรัฐสมาชิกอาเซียนโดยค่านำร่องประจำปีรัฐละเท่าๆ กัน ซึ่งจะต้องส่งให้ทันตามกำหนด
3. เลขาธิการต้องเตรียมงบประมาณสำหรับการดำเนินงานประจำปีของสำนักเลขาธิการอาเซียนเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะมนตรีประสานงานอาเซียน โดยคำแนะนำของคณะกรรมการผู้แทนถาวร

ASEAN TRADE IN GOODS AGREEMENT

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic (Lao PDR), Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam, Member States of the Association of Southeast Asian Nations (hereinafter collectively referred to as "Member States" or singularly as "Member State"):

RECALLING the Leaders' decision to establish the ASEAN Community, comprising three pillars, namely the ASEAN Political-Security Community (APSC), the ASEAN Economic Community (AEC) and the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC), made in the Declaration of ASEAN Concord II signed on 7 October 2003 in Bali, Indonesia, and in the ASEAN Charter signed on 20 November 2007 in Singapore;

DETERMINED to realise the goals of establishing ASEAN as a single market and production base characterised by free flow of goods, services, investment, skilled labour and freer flow of capital envisaged in the ASEAN Charter and the Declaration on the ASEAN Economic Community Blueprint signed by the Leaders on 20 November 2007 in Singapore;

RECOGNISING the significant achievements and contribution of the existing ASEAN economic agreements and instruments in various areas in facilitating free flow of goods in the region, including the Agreement on ASEAN Preferential Trading Arrangements (1977), the Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area (1992), the ASEAN Agreement on Customs (1997), the ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements (1998), the e-ASEAN Framework Agreement (2000), the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature (2003), the ASEAN Framework Agreement for the Integration of Priority Sectors (2004), the Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window (2005);

DESIRING to move forward by developing a comprehensive ASEAN Trade in Goods Agreement which is built upon the commitments under the existing ASEAN economic agreements to provide a legal framework to realise free flow of goods in the region;

CONFIDENT that a comprehensive ASEAN Trade in Goods Agreement would minimise barriers and deepen economic linkages among Member States, lower business costs, increase trade, investment and economic efficiency, create a larger market with greater opportunities and larger economies of scale for the businesses of Member States and create and maintain a competitive investment area;

RECOGNISING the different stages of economic development between and among Member States and the need to address the development gaps and facilitate increasing participation of the Member States, especially Cambodia, Lao PDR, Myanmar and Viet Nam, in the AEC through the provision of flexibility and technical and development co-operation;

RECOGNISING FURTHER the provisions of the ministerial declarations of the World Trade Organization on measures in favour of least-developed countries;

ACKNOWLEDGING the important role and contribution of the business sector in enhancing trade and investment among Member States and the need to further promote and facilitate their participation through the various ASEAN business associations in the realisation of the ASEAN Economic Community; and

RECOGNISING the role of regional trade arrangements as a catalyst in accelerating regional and global trade liberalisation and trade facilitation and as building blocks in the framework of the multilateral trading system;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

CHAPTER 1 GENERAL PROVISIONS

Article 1 Objective

The objective of this Agreement is to achieve free flow of goods in ASEAN as one of the principal means to establish a single market and production base for the deeper economic integration of the region towards the realisation of the AEC by 2015.

Article 2 General Definitions

1. For the purposes of this Agreement, unless the context otherwise requires:

(a) ASEAN means the Association of Southeast Asian Nations, which comprises Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, Lao PDR, Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam;

(b) customs authorities means the competent authorities that are responsible under the law of a Member State for the administration of customs laws;

(c) customs duties means any customs or import duty and a charge of any kind imposed in connection with the importation of a good, but does not include any:

(i) charge equivalent to an internal tax imposed consistently with the provisions of paragraph 2 of Article III of GATT 1994, in respect of the like domestic goods or in respect of goods from which the imported goods have been manufactured or produced in whole or in part;

(ii) anti-dumping or countervailing duty applied consistent with the provisions of Article VI of GATT 1994, the Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994, and the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures in Annex 1A to the WTO Agreement; or

(iii) fee or any charge commensurate with the cost of services rendered.

(d) customs laws means such laws and regulations administered and enforced by the customs authorities of each Member State concerning the importation, exportation, transit, transshipment, and storage of goods as they relate to customs duties, charges, and other taxes, or to prohibitions, restrictions, and other similar controls with respect to the movement of controlled items across the boundary of the customs territory of each Member State;

(e) customs value of goods means the value of goods for the purposes of levying ad valorem customs duties on imported goods;

(f) days means calendar days, including weekends and holidays;

(g) foreign exchange restrictions means measures taken by Member States in the form of restrictions and other administrative procedures in foreign exchange which have the effect of restricting trade;

(h) GATT 1994 means the General Agreement on Tariffs and Trade 1994, including its Notes and Supplementary Provisions, contained in Annex 1A to the WTO Agreement;

(i) Harmonized System or HS means the Harmonized Commodity Description and Coding System set out in the Annex to the International Convention on the Harmonized Commodity Description and Coding System, including any amendments adopted and implemented by the Member States in their respective laws;

(j) MFN means Most-Favoured-Nation treatment in the WTO;

(k) non-tariff barriers means measures other than tariffs which effectively prohibit or restrict imports or exports of goods within Member States;

(l) originating goods means goods that qualify as originating in a Member State in accordance with the provisions of Chapter 3;

(m) preferential tariff treatment means tariff concessions granted to originating goods as reflected by the tariff rates applicable under this Agreement;

(n) quantitative restrictions means measures intended to prohibit or restrict quantity of trade with other Member States, whether made effective through quotas, licences or other measures with equivalent effect, including administrative measures and requirements which restrict trade;

(o) this Agreement or ATIGA means the ASEAN Trade in Goods Agreement;

(p) WTO means the World Trade Organization; and

(q) WTO Agreement means the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, done on 15 April 1994 and the other agreements negotiated thereunder.

2. In this Agreement, all words in the singular shall include the plural and all words in the plural shall include the singular, unless otherwise indicated in the context.

Article 3 Classification of Goods

For the purposes of this Agreement, the classification of goods in trade between and among Member States shall be in accordance with the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature (AHTN) as set out in the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature signed on 7 August 2003 and any amendments thereto.

Article 4 Product Coverage

This Agreement shall apply to all products under the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature (AHTN).

Article 5 Most Favoured Nation Treatment

With respect to import duties, after this Agreement enters into force, if a Member State enters into any agreement with a non-Member State where commitments are more favourable than that accorded under this Agreement, the other Member States have the right to request for negotiations with that Member State to request for the incorporation herein of treatment no less favourable than that provided under the aforesaid agreement. The decision to extend such tariff preference will be on a unilateral basis. The extension of such tariff preference shall be accorded to all Member States.

Article 6 National Treatment on Internal Taxation and Regulation

Each Member State shall accord national treatment to the goods of the other Member States in accordance with Article III of GATT 1994. To this end, Article III of GATT 1994 is incorporated into and shall form part of this Agreement, mutatis mutandis.

Article 7 Fees and Charges Connected with Importation and Exportation

1. Each Member State shall ensure, in accordance with Article VIII.1 of GATT 1994, that all fees and charges of whatever character (other than import or export duties, charges equivalent to an internal tax or other internal charge applied consistently with Article III.2 of GATT 1994, and anti-dumping and countervailing duties) imposed on or in connection with import or export are limited in amount to the approximate cost of services rendered and do not represent an indirect protection to domestic goods or a taxation on imports or exports for fiscal purposes.

2. Each Member State shall promptly publish details of the fees and charges that it imposes in connection with importation or exportation, and shall make such information available on the internet.

Article 8 General Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination among Member States where the same conditions prevail, or a disguised restriction on international trade, nothing in this Agreement shall be construed to prevent the adoption or enforcement by a Member State of measures:

- (a) necessary to protect public morals;
- (b) necessary to protect human, animal or plant life or health;
- (c) relating to the importations or exportations of gold or silver;

(d) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Agreement, including those relating to customs enforcement, the enforcement of monopolies operated under paragraph 4 of Article II and Article XVII of GATT 1994, the protection of patents, trademarks and copyrights, and the prevention of deceptive practices;

(e) relating to the products of prison labour;

(f) imposed for the protection of national treasures of artistic, historic or archaeological value;

(g) relating to the conservation of exhaustible natural resources if such measures are made effective in conjunction with restrictions on domestic production or consumption;

(h) undertaken in pursuance of the obligations under any intergovernmental commodity agreement which conforms to criteria submitted to the WTO and not disapproved by it or which is itself so submitted and not so disapproved;

(i) involving restrictions on exports of domestic materials necessary to ensure essential quantities of such materials to a domestic processing industry during periods when the domestic price of such materials is held below the world price as part of a governmental stabilisation plan, provided that such restrictions shall not operate to increase the exports of or the protection afforded to such domestic industry, and shall not depart from the provisions of this Agreement relating to non-discrimination; and

(j) essential to the acquisition or distribution of products in general or local short supply, provided that any such measures shall be consistent with the principle that all Member States are entitled to an equitable share of the international supply of such products, and that any such measures, which are inconsistent with the other provisions of this Agreement shall be discontinued as soon as the conditions giving rise to them have ceased to exist.

Article 9 Security Exceptions

Nothing in this Agreement shall be construed:

(a) to require any Member State to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or

(b) to prevent any Member State from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:

(i) relating to fissionable materials or the materials from which they are derived;

(ii) relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic in other goods and materials as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment;

(iii) taken so as to protect critical public infrastructure, including communications, power and water infrastructures, from deliberate attempts intended to disable or degrade such infrastructure;

(iv) taken in time of domestic emergency, or war or other emergency in international relations; or

(c) to prevent any Member State from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

Article 10 Measures to Safeguard the Balance-of-Payments

Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Member State from taking any measure for balance-of-payments purposes. A Member State taking such measure shall do so in accordance with the conditions established under Article XII of GATT 1994 and the Understanding on Balance-of-Payments Provisions of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994 in Annex 1A to the WTO Agreement.

Article 11 Notification Procedures

1. Unless otherwise provided in this Agreement, Member States shall notify any action or measure that they intend to take:

(a) which may nullify or impair any benefit to other Member States, directly or indirectly under this Agreement; or

(b) when the action or measure may impede the attainment of any objective of this Agreement.

2. Without affecting the generality of the obligations of Member States under paragraph 1 of this Article, the notification procedures shall apply, but need not be limited, to changes in the measures as listed in Annex 1 and amendments thereto.

3. A Member State shall make a notification to Senior Economic Officials Meeting (SEOM) and the ASEAN Secretariat before effecting such action or measure referred to in paragraph 1 of this Article. Unless otherwise provided in this Agreement, notification shall be made at least sixty (60) days before such an action or measure is to take effect. A Member State proposing to apply an action or measure shall provide adequate opportunity for prior discussion with those Member States having an interest in the action or measure concerned.

4. The notification of the intended action or measure submitted by a Member State shall include:

(a) a description of the action or measure to be taken;

(b) the reasons for undertaking the action or measure; and

(c) the intended date of implementation and the duration of the action or measure.

5. The contents of the notification and all information relating to it shall be treated with confidentiality.

6. The ASEAN Secretariat shall act as the central registry of notifications, including written comments and results of discussions. The Member State concerned shall furnish the ASEAN Secretariat with a copy of the comments received. The ASEAN Secretariat shall draw the attention of individual Member States to notification requirements, such as those stipulated in paragraph 4 of this Article, which remain incomplete. The ASEAN Secretariat shall make available information regarding individual notifications on request to any Member State.

7. The Member State concerned shall, without discrimination, allow adequate opportunities for other Member States to present their comments in writing and discuss these comments upon request. Discussions entered into by the Member State concerned with other Member States shall be for the purpose of seeking further clarification about the action or measure. The Member State may give due consideration to these written comments and the discussion in the implementation of the action or measure.

8. Other Member States shall present their comments within fifteen (15) days of the notification. Failure of a Member State to provide comments within the stipulated time shall not affect its right to seek recourse under Article 88.

Article 12 Publication and Administration of Trade Regulations

1. Article X of GATT 1994 shall be incorporated into and form an integral part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

2. To the extent possible, each Member State shall make laws, regulations, decisions and rulings of the kind referred to in Article X of GATT 1994 available on the internet.

Article 13 ASEAN Trade Repository

1. An ASEAN Trade Repository containing trade and customs laws and procedures of all Member States shall be established and made accessible to the public through the internet.

2. The ASEAN Trade Repository shall contain trade related information such as (i) tariff nomenclature; (ii) MFN tariffs, preferential tariffs offered under this Agreement and other Agreements of ASEAN with its Dialogue Partners; (iii) Rules of Origin; (iv) non-tariff measures; (v) national trade and customs laws and rules; (vi) procedures and documentary requirements; (vii) administrative rulings; (viii) best practices in trade facilitation applied by each Member State; and (ix) list of authorised traders of Member States.

3. The ASEAN Secretariat shall maintain and update the ASEAN Trade Repository based on the notifications submitted by Member States as set out in Article 11.

Article 14 Confidentiality

Nothing in this Agreement shall require a Member State to provide confidential information, the disclosure of which would impede law enforcement of the Member

State, or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice legitimate commercial interests of any particular enterprise, public or private.

2. Nothing in this Agreement shall be construed to require a Member State to provide information relating to the affairs and accounts of customers of financial institutions.

3. Each Member State shall, in accordance with its laws and regulations, maintain the confidentiality of information provided as confidential by another Member State pursuant to this Agreement.

4. Notwithstanding the above, paragraphs 1, 2 and 3 of this Article shall not apply to Chapter 6.

Article 15 Communications

All official communications and documentation exchanged among the Member States relating to the implementation of this Agreement shall be in writing and in the English language.

Article 16 Participation Enhancement of Member States

Enhancing participation of Member States shall be facilitated through a negotiated pre-agreed flexibility on provisions under this Agreement. Such pre-agreed flexibility shall be captured in the respective provisions hereunder.

Article 17 Capacity Building

Capacity building shall be provided through effective implementation of programmes to strengthen individual Member States' domestic capacity, efficiency and competitiveness, such as the Work Programme under the Initiative for ASEAN Integration (IAI) and other capacity building initiatives.

Article 18 Regional and Local Government and Non-Governmental Bodies

1. Each Member State shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure observance of provisions of this Agreement by the regional and local government and authorities within its territories.

2. In fulfilling its obligations and commitments under this Agreement, each Member State shall endeavour to ensure their observance by non-governmental bodies in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities within its territory.

CHAPTER 2 TARIFF LIBERALISATION

Article 19 Reduction or Elimination of Import Duties

1. Except as otherwise provided in this Agreement, Member States shall eliminate import duties on all products traded between the Member States by 2010 for ASEAN-6¹ and by 2015, with flexibility to 2018, for CLMV².

2. Each Member State shall reduce and/or eliminate import duties on originating goods of the other Member States in accordance with the following modalities:

(a) Import duties on the products listed in Schedule A of each Member State's tariff liberalisation schedule shall be eliminated by 2010 for ASEAN-6 and 2015 for CLMV, in accordance with the schedule set out therein. Schedule A of each Member State shall ensure the following conditions are met:

¹ "ASEAN-6" refers to Brunei Darussalam, Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore and Thailand.

² "CLMV" refers to Cambodia, Lao PDR, Myanmar and Viet Nam.

(i) For ASEAN-6, by 1 January 2009:

- Import duties of at least eighty percent (80%) tariff lines are eliminated;
- Import duties on all Information and Communications Technology (ICT) products, as defined in the e-ASEAN Framework Agreement, are eliminated;
- Import duties on all Priority Integration Sectors (PIS) products are at zero percent (0%), except those listed in the accompanying negative lists to the Protocols of the ASEAN Framework Agreement for the Integration of Priority Sectors and any amendments thereto; and

- Import duties on all products are equal to or less than five percent (5%);

(ii) For Lao PDR, Myanmar and Viet Nam, import duties on all products are equal to or less than five percent (5%) by 1 January 2009;

(iii) For Cambodia, import duties of at least eighty percent (80%) tariff lines are equal to or less than five percent (5%) by 1 January 2009; and

(iv) Import duties on some products of CLMV, not exceeding seven percent (7%) of tariff lines, shall be eliminated by 2018. The list of the products and schedule of import duties reduction of these products shall be identified by CLMV no later than 1 January 2014;

(b) Import duties on ICT products listed in Schedule B of each CLMV Member State shall be eliminated in three (3) tranches by 2008, 2009 and 2010 in accordance with the schedule set out therein;

(c) Import duties on PIS products listed in Schedule C of each CLMV Member State shall be eliminated by 2012 in accordance with the schedule set out therein;

(d) Import duties on unprocessed agricultural products listed in Schedule D of each Member State on its own accord shall be reduced or eliminated to zero to five percent (0-5%) by 2010 for ASEAN-6; 2013 for Viet Nam; 2015 for Lao PDR and Myanmar; and 2017 for Cambodia, in accordance with the schedule set out therein. Notwithstanding this, import duties on sugar products of Viet Nam shall be reduced to zero to five percent (0-5%) by 2010;

(e) Unprocessed agricultural products placed in Schedule E of each Member State on its own accord shall have their respective applied MFN import duties reduced in accordance with the schedule set out therein;

(f) The products listed in Schedule F of Thailand and Viet Nam, respectively, shall have their out-quota tariff rates reduced in accordance with the tariff reduction schedules corresponding to their respective product classification;

(g) Import duties on petroleum products listed in Schedule G of Cambodia and Viet Nam, respectively, shall be reduced in accordance with the schedule as mutually agreed by all Member States and set out therein;

(h) The products placed in Schedule H of each Member State shall not be subject to import duties reduction or elimination for the reasons as provided in Article 8;

(i) Reduction and elimination of import duties shall be implemented on 1 January of each year; and

(j) The base rates from which import duties are to be reduced or eliminated shall be the Common Effective Preferential Tariffs (CEPT) rates at the time of entry into force of this Agreement.

3. Except as otherwise provided in this Agreement, no Member State shall Nullify or impair any tariff concessions applied in accordance with the tariff schedules in Annex 2 referred to in paragraph 5 of this Article.

4. Except as otherwise provided in this Agreement, no Member State may increase an existing duty specified in the schedules made pursuant to the provisions of paragraph 2 of this Article on imports of an originating good.

5. Except as provided in paragraph 2(a)(iv) of this Article, the detailed tariff schedules to implement the modalities of reduction and/or elimination of import duties set out in paragraph 2 of this Article shall be finalised before the entry into force of this Agreement for ASEAN-6 and six (6) months after the entry into force of this Agreement for CLMV, and form an integral part of this Agreement as Annex 2.

Article 20 Elimination of Tariff Rate Quotas

1. Unless otherwise provided in this Agreement, each Member State undertakes not to introduce Tariff Rate Quotas (TRQs) on the importation of any goods originating in other Member States or on the exportation of any goods destined for the territory of the other Member States.

2. Viet Nam and Thailand shall eliminate the existing TRQs as follows:

(a) Thailand shall eliminate in three (3) tranches by 1 January 2008, 2009 and 2010;

(b) Viet Nam shall eliminate in three (3) tranches by 1 January 2013, 2014 and 2015, with flexibility up to 2018.

Article 21 Issuance of Legal Enactments

1. (a) Each Member State shall, no later than ninety (90) days for ASEAN-6 and six (6) months for CLMV after the entry into force of this Agreement, issue a legal enactment in accordance with its laws and regulations to give effect to the implementation of the tariff liberalisation schedules committed under Article 19.

(b) The legal enactments issued pursuant to paragraph 1(a) of this Article shall have retroactive implementation with effect from 1 January of the year of the entry into force of this Agreement.

(c) In the case where a single legal enactment could not be issued, the legal enactments to give effect to the implementation of tariff reduction or elimination of each year shall be issued at least three (3) months before the date of its effective implementation.

2. Member States may decide to conduct reviews of the products in Schedules D and E with a view to improving the market access for these products. If a product subject to the review is agreed to be phased out of the said Schedules, it will be placed in Schedule A of the respective Member State(s) and be subjected to the import duty elimination of that Schedule.

Article 22 Enjoyment of Concessions

1. Products on which tariffs of the exporting Member State have reached or are at the rate of twenty percent (20%) or below, and satisfy the requirements on rules of origin as set out in Chapter 3 shall automatically enjoy the concessions offered by importing Member States as stated in accordance with the provisions of Article 19.

2. Products listed in Schedule H shall not be entitled for tariff concessions offered under this Agreement.

Article 23 Temporary Modification or Suspension of Concessions

1. In exceptional circumstances other than those covered under Article 10, Article 24 and Article 86 where a Member State faces unforeseen difficulties in implementing its tariff commitments, that Member State may temporarily modify or suspend a concession contained in its Schedules under Article 19.

2. A Member State which seeks to invoke the provision of paragraph 1 of this Article (hereinafter referred to as the “applicant Member State”), shall notify in writing of such temporary modification or suspension of concessions to the ASEAN Free Trade Area (AFTA) Council at least one hundred and eighty (180) days prior to the date when the temporary modification or suspension of concessions is to take effect.

3. Member States who are interested in engaging in consultations or negotiations with the applicant Member State, pursuant to paragraph 4 of this Article, shall notify all ASEAN Member States of this interest within ninety (90) days following the applicant Member State’s notification of the temporary modification or suspension of concessions.

4. After making the notification pursuant to paragraph 2 of this Article, the applicant Member State shall engage in consultations or negotiations with the Member States who have made notification pursuant to paragraph 3 of this Article. In negotiations with Member States with substantial supplying interest³, the applicant Member State shall maintain a level of reciprocal and mutually advantageous concessions no less favourable to the trade of all other Member States of substantial supplying interest than that provided in this Agreement prior to such negotiations, which may include compensatory adjustments with respect to other goods.

³ A Member State shall be deemed to have “substantial supplying interest” if it has, or because of the tariff concessions, it is to be reasonably expected to have, a significant share of at least twenty percent (20%) of the total import from ASEAN of such products during the past three (3) years in average in the market of the applicant Member State.

Compensatory adjustment measures in form of tariffs shall be extended to all Member States on a non-discriminatory basis.

5. The AFTA Council shall be notified of the outcome of the consultations or negotiations pursuant to paragraphs 3 and 4 of this Article at least forty five (45) days before the applicant Member State intends to effect the temporary modification or suspension of concessions. The notification shall include the applicant Member State’s justifications for needing to adopt such measures and shall provide the Member State’s intended schedule pertaining to the modification or suspension of concessions and the time period for which the Member State intends to apply the measures.

6. In the event that no agreement is reached after the consultations or negotiations pursuant to paragraphs 3 and 4 of this Article, the notification to the AFTA Council shall also include the request for the AFTA Council’s recommendation.

7. The AFTA Council shall issue its approval or recommendation within thirty (30) days upon receipt of the notification pursuant to paragraph 5 of this Article.

8. In the event that the circumstances giving rise to the request for the temporary modification or suspension of concessions cease to exist, the applicant Member State shall immediately restore the tariff concessions and notify the AFTA Council accordingly. Upon restoration of tariff concessions or termination of the suspension, the applicant Member State shall apply the rate which it would have applied according to the scheduled commitments as if the delay or suspension had not occurred.

9. In the event that there is no approval or recommendation by the AFTA Council pursuant to paragraph 7 of this Article, and the applicant Member State nevertheless proceeds with the temporary modification 3 A Member State shall be deemed to have “substantial supplying interest” if it has, or because of the tariff concessions, it is to be reasonably expected to have, a significant share of at least twenty percent (20%) of the total import from ASEAN of such products during the past three (3) years in average in the market of the applicant Member State. or suspension of the concession, Member States with substantial supplying interest shall be free to take action after thirty (30) days, but not later than ninety (90) days after

the applicant Member State effects its modification or suspension of concessions, to modify or suspend substantially equivalent concessions from the applicant Member State. The concerned Member States shall immediately notify the AFTA Council of such actions.

Article 24 Special Treatment on Rice and Sugar

The Protocol to Provide Special Consideration for Rice and Sugar signed on 23 August 2007 shall form an integral part of this Agreement.

CHAPTER 3 RULES OF ORIGIN

Article 25 Definitions

For the purposes of this Chapter:

(a) aquaculture means the farming of aquatic organisms including fish, molluscs, crustaceans, other aquatic invertebrates and aquatic plants, from feedstock such as eggs, fry, fingerlings and larvae, by intervention in the rearing or growth processes to enhance production such as regular stocking, feeding, or protection from predators;

(b) Costs, Insurance and Freight (CIF) means the value of the goods imported, and includes the costs of freight and insurance up to the port or place of entry into the country of importation. The valuation shall be made in accordance with Article VII of GATT 1994 and the Agreement on the Implementation of Article VII of GATT 1994 as contained in Annex 1A to the WTO Agreement;

(c) FOB means the free-on-board value of the goods, inclusive of the costs of transport to the port or site of final shipment abroad. The valuation shall be made in accordance with Article VII of GATT 1994 and the Agreement on the Implementation of Article VII of GATT 1994 as contained in Annex 1A to the WTO Agreement;

(d) generally accepted accounting principles (GAAP) means the recognised consensus or substantial authoritative support in the territory of a Member State, with respect to the recording of revenues, expenses, costs, assets and liabilities; the disclosure of information; and the preparation of financial statements. These standards may encompass broad guidelines of general application as well as detailed standards, practices and procedures;

(e) goods shall include materials and/or products, which can be wholly obtained or produced, even if they are intended for later use as materials in another production process. For the purposes of this Chapter, the terms “goods” and “products” can be used interchangeably;

(f) identical and interchangeable materials means materials being of the same kind and commercial quality, possessing the same technical and physical characteristics, and which after being incorporated into the finished product cannot be distinguished from one another for origin purposes by virtue of any markings, etc.;

(g) materials means any matter or substance used or consumed in the production of goods or physically incorporated into another good or are subject to a process in the production of another good;

(h) originating goods or originating material means goods or material that qualifies as originating in accordance with the provisions of this Chapter;

(i) packing materials and containers for transportation means the goods used to protect a good during its transportation, different from those containers or materials used for its retail sale;

(j) production means methods of obtaining goods, including growing, mining, harvesting, raising, breeding, extracting, gathering, collecting, capturing, fishing, trapping, hunting, manufacturing, producing, processing or assembling goods; and

(k) product specific rules means rules that specify that the materials have undergone a change in tariff classification or a specific manufacturing or processing operation, or satisfy a Regional Value Content criterion or a combination of any of these criteria.

Article 26 Origin Criteria

For the purposes of this Agreement, a good imported into the territory of a Member State from another Member State shall be treated as an originating good if it

conforms to the origin requirements under any one of the following conditions:

(a) a good which is wholly obtained or produced in the exporting Member State as set out and defined in Article 27; or

(b) a good not wholly obtained or produced in the exporting Member State, provided that the said goods are eligible under Article 28 or Article 30.

Article 27 Wholly Obtained or Produced Goods

Within the meaning of Article 26(a), the following shall be considered as wholly obtained or produced in the exporting Member State:

(a) Plant and plant products, including fruit, flowers, vegetables, trees, seaweed, fungi and live plants, grown and harvested, picked or gathered in the exporting Member State;

(b) Live animals, including mammals, birds, fish, crustaceans, molluscs, reptiles, bacteria and viruses, born and raised in the exporting Member State;

(c) Goods obtained from live animals in the exporting Member State;

(d) Goods obtained from hunting, trapping, fishing, farming, aquaculture, gathering or capturing conducted in the exporting Member State;

(e) Minerals and other naturally occurring substances, not included in paragraphs (a) to (d) of this Article, extracted or taken from its soil, waters, seabed or beneath its seabed;

(f) Products of sea-fishing taken by vessels registered with a Member State and entitled to fly its flag and other products⁴ taken from the waters, seabed or beneath the seabed outside the territorial waters⁵ of that Member State, provided that that Member State has the rights to exploit such waters, seabed and beneath the seabed in accordance with international law⁶;

⁴ “Other products” refers to minerals and other naturally occurring substances extracted from the waters, seabed or beneath the seabed outside the territorial waters.

⁵ For products of sea-fishing obtained from outside the territorial waters (e.g. Exclusive Economic Zone), originating status would be conferred to that Member State with whom the vessels used to obtain such products are registered with and whose flag is flown in the said vessel, and provided that that Member State has the rights to exploit it under international law.

⁶ In accordance with international law, registration of vessels could only be made in one Member State.

(g) Products of sea-fishing and other marine products taken from the high seas by vessels registered with a Member State and entitled to fly the flag of that Member State;

(h) Products processed and/or made on board factory ships registered with a Member State and entitled to fly the flag of that Member State, exclusively from products referred to in paragraph (g) of this Article;

(i) Articles collected there which can no longer perform their original purpose nor are capable of being restored or repaired and are fit only for disposal or recovery of parts of raw materials, or for recycling purposes;

(j) Waste and scrap derived from:

(i) production in the exporting Member State; or

(ii) used goods collected in the exporting Member State, provided that such goods are fit only for the recovery of raw materials; and

(k) Goods obtained or produced in the exporting Member State from products referred to in paragraphs (a) to (j) of this Article.

Article 28 Not Wholly Obtained or Produced Goods

1. (a) For the purposes of Article 26(b), goods shall be deemed to be originating in the Member State where working or processing of the goods has taken place:

(i) if the goods have a regional value content (hereinafter referred to as “ASEAN Value Content” or the “Regional Value Content (RVC)”) of not less than forty percent (40%) calculated using the formula set out in Article 29; or

(ii) if all non-originating materials used in the production of the goods have undergone a change in tariff classification (hereinafter referred to as “CTC”) at four-digit level (i.e. a change in tariff heading) of the Harmonized System.

(b) Each Member State shall permit the exporter of the good to decide whether to use paragraph 1(a)(i) or 1(a)(ii) of this Article when determining whether the goods qualify as originating goods of the Member State.

2. (a) Notwithstanding paragraph 1 of this Article, goods listed in Annex 3 shall qualify as originating goods if the goods satisfy the product specific rules set out therein.

(b) Where a product specific rule provides a choice of rules from a RVC-based rule of origin, a CTC-based rule of origin, a specific manufacturing or processing operation, or a combination of any of these, each Member State shall permit the exporter of the goods to decide which rule to use in determining whether the goods qualify as originating goods of the Member State.

(c) Where product specific rules specify a certain RVC, it is required that the RVC of a good is calculated using the formula set out in Article 29.

(d) Where product specific rules requiring that the materials used have undergone CTC or a specific manufacturing or processing operation, the rules shall apply only to non-originating materials.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2 of this Article, a good which is covered by Attachment A or B of the Ministerial Declaration on Trade in Information Technology Products adopted in the Ministerial Conference of the WTO on 13 December 1996, set out as Annex 4, shall be deemed to be originating in a Member State if it is assembled from materials covered under the same Annex.

Article 29 Calculation of Regional Value Content

1. For the purposes of Article 28, the formula for calculating ASEAN Value Content or RVC is as follows:

(a) Direct Method

$$RVC = \frac{\text{ASEAN Material Cost} + \text{Direct Labour Cost} + \text{Direct Overhead Cost} + \text{Other Cost} + \text{Profit}}{\text{FOB Price}} \times 100\%$$

or

(b) Indirect Method

$$RVC = \frac{\text{FOB Price} - \text{Value of Non-Originating Materials, Parts or Goods}}{\text{FOB Price}} \times 100\%$$

2. For the purposes of calculating the RVC provided in paragraph 1 of this Article:

(a) ASEAN Material Cost is the CIF value of originating materials, parts or goods that are acquired or self-produced by the producer in the production of the good;

(b) Value of Non-Originating Materials, Parts or Goods shall be:

(i) The CIF value at the time of importation of the goods or importation can be proven; or

(ii) The earliest ascertained price paid for the goods of undetermined origin in the territory of the Member State where the working or processing takes place;

(c) Direct labour cost shall include wages, remuneration and other employee benefits associated with the manufacturing process;

(d) The calculation of direct overhead cost shall include, but is not limited to, real property items associated with the production process (insurance, factory rent and leasing, depreciation on buildings, repair and maintenance, taxes, interests on mortgage); leasing of and interest payments for plant and equipment; factory security; insurance (plant, equipment and materials used in the manufacture of the goods); utilities (energy, electricity, water and other utilities directly attributable to the production of the goods); research, development, design and engineering; dies, moulds, tooling and the depreciation, maintenance and repair of plant and equipment; royalties or licences (in connection with patented machines or processes used in the manufacture of the goods or the right to manufacture the goods); inspection and testing of materials and the goods; storage and handling in the factory; disposal of recyclable wastes; and cost elements in computing the value of raw materials, i.e. port and clearance charges and import duties paid for dutiable component; and

(e) FOB price means the free-on-board value of the goods as defined in Article 25. FOB price shall be determined by adding the value of materials, production cost, profit and other costs.

3. Member States shall determine and adhere to only one (1) method of calculating the RVC. Member States shall be given the flexibility to change their calculation method provided that such change is notified to the AFTA Council at least six (6) months prior to the adoption of the new method. Any verification to the ASEAN Value Content calculation by the importing Member State shall be done on the basis of the method used by the exporting Member State.

4. In determining the ASEAN Value Content, Member States shall closely adhere to the guidelines for costing methodologies set out in Annex 5.

5. Locally-procured materials produced by established licensed manufacturers, in compliance with domestic regulations, shall be deemed to have fulfilled the origin requirement of this Agreement; locally-procured materials from other sources shall be subjected to the origin verification pursuant to Article 57 for the purpose of origin determination.

6. The value of goods under this Chapter shall be determined in accordance with the provisions of Article 57.

Article 30 Accumulation

1. Unless otherwise provided in this Agreement, goods originating in a Member State, which are used in another Member State as materials for finished goods eligible for preferential tariff treatment, shall be considered to be originating in the latter Member State where working or processing of the finished goods has taken place.

2. If the RVC of the material is less than forty percent (40%), the qualifying ASEAN Value Content to be cumulated using the RVC criterion shall be in direct proportion to the actual domestic content provided that it is equal to or more than twenty percent (20%). The Implementing Guidelines are set out in Annex 6.

Article 31 Minimal Operations and Processes

1. Operations or processes undertaken, by themselves or in combination with each other for the purposes listed below, are considered to be minimal and shall not be taken into account in determining whether a good has been originating in one Member State:

- (a) ensuring preservation of goods in good condition for the purposes of transport or storage;
- (b) facilitating shipment or transportation; and
- (c) packaging or presenting goods for sale.

2. A good originating in the territory of a Member State shall retain its initial originating status, when exported from another Member State, where operations undertaken have not gone beyond those referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 32 Direct Consignment

1. Preferential tariff treatment shall be applied to goods satisfying the requirements of this Chapter and which are consigned directly between the territories of the exporting Member State and the importing Member State.

2. The following shall be considered as consigned directly from the exporting Member State to the importing Member State:

- (a) goods transported from an exporting Member State to the importing Member State; or
- (b) goods transported through one or more Member States, other than the exporting Member State and the importing Member State, or through a non-Member State, provided that:
 - (i) the transit entry is justified for geographical reason or by consideration related exclusively to transport requirements;
 - (ii) the goods have not entered into trade or consumption there; and
 - (iii) the goods have not undergone any operation there other than unloading and reloading or any other operation to preserve them in good condition.

Article 33 De Minimis

1. A good that does not undergo a change in tariff classification shall be considered as originating if the value of all non-originating materials used in its production that do not undergo the required change in tariff classification does not exceed ten percent (10%) of the FOB value of the good and the good meets all other applicable criteria set forth in this Agreement for qualifying as an originating good.

2. The value of non-originating materials referred to in paragraph 1 of this Article shall, however, be included in the value of non-originating materials for any applicable RVC requirement for the good.

Article 34 Treatment of Packages and Packing Materials

1. Packaging and Packing Materials for retail sale:

(a) If a good is subject to the RVC-based rule of origin, the value of the packaging and packing materials for retail sale shall be taken into account in its origin assessment, where the packaging and packing materials for retail sale are considered to be forming a whole with the good.

(b) Where paragraph 1 (a) of this Article is not applicable, the packaging and packing materials for retail sale, when classified together with the packaged good shall not be taken into account in considering whether a non-originating material used in the manufacture of a product fulfils the criterion corresponding to a change of tariff classification of the said good.

2. The containers and packing materials exclusively used for the transport of a good shall not be taken into account for determining the origin of the said good.

Article 35 Accessories, Spare Parts and Tools

1. If a good is subject to the requirements of CTC or specific manufacturing or processing operation, the origin of accessories, spare parts, tools and instructional or other information materials presented with the good shall not be taken into account in determining whether the good qualifies as an originating good, provided that:

(a) the accessories, spare parts, tools and instructional or other information materials are not invoiced separately from the good; and

(b) the quantities and value of the accessories, spare parts, tools and instructional or other information materials are customary for the good.

2. If a good is subject to the RVC-based rule of origin, the value of the accessories, spare parts, tools and instructional or other information materials shall be taken into account as the value of the originating or non-originating materials, as the case may be, in calculating the RVC of the originating good.

Article 36 Neutral Elements

In order to determine whether a good originates, it shall not be necessary to determine the origin of the following which might be used in its production and not incorporated into the good:

(a) fuel and energy;

(b) tools, dies and moulds;

(c) spare parts and materials used in the maintenance of equipment and buildings;

(d) lubricants, greases, compounding materials and other materials used in production or used to operate equipment and buildings;

(e) gloves, glasses, footwear, clothing, safety equipment and supplies;

(f) equipment, devices and supplies used for testing or inspecting the good;

(g) catalyst and solvent; and

(h) any other goods that are not incorporated into the good but of which use in the production of the good can reasonably be demonstrated to be a part of that production.

Article 37 Identical and Interchangeable Materials

The determination of whether identical and interchangeable materials are originating materials shall be made either by physical segregation of each of the materials or by the use of generally accepted accounting principles of stock control applicable, or inventory management practice, in the exporting Member States.

2. Once a decision has been taken on the inventory management method, that method shall be used throughout the fiscal year.

Article 38 Certificate of Origin

A claim that a good shall be accepted as eligible for preferential tariff treatment shall be supported by a Certificate of Origin (Form D), as set out in Annex 7 issued by a Government authority designated by the exporting Member State and notified to the other Member States in accordance with the Operational Certification Procedures, as set out in Annex 8.

Article 39 Sub-Committee on Rules of Origin

1. For the purposes of the effective and uniform implementation of this Chapter, a Sub-Committee on Rules of Origin shall be established pursuant to Article 90.
2. The functions of the Sub-Committee on Rules of Origin shall include:
 - (a) monitoring of the implementation and operation of this Chapter;
 - (b) reviewing, as and when necessary, this Chapter to provide appropriate recommendations with the view to enhancing this Chapter to make it responsive to the dynamic changes in the regional and global production processes so as to facilitate trade and investment among Member States, promote a regional production network, encourage the development of Small and Medium Enterprises (SMEs) and narrowing the development gaps;
 - (c) reviewing, as and when necessary, the operational procedures of this Chapter with the view to simplifying the procedures and making them transparent, predictable and standardised, taking into account the best practices of other regional and international trade agreements;
 - (d) considering any other matter as Member States may agree related to this Chapter; and
 - (e) carrying out other functions as may be delegated by the CCA, SEOM and the AFTA Council.
3. The Sub-Committee on Rules of Origin shall be composed of representatives of the Governments of Member States, and may invite representatives of relevant entities other than the Governments of the Member States with necessary expertise relevant to the issues to be discussed, upon agreement of all Member States.

CHAPTER 4 NON-TARIFF MEASURES

Article 40 Application of Non-Tariff Measures

1. Each Member State shall not adopt or maintain any non-tariff measure on the importation of any good of any other Member State or on the exportation of any good destined for the territory of any other Member State, except in accordance with its WTO rights and obligations or in accordance with this Agreement.

2. Each Member State shall ensure the transparency of its non-tariff measures permitted in paragraph 1 of this Article in accordance with Article 12 and shall ensure that any such measures are not prepared, adopted or applied with the view to, or with the effect of, creating unnecessary obstacles in trade among the Member States.

3. Any new measure or modification to the existing measure shall be duly notified in accordance with Article 11.

4. The database on non-tariff measures applied in Member States shall be further developed and included in the ASEAN Trade Repository as referred in Article 13.

Article 41 General Elimination of Quantitative Restrictions

Each Member State undertakes not to adopt or maintain any prohibition or quantitative restriction on the importation of any goods of the other Member States or on the exportation of any goods destined for the territory of the other Member States, except in accordance with its WTO rights and obligations or other provisions in this Agreement. To this end, Article XI of GATT 1994, shall be incorporated into and form part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 42 Elimination of Other Non-Tariff Barriers

1. Member States shall review the non-tariff measures in the database referred to in paragraph 4 of Article 40 with a view to identifying non-tariff barriers (NTBs) other than quantitative restrictions for elimination. The elimination of the identified NTBs shall be dealt with by the Co-ordinating Committee for the Implementation of the ATIGA (CCA), the ASEAN Consultative Committee on Standards and Quality (ACCSQ), the ASEAN Committee on Sanitary and Phytosanitary (AC-SPS), the working bodies under ASEAN Directors-General of Customs and other relevant ASEAN bodies, as

appropriate, in accordance with the provisions of this Agreement, which shall submit their recommendations on the identified non-tariff barriers to the AFTA Council through SEOM.

2. Unless otherwise agreed by the AFTA Council, the identified NTBs shall be eliminated in three (3) tranches as follows:

(a) Brunei, Indonesia, Malaysia, Singapore and Thailand shall eliminate in three (3) tranches by 1 January of 2008, 2009 and 2010;

(b) The Philippines shall eliminate in three (3) tranches by 1 January of 2010, 2011 and 2012;

(c) Cambodia, Lao PDR, Myanmar and Viet Nam shall eliminate in three (3) tranches by 1 January of 2013, 2014 and 2015 with flexibilities up to 2018.

3. The list of identified NTBs to be eliminated in each tranche shall be agreed upon by the AFTA Council meeting in the year before the effective elimination date of such NTBs.

4. Notwithstanding paragraphs 1 to 3 of this Article, the CCA, in consultation with the relevant ASEAN bodies, shall review any non-tariff measure notified or reported by any other Member State or by the private sector with a view to determining whether the measure constitutes as a NTB. If such review results in an identification of a NTB, the NTB shall be eliminated by the Member State applying such NTB in accordance with this Agreement.

5. The CCA shall serve as a focal point for the notification and review referred to in paragraph 4 of this Article.

6. Exceptions to this Article shall be allowed for the reasons provided in Article 8.

7. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent a Member State, which is a party to the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal or other relevant international agreements, from adopting or enforcing any measure in relation to hazardous wastes or substances based on its laws and regulations, in accordance with such international agreements.

Article 43 Foreign Exchange Restrictions

Member States shall make exceptions to their foreign exchange restrictions relating to payments for the products under this Agreement, as well as repatriation of such payments without prejudice to their rights under Article XVIII of GATT 1994 and relevant provisions of the Articles of Agreement of the International Monetary Fund (IMF).

Article 44 Import Licensing Procedures

1. Each Member State shall ensure that all automatic and non-automatic import licensing procedures are implemented in a transparent and predictable manner, and applied in accordance with the Agreement on Import Licensing Procedures as contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

2. Promptly after entry into force of this Agreement, each Member State shall notify the other Member States of any existing import licensing procedures. Thereafter, each Member State shall notify the other Member States of any new import licensing procedure and any modification to its existing import licensing procedures, to the extent possible sixty (60) days before it takes effect, but in any case no later than the effective date of the licensing requirement. A notification provided under this Article shall include the information specified in Article 5 of the Agreement on Import Licensing Procedures as contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

3. Each Member State shall answer within sixty (60) days all reasonable enquiries from another Member State with regard to the criteria employed by its respective licensing authorities in granting or denying import licences. The importing Member State shall also consider publication of such criteria.

4. Elements in non-automatic import licensing procedures that are found to be impeding trade shall be identified, with a view to remove such barriers, and to the extent possible work towards automatic import licensing procedures.

CHAPTER 5 TRADE FACILITATION

Article 45 Work Programme on Trade Facilitation and its Objectives

1. Member States shall develop and implement a comprehensive ASEAN Trade Facilitation Work Programme, which sets out all concrete actions and measures with clear

targets and timelines of implementation necessary for creating a consistent, transparent, and predictable environment for international trade transactions that increases trading opportunities and help businesses, including small and medium sized enterprises (SMEs), to save time and reduce costs.

2. The ASEAN Trade Facilitation Work Programme shall set out actions and measures to be implemented at both ASEAN and national levels.

Article 46 Scope of the ASEAN Trade Facilitation Work Programme

The ASEAN Trade Facilitation Work Programme referred to in Article 45 shall cover the areas of customs procedures, trade regulations and procedures, standards and conformance, sanitary and phytosanitary measures, ASEAN Single Window and other areas as identified by the AFTA Council.

Article 47 Principles on Trade Facilitation

Member States shall be guided by the following principles in relation to trade facilitation measures and initiatives at both ASEAN and national levels:

(a) Transparency: Information on policies, laws, regulations, administrative rulings, licensing, certification, qualification and registration requirements, technical regulations, standards, guidelines, procedures and practices relating to trade in goods (hereinafter referred to as “rules and procedures relating to trade”) to be made available to all interested parties, consistently and in a timely manner at no cost or a reasonable cost;

(b) Communications and Consultations: The authorities shall endeavour to facilitate and promote effective mechanisms for exchanges with the business and trading community, including opportunities for consultation when formulating, implementing and reviewing rules and procedures relating to trade;

(c) Simplification, practicability and efficiency: Rules and procedures relating to trade to be simplified to ensure that they are no more burdensome or restrictive than necessary to achieve their legitimate objectives;

(d) Non-discrimination: Rules and procedures relating to trade to be applied in a non-discriminatory manner and be based on market principles;

(e) Consistency and predictability: Rules and procedures relating to trade to be applied in a consistent, predictable and uniform manner so as to minimise uncertainty to the trade and trade related parties. Rules and procedures relating to trade to provide clear and precise procedural guidance to the appropriate authorities with standard policies and operating procedures and be applied in a non-discretionary manner;

(f) Harmonisation, standardisation and recognition: While accepting the need of each Member State to regulate or set rules for legitimate objectives such as protection of health, safety or public morals and conservation of exhaustible natural resources, regulations, rules and procedures affecting the acceptance of goods between Member States to be harmonised as far as possible on the basis of international standards where appropriate. The development of mutual recognition arrangements for standards and conformity assessment results, and continuing co-operation on technical infrastructure development, are encouraged;

(g) Modernisation and use of new technology: Rules and procedures relating to trade to be reviewed and updated if necessary, taking into account changed circumstances, including new information and new business practices, and based on the adoption, where appropriate, of modern techniques and new technology. Where new technology is used, relevant authorities shall make best efforts to spread the accompanying benefits to all parties through ensuring the openness of the information on the adopted technologies and extending co-operation to authorities of other economies and the private sector in establishing inter-operability and/or inter-connectivity of the technologies;

(h) Due process: Access to adequate legal appeal procedures, adding greater certainty to trade transactions, in accordance with the applicable laws of Member States; and

(i) Co-operation: Member States shall strive to work closely with private sector in the introduction of measures conducive to trade facilitation, including by open channels of communication and co-operation between both governments and business. Member States shall continue to work in partnership to focus on opportunities for increased co-operation including integrated technical assistance and capacity-building;

exchanges of best practices critical to implementing trade facilitation initiatives and the co-ordination of positions concerning topics of common interest discussed in the framework of regional and international organisations.

Article 48 Progress Monitoring of Trade Facilitation

Member States, individually and collectively, shall undertake assessments once in every two (2) years, on implementation of the trade facilitation measures set out in this Agreement and in the ASEAN Trade Facilitation Work Programme to ensure effective implementation of trade facilitation measures. For this purpose, an ASEAN Trade Facilitation Framework shall be agreed by Member States within six (6) months after entry into force of this Agreement, to serve as a guideline to further enhance trade facilitation in ASEAN.

2. The ASEAN Work Programme on Trade Facilitation shall be reviewed based on the results of the regular assessment pursuant to paragraph 1 of this Article. The ASEAN Trade Facilitation Work Programme and the ASEAN Trade Facilitation Framework and any revisions thereto shall be administratively annexed to this Agreement and serve as an integral part of this Agreement.

Article 49 Establishment of the ASEAN Single Window

Member States shall undertake necessary measures to establish and operate their respective National Single Windows and the ASEAN Single Window in accordance with the provisions of the Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window and the Protocol to Establish and Implement the ASEAN Single Window.

Article 50 Implementation Arrangement

1. The progress in the implementation of the ASEAN Work Programme on Trade Facilitation and the outcomes of its assessment shall be reported to the AFTA

Council. The SEOM, assisted by the CCA, shall be the main co-ordinator in monitoring the progress of the implementation of the ASEAN Work Programme on Trade Facilitation, in close co-ordination with the various ASEAN Committees in charge of the implementation of the measures under the Work Programme.

2. Each Member State shall establish a Trade Facilitation Co-ordinating Committee or relevant focal point at the national level.

CHAPTER 6

CUSTOMS

Article 51 Objectives

The objectives of this Chapter are to:

- (a) ensure predictability, consistency and transparency in the application of customs laws of Member States;
- (b) promote efficient and economical administration of customs procedures, and expeditious clearance of goods;
- (c) simplify and harmonise customs procedures and practices to the extent possible; and
- (d) promote cooperation among the customs authorities.

Article 52 Definitions

For the purposes of this Chapter:

- (a) Authorised Economic Operator means a party involved in the international movement of goods in any function that has been approved by the customs authorities as complying with statutory and/or regulatory requirements of Member States, taking into account international supply chain security standards;
- (b) customs control means measures applied by the customs authorities to ensure compliance with customs laws of Member States;

(c) customs procedures means the treatment applied by the customs authorities of each Member State to goods, which are subject to customs laws;

(d) Customs Valuation Agreement means the Agreement on Implementation of Article VII of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994, contained in Annex 1A to the WTO Agreement;

(e) drawback means the amount of import duties and taxes repaid under the drawback procedure;

(f) drawback procedure means customs procedures which, when goods are exported, provide for a repayment (total or partial) to be made in respect of the import duties and taxes charged on the goods, or on materials contained in them or consumed in their production;

(g) goods declaration means a statement made in the manner prescribed by the customs authorities, by which the persons concerned indicate the customs procedure to be applied to the goods and furnish the particulars which the customs authorities require for its application;

(h) repayment means the refund, in whole or in part, of duties and taxes paid on goods and the remission, in whole or in part, of duties and taxes where payment has not been made;

(i) security means that which ensures to the satisfaction of the customs authorities that an obligation to the customs authorities will be fulfilled; and

(j) temporary admission means customs procedures under which certain goods can be brought into a customs territory conditionally relieved totally or partially from payment of import duties and taxes; such goods must be imported for a specific purpose and must be intended for re-exportation within a specified period and without having undergone any change except normal depreciation due to the use made of them.

Article 53 Scope

This Chapter applies, in accordance with the Member States' respective laws, regulations and policies, to customs procedures applied to goods traded among Member States.

Article 54 Customs Procedures and Control

1. Each Member State shall ensure that its customs procedures and practices are predictable, consistent, transparent and trade facilitating, including through the expeditious clearance of goods.

2. Customs procedures of Member States shall, where possible and to the extent permitted by their respective customs law, conform to standards and recommended practices of the World Customs Organisation and other international organisations as relevant to customs.

3. The customs authorities of each Member State shall review its customs procedures with a view to their simplification to facilitate trade.

4. Customs control shall be limited to that which is necessary to ensure compliance with customs laws of Member States.

Article 55 Pre-arrival Documentation

Member States shall endeavour to make provision for the lodging and registering or checking of the goods declaration and its supporting documents prior to the arrival of the goods.

Article 56 Risk Management

Member States shall use risk management to determine control measures with the view to facilitate customs clearance and release of goods.

Article 57 Customs Valuation

1. For the purposes of determining the customs value of goods traded between and among the Member States, provisions of Part I of Customs Valuation Agreement, shall apply *mutatis mutandis*⁷.

⁷ In the case of Cambodia, the Agreement on Customs Valuation, as implemented in accordance with the provision of the protocol on the Accession of the Kingdom of Cambodia to the WTO, shall apply *mutatis mutandis*.

2. Member States shall harmonise, to the extent possible, administrative procedures and practices in the assessment of value of goods for customs purposes.

Article 58 Application of Information Technology

Member States, where applicable, shall apply information technology in customs operations based on internationally accepted standards for expeditious customs clearance and release of goods.

Article 59 Authorised Economic Operators

1. Member States shall endeavour to establish the programme of Authorised Economic Operators (AEO) to promote informed compliance and efficiency of customs control.

2. Member States shall endeavour to work towards mutual recognition of AEO.

Article 60 Repayment, Drawback and Security

1. Decisions on claims for repayment shall be reached, and notified in writing to the persons concerned, without undue delay, and repayment of amounts overcharged shall be made as soon as possible after the verification of claims.

2. Drawback shall be paid as soon as possible after the verification of claims.

3. Where security has been furnished, it shall be discharged as soon as possible after the customs authorities are satisfied that the obligations under which the security was required have been duly fulfilled.

Article 61 Post Clearance Audit

Member States shall establish and operate Post Clearance Audit (PCA) for expeditious customs clearance and enhanced customs control.

Article 62 Advance Rulings

1. Each Member State, through its customs authorities and/or other relevant authorities, shall, to the extent permitted by its respective laws, regulations and administrative determinations, provide in writing advance rulings on the application of a person described in paragraph 2(a) of this Article, in respect of the tariff classification, questions arising from the application of the principles of Customs Valuation Agreement and/or origin of goods.

2. Where available, each Member State shall adopt or maintain procedures for advance rulings, which shall:

(a) provide that an importer in its territory or an exporter or producer in the territory of another Member State may apply for an advance ruling before the importation of goods in question;

(b) require that an applicant for an advance ruling provide a detailed description of the goods and all relevant information needed to process an application for an advance ruling;

(c) provide that its customs authorities may, at any time during the course of evaluation of an application for an advance ruling, request that the applicant provide additional information within a specified period;

(d) provide that any advance ruling be based on the facts and circumstances presented by the applicant, and any other relevant information in the possession of the decision-maker; and

(e) provide that an advance ruling be issued to the applicant expeditiously, within the period specified in each Member State's respective laws, regulations or administrative determinations.

3. A Member State may reject requests for an advance ruling where the additional information requested in accordance with paragraph 2(c) of this Article is not provided within a specified time.

4. Subject to paragraphs 1 and 5 of this Article and where available, each Member State shall apply an advance ruling to all importations of goods described in that ruling imported into its territory for three (3) years from the date of that ruling, or such other period as specified in that Member State's respective laws, regulations or administrative determinations.

5. A Member State may modify or revoke an advance ruling upon a determination that the ruling was based on an error of fact or law (including human

error), the information provided is false or inaccurate, there is a change in its law consistent with this Agreement, or there is a change in a material fact, or circumstances on which the ruling was based.

6. Where an importer claims that the treatment accorded to an imported good should be governed by an advance ruling, the customs authorities may evaluate whether the facts and circumstances of the importation are consistent with the facts and circumstances upon which an advance ruling was based.

Article 63 Temporary Admission

Member States shall facilitate movement of goods under temporary admission to the greatest extent possible.

Article 64 Customs Co-operation

To the extent permitted by their laws, Member States may, as deemed appropriate, assist each other on customs matters.

Article 65 Transparency

1. Member States will facilitate the timely publication, dissemination of statutory and regulatory information, decisions and rulings on customs matters.

2. Each Member State shall publish on the internet and/or in print form all statutory and regulatory provisions and any customs administrative procedures applicable or enforceable by its customs administration, except law enforcement procedures and internal operational guidelines.

Article 66 Enquiry Points

Each Member State shall designate one (1) or more enquiry points to address enquiries from interested persons concerning customs matters, and shall make available on the internet and/or in print form information concerning procedures for making such enquiries.

Article 67 Consultation

The customs authorities of Member States will encourage consultation with each other regarding customs issues that affect goods traded between and among Member States.

Article 68 Confidentiality

1. Nothing in this Chapter shall be construed to require any Member State to furnish or allow access to confidential information pursuant to this Chapter the disclosure of which it considers would:

- (a) be contrary to the public interest as determined by its laws;
- (b) be contrary to any of its laws, including but not limited, to those protecting personal privacy or the financial affairs and accounts of individual customers of financial institutions;
- (c) impede law enforcement; or
- (d) prejudice legitimate commercial interests, which may include competitive position of particular enterprises, public or private.

2. Where a Member State provides information to another Member State in accordance with this Chapter and designates the information as confidential, the Member State receiving the information shall maintain the confidentiality of the information, use it only for the purposes specified by the Member State providing the information, and not disclose it without the specific written permission of the Member State providing the information.

Article 69 Review and Appeal

1. Each Member State shall ensure that any person, in its territory, being aggrieved by any customs decision pertinent to this Agreement have access to administrative review within the customs authorities that issued the decision subject to review or, where applicable, by the higher authority supervising the administration and/or judicial review of the determination taken at the final level of administrative review, in accordance with the Member State's law.

2. The decision on appeal shall be given to the appellant and the reasons for such decision shall be provided in writing.

Article 70 Implementation and Institutional Arrangements

The ASEAN Directors-General of Customs, supported by customs working bodies, shall be responsible to implement the provisions of this Chapter and any other provisions relevant to customs in this Agreement.

CHAPTER 7

STANDARDS, TECHNICAL REGULATIONS AND CONFORMITY ASSESSMENT PROCEDURES

Article 71 Objective

The objective of this Chapter is to establish provisions on standards, technical regulations and conformity assessment procedures to ensure that these do not create unnecessary obstacles to trade in establishing ASEAN as a single market and production base, and at the same time ensure that the legitimate objectives of Member States are met.

Article 72 Terms and Definitions

General terms concerning standardisation and conformity assessment used in this Chapter have the meaning given to them in the definitions contained in the appropriate editions of ISO/ IEC Guide 2 and ISO/ IEC 17000 of the International Organization for Standardization (ISO) and the International Electrotechnical

Commission (IEC) as cited in the ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements and the relevant ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements.

Article 73 General Provisions

1. Member States reaffirm and are committed to abide by the rights and obligations under the Agreement on Technical Barriers to Trade contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

2. Member States shall take any of the following possible measures or their combinations to mitigate, if not totally eliminate, unnecessary technical barriers to trade:

(a) harmonise national standards with relevant international standards and practices;

(b) promote mutual recognition of conformity assessment results among Member States;

(c) develop and implement ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements and develop ASEAN Harmonised Regulatory Regimes in the regulated areas where applicable; and

(d) encourage the co-operation among National Accreditation Bodies and National Metrology Institutes (NMIs) including relevant legal metrology authorities in ASEAN to facilitate the implementation of Mutual Recognition Arrangements (MRAs) in regulated and non-regulated sectors.

3. To facilitate the free movement of goods within ASEAN, Member States shall develop and implement a Marking Scheme, where appropriate, for products covered under the ASEAN Harmonised Regulatory Regimes or Directives.

Article 74 Standards

1. Each Member State undertakes that its national standards authorities accept and follow the Code of Good Practice for the Preparation, Adoption and Application of Standards as provided for in Annex 3 of the Agreement on Technical Barriers to Trade as contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

2. In harmonising national standards, Member States shall, as the first and preferred option, adopt the relevant international standards when preparing new national standards or revising existing standards. Where international standards are not available, national standards shall be aligned among Member States.

3. Member States are encouraged to actively participate in the development of international standards, particularly in those sectors that have trade potential for ASEAN.

4. Harmonisation of the existing national standards and adoption of international standards into new national standards should be based on “Adoption of International Standards as Regional or National Standards”, as contained in the ISO/IEC Guide 21 or its latest edition.

5. Whenever modifications of contents and structure of the relevant international standards are necessary, Member States shall ensure an easy comparison of the contents and structure of their national standards with the referenced international standards and provide information to explain the reason(s) for such modifications.

6. Member States shall ensure that:

(a) the modifications of contents of international standards are not prepared and adopted with a view to, or with the effect of, creating unnecessary technical barriers to trade; and

(b) the modifications of contents shall not be more restrictive than necessary.

Article 75 Technical Regulations

1. In adopting technical regulations, Member States shall ensure

(a) these are not adopted with a view, to or with the effect of, creating technical barriers to trade;

(b) these are based on international or national standards that are harmonised to international standards, except where legitimate reasons for deviations exist;

(c) alternative means that are least trade restrictive to achieve the desired objectives are considered before a decision is taken on the adoption of technical regulations;

(d) the adoption of prescriptive standards is avoided to ensure that unnecessary obstacles to trade are not introduced, to enhance fair competition in the market or that it does not lead to a reduction of business flexibility; and

(e) treatment accorded to products imported from Member States is no less favourable than that accorded to like products of national origin and to like products originating from any other Member State.

2. Member States shall ensure that only those parts of a standard that represent minimum requirements to fulfil the desired objectives are referred to in the technical regulations.

3. Member States shall also ensure that, wherever applicable, the preparation, adoption and application of technical regulations are to facilitate the implementation of the respective ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements.

4. Whenever the need for technical regulations is urgent for overcoming problems that arise or threaten to arise within the territory of a Member State and the available time does not allow such Member State to harmonise the relevant national standards, that Member State shall consider using the appropriate international standards or the relevant parts of them as the first alternative.

5. Member States shall comply with the notification procedures as stipulated in Article 11. However, in the case of technical regulations under this Article, other Member States shall present their comments, if any, within sixty (60) days of the notification. Member States shall, upon request, provide to other Member States the draft of the technical regulation and other information regarding the deviations from the relevant international standards and the applicable pre-market conformity assessment procedure.

6. Except in urgent circumstances, Member States shall allow at least six (6) months between the publication of technical regulations and their entry into force in order to provide sufficient time for producers in exporting Member States to adapt their products or methods of production to the requirements of importing Member States.

Article 76 Conformity Assessment Procedures

1. Member States shall ensure that conformity assessment procedures are not prepared, adopted or applied with a view to, or with the effect of, creating unnecessary

technical barriers to trade and that conformity assessment procedures that have to be complied with by suppliers of products originating in the territories of other Member States are not more stringent than those accorded to suppliers of like products of national origin.

2. Member States shall adopt conformity assessment procedures that are consistent with international standards and practices and wherever such procedures cannot be achieved because of differences in legitimate objectives, the differences of conformity assessment procedures shall be minimised as far as possible.

3. Member States shall develop and implement ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement in the regulated areas, where appropriate, in accordance with the provisions of the ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements.

4. Member States shall accept the results of conformity assessment produced by conformity assessment bodies designated by other Member States in accordance with the provisions of the ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements and the provisions of the respective ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements in all regulated areas.

5. Member States shall establish co-operation among National Accreditation Bodies and National Metrology Institutes (NMIs), including legal metrology in ASEAN to facilitate the implementation of MRAs in regulated and non-regulated sectors.

Article 77 Post Market Surveillance

1. Member States shall establish post market surveillance systems to complement the implementation of the ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements and ASEAN Harmonised Regulatory Regimes and/or Directives.

2. The relevant authority that undertakes the post market surveillance system of the Member States shall take the necessary actions to ensure compliance of products placed in the market with the applicable ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements and ASEAN Harmonised Regulatory Regimes and/or Directives.

3. Member States should ensure that the necessary laws and technical infrastructure are in place to support post market surveillance systems.

4. The effectiveness of the post market surveillance systems shall be further enhanced through the establishment of Alert Systems among Member States.

Article 78 Implementation

1. Member States shall take all necessary measures to ensure implementation of all the ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements, ASEAN Harmonised Regulatory Regimes and the relevant provisions of this Agreement within the time frame stipulated in the aforesaid agreements and to ensure compliance with aforesaid harmonised requirements.

2. The following instruments, and any future instruments agreed by Member States to implement the provisions of this Agreement, shall form an integral part of this Agreement:

- (a) ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangements;
- (b) ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement for Electrical and Electronic Equipment;
- (c) Agreement on the ASEAN Harmonized Electrical and Electronic Equipment (EEE) Regulatory Regime; and
- (d) Agreement on the ASEAN Harmonized Cosmetic Regulatory Scheme.

3. The ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality (ACCSQ) shall be responsible for:

- (a) identifying and initiating sectoral MRAs;
- (b) monitoring the effective implementation of the relevant provisions of this Agreement in respect of standards, technical regulations and conformity assessment procedures;
- (c) providing support to the respective Joint Sectoral Committees when required; and
- (d) collaborating with the ASEAN Secretariat to provide regular feedback on the implementation of this Agreement.

4. The ACCSQ shall provide support and co-operation under the relevant ASEAN Free Trade Agreements (FTAs) with Dialogue Partners, including capacity building and institutional strengthening programmes for Standards, Technical Regulations and Conformity Assessment Procedures Chapters in such ASEAN FTAs.

5. The ACCSQ shall take the necessary actions to ensure effective implementation of the ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangements and ASEAN Harmonised Regulatory Regimes.

CHAPTER 8

SANITARY AND PHYTOSANITARY MEASURES

Article 79 Objectives

The objectives of this Chapter are to:

- (a) facilitate trade between and among Member States while protecting human, animal or plant life or health in each Member State;
- (b) provide a framework and guidelines on requirements in the application of sanitary and phytosanitary measures among Member States, particularly to achieve commitments set forth in the ASEAN Economic Community Blueprint;
- (c) strengthen co-operation among Member States in protecting human, animal or plant life or health; and
- (d) facilitate and strengthen implementation of this Chapter in accordance with the principles and disciplines in the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures contained in Annex 1A to the WTO Agreement and this Agreement.

Article 80 Definitions

For the purposes of this Chapter:

- (a) international standards, guidelines and recommendations shall have the same meaning as in Annex A of paragraph 3 to the SPS Agreement;

- (b) sanitary or phytosanitary measures shall have the same meaning as in Annex A of paragraph 1 to the SPS Agreement; and
- (c) SPS Agreement means the Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

Article 81 General Provisions and Obligations

1. The provisions of this Chapter apply to all sanitary and phytosanitary measures of a Member State that may, directly or indirectly, affect trade between and among Member States.
2. Member States affirm their rights and obligations with respect to each other under the SPS Agreement.
3. Each Member State commits to apply the principles of the SPS Agreement in the development, application or recognition of any sanitary or phytosanitary measures with the intent to facilitate trade between and among Member States while protecting human, animal or plant life or health in each Member State.
4. In the implementation of their sanitary or phytosanitary measures, Member States agree to be guided, where applicable, by relevant international standards, guidelines and recommendations developed by international organisations such as, the Codex Alimentarius Commission (Codex), the World Organisation for Animal Health (OIE), the International Plant Protection Convention (IPPC) and ASEAN.
5. Member States hereby agree that the laws, regulations, and procedures for application of SPS measures in their respective territories shall be listed in Annex 9, which form an integral part of this Agreement. Member States hereby agree to ensure that their respective national sanitary and phytosanitary laws, regulations and procedures as listed in Annex 9 are readily available and accessible to any interested Member States.
6. Any change to national sanitary and phytosanitary laws, regulations and procedures shall be subject to Article 11.

Article 82 Implementation and Institutional Arrangements

1. For effective implementation of this Chapter, an ASEAN Committee on Sanitary and Phytosanitary Measures (AC-SPS) shall be established to conduct committee meetings at least once a year among Member States.

2. The functions of the AC-SPS shall be to:

(a) facilitate exchange of information on such matters as occurrences of sanitary or phytosanitary incidents in the Member States and non-Member States, and change or introduction of sanitary and phytosanitary-related regulations and standards of the Member States, which may, directly or indirectly, affect trade between and among Member States;

(b) facilitate co-operation in the area of sanitary or phytosanitary measures including capacity building, technical assistance and exchange of experts, subject to the availability of appropriated funds and the applicable laws and regulations of each Member State;

(c) endeavour to resolve sanitary and phytosanitary matters with a view to facilitate trade between and among Member States. The AC-SPS may establish ad hoc task force to undertake science-based consultations to identify and address specific issues that may arise from the application of sanitary or phytosanitary measures; and

(d) submit regular reports of developments and recommendations in the implementation of this Chapter to the AFTA Council, through SEOM for further action.

3. Each Member State shall establish a contact point for effective communication and co-operation. The list of respective designated contact points appears in Annex 10.

4. Each Member State shall ensure the information in Annex 10 is updated.

Article 83 Notification under Emergency Situation

1. Each Member State acknowledges the value of exchanging information, particularly in an emergency situation on food safety crisis, interception, control of pests and/or disease outbreaks and its sanitary or phytosanitary measures.

2. Member States shall immediately notify all contact points and the ASEAN Secretariat should the following situations occur:

(a) in case of food safety crisis, pest or disease outbreaks; and

(b) provisional sanitary or phytosanitary measures against or affecting the exports of the other Member States are considered necessary to protect the human, animal or plant life or health of the importing Member State.

3. The exporting Member State should, to the extent possible, endeavour to provide information to the importing Member State if the exporting Member State identifies that an export consignment which may be associated with a significant sanitary or phytosanitary risk has been exported.

Article 84 Equivalence

1. Each Member State shall initiate and further strengthen co-operation on equivalence in accordance with the SPS Agreement and relevant international standards, guidelines and recommendations, in order to facilitate trade between and among the Member States.

2. To facilitate trade, Member States may develop equivalence arrangements and recommend equivalence decisions, in particular in accordance with Article 4 of the SPS Agreement and with the guidance provided by the relevant international and regional standard setting bodies namely Codex, OIE, IPPC and ASEAN and by the Committee on Sanitary and Phytosanitary Measures established in accordance with Article 12 of the SPS Agreement.

3. Each Member State shall, upon request, enter into consultations with the aim of achieving bilateral and/or regional recognition arrangements of the equivalence of specified sanitary or phytosanitary measures.

Article 85 Co-operation

1. Each Member State shall explore opportunities for further co-operation, technical assistance, collaboration and information exchange with other Member States on sanitary and phytosanitary matters of mutual interest consistent with the objectives of this Chapter and the commitments set forth in the ASEAN Economic Community Blueprint.

2. Member States shall further strengthen co-operation for the control and eradication of pests and disease outbreaks, and other emergency cases related to sanitary or phytosanitary measures as well as to assist other Member States to

comply with SPS requirements.

3. In implementing the provisions of paragraph 1 of this Article, Member States shall co-ordinate their undertakings with the activities conducted in the regional and multilateral context, with the objectives of avoiding unnecessary duplication and maximising efficiency of efforts of the Member States in this field.

4. Any two (2) Member States may, by mutual agreement, co-operate on adaptation to regional conditions including the concept of pests and disease free areas and areas of low pests or disease prevalence, in accordance with the SPS Agreement and relevant international standards, guidelines and recommendations, in order to facilitate trade between the Member States.

CHAPTER 9 TRADE REMEDY MEASURES

Article 86 Safeguard Measures

Each Member State which is a WTO member retains its rights and obligations under Article XIX of GATT 1994, and the Agreement on Safeguards or Article 5 of the Agreement on Agriculture.

Article 87 Anti-dumping and Countervailing Duties

1. Member States affirm their rights and obligations with respect to each other relating to the application of anti-dumping under Article VI of GATT 1994 and the Agreement on Implementation of Article VI of General Agreement on Tariffs and Trade 1994 as contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

2. Member States affirm their rights and obligations with respect to each other relating to subsidies and countervailing measures under Article XVI of GATT 1994 and the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures as contained in Annex 1A to the WTO Agreement.

CHAPTER 10 INSTITUTIONAL PROVISIONS

Article 88 Advisory and Consultative Mechanism

The ASEAN Consultations to Solve Trade and Investment Issues (ACT) and the ASEAN Compliance Monitoring Body (ACB) as contained in the Declaration on ASEAN Concord II (Bali Concord II) may be invoked to settle disputes that may arise from this Agreement. Any Member State who does not wish to avail of the ACT/ACB may resort to the mechanism provided in the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism.

Article 89 Dispute Settlement

The ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism, signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR and amendments thereto, shall apply in relation to any dispute arising from, or any difference between Member States concerning the interpretation or application of this Agreement.

Article 90 Institutional Arrangements

1. The ASEAN Economic Ministers (AEM) shall, for the purposes of this Agreement, establish an ASEAN Free Trade Area (AFTA) Council comprising one (1) ministerial-level nominee from each Member State and the Secretary-General of ASEAN. In the performance of its functions, the AFTA Council shall also be supported by the Senior Economic Officials' Meeting (SEOM). In the fulfilment of its functions, the SEOM may establish bodies, as appropriate, to assist them such as the Coordinating Committee on the implementation of ATIGA (CCA). The SEOM, assisted by the CCA, shall ensure the effective implementation of this Agreement and, shall coordinate

and be supported by technical bodies and committees under this Agreement.

2. Each Member State shall establish a National AFTA Unit, which shall serve a national focal point for the coordination of the implementation of this Agreement.

3. The ASEAN Secretariat shall:

(a) provide support to the AEM and AFTA Council in supervising, co-ordinating and reviewing the implementation of this Agreement as well as assistance in all related matters; and

(b) monitor and regularly report to the AFTA Council on the progress in the implementation of this Agreement.

CHAPTER 11 FINAL PROVISIONS

Article 91 Relation to Other Agreements

1. Subject to paragraph 2 of this Article, all ASEAN economic agreements that exist before the entry into force of ATIGA shall continue to be valid.

2. Member States shall agree on the list of agreements to be superseded within six (6) months from the date of entry into force and such list shall be administratively annexed to this Agreement and serve as an integral part of this Agreement.

3. In case of inconsistency between this Agreement and any ASEAN economic agreements that are not superseded under paragraph 2 of this Article, this Agreement shall prevail.

Article 92 Amended or Successor International Agreements

If any international agreement or a provision therein referred to, or incorporated into, this Agreement, and such agreement or provision is amended, the Member States

shall consult on whether it is necessary to amend this Agreement, unless this Agreement provides otherwise.

Article 93 Annexes, Attachments and Future Instruments

1. The Annexes and Attachments to this Agreement shall form an integral part of this Agreement.

2. Member States may adopt legal instruments in the future pursuant to the provisions of this Agreement. Upon their respective entry into force, such instruments shall form part of this Agreement.

Article 94 Amendments

1. The provisions of this Agreement may be modified through amendments mutually agreed upon in writing by the Member States.

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, the Annexes and Attachments to this Agreement may be modified through amendments endorsed by the AFTA Council. The said amendments shall be administratively annexed to this Agreement and serve as an integral part of this Agreement.

Article 95 Review

The AFTA Council or their designated representatives shall meet within one (1) year of the date of entry into force of this Agreement and then every two (2) years or otherwise as appropriate to review this Agreement for the purpose of fulfilling the objective of this Agreement.

Article 96 Entry into Force

1. This Agreement shall be signed by the ASEAN Economic Ministers.

2. This Agreement shall enter into force, after all Member States have notified or, where necessary, deposited instruments of ratifications with the Secretary-General

of ASEAN upon completion of their internal procedures, which shall not take more than one hundred and eighty (180) days after the signing of this Agreement.

3. The Secretary-General of ASEAN shall promptly notify all Member States of the notifications or deposit of each instrument of ratification referred to in paragraph 2 of this Article.

Article 97 Reservations

No reservations shall be made with respect to any of the provisions of this Agreement.

Article 98 Depositary

This Agreement shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN who shall promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed the ASEAN Trade in Goods Agreement.

DONE at Cha-am, Thailand, this Twenty Sixth Day of February in the Year Two Thousand and Nine, in a single original copy in the English language.

For Brunei Darussalam:

LIM JOCK SENG

Second Minister of Foreign Affairs and Trade

For the Kingdom of Cambodia:

CHAM PRASIDH

Senior Minister and Minister of Commerce

For the Republic of Indonesia:

MARI ELKA PANGESTU

Minister of Trade

For the Lao People's Democratic Republic:

NAM VIYAKETH

Minister of Industry and Commerce

For Malaysia:

MUHYIDDIN BIN MOHAMMAD YASSIN

Minister of International Trade and Industry

For the Union of Myanmar:

U SOE THA

Minister for National Planning and Economic Development

For the Republic of the Philippines:

PETER B. FAVILA

Secretary of Trade and Industry

For the Republic of Singapore:

LIM HNG KIANG

Minister for Trade and Industry

For the Kingdom of Thailand:

PORNTIVA NAKASAI

Minister of Commerce

Minister of Commerce

For the Socialist Republic of Viet Nam:

VU HUY HOANG

Minister of Industry and Trade

ความ ตกลงการค้า สินค้าอาเซียน (อาทิก้า)

อารัมภบท รัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (เรียกโดยรวมว่า “อาเซียน” หรือ “ประเทศสมาชิกอาเซียน” หรือ รายประเทศว่า “ประเทศสมาชิกอาเซียน”)

ระลึกถึง การตัดสินใจของผู้นำในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน จัดทำภายใต้แถลงการณ์ ปฏิญญาอาเซียน II ลงนามเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2003 (พ.ศ. 2546) ที่บาหลี ประเทศอินโดนีเซีย และในกฎบัตรอาเซียน ลงนามเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2007 (พ.ศ. 2550) ณ ประเทศสิงคโปร์

มุ่งมั่น ที่จะบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งให้อาเซียนเป็นตลาดเดียวและเป็นฐานการผลิตที่มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานที่มีทักษะ มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น ตามที่ได้เล็งเห็นไว้ในกฎบัตรอาเซียน และแถลงการณ์ร่างพิมพ์เขียวการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ลงนามโดยผู้นำเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2007 (พ.ศ. 2550) ณ สิงคโปร์;

ยอมรับถึง ความสำคัญที่สำคัญและผลประโยชน์ที่เกิดจากความตกลงด้านเศรษฐกิจต่างๆ ของอาเซียนและเครื่องมือในสาขาต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีที่ภูมิภาค รวมถึงความตกลงการให้สิทธิพิเศษทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน (1977) (พ.ศ. 2520) ความตกลงอัตราภาษีพิเศษร่วมสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน (1992) (พ.ศ. 2535) ความตกลงด้านศุลกากรของอาเซียน (1997) (พ.ศ. 2540) กรอบความตกลงในข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียน (1998) (พ.ศ. 2541) กรอบความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (2000) (พ.ศ. 2543) พิธีสารเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการฮาร์โมนิซ์พิกัดอัตราศุลกากรของอาเซียน (2003) (พ.ศ. 2546) กรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ (2004) (พ.ศ. 2547) ความตกลงจัดตั้งและดำเนินการด้านการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว 2005 (พ.ศ. 2548)

ปรารถนา ที่จะขับเคลื่อนไปข้างหน้าโดยการพัฒนาความตกลงการค้าสินค้าอาเซียนที่ครอบคลุมโดยใช้พื้นฐานจากข้อผูกพันความตกลงด้านเศรษฐกิจต่างๆของอาเซียนที่จะเป็นกรอบทางกฎหมายในการทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีในภูมิภาค

มั่นใจว่า ว่าความตกลงการค้าสินค้าอาเซียนที่ครอบคลุมจะลดอุปสรรคทางการค้าและเพิ่มการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก ลดต้นทุนทางธุรกิจ และเพิ่มประสิทธิภาพด้านการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจ ทำให้เกิดตลาดที่ใหญ่ขึ้นที่มีโอกาสทางการค้าและการประหยัดจากขนาดที่มากขึ้นสำหรับธุรกิจของประเทศสมาชิก รวมถึงการทำให้เกิดและคงไว้ซึ่งเวทีการลงทุนที่มีความสามารถในการแข่งขัน

ยอมรับว่า ความแตกต่างของระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและความจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น โดยเฉพาะความจำเป็นที่ต้องอำนวยความสะดวกต่อการมีบทบาทสูงขึ้นในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยเฉพาะกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ผ่านการกำหนดข้อบทด้านความยืดหยุ่นและความร่วมมือทางเทคนิคและการพัฒนา

ยอมรับต่อไปถึง ข้อบทของแถลงการณ์ระดับรัฐมนตรีภายใต้องค์การการค้าโลกเกี่ยวกับมาตรการพิเศษสำหรับประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

รับทราบ ความสำคัญของบทบาทและประโยชน์ที่ก่อโดยภาคธุรกิจในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก และความจำเป็นในการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับการใช้โอกาสทางธุรกิจที่มากขึ้นผ่านทางสมาคมธุรกิจต่างๆ ของอาเซียนจากการที่เกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ยอมรับ บทบาทการรวมกลุ่มในภูมิภาคที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้กับการสร้างการค้าเสรีในระดับภูมิภาคและโลก และในฐานะที่เป็นฐานให้กับกรอบการค้าพหุภาคี

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

บทที่ 1

บทบัญญัติทั่วไป

ข้อ 1 จุดประสงค์

จุดประสงค์ของความตกลงนี้คือ การประสมผลในการเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรีภายในภูมิภาคอาเซียนซึ่งเป็นหลักการสำคัญหลักการหนึ่งในการรวมตัวเป็นตลาดเดียวในอาเซียนและให้อาเซียนเป็นฐานการผลิตเพื่อให้มีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในเชิงลึกยิ่งขึ้น อันนำไปสู่การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2015 (พ.ศ. 2558)

ข้อ 2 คำนิยามทั่วไป

1. เพื่อความมุ่งประสงค์ของความตกลงฉบับนี้ หากมิได้มีการระบุเป็นอย่างอื่น กำหนดให้ (เอ) อาเซียน หมายความว่า สหประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วย รัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (บี) “หน่วยงานศุลกากร” หมายถึง หน่วยงานผู้มีอำนาจ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการภายใต้กฎหมายของแต่ละประเทศสมาชิกในการบริหารจัดการกฎหมายทางศุลกากร (ซี) “อาคารศุลกากร” หมายถึง อาคารศุลกากรหรืออาคารขาเข้าใดๆ และค่าภาระชนิดใดๆ ที่เรียกเก็บโดยเกี่ยวเนื่องกับการนำเข้าสินค้า แต่ไม่รวมถึง (หนึ่ง) ค่าภาระใดๆ ที่เทียบเท่ากับภาษีภายในประเทศ ซึ่งเรียกเก็บโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของวรรค 2 ของข้อ 3 ของแอดดendum 1994 (พ.ศ. 2537) ที่เกี่ยวกับสินค้าภายในประเทศที่เหมือนกัน หรือที่เกี่ยวกับสินค้าซึ่งใช้ผลิตหรือทำสินค้านำเข้าไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (สอง) อาคารตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออาคารตอบโต้การอุดหนุนใดๆ ที่ใช้โดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อ 6 ของแอดดendum 1994 (พ.ศ. 2537) ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ 6 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) และความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงดับบลิว ที โอ หรือ

(สาม) ค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระใดๆ ซึ่งได้สัดส่วนกับต้นทุนของการให้บริการ

(ดี) “กฎหมายศุลกากร” หมายถึง กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่บริหารและบังคับใช้โดยหน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิกแต่ละฝ่าย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำเข้า การส่งออก และการขนส่งสินค้า เนื่องจากเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอากรศุลกากร ค่าภาระ และภาษีอื่นๆ หรือเกี่ยวกับข้อห้าม ข้อจำกัด และการควบคุมอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าที่ถูกต้องควบคุมข้ามเขตแดนศุลกากรของประเทศสมาชิกแต่ละฝ่าย

(อี) “ราคาศุลกากรของสินค้า” หมายถึง ราคาของสินค้าเพื่อความมุ่งประสงค์ในการจัดเก็บอากรศุลกากรแบบตามราคาสำหรับสินค้านำเข้า

(เอฟ) “วัน” หมายถึง วันตามปฏิทิน ซึ่งรวมถึง วันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์

(จี) การจำกัดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หมายถึง มาตรการที่ประเทศสมาชิกใช้ในรูปแบบของการจำกัดและกระบวนการบริหารการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ส่งผลให้เกิดการจำกัดทางการค้า

(เอช) แกตต์ 1994 หมายถึง ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 ซึ่งรวมถึงหมายเหตุและบทบัญญัติเพิ่มเติมที่บรรจุไว้ในภาคผนวก 1เอ ของความตกลงฉบับลิว ที่ โอ

(ไอ) “ระบบฮาร์โมนไนซ์” หรือ “เอส เอส” หมายถึง ระบบฮาร์โมนไนซ์ของคำอธิบายและการจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้า ที่ระบุไว้ในภาคผนวกของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยระบบฮาร์โมนไนซ์ของคำอธิบายและการจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้า และประเทศภาคียอมรับและนำไปปฏิบัติตามในกฎหมายที่เกี่ยวข้องของตน

(ไอเจ) เอ็ม เอฟ เอ็น หมายถึง การประติบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่งในองค์การการค้าโลก

(เค) ข้อกีดกันที่มีไช่ภาษี หมายถึง มาตรการที่มีไช่ภาษี ที่มีผลห้ามหรือจำกัดการนำเข้าหรือการส่งออกของสินค้าภายในกลุ่มประเทศสมาชิก

(แอล) “สินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิด” หมายถึง สินค้าที่มีคุณสมบัติในการได้ถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิกภายใต้บทบัญญัติของบทที่ 3

(เอ็ม) การให้การปฏิบัติที่เป็นพิเศษด้านภาษีอากร หมายถึง การให้ข้อลดหย่อนทางภาษีให้กับสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดตามที่แสดงโดยอัตราภาษีที่ใช้บังคับภายใต้ความตกลงฉบับนี้

(เอ็น) การจำกัดปริมาณ หมายถึง มาตรการที่มีจุดประสงค์ที่จะห้ามหรือจำกัดปริมาณการค้าระหว่างประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะใช้ผ่านวิธีการโควตา การอนุญาตนำเข้าหรือมาตรการอื่นๆ ที่ส่งผลในระดับเดียวกัน ซึ่งรวมถึงแนวทางการขั้นตอนการบริหารที่มีผลจำกัดปริมาณการค้าด้วย

(โอ) ความตกลงฉบับนี้ หรืออาทีก้า หมายถึง ความถึง ความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน

(พี) ดับบลิวทีโอ หมายถึง ความถึง องค์การการค้าโลก

(คิว) ความตกลงฉบับบริวทีโอ หมายถึง ความถึง ความตกลงมาลาเกซที่จัดตั้งองค์การการค้าโลก จัดทำเมื่อ 15 เมษายน 1994 (พ.ศ. 2537) และความตกลงอื่นๆ ที่ได้เจรจาไว้ภายใต้

2. ภายใต้ความตกลงฉบับนี้ เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทุกคำที่แสดงเป็นรูปเอกพจน์ให้รวมรูปพหูพจน์ด้วย และทุกคำที่อยู่ในรูปพหูพจน์ให้รวมรูปเอกพจน์ด้วย

ข้อ 3 การจำแนกพิกัดของสินค้า

เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของความตกลงนี้ การจำแนกพิกัดประเภทสินค้าในการค้าระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกต้องสอดคล้องกับระบบพิกัดศุลกากรฮาร์โมนไนซ์อาเซียนตามที่ระบุไว้ใน พิธีสารเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับการฮาร์โมนไนซ์พิกัดอัตราศุลกากรของอาเซียน ลงนามเมื่อ 7 สิงหาคม 2003 (พ.ศ. 2546) และการดำเนินการเปลี่ยนแปลงใดๆ นอกจากนั้น

ข้อ 4 สินค้าที่ครอบคลุม

ความตกลงฉบับนี้ใช้กับทุกรายการสินค้าภายใต้ระบบพิกัดศุลกากรฮาร์โมนไนซ์อาเซียน

ข้อ 5 การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง

เฉพาะเรื่องอัตราภาษีศุลกากร หลังจากความตกลงนี้มีผลบังคับใช้ หากประเทศสมาชิกไปทำความตกลงใดๆ กับประเทศที่มีไช่สมาชิก ที่มีผลให้ข้อผูกพันที่ดีกว่าที่ให้ภายใต้ความตกลงนี้ ประเทศสมาชิกประเทศอื่นมีสิทธิที่จะยื่นขอเจรจากับประเทศสมาชิกที่ไปจัดทำความตกลงนั้น เพื่อขอให้มีการให้ข้อผูกพันที่ดีกว่านั้นให้กับประเทศตนด้วยการตัดสินใจที่จะขยายข้อผูกพันที่ดีกว่าให้กับประเทศสมาชิกอื่นเป็นการตัดสินใจจากฝ่ายประเทศสมาชิกที่ไปทำความตกลงนั้นเท่านั้น และการขยายข้อผูกพันจะต้องให้กับประเทศสมาชิกทุกประเทศ

ข้อ 6 การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติว่าด้วยการเก็บภาษีอากร และข้อบังคับภายใน

แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องให้การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติแก่สินค้าของประเทศสมาชิกอื่นโดยเป็นไปตามข้อ 3 ของข้อตกลงแกตต์ 1994 สุดท้ายนี้ ข้อกำหนดตามข้อ 3 ของข้อตกลงแกตต์ 1994 ให้รวมเข้าไว้และเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงฉบับนี้โดยอนุโลม

ข้อ 7 ค่าธรรมเนียมและพิธีการเกี่ยวกับการนำเข้า และส่งออก

1. แต่ละประเทศสมาชิกต้องดำเนินการตามที่ระบุไว้ในข้อ VIII.1 ของข้อตกลงแกตต์ 1994 ว่า ค่าธรรมเนียมและค่าพิธีการต่างๆ ทั้งปวงไม่ว่าในลักษณะใด (เว้นแต่อากรสำหรับนำเข้าและส่งออกและภาษีอื่นๆ ภายใต้ความหมายของข้อ III.2 ของข้อตกลงแกตต์ 1994 และอากรต่อต้านการทุ่มตลาดและการอุดหนุน) ซึ่งเรียกเก็บกับการนำเข้าหรือที่เกี่ยวกับการการนำเข้าหรือส่งออก จะจำกัดอยู่เพียงจำนวนของต้นทุนโดยประมาณในการให้บริการและไม่เป็นการคุ้มครองทางอ้อมแก่ผลิตภัณฑ์ในประเทศ หรือเป็นภาษีอากรสำหรับการนำเข้าหรือส่งออกเพื่อวัตถุประสงค์ในการคลัง

2. แต่ละประเทศสมาชิกต้องตีพิมพ์รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและค่าพิธีการที่เรียกเก็บกับการนำเข้าหรือส่งออกอย่างไม่ร้อช้า และต้องเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวในอินเทอร์เน็ตด้วย

ข้อ 8 ข้อยกเว้นทั่วไป

ภายใต้ข้อบังคับของข้อกำหนดที่ว่ามาตรการดังต่อไปนี้ จะไม่ใช้ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจหรืออย่างไม่มีเหตุผลระหว่างประเทศต่างๆ ซึ่งอยู่ในสภาพการณ์เดียวกันนี้หรือก่อให้เกิดการจำกัดที่แอบแฝงต่อการค้าระหว่างประเทศ จะไม่มีข้อความใดในความตกลงนี้ที่ตีความห้ามมิให้ประเทศสมาชิกรับรองหรือบังคับใช้ข้อกำหนดที่

- (เอ) จำเป็นเพื่อปกป้องศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (บี) จำเป็นเพื่อปกป้องชีวิต หรือสุขภาพมนุษย์ สัตว์ หรือพืช
- (ซี) เกี่ยวกับการนำเข้าหรือส่งออกทองคำหรือเงิน

(ดี) จำเป็นเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงนี้ รวมทั้งกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการบังคับทางศุลกากร การบังคับผูกขาดที่ดำเนินการภายใต้วรรค 4 ของข้อ II และข้อ XVII การคุ้มครองสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และลิขสิทธิ์ และการป้องกันการปฏิบัติที่เป็นการหลอกลวง

(อี) เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ใช้แรงงานนักโทษ

(เอฟ) กำหนดขึ้นเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินสมบัติแห่งชาติ ซึ่งมีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์ หรือโบราณคดี

(จี) เกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถใช้ได้หมดไปได้ หากมาตรการเช่นว่านั้น ได้ทำไปให้เกิดผลพร้อมกับการจำกัดการผลิตหรือการบริโภคภายในประเทศ

(เอช) ดำเนินการตามพันธกรณีภายใต้ความตกลงโลกทัศน์ใดในระหว่างรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ที่เสนอต่อองค์การการค้าโลก และได้รับความเห็นชอบโดยที่ประชุมใหญ่ภาคีสัญญาหรือซึ่งได้ยื่นเสนอและได้รับความเห็นชอบดังกล่าวแล้ว

(ไอ) เกี่ยวข้องกับข้อจำกัดการส่งออกวัสดุภายในประเทศที่จำเป็นเพื่อประกันถึงปริมาณที่จำเป็นของวัสดุดังกล่าวนั้นต่ออุตสาหกรรมผู้ผลิตภายในประเทศระหว่างช่วงเวลาที่เราค้าภายในประเทศของวัสดุนั้นต่ำกว่าราคาตลาดโลก โดยเป็นส่วนหนึ่งของแผนการทำให้มีเสถียรภาพของรัฐบาล ทั้งนี้ มีเงื่อนไขว่าข้อจำกัดนั้นจะต้องไม่ดำเนินการไปเพื่อเพิ่มการส่งออกหรือเพื่อการปกป้องต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ และจะต้องไม่เบี่ยงเบนไปจากบทบัญญัติของความตกลงนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติ

(เจ) จำเป็นต่อการได้มาหรือการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ซึ่งขาดแคลนโดยทั่วไปภายในประเทศ หรือในท้องถิ่น โดยมีเงื่อนไขว่ามาตรการใดๆ ดังกล่าวนั้น จะต้องสอดคล้องกับหลักการที่ว่าประเทศสมาชิกทุกประเทศมีสิทธิในส่วนแบ่งที่เป็นธรรมของอุปทานระหว่างประเทศของผลิตภัณฑ์นั้น และมาตรการใดๆ ดังกล่าวนั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติอื่นๆ ของความตกลงนี้จะต้องยุติลงทันทีที่เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดมาตรการนั้นได้สิ้นสุดลง

ข้อ 9 ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง

ไม่มีข้อความใดในความตกลงนี้ที่จะตีความไปในทางที่จะ

(เอ) กำหนดให้ประเทศสมาชิกใดให้ข้อสนเทศใดๆ ซึ่งตนเห็นว่า การเปิดเผยข้อสนเทศนั้นจะขัดต่อผลประโยชน์สำคัญในเรื่องความมั่นคงของตน หรือ

(บี) กีดกันมิให้ประเทศสมาชิกใดดำเนินการใดๆ ซึ่งตนเห็นว่าจำเป็นสำหรับการป้องกันผลประโยชน์สำคัญในเรื่องความมั่นคงของตน

(หนึ่ง) เกี่ยวกับวัสดุที่แตกตัวทางอะตอมหรือจากวัสดุที่เกิดขึ้นมาจากสิ่งนั้น

(สอง) เกี่ยวกับการค้าอาวุธ กระสุนและเครื่องมือสงคราม และเกี่ยวกับการการค้าสินค้าและวัสดุอื่น ซึ่งกระทำไปโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการจัดหาให้สำหรับฐานทัพทางทหาร

(สาม) ดำเนินการเพื่อปกป้องสาธารณูปโภคที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงสาธารณูปโภคด้านการสื่อสาร ด้านพลังงานและทางน้ำ จากความพยายามที่จะทำให้สาธารณูปโภคไม่สามารถใช้ได้หรือทำให้เสื่อม

(สี่) ดำเนินการในยามฉุกเฉินภายในประเทศ ในยามสงครามหรือในยามฉุกเฉินอื่นๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(ห้า) กีดกันไม่ให้ประเทศสมาชิกใดดำเนินการใดๆ ตามพันธกรณีของตนภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติสำหรับการรื้อฟื้นไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

ข้อ 10 มาตรการปกป้องเพื่อรักษาดุลการชำระเงิน

ไม่มีข้อความใดในความตกลงนี้จะตีความไปในทางที่จะกีดกันประเทศสมาชิกในการใช้มาตรการเพื่อจุดประสงค์ในการคุ้มครองดุลการชำระเงินของตน ประเทศสมาชิกใช้มาตรการดังกล่าวได้ โดยต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ XII ของความตกลงแกตต์ 1994 และความเข้าใจว่าด้วยบทบัญญัติเกี่ยวกับดุลการชำระเงินของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994

ข้อ 11 วิธีการแจ้ง

1. นอกจากที่ระบุไว้ในความตกลงนี้ ประเทศสมาชิกต้องแจ้งการดำเนินการหรือมาตรการที่มีความประสงค์จะใช้

(เอ) ที่อาจลบล้างหรือทำให้เสื่อมเสียซึ่งประโยชน์ซึ่งเกิดขึ้นแก่ประเทศสมาชิกอื่นทั้งทางตรงและทางอ้อมภายใต้ความตกลงนี้

(บี) หากการดำเนินการหรือมาตรการนั้นอาจกีดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ของความตกลงนี้

2. โดยที่ไม่มีผลต่อข้อผูกพันโดยทั่วไปของประเทศสมาชิกภายใต้วรรค 1 ของข้อนี้ วิธีการแจ้งต้องมีข้อผูกพันต่อการเปลี่ยนแปลงในมาตรการที่ระบุไว้ในภาคผนวก XX และการแก้ไขหลังจากนั้น แต่จะไม่ได้จำกัดเพียงแต่เรื่องนี้

3. ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการแจ้งต่อที่ประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูง และฝ่ายเลขาธิการอาเซียนก่อนที่การดำเนินการหรือมาตรการที่อ้างถึงในวรรค 1 จะมีผลบังคับใช้ นอกจากนี้ที่ระบุไว้ในความตกลงนี้ ต้องแจ้งอย่างน้อย 60 วันก่อนที่การดำเนินการหรือมาตรการจะมีผล ประเทศสมาชิกจะต้องให้เวลาที่เหมาะสมในการหารือกับประเทศสมาชิกอื่นที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้มาตรการนั้นๆ

4. การแจ้งการดำเนินการหรือมาตรการที่มีความตั้งใจดำเนินการโดยประเทศสมาชิกต้องประกอบด้วย

(เอ) คำอธิบายการดำเนินการหรือมาตรการที่จะดำเนินการ

(บี) เหตุผลของการใช้มาตรการ

(ซี) วันที่กำหนดให้มีการดำเนินการและช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการ

5. เนื้อหาของการแจ้งและข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดให้เป็นด้วยความลับ

6. ฝ่ายเลขาธิการอาเซียนต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางรับการแจ้ง ซึ่งรวมถึงความเห็นและผลการหารือของประเทศสมาชิก ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการส่งสำเนาความเห็นที่ได้รับให้ฝ่ายเลขาธิการอาเซียน และฝ่ายเลขาธิการอาเซียนต้องแจ้งประเทศสมาชิกที่ดำเนินการแจ้ง หากข้อมูลการแจ้งไม่ครบสมบูรณ์ตามที่ระบุในวรรค 4 ของข้อนี้ และต้องเผยแพร่ข้อมูลการแจ้งของประเทศสมาชิกเมื่อมีการร้องขอจากประเทศสมาชิกอื่น

7. ประเทศสมาชิกที่เป็นผู้แจ้ง ต้องให้โอกาสอันสมควรให้ประเทศสมาชิกอื่นอย่างไม่เลือกปฏิบัติที่จะให้ความเห็นทางลายลักษณ์อักษรและหรือความเห็นดังกล่าวหากมีการร้องขอ การหารือที่เกิดขึ้นจะเป็นไปเพื่อจุดประสงค์ของการหาความกระจ่างในการดำเนินการหรือมาตรการ โดยประเทศสมาชิกที่จะเป็นผู้ใช้ ต้องให้การพิจารณาอย่างสมเหตุสมผลต่อข้อคิดเห็นที่เป็นลายลักษณ์อักษรเหล่านี้และการหารือในเรื่องการใช้มาตรการ

8. ประเทศสมาชิกอื่นต้องเสนอความเห็นของตนภายใน 15 วันหลังจากมีการแจ้ง หากประเทศสมาชิกไม่สามารถแจ้งในเวลาที่กำหนดได้ แต่ไม่ได้ทำให้สิทธิตามข้อ 88 หดสิ้นไป

ข้อ 12 การพิมพ์โฆษณาและการบริหารข้อบังคับทางการค้า

1. ข้อ 10 ของข้อตกลงแกตต์ 1994 ได้รับการอนุโลมให้ครอบคลุมและเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้

2. ในขอบเขตเท่าที่จะทำได้ ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศต้องเผยแพร่กฎหมายข้อบังคับ คำพิพากษาและคำชี้ขาดที่อ้างไว้ในข้อ X ของข้อตกลงแกตต์ 1994 ทางอินเทอร์เน็ต

ข้อ 13 การเก็บรักษาข้อมูลการค้าอาเซียน

1. จะมีการจัดตั้งแหล่งเก็บรักษาข้อมูลการค้าอาเซียนประกอบด้วยกฎระเบียบและกระบวนการทางการค้าและการศุลกากรของทุกประเทศสมาชิก
2. แหล่งเก็บข้อมูลการค้าอาเซียนประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการค้าได้แก่ (หนึ่ง) พิกัดอัตราศุลกากร (สอง) อัตราภาษีเอ็มเอฟเอ็น อัตราภาษีอัตราพิเศษที่ให้ภายใต้ความตกลงฉบับนี้และที่ให้ภายใต้ความตกลงกับประเทศคู่เจรจาอื่นๆ (สาม) กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (สี่) มาตรการที่มีใช้ภาษี (ห้า) ข้อกำหนดและกฎระเบียบทางการค้าและศุลกากรของประเทศสมาชิก (หก) ข้อกำหนดเกี่ยวกับกระบวนการและด้านเอกสาร (เจ็ด) คำวินิจฉัยทางการปกครอง (แปด) แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าของแต่ละประเทศสมาชิกปกติอยู่ (เก้า) รายชื่อผู้ค้าที่จดทะเบียนของประเทศสมาชิก
3. ฝ่ายเลขาธิการอาเซียนจะต้องรักษาและทำแหล่งเก็บรักษาข้อมูลการค้าอาเซียนให้ทันสมัยโดยอิงจากข้อมูลการแจ้งที่ยื่นโดยประเทศสมาชิกตามข้อ 11

ข้อ 14 ความลับ

1. ไม่มีความใดในความตกลงฉบับนี้ที่จะกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องให้ข้อมูลที่เป็นความลับ โดยการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะขัดขวางการบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิกนั้น หรือขัดกับผลประโยชน์สาธารณะอื่นใด หรือข้อมูลที่เป็นความลับนั้นจะทำให้ผลประโยชน์เชิงพาณิชย์อันชอบธรรมของวิสาหกิจของรัฐหรือเอกชนแห่งใดแห่งหนึ่งเสื่อมไป
2. ไม่มีความใดในความตกลงฉบับนี้ที่สามารถตีความได้ว่า ได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมและบัญชีของลูกค้าสถาบันการเงิน
3. ประเทศสมาชิกแต่ละฝ่ายจะต้องรักษาความลับของข้อมูลของประเทศสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้มาโดยระบุว่าเป็นข้อมูลลับตามความตกลงฉบับนี้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของประเทศสมาชิกนั้น
4. แม้จะกำหนดไว้ในข้างต้น วรรคหนึ่ง สอง และสามของข้อนี้จะต้องไม่ใช่บังคับกับบทที่ 6

ข้อ 15 การติดต่อสื่อสาร

ให้การติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการในที่นี้ทั้งหมดและเอกสารที่แลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามความตกลงนี้จะต้องเป็นลายลักษณ์อักษรและจะต้องใช้ภาษาอังกฤษ

ข้อ 16 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศสมาชิก

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินการผ่านความยืดหยุ่นที่ตกลงกันก่อนล่วงหน้าที่ได้เจรจาไว้ภายใต้ข้อบทของความตกลงนี้ ความยืดหยุ่นที่ตกลงกันก่อนล่วงหน้าจะถูกระบุอยู่ในข้อบทที่เกี่ยวข้องตามข้างล่างนี้

ข้อ 17 การเสริมสร้างศักยภาพ

การเสริมสร้างศักยภาพจะต้องให้ผ่านการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้แผนงานที่จะเสริมสร้างศักยภาพภายใน ความมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศสมาชิก เช่น ความริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน และความริเริ่มในการเสริมสร้างศักยภาพอื่นๆ

ข้อ 18 รัฐบาลส่วนภูมิภาค และรัฐบาลท้องถิ่น และหน่วยงานที่มีใช้ภาครัฐ

1. ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ จะต้องดำเนินการมาตรการที่สมเหตุสมผลตามที่ตนสามารถกระทำได้ เพื่อทำให้มั่นใจในการปฏิบัติตามพันธกรณีของความตกลงฉบับนี้ของรัฐบาลส่วนภูมิภาค รัฐบาลท้องถิ่น และหน่วยงานผู้มีอำนาจใน
2. ในการปฏิบัติตามพันธกรณีและข้อผูกพันของตนภายใต้ความตกลงฉบับนี้ ประเทศสมาชิกแต่ละฝ่ายจะต้องพยายามที่จะทำให้มั่นใจในการปฏิบัติของหน่วยงานที่มีใช้ภาครัฐในการใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานผู้มีอำนาจในประเทศภาคนั้น

บทที่ 2

การเปิดเสรีอัตราภาษี

ข้อ 19 การลดและยกเลิกอากรขาเข้า

1. เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในความตกลงฉบับนี้ ประเทศสมาชิกจะต้องยกเลิกอากรขาเข้าของสินค้าทุกรายการที่ค้าระหว่างประเทศสมาชิกภายในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ¹ และภายในปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) โดยมีความยืดหยุ่นให้ถึงปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) สำหรับประเทศ ซีแอล เอ็ม วี²

2. ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องลด และ/หรือยกเลิกอากรขาเข้าในสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศสมาชิกอื่นให้สอดคล้องกับแนวทางต่อไปนี้:

(เอ) อากรขาเข้าของสินค้าภายใต้ตาราง เอ ของแผนการเปิดเสรีอัตราภาษีของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องถูกยกเลิกภายในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ และ ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) สำหรับประเทศ ซีแอล เอ็ม วี ตามแผนการลดภาษีที่กำหนดไว้ดังกล่าว ตาราง เอ ของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดต่อไปนี้:

(หนึ่ง) สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ ภายในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)

- อากรขาเข้าร้อยละ 80 ของพิกัดศุลกากรจะต้องถูกยกเลิก
- อากรขาเข้าของสินค้า ไอ ซี ที ทั้งหมดจะต้องถูกยกเลิก
- อากรขาเข้าของสินค้าที่สามารถนำมาลดภาษีได้ของ พีไอ เอสจะต้องเป็นร้อยละ 0
- อากรขาเข้าของพิกัดศุลกากรทั้งหมดจะต้องเท่ากับหรือน้อยกว่า ร้อยละ 5

(สอง) สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม อากรขาเข้าจะต้องเท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ 5 ภายในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)

¹ ประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ ประกอบด้วย บรูไน ดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสิงคโปร์

² ซีแอล เอ็ม วี ประกอบด้วย กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม

(สาม) สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา อากรขาเข้าร้อยละ 80 ของพิกัดศุลกากรจะต้องเท่ากับหรือน้อยกว่าร้อยละ 5 ภายในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)

(สี่) อากรขาเข้าของสินค้าบางรายการของประเทศสมาชิก ซีแอล เอ็ม วี ไม่เกินร้อยละ 7 จะต้องถูกยกเลิกในปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) รายการสินค้าและแผนการลดภาษีของสินค้าเหล่านี้จะต้องถูกแจ้งโดยประเทศสมาชิก ซีแอล เอ็ม วี ไม่ช้ากว่าวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557)

(ปี) อากรขาเข้าของสินค้า ไอ ซี ที ตามตาราง บี ของประเทศสมาชิก ซีแอล เอ็ม วี จะต้องถูกยกเลิกภายใน 3 ระยะ คือ ปี ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551) ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552) และ ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) ตามแผนการลดภาษีที่กำหนดไว้ดังกล่าว

(ซี) อากรขาเข้าของสินค้าภายใต้การรวมกลุ่มสาขาสำคัญ (พีไอ เอส) ตามตาราง ซี ของประเทศสมาชิก ซีแอล เอ็ม วี จะต้องถูกยกเลิกภายในปี ค.ศ. 2012 (พ.ศ. 2555) ตามแผนการลดภาษีที่กำหนดไว้ดังกล่าว

(ดี) อากรขาเข้าของสินค้าเกษตรไม่แปรรูปตามตาราง ดี ของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ ได้คัดเลือกไว้ โดยความสมัครใจ จะต้องถูกลดหรือยกเลิกลงเหลือร้อยละ 0 - 5 ในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553) สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ ปี ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556) สำหรับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ปี ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558) สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสหภาพพม่า และปี ค.ศ. 2017 (พ.ศ. 2560) สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา ตามแผนการลดภาษีที่กำหนดไว้ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม อากรขาเข้าของสินค้าน้ำตาลของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามจะต้องถูกลดเหลือร้อยละ 0 - 5 ในปี ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553)

(อี) สินค้าเกษตรไม่แปรรูปที่ใส่ไว้ในตาราง อี ของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ โดยความสมัครใจ จะต้องถูกลดอัตราอากรศุลกากรขาเข้า เอ็ม เอฟ เอ็น ที่เรียกเก็บจริงตามแผนการลดภาษีที่กำหนดไว้ดังกล่าว

(เอฟ) สินค้าที่อยู่ในตาราง เอฟ ของราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตามลำดับ จะต้องถูกลดภาษีนอกโควตา ลงเหลือร้อยละ 0 - 5 โดยสอดคล้องกับกรอบเวลาดังต่อไปนี้

ราชอาณาจักรไทย
รายการที่ 1 ค.ศ. 2008 (พ.ศ. 2551)
รายการที่ 2 ค.ศ. 2009 (พ.ศ. 2552)
รายการที่ 3 ค.ศ. 2010 (พ.ศ. 2553)

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
รายการที่ 1 ค.ศ. 2013 (พ.ศ. 2556)
รายการที่ 2 ค.ศ. 2014 (พ.ศ. 2557)
รายการที่ 3 ค.ศ. 2015 (พ.ศ. 2558)

(จี) อากาศหนาวของสินค้าปิโตรเลียมในตาราง จี ของราชอาณาจักรกัมพูชาและสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตามลำดับ จะต้องถูกลดลงตามแผนการลดภาษีที่ประเทศสมาชิกทุกประเทศได้เห็นชอบแล้ว

(เอช) สินค้าที่อยู่ในตาราง เอช ของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องนำมาลดหรือยกเลิกอากาศหนาวเข้า โดยมีเหตุผลตามข้อ 7 (ข้อยกเว้นทั่วไป)

(ไอ) การลดและยกเลิกอากาศหนาวเข้าจะต้องดำเนินการในวันที่ 1 มกราคมของแต่ละปี

(เจ) อัตราภาษีฐานที่จะใช้ในการลดหรือยกเลิกอัตราอากาศจะต้องเป็นอัตราภาษี ซี อี พี ที ที่เรียกเก็บเมื่อความตกลงนี้มีผลบังคับใช้

3. เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในความตกลงฉบับนี้ ประเทศสมาชิกจะต้องไม่ลบล้างหรือทำให้เสื่อมเสียไปซึ่งข้อตกลงหย่อนใดๆ ที่ได้ให้ไว้ตามแผนการลดภาษีในภาคผนวก 2

4. เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในความตกลงฉบับนี้ ประเทศสมาชิกจะต้องไม่ขึ้นอากาศจากที่ได้แจ้งไว้ในตารางที่จัดทำขึ้นตามข้อบทของวรรค 2 ของการนำเข้าสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิด

5. เว้นแต่จะกำหนดไว้ในวรรค 2(เอ)(สี่) รายละเอียดของแผนการลดภาษี เพื่อดำเนินการตามรูปแบบการลด และ/หรือยกเลิกอากาศหนาวเข้าที่กำหนดไว้ในวรรค 2 จะต้องหาข้อสรุปให้ได้ก่อนความตกลงฉบับนี้มีผลใช้บังคับ สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ และ 6 เดือน หลังจากที่มีความตกลงนี้มีผลใช้บังคับแล้ว สำหรับ ซี แอล เอ็ม วี และจะเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงฉบับนี้

ข้อ 20 การยกเลิกโควตาอัตราภาษี (ที อาร์ คิว)

หากไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในความตกลงฉบับนี้ ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะไม่นำโควตาอัตราภาษี (ที อาร์ คิว) มาใช้กับการนำเข้าสินค้าใด ที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศสมาชิกอื่น หรือการส่งออกสินค้าใด ไปยังเขตแดนของประเทศสมาชิกอื่น

ข้อ 21 การออกประกาศ

1. (เอ) ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศไม่ช้ากว่าเก้าสิบ (90) วัน สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน 6 และหกเดือน (6 เดือน) สำหรับประเทศ ซี แอล เอ็ม วี หลังจากความตกลงฉบับนี้มีผลใช้บังคับ จะต้องออกประกาศ ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับภายใน เพื่อใช้

บังคับการดำเนินการตามตารางการเปิดเสรีอัตราภาษีที่ผูกพันภายใต้ข้อ 19 (การยกเลิกหรือลดอากาศศุลกากร)

(บี) ประกาศที่ออกภายใต้อนุวรรค (เอ) จะต้องมีผลบังคับใช้ย้อนหลังไปวันที่ 1 มกราคมของปีที่ความตกลงฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

(ซี) ในกรณีที่ไม่สามารถออกประกาศฉบับเดียวได้ ประกาศที่มีผลใช้บังคับการดำเนินการลดหรือยกเลิกอัตราภาษีเป็นรายปี จะต้องออกอย่างน้อย 3 เดือน ก่อนวันที่มีผลในการใช้บังคับ

2. ประเทศสมาชิกอาจตัดสินใจดำเนินการทบทวนสินค้าในตาราง ดี และ อี เพื่อปรับปรุงการเข้าสู่ตลาดสำหรับสินค้าเหล่านี้ หากสินค้าหนึ่งที่ได้รับการทบทวน ได้รับการยินยอมให้อินทรีย์ออกจากตารางที่กล่าวถึง สินค้านั้นจะถูกบรรจุไว้ในตาราง เอ ของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ และจะต้องถูกยกเลิกอากาศหนาวเข้าตามตารางดังกล่าว

ข้อ 22 การได้รับข้อตกลง

1. สินค้าของประเทศสมาชิกผู้ส่งออกที่มีอัตราภาษีถึงหรืออยู่ในอัตราร้อยละ 20 หรือต่ำกว่า และเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า ตามที่ได้ระบุไว้ในบทที่ 3 (กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า) จะต้องได้รับข้อตกลงหย่อนจากประเทศสมาชิกผู้นำเข้าโดยอัตโนมัติ ดังที่ได้ระบุไว้ในข้อบทของข้อ 18 (การลดและยกเลิกอากาศหนาวเข้า)

2. รายการสินค้าในตาราง เอช จะต้องไม่ได้รับข้อตกลงหย่อนด้านอัตราภาษี ที่เสนอให้ภายใต้ความตกลงฉบับนี้

ข้อ 23 การแก้ไขหรือการระงับการให้ข้อตกลงชั่วคราว

1. ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ยกเว้นอันนอกเหนือไปจากข้อ 86 (มาตรการปกป้อง) ข้อ 10 (ดุลการชำระเงิน) และข้อ 24 (การให้การปฏิบัติต่อพิธีสารว่าด้วยข้าวและน้ำตาล) ซึ่งประเทศสมาชิกประสบกับความยากลำบากที่มิอาจคาดการณ์ได้ในการปฏิบัติตามข้อผูกพันด้านภาษี โดยประเทศสมาชิกอาจแก้ไขหรือระงับการให้ข้อตกลงเป็นการชั่วคราวที่อยู่ตารางภายใต้ข้อ 19 (การลดและยกเลิกอากาศศุลกากร)

2. ประเทศสมาชิกที่จะขอใช้บทบัญญัติตามวรรค 1 ของข้อนี้ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ประเทศสมาชิกผู้ร้องขอ”) จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรในการแก้ไขหรือระงับการให้ข้อ

ลดหย่อนต่อคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน (อาฟต้า) อย่างน้อย 180 วัน ก่อนวันที่การแก้ไขหรือระงับการให้ข้อลดหย่อนจะมีผลบังคับใช้

3. ประเทศสมาชิกผู้มีความสนใจที่จะเข้าร่วมการหารือหรือเจรจากับประเทศสมาชิกผู้ร้องขอตามวรรค 4 ของข้อนี้ จะต้องแจ้งประเทศสมาชิกทุกประเทศให้ทราบภายใน 90 วัน หลังจากประเทศสมาชิกผู้ร้องขอได้แจ้งการแก้ไขหรือระงับการให้ข้อลดหย่อน

4. หลังจากที่ได้แจ้งตามวรรค 2 ของข้อนี้แล้ว ประเทศสมาชิกผู้ร้องขอจะร่วมหารือหรือเจรจากับประเทศสมาชิกผู้ซึ่งได้แจ้งตามวรรค 3 ของข้อนี้ ในการเจรจากับประเทศสมาชิกที่มีผลประโยชน์ได้เสียในการส่งออกสินค้านี้เป็นสำคัญ ประเทศสมาชิกผู้ร้องขอจะต้องคงข้อลดหย่อนซึ่งเป็นข้อลดหย่อนต่างตอบแทน และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกอื่นที่มีผลประโยชน์ได้เสียในการส่งออกสินค้านี้เป็นสำคัญ³ ซึ่งไม่น้อยไปกว่าที่ได้ให้ไว้ในความตกลงฉบับนี้ก่อนการเจรจาตั้งกล่าว ซึ่งอาจรวมการปรับค่าชดเชยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าอื่นมาตรการการปรับค่าชดเชยในรูปแบบของภาษีศุลกากรจะต้องขยายไปยังประเทศสมาชิกทั้งหมดตามหลักไม่เลือกปฏิบัติ

5. คณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนจะต้องได้รับหนังสือแจ้งผลการหารือหรือเจรจาตามวรรค 3 และ 4 ของข้อนี้ อย่างน้อยที่สุด 45 วัน ก่อนที่ประเทศสมาชิกผู้ร้องขอประสงค์ที่จะแก้ไขหรือระงับการให้ข้อลดหย่อนชั่วคราว หนังสือแจ้งนั้นจะต้องมีเหตุผลอันจำเป็นของประเทศสมาชิกผู้ร้องขอเพื่อการบังคับใช้มาตรการดังกล่าว และจะต้องจัดให้มีตารางที่แสดงการแก้ไขหรือระงับการให้ข้อลดหย่อน และระยะเวลาที่ประสงค์จะใช้มาตรการนั้น

6. ในกรณีที่ไม่สามารถตกลงกันได้หลังจากมีการหารือหรือเจรจาตามวรรค 3 และ 4 ของข้อนี้ หนังสือแจ้งคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนจะต้องมีคำร้องขอให้มีการนำคำแนะนำจากคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน

7. คณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนจะต้องอนุมัติหรือให้คำแนะนำภายใน 30 วัน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งตามวรรค 5 ของข้อนี้

8. ในกรณีที่พฤติการณ์แห่งการร้องขอให้มีการแก้ไขหรือระงับข้อลดหย่อนเป็นการชั่วคราวได้หมดไป ประเทศสมาชิกผู้ร้องขอจะต้องนำข้อลดหย่อนทางภาษีศุลกากรเดิมกลับมาใช้ทันที และต้องแจ้งต่อคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน เมื่อนำข้อลดหย่อนทางภาษีศุลกากรเดิมกลับมาใช้หรือการยุติการระงับข้อลดหย่อนประเทศสมาชิกผู้ร้องขอจะต้องใช้อัตราตามตารางข้อผูกพันเสมือนหนึ่งว่าความล่าช้าหรือการระงับนั้นมิได้เกิดขึ้น

³ ประเทศสมาชิกที่มีผลประโยชน์ได้เสียในการส่งออกสินค้านี้เป็นสำคัญ จะต้องมีส่วนอย่างน้อยร้อยละ 20 ของปริมาณการนำเข้าของสินค้านั้นจากอาเซียนอย่างมีนัยสำคัญ ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมาโดยเฉลี่ยในตลาดของประเทศสมาชิกผู้ร้องขอ

9. ในกรณีที่ไม่มี การอนุมัติหรือคำแนะนำจากคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนตามวรรค 7 ของข้อนี้ และประเทศสมาชิกผู้ร้องขอยังคงดำเนินการแก้ไขหรือระงับข้อลดหย่อนเป็นการชั่วคราวต่อไป ประเทศสมาชิกผู้ซึ่งมีผลประโยชน์ได้เสียในการส่งออกสินค้านี้เป็นสำคัญ มีอิสระที่จะดำเนินการ หลังจาก 30 วัน แต่ไม่เกิน 90 วัน นับจากประเทศสมาชิกผู้ร้องขอดำเนินการแก้ไขหรือระงับข้อลดหย่อนดังกล่าว เพื่อแก้ไขหรือระงับข้อลดหย่อนที่เทียบเคียงกันได้ อย่างมากจากประเทศสมาชิกผู้ร้องขอ ประเทศสมาชิกนั้นจะต้องแจ้งการดำเนินการดังกล่าวต่อคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนทันที

ข้อ 24 การให้สิทธิพิเศษสำหรับสินค้าข้าวและน้ำตาล

พิธีสารว่าด้วยการดำเนินการเป็นพิเศษสำหรับสินค้าข้าวและน้ำตาล ที่ได้ลงนามเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550) จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงฉบับนี้

บทที่ 3

กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

ข้อ 25 คำนิยาม

เพื่อความมุ่งประสงค์ของบทนี้

(เอ) การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ หมายถึง การทำฟาร์มสิ่งมีชีวิตทางน้ำ ซึ่งรวมถึง ปลา สัตว์น้ำจำพวกโมลลัสก์ สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังทางน้ำและพืชน้ำจืดอื่นๆ จากวัตถุดิบ เช่น ไข่ ลูกปลา ปลาเล็ก และตัวอ่อน โดยการเข้าแทรกในกระบวนการเลี้ยงดูหรือทำให้เติบโตเพื่อเพิ่มการผลิต เช่น การขยายพันธุ์ การให้อาหาร หรือการปกป้องจากผู้ล่า

(บี) ต้นทุน ค่าประกันภัย และค่าระวาง (ซีไอเอฟ) หมายถึง มูลค่าของสินค้าที่นำเข้า และรวมต้นทุนของค่าระวางและค่าประกันภัยจนถึงท่าเรือหรือสถานที่ที่มีการนำสินค้าเข้าประเทศ การประเมินราคาต้องเป็นไปตามข้อ 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากร

และการค้า 1994 และความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 ที่ระบุในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลก

(ซี) เอฟโอปี หมายถึง มูลค่า ณ ท่าเรือต้นทางของสินค้า ซึ่งรวมค่าขนส่งจนถึงท่าเรือหรือสถานที่สุดท้ายสำหรับขนส่งสินค้าไปต่างประเทศ การประเมินราคาต้องเป็นไปตามข้อ 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 และความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 ที่ระบุในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลก

(ดี) หลักการทางบัญชีอันเป็นที่ยอมรับทั่วไป (จีเอเอพี) หมายถึง ฐานภาษีที่ได้รับการยอมรับหรือการสนับสนุนในสาระสำคัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้ในอาณาเขตของประเทศสมาชิกเกี่ยวกับการบันทึกรายรับ รายจ่าย ต้นทุน สินทรัพย์และหนี้สิน การเปิดเผยข้อมูล และการเตรียมงบการเงิน มาตรฐานเหล่านี้อาจรวมถึงแนวทางกว้างๆ ซึ่งใช้บังคับเป็นการทั่วไป และมาตรฐาน การปฏิบัติและขั้นตอนที่มีรายละเอียด

(อี) สินค้า หมายความว่ารวมถึงวัสดุ และ/หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้แหล่งกำเนิดโดยธรรมชาติหรือโดยการผลิต แม้ว่าสิ่งนั้นจะถูกตั้งใจให้นำไปใช้เป็นวัสดุสำหรับอีกกระบวนการผลิตหนึ่งในภายหลัง เพื่อความมุ่งประสงค์ของบทนี้ คำว่า “สินค้า” และ “ผลิตภัณฑ์” สามารถใช้แทนกันได้

(เอฟ) วัสดุที่เหมือนกันและใช้แทนกันได้ หมายความว่า วัสดุชนิดเดียวกันและมีคุณภาพในเชิงพาณิชย์เหมือนกัน มีลักษณะทางเทคนิคและกายภาพเหมือนกัน และเมื่อรวมเข้าในผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปแล้ว จะไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างกันได้จากเครื่องหมายต่างๆ เพื่อวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับถิ่นกำเนิดสินค้า

(จี) วัสดุ หมายความว่า วัตถุหรือสารใดๆ ที่ถูกใช้หรือบริโภคไปในการผลิตสินค้า หรือถูกรวมเข้าด้วยกันเป็นส่วนหนึ่งทางกายภาพในอีกสินค้าหนึ่ง หรืออยู่ภายใต้กระบวนการผลิตของอีกสินค้าหนึ่ง

(เอช) สินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิด หรือ วัสดุที่ได้ถิ่นกำเนิด หมายความว่า สินค้าหรือวัสดุที่มีคุณสมบัติได้ถิ่นกำเนิดตามบทบัญญัติของบทนี้

(ไอ) วัสดุสำหรับหีบห่อและภาชนะเพื่อการขนส่ง หมายความว่า สินค้าที่ใช้เพื่อ ป้องกันสินค้าระหว่างการขนส่ง แตกต่างจากภาชนะหรือวัสดุที่ใช้ในการขายปลีก

(เจ) การผลิต หมายความว่า วิธีการให้ได้มาซึ่งสินค้า รวมถึงการเติบโต การทำเหมือง การเก็บเกี่ยว การเลี้ยง การเพาะพันธุ์ การสกัด การเก็บรวบรวม การรวบรวม การจับ การ

ประมง การดัก การล่า การผลิตโดยใช้เครื่องจักร การทำให้เกิดขึ้น การผ่านกระบวนการหรือการประกอบ

(เค) กฎเฉพาะสำหรับผลิตภัณฑ์ หมายถึง กฎซึ่งระบุว่าจะได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงอัตราศุลกากร หรือการดำเนินการผลิตหรือการผ่านกระบวนการที่เฉพาะเจาะจง หรือผ่านเกณฑ์สัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค หรือเกณฑ์ใดๆ เหล่านี้ประกอบกัน

ข้อ 26 เกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิด

เพื่อความมุ่งประสงค์ของความตกลงฉบับนี้ สินค้าที่นำเข้ามาในอาณาเขตของประเทศสมาชิกหนึ่งจากอีกประเทศสมาชิกหนึ่ง ต้องได้รับการปฏิบัติเช่นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิด ถ้าสินค้านั้นเป็นไปตามข้อกำหนดเรื่องถิ่นกำเนิดภายใต้เงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

(เอ) สินค้านั้นได้มาทั้งหมดหรือมีการผลิตทั้งหมดในประเทศสมาชิกผู้ส่งออกตามที่กำหนดหรือนิยามไว้ในข้อ 27 (สินค้านั้นได้มาทั้งหมดหรือมีการผลิตทั้งหมด)

(บี) สินค้านั้นไม่ได้มาหรือไม่มีการผลิตทั้งหมดในประเทศสมาชิกผู้ส่งออก โดยมีเงื่อนไขว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติตามข้อ 28 (สินค้านั้นไม่ได้มาหรือไม่มีการผลิตทั้งหมด) หรือข้อ 30 (การสะสม)

ข้อ 27 สินค้าที่ได้มาทั้งหมดหรือมีการผลิตทั้งหมด

ภายใต้ความหมายของวรรค (เอ) ของข้อ 26 สินค้าดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นสินค้าที่ได้มาทั้งหมดหรือมีการผลิตทั้งหมดในประเทศสมาชิกผู้ส่งออก

(เอ) พืชและผลิตภัณฑ์พืช รวมถึงผลไม้ ดอกไม้ พืชผัก ต้นไม้ พืชจำพวกสาหร่าย เห็ดรา และพืชมีชีวิตรวมทั้งสัตว์ที่เติบโตและเก็บเกี่ยว เก็บหรือเก็บรวบรวมในประเทศสมาชิกผู้ส่งออกนั้น

(บี) สัตว์มีชีวิตรวมถึงสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม นก ปลา สัตว์น้ำจำพวกครัสเตเชีย สัตว์น้ำจำพวกโมลลัสก์ สัตว์เลี้ยงคลาน แมดที่เรีย และไวรัส ที่เกิดและเลี้ยงเติบโตในประเทศสมาชิกผู้ส่งออกนั้น

(ซี) สินค้าที่ได้จากสัตว์มีชีวิตรวมในประเทศสมาชิกผู้ส่งออก

(ดี) สินค้าที่ได้มาจากการล่า การดัก การประมง การทำฟาร์ม การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ การเก็บรวบรวม หรือการจับ ที่กระทำในประเทศสมาชิกผู้ส่งออกนั้น

(อี) แร่ธาตุและสารอื่นที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งไม่รวมอยู่ในวรรค (เอ) ถึง (ดี) ของข้อนี้ที่สกัดหรือได้มาจากพื้นดิน น้ำ พื้นดินท้องทะเล หรือใต้พื้นดินท้องทะเลของประเทศสมาชิกผู้ส่งออกนั้น

(เอฟ) ผลิตภัณฑ์อันได้มาจากการประมงทะเล โดยเรือที่จดทะเบียนกับประเทศสมาชิก และมีสิทธิชั่งของของประเทศสมาชิคนั้น และผลิตภัณฑ์อื่น⁴ ที่ได้จากน่านน้ำ พื้นดินท้องทะเล หรือใต้พื้นดินท้องทะเล นอกน่านน้ำอาณาเขต⁵ ของประเทศสมาชิคนั้น โดยมีเงื่อนไขว่า ประเทศสมาชิคนั้นมีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากน่านน้ำ พื้นดินท้องทะเล และใต้พื้นดินท้องทะเลดังกล่าวตามกฎหมายระหว่างประเทศ⁶

(จี) ผลิตภัณฑ์อันได้มาจากการประมงทะเลและผลิตภัณฑ์ทางทะเลอื่นๆ ที่ได้มาจากการประมงโดยเรือที่จดทะเบียนกับประเทศสมาชิกและมีสิทธิชั่งของของประเทศสมาชิคนั้น

(เอช) ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการแปรรูป และ/หรือ ทำขึ้นบนเรือโรงงานที่จดทะเบียนกับประเทศสมาชิกและมีสิทธิชั่งของของประเทศสมาชิคนั้น โดยเฉพาะจากผลิตภัณฑ์ที่ระบุไว้วรรค (จี) ของข้อนี้

(ไอ) ของที่รวบรวมได้ในประเทศนั้น ซึ่งไม่สามารถได้ต่อไปตามความมุ่งประสงค์เดิมของสิ่งของนั้น หรือไม่สามารถกลับคืนสู่สภาพเดิมหรือซ่อมแซม และเหมาะสำหรับการกำจัด หรือการนำกลับคืนมาซึ่งขึ้นส่วนของวัตถุดิบ หรือการนำกลับคืนมาใช้ที่อื่น

(เอจ) ของที่ใช้ไม่ได้และเศษที่ได้จาก

(i) การผลิตในประเทศสมาชิกผู้ส่งออก หรือ

(ii) สินค้าใช้แล้วซึ่งเก็บรวบรวมได้ภายในประเทศสมาชิกผู้ส่งออก โดยที่สินค้านั้นเหมาะสำหรับการนำกลับคืนมาซึ่งวัตถุดิบเท่านั้น และ

(เค) สินค้าที่ได้มาหรือผลิตในประเทศสมาชิกผู้ส่งออกนั้น จากผลิตภัณฑ์ที่อ้างถึงในวรรค (เอ) ถึง (เอจ) ของข้อนี้

ข้อ 28 สินค้าที่ไม่ได้มาหรือไม่มีการผลิตทั้งหมด

1. (เอ) เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรค (บี) ของข้อ 26 สินค้าจะถือว่ามีถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิกที่ซึ่งการผลิตหรือการแปรสภาพของสินค้าได้เกิดขึ้น

⁴ ผลิตภัณฑ์อื่น หมายความว่า แร่ธาตุและสารอื่นที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่สกัดมาจากน้ำ พื้นดินท้องทะเล หรือใต้พื้นดินท้องทะเล นอกน่านน้ำอาณาเขต

⁵ สำหรับผลิตภัณฑ์อันได้มาจากการประมงทะเล ที่ได้มาจากภายนอกน่านน้ำอาณาเขต (เช่น โชนเพื่อส่งเสริมการส่งออก) สถานะของถิ่นกำเนิดจะเป็นของประเทศสมาชิกที่เรือนั้นจดทะเบียน และตามธงของประเทศที่เรือนั้นชักขึ้น โดยมีเงื่อนไขว่า ประเทศสมาชิคนั้นมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

⁶ ตามกฎหมายระหว่างประเทศ การจดทะเบียนของเรือสามารถกระทำได้ในประเทศสมาชิกเพียงประเทศเดียว

(i) หากสินค้านั้นมีสัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “สัดส่วนมูลค่าการผลิตของอาเซียน” หรือ “สัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค (อาร์วี ซี)” ไม่น้อยกว่าร้อยละสี่สิบ (40) เมื่อคำนวณโดยใช้สูตรที่ระบุไว้ในข้อ 29 หรือ

(ii) หากวัสดุที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสินค้าทั้งหมดซึ่งใช้ในการผลิตสินค้า ได้ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่ต่อตราศุลกากร (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ซี ที ซี”) ที่พิกัดในระดับ 4 หลัก (คือ การเปลี่ยนแปลงประเภทพิกัด) ของระบบฮาร์โมนไนซ์

(บี) ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องอนุญาตให้ผู้ส่งออกสินค้าสามารถตัดสินใจว่าจะใช้วรรค 1(เอ)(i) หรือ 1(เอ)(ii) ของข้อนี้ เมื่อพิจารณาว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดของประเทศสมาชิกหรือไม่

2. (เอ) แม้จะกำหนดไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้ สินค้าที่อยู่ในภาคผนวก 3 (รายการกฎเฉพาะรายสินค้า) จะมีคุณสมบัติเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิด ก็ต่อเมื่อสินค้านั้น เป็นไปตามกฎเฉพาะรายสินค้าที่กำหนดไว้ในภาคผนวกนั้น

(บี) หากกฎเฉพาะรายสินค้ามีตัวเลือกให้เลือกว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่อิงอาร์วี ซี กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าที่อิง ซี ที ซี การดำเนินการผลิตหรือการผ่านกระบวนการที่เฉพาะเจาะจง หรือเกณฑ์ใดๆ เหล่านี้ประกอบกัน ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องอนุญาตให้ผู้ส่งออกสินค้านั้นตัดสินใจว่าจะใช้กฎใดในการพิจารณาว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดของประเทศสมาชิกหรือไม่

(ซี) หากกฎเฉพาะรายสินค้ากำหนด อาร์วี ซี เฉพาะ ให้คำนวณ อาร์วี ซีของสินค้านั้นโดยใช้สูตรที่ระบุไว้ในข้อ 29

(ดี) หากกฎเฉพาะรายสินค้ากำหนดให้วัสดุที่ใช้ต้องผ่านกฎ ซี ที ซี หรือผ่านการดำเนินการผลิตหรือการผ่านกระบวนการเฉพาะ ให้กฎนั้นบังคับใช้กับวัสดุที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดเท่านั้น

3. แม้ว่าจะกำหนดไว้ในวรรค 1 และวรรค 2 ของข้อนี้ สินค้าที่อยู่ภายใต้ภาคผนวก เอ หรือ บี ของปฏิญญาดังกล่าวด้วยความตกลงเปิดเสรีสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับการรับรองในการประชุมระดับรัฐมนตรีขององค์การการค้าโลก เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 1996 (พ.ศ. 2539) ซึ่งกำหนดไว้ในภาคผนวก 4 [รายการ ไอทีโอ] จะถือว่ามีถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิก ถ้าสินค้านั้นถูกประกอบจากวัสดุที่อยู่ภายใต้ภาคผนวกเดียวกันนี้

ข้อ 29 การคำนวณสัดส่วนมูลค่าการผลิตในภูมิภาค

1. เพื่อความมุ่งประสงค์ของข้อ 28 สูตรของการคำนวณสัดส่วนมูลค่าการผลิตของอาเซียน หรือ อาร์วี ซี ให้เป็นดังต่อไปนี้

(เอ) ทางตรง

$$\text{อาร์ วี ซี} = \frac{\text{ต้นทุนวัสดุในอาเซียน} + \text{ค่าแรง} + \text{ต้นทุนการผลิตโดยตรง} + \text{ต้นทุนอื่นๆ} + \text{กำไร}}{\text{ราคาเอฟโอบี}} \times 100\%$$

(บี) ทางอ้อม

$$\text{อาร์ วี ซี} = \frac{\text{ราคาเอฟโอบี} - \text{มูลค่าของวัสดุชิ้นส่วนหรือผลิตภัณฑ์ไม่ได้แหล่งกำเนิด}}{\text{ราคาเอฟโอบี}} \times 100\%$$

2. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการคำนวณ อาร์ วี ซี ที่กำหนดในวรรค 1 ของข้อนี้

(เอ) ต้นทุนวัสดุในอาเซียน คือ มูลค่าซีไอเอฟของวัสดุ ชิ้นส่วน หรือสินค้าที่ได้แหล่งกำเนิด ซึ่งได้รับมาหรือผลิตได้เองโดยผู้ผลิตในการผลิตสินค้านั้น

(บี) มูลค่าของวัสดุ ชิ้นส่วน หรือสินค้าที่ไม่ได้แหล่งกำเนิด คือ

(i) มูลค่าซีไอเอฟ ณ ขณะที่น่าเข้าสินค้า หรือสามารถพิสูจน์การนำเข้าได้ หรือ

(ii) ราคาที่ได้รับการยืนยันครั้งแรกที่ชำระสำหรับสินค้าที่ไม่ทราบถิ่นกำเนิดภายในอาณาเขตของประเทศสมาชิกที่ซึ่งการผลิตหรือการแปรสภาพได้กระทำขึ้น

(ซี) ต้นทุนค่าแรง จะรวมไปถึง ค่าจ้างแรงงาน ค่าตอบแทน และสวัสดิการแรงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต

(ดี) การคำนวณต้นทุนการผลิตโดยตรงจะรวมไปถึง แต่ไม่จำกัดเพียง รายการอสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต (ค่าประกันภัย ค่าเช่าและค่าซื้อโรงงาน ค่าเสื่อมราคาของอาคาร ค่าซ่อมแซมและบำรุง ภาษี ดอกเบี้ยจากการจำนอง) ค่าเช่าและค่าดอกเบี้ยสำหรับโรงงานและอุปกรณ์เครื่องจักร ความมั่นคงปลอดภัยของโรงงาน ค่าประกันภัย (โรงงาน อุปกรณ์ และวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้า) สาธารณูปโภค (พลังงาน ไฟฟ้า น้ำ และสาธารณูปโภคอื่นๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยตรง) การวิจัย การพัฒนา การออกแบบและวิศวกรรม แม้มพิมพ์ แบบพิมพ์ เครื่องมือ และค่าเสื่อมราคา ค่าบำรุงรักษา และค่าซ่อมโรงงาน และอุปกรณ์เครื่องจักร ค่าภาษีสัมปทาน หรือค่าใบอนุญาต (ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตรของเครื่องจักร หรือกระบวนการที่ใช้ในการผลิตสินค้า หรือสิทธิในการผลิตสินค้า) ค่าตรวจสอบและค่าทดสอบวัสดุและสินค้า ค่าเก็บรักษาและค่าการจัดการในโรงงาน ค่ากำจัดของเสียที่

สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ และต้นทุนที่ประกอบรวมในการคำนวณมูลค่าของวัตถุดิบ คือ ค่าท่าเรือ ค่าผ่านตรวจศุลกากร และอากรนำเข้าสำหรับรายการที่ต้องเสียภาษี

(อี) ราคาเอฟโอบี หมายถึง มูลค่าของสินค้า ณ ท่าเรือต้นทาง ตามที่นิยามในข้อ 25 ราคา FOB จะต้องคำนวณโดยการบวกรวมมูลค่าของวัสดุ ต้นทุนการผลิต กำไร และต้นทุนอื่นๆ

3. ประเทศสมาชิกจะต้องกำหนดและยึดถือวิธีการคำนวณ อาร์ วี ซี เพียงวิธีการเดียว ประเทศสมาชิกจะได้รับความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงวิธีการคำนวณของตนถ้าหากแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นต่อคณะกรรมการเขตการค้าเสรีอาเซียนไม่น้อยกว่าหก 6)) เดือนก่อนหน้าที่จะมีการนำวิธีการคำนวณใหม่ไปใช้ การตรวจสอบการคำนวณสัดส่วนมูลค่าการผลิตของอาเซียนโดยประเทศสมาชิกผู้นำเข้าจะต้องกระทำโดยอยู่บนพื้นฐานของวิธีการคำนวณที่ประเทศสมาชิกผู้ส่งออกใช้

4. ในการกำหนดสัดส่วนมูลค่าการผลิตของอาเซียน ประเทศสมาชิกจะต้องยึดถือแนวทางการคำนวณต้นทุนที่ระบุไว้ในภาคผนวก 5 (แนวทางการคำนวณต้นทุน)

5. วัสดุที่จัดซื้อจัดหาในประเทศ ซึ่งผลิตโดยผู้ผลิตที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายภายในของประเทศนั้น ให้ถือว่าเป็นวัสดุที่ได้ถิ่นกำเนิดตามข้อกำหนดของความตกลงฉบับนี้ ส่วนวัสดุที่จัดซื้อจัดหาในประเทศจากแหล่งอื่นๆ ต้องพิสูจน์ถิ่นกำเนิดตามข้อ 57 (การประเมินราคาศุลกากร) เพื่อความมุ่งประสงค์ในการกำหนดถิ่นกำเนิด

6. มูลค่าของสินค้าภายใต้บทนี้จะต้องกำหนดตามบทบัญญัติของข้อ 57 (การประเมินราคาศุลกากร)

ข้อ 30 การสะสม

1. เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในความตกลงฉบับนี้ สินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิก และถูกนำไปใช้ในอีกประเทศสมาชิกหนึ่งเพื่อเป็นวัสดุสำหรับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปที่มีสิทธิได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร นั้น ให้ถือว่าเป็นได้ถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิกประเทศหลังที่ซึ่งการผลิตหรือการแปรสภาพของสินค้าสำเร็จรูปได้กระทำขึ้น

2. ถ้า อาร์ วี ซี ของวัสดุ น้อยกว่าร้อยละสี่สิบ (40) สัดส่วนมูลค่าการผลิตของอาเซียนที่ใช้สะสมได้ตามหลักเกณฑ์ อาร์ วี ซี จะคือสัดส่วนโดยตรงตามมูลค่าที่เกิดขึ้นจริงภายในประเทศ โดยมีเงื่อนไขว่า สัดส่วนนั้นเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละยี่สิบ (20) แนวทางการปฏิบัติระบุไว้ในภาคผนวก 6 (แนวทาง ซีอาร์ไอ)

ข้อ 31 การดำเนินการและการแปรสภาพเพียงเล็กน้อย

1. การดำเนินการหรือการแปรสภาพ โดยตัวเองหรือประกอบกัน โดยมีความมุ่งประสงค์ตามรายการข้างล่างนี้ให้ถือว่าเป็นการดำเนินการหรือการแปรสภาพเพียงเล็กน้อย และไม่ให้นำมาประกอบการพิจารณาว่าสินค้าจะได้ถิ่นกำเนิดในประเทศสมาชิกหนึ่งหรือไม่

- (เอ) การเก็บรักษาสินค้าให้อยู่ในสภาพดีเพื่อวัตถุประสงค์ของการขนส่งหรือการจัดเก็บ
- (บี) การอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าทางเรือ หรือการขนส่ง
- (ซี) การบรรจุหีบห่อหรือการนำเสนอสินค้าเพื่อขาย

2. สินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดในอาณาเขตของประเทศสมาชิกจะยังคงรักษาไว้ซึ่งสถานะของถิ่นกำเนิดแรก หากถูกส่งออกจากอีกประเทศสมาชิกหนึ่งที่ยังไม่มีการดำเนินการที่เกินไปจากรายการที่ระบุไว้ในวรรค 1 ของข้อนี้

ข้อ 32 การส่งมอบโดยตรง

1. สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรจะให้กับสินค้าที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดของบทนี้ และได้ส่งมอบโดยตรงระหว่างอาณาเขตของประเทศสมาชิกผู้ส่งออกและอาณาเขตของประเทศสมาชิกผู้นำเข้า

2. การดำเนินการต่อไปนี้ ถือเป็นการส่งมอบโดยตรงจากประเทศสมาชิกผู้ส่งออกไปยังประเทศสมาชิกผู้นำเข้า

- (เอ) สินค้าซึ่งถูกขนส่งจากประเทศสมาชิกผู้ส่งออกไปยังประเทศสมาชิกผู้นำเข้า
- (บี) สินค้าซึ่งถูกขนส่งผ่านประเทศสมาชิกที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกผู้ส่งออกและประเทศสมาชิกผู้นำเข้าหนึ่งประเทศหรือมากกว่า หรือขนส่งผ่านประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิก โดยมีเงื่อนไขว่า

(i) การผ่านแดนมีเหตุผลทางภูมิศาสตร์ที่สามารถอ้างได้ หรือโดยการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดทางด้านการขนส่งโดยเฉพาะ

(ii) สินค้านั้นไม่ได้นำเข้าไปสู่การค้าหรือบริโภคในประเทศนั้น และ

(iii) สินค้านั้นไม่ได้ผ่านกระบวนการใดๆ นอกเหนือจากการขนถ่ายสินค้าลงและการขนถ่ายสินค้าขึ้น หรือการดำเนินการอื่นใดเพื่อถนอมรักษาสินค้านั้นให้อยู่ในสภาพดี

ข้อ 33 เกณฑ์ขั้นต่ำ

1. สินค้าที่ไม่ผ่านการเปลี่ยนพิกัดอัตราศุลกากร จะถือว่าได้ถิ่นกำเนิด ถ้ามูลค่าของวัสดุที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดที่ใช้ในการผลิตสินค้าซึ่งไม่ผ่านการเปลี่ยนพิกัดอัตราศุลกากรที่กำหนด คิดเป็นไม่เกินร้อยละสิบ (10) ของมูลค่า เอฟ โอ บี ของสินค้า และสินค้านั้นเป็นไปตามหลักเกณฑ์การได้ถิ่นกำเนิดอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในความตกลงนี้ สำหรับการมีคุณสมบัติของการเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิด

2. อย่างไรก็ตาม มูลค่าของวัสดุที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดตามที่ระบุในวรรค 1 ของข้อนี้ จะต้องรวมอยู่ในมูลค่าของวัสดุที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดสำหรับกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า อาร์วี ซี ที่ใช้บังคับสำหรับสินค้านั้น

ข้อ 34 การปฏิบัติต่อภาชนะบรรจุและวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์

1. ภาชนะบรรจุและวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีก

(เอ) ถ้าสินค้าอยู่ภายใต้กฎถิ่นกำเนิดสินค้า อาร์วี ซี ให้นำมูลค่าของภาชนะบรรจุและวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีกเข้ามารวมในการพิจารณาถิ่นกำเนิดสินค้าด้วย หากภาชนะบรรจุและวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีกนั้น ถือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับสินค้า

(บี) ในกรณีที่ไม่วรรค 1 (เอ) ของข้อนี้ ภาชนะบรรจุและวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์เพื่อการขายปลีก เมื่อจำแนกในประเภทพิกัดรวมกับสินค้าที่ถูกหีบห่อแล้ว จะไม่ถูกนำมาพิจารณาว่า วัสดุที่ไม่ได้ถิ่นกำเนิดทั้งหมดที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การเปลี่ยนพิกัดอัตราศุลกากรของสินค้านั้นหรือไม่

2. ภาชนะบรรจุและวัสดุที่ใช้เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ใช้เพียงเพื่อการขนส่งสินค้าจะไม่นำมารวมในการพิจารณาถิ่นกำเนิดของสินค้านั้น

ข้อ 35 ของที่ใช้ประกอบ ชิ้นส่วนสำรอง และเครื่องมือ

1. ถ้าสินค้าอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของ ซี ที ซี หรือการดำเนินการผลิตหรือผ่านกระบวนการเฉพาะ ถิ่นกำเนิดของของที่ใช้ประกอบ ชิ้นส่วนสำรอง เครื่องมือ และคู่มือหรือวัสดุที่เป็นข้อมูลอื่นๆ ที่มากับตัวสินค้า จะไม่ถูกนำมาพิจารณาในการวินิจฉัยว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติเป็นสินค้าที่ได้ถิ่นกำเนิดหรือไม่ หากว่า

(เอ) ของที่ใช้ประกอบ ชิ้นส่วนสำรอง เครื่องมือ และคู่มือหรือวัสดุที่เป็นข้อมูลอื่นๆ ไม่ได้มีการแยกบัญชีราคาสินค้าตัวหากจากตัวสินค้านั้น และ

(บี) ปริมาณและมูลค่าของของที่ใช้ประกอบ ชิ้นส่วนสำรอง เครื่องมือ และคู่มือหรือวัสดุที่เป็นข้อมูลอื่นๆ เป็นไปตามปกติทางการค้าของสินค้านั้น

2. ถ้าสินค้าอยู่ภายใต้กฎถิ่นกำเนิดสินค้า อาร์ วี ซีให้นำมูลค่าของของที่ใช้ประกอบ ชิ้นส่วนสำรอง เครื่องมือ และคู่มือหรือวัสดุที่เป็นข้อมูลอื่นๆ มารวมเป็นวัสดุที่ได้ถิ่นกำเนิดหรือไม่ได้ถิ่นกำเนิดแล้วแต่กรณี ในการคำนวณ อาร์ วี ซี ของสินค้านั้น

ข้อ 36 ส่วนประกอบที่เป็นกลาง

เพื่อพิจารณาว่าสินค้าได้ถิ่นกำเนิดหรือไม่จำเป็นต้องพิจารณาถิ่นกำเนิด ของรายการดังต่อไปนี้ ที่อาจนำมาใช้ในการผลิตและไม่รวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสินค้า

(เอ) เชื้อเพลิงและพลังงาน

(บี) เครื่องมือ แม่พิมพ์ และแบบหล่อ

(ซี) ชิ้นส่วนสำรอง และวัสดุที่ใช้ในการบำรุงรักษาอุปกรณ์และอาคาร

(ดี) สารหล่อลื่น ไซ สารประกอบ และวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ในการผลิตหรือใช้กับอุปกรณ์หรืออาคาร

(อี) ถูมือ แวนตา รองเท้า เสื้อผ้า อุปกรณ์และพัสดุเพื่อความปลอดภัย

(เอฟ) อุปกรณ์ เครื่องมือ และพัสดุที่ใช้สำหรับทดสอบหรือตรวจสอบสินค้า

(จี) ตัวเร่งปฏิกิริยา และตัวทำละลาย และ

(เอช) สินค้าอื่นใดที่ไม่รวมอยู่ในตัวสินค้า แต่ใช้ในการผลิตสินค้าโดยสามารถแสดงอย่างสมเหตุสมผลได้ว่าการใช้ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตนั้นด้วย

ข้อ 37 วัสดุที่เหมือนกันและใช้แทนกันได้

1. ในการพิจารณาว่าวัสดุที่เหมือนกันและใช้แทนกันได้เป็นวัสดุที่ได้ถิ่นกำเนิดหรือไม่ให้กระทำโดยการแบ่งแยกทางกายภาพของทุกๆ วัสดุ หรือใช้หลักการทางบัญชีอันเป็นที่ยอมรับทั่วไปของการควบคุมคลังสินค้า หรือการบริหารจัดการสินค้าคงคลังที่ปฏิบัติอยู่ในประเทศสมาชิกผู้ส่งออก

2. เมื่อทำการตัดสินใจเลือกใช้วิธีการบริหารจัดการสินค้าคงคลังวิธีใดแล้ว จะต้องใช้วิธีการนั้นตลอดปีภาษี

ข้อ 38 หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า

การอ้างสิทธิว่าสินค้านั้นมีคุณสมบัติที่จะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร ต้องได้รับการรับรองโดยหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (ฟอร์ม ดี) ตามที่ระบุในภาคผนวก 7 (ฟอร์ม ดี) ซึ่งออกโดยหน่วยงานราชการที่ได้รับมอบหมายโดยประเทศสมาชิกผู้ส่งออกและได้แจ้งให้ประเทศสมาชิกอื่นทราบแล้วตามระเบียบปฏิบัติในการออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าที่ได้รับระบุไว้ในภาคผนวก 8 (ไอ ซี พี)

ข้อ 39 คณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

1. เพื่อความมุ่งประสงค์ของการบังคับใช้ของบทนี้ต้องมีประสิทธิผลและเป็นแบบเดียวกัน ให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าตามข้อ 90 (การจัดการด้านสถาบัน)

2. หน้าที่ของคณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า คือ

(เอ) ติดตามการบังคับใช้และการดำเนินการของบทนี้

(บี) ทบทวนบทนี้ เมื่อจำเป็น เพื่อให้คำแนะนำที่เหมาะสม โดยมีเจตนารมณ์เพื่อปรับปรุงบทนี้ให้ดีขึ้น สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงพลวัตของกระบวนการผลิตในภูมิภาคและโลก ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิก ส่งเสริมเครือข่ายการผลิตในภูมิภาค พัฒนาศักยภาพขนาดกลางและขนาดย่อม (เอส แอ็ม อี) และลดช่องว่างของการพัฒนา

(ซี) ทบทวนระเบียบวิธีปฏิบัติของบทนี้ เมื่อจำเป็น โดยมีเจตนารมณ์เพื่อทำให้กระบวนการง่ายขึ้นและโปร่งใส คาดการณ์ได้และเป็นมาตรฐาน โดยนำหลักการปฏิบัติที่ดีที่สุดของความตกลงการค้าระหว่างประเทศและระหว่างภูมิภาคอื่นๆ เข้ามาประกอบ

(ดี) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่ประเทศสมาชิกจะตกลงกันว่าเกี่ยวข้องกับบทนี้ และ

(อี) ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการประสานงานดำเนินการภายใต้ความตกลง CEPT สำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจของอาเซียน และคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน

3. คณะอนุกรรมการว่าด้วยกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าประกอบด้วยผู้แทนของรัฐบาลของประเทศสมาชิก และอาจเชิญผู้แทนขององค์กรที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากรัฐบาลของประเทศสมาชิกซึ่งมีความเชี่ยวชาญที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่หารือ โดยขึ้นอยู่กับความตกลงของประเทศสมาชิกทั้งหมด

บทที่ 4

มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

ข้อ 40 การใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

1. ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องไม่นำมาใช้ หรือคงไว้ซึ่งมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรใดๆ ในการนำเข้าสินค้าใดๆ ของประเทศสมาชิกอื่นใด หรือการส่งออกสินค้าใดๆ ไปยังประเทศสมาชิกอื่นเว้นแต่จะเป็นไปตามสิทธิและพันธะของตนภายใต้ดับบลิวทีโอ หรือเป็นไปตามข้อบทยื่นๆ ในความตกลงนี้
2. ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องทำให้มั่นใจในความโปร่งใสของมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรของตนที่อนุญาตให้กระทำได้ในวรรค 1 ของข้อนี้เป็นไปตามข้อบทยื่นของข้อ 12 (การตีพิมพ์และการบริหารกฎระเบียบทางการค้า) และจะต้องทำให้มั่นใจว่ามาตรการดังกล่าว นั้น ไม่ถูกจัดเตรียม ริเริ่ม หรือใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายหรือมีผลในการสร้างอุปสรรคที่ไม่จำเป็นต่อการค้าระหว่างประเทศสมาชิก
3. มาตรการใหม่ใดๆ หรือการปรับปรุงมาตรการที่ยังคงอยู่จะต้องแจ้ง ตามกำหนด ตามข้อบทยื่นของข้อ 11 (กระบวนการแจ้ง)
4. ฐานข้อมูลมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรที่ใช้ในภาคีจะต้องถูกปรับปรุงและรวบรวมอยู่ในคลังข้อมูลการค้าอาเซียนตามที่อ้างอิงในข้อ 13 (คลังข้อมูลการค้า)

ข้อ 41 การจำกัดข้อจำกัดด้านปริมาณโดยทั่วไป

ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศรับรองที่จะไม่ริเริ่ม หรือคงไว้ซึ่งข้อห้าม หรือการจำกัดด้านปริมาณในการนำเข้าสินค้าใดๆ ของประเทศสมาชิกอื่น หรือการส่งออกสินค้าใดๆ ไปยังประเทศสมาชิกอื่น เว้นแต่จะเป็นไปตามสิทธิและพันธะของตนภายใต้ดับบลิวทีโอ หรือเป็นไปตามข้อบทยื่นๆ ในความตกลงนี้ สุดท้ายนี้ ข้อ 11 ของแอกตต์ 1994 จะถูกรวมเข้ามาและเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้โดยอนุโลม

ข้อ 42 การงดอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรอื่นๆ

1. ประเทศสมาชิกจะทบทวนมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรในฐานข้อมูลที่อ้างถึงในวรรค 4 ของข้อ 40 (การใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจำแนกมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรออกจากข้อจำกัดด้านปริมาณเพื่อการขจัด การขจัดอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรที่ถูกจำแนกต้องประสานกับ คณะกรรมการประสานงานสำหรับการดำเนินการของเอทีไอจีเอ (ซีซีไอ) คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน (เอซีซีเอสคิว) คณะกรรมการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของอาเซียน (เอซี-เอสพีเอส) องค์การทํางานภายใต้วิปัติศุลกากรของอาเซียน และองค์การของอาเซียนอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อความเหมาะสมเป็นไปตามข้อบทยื่นๆ ในความตกลงนี้ ซึ่งต้องยื่นข้อเสนอแนะในการจำแนกอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรต่อคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนผ่านเจ้าหน้าที่อาวุโสเศรษฐกิจอาเซียน
2. ถ้าไม่ยกเว้นที่เห็นชอบโดยคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน การจำแนกอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรต้องถูกยกเลิกในสามช่วงดังนี้
 - (เอ) บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย ต้องยกเลิกใน 3 ช่วง โดย 1 มกราคม 2008 (พ.ศ. 2551), 2009 (พ.ศ. 2552) และ 2010 (พ.ศ. 2553)
 - (บี) ฟิลิปปินส์ต้องยกเลิกใน 3 ช่วง โดย 1 มกราคม 2010(พ.ศ. 2553), 2011 (พ.ศ. 2554) และ 2012 (พ.ศ. 2555)
 - (ซี) กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และเวียดนามต้องยกเลิกใน 3 ช่วง โดย 1 มกราคม 2013 (พ.ศ. 2556), 2014 (พ.ศ. 2557) และ 2015 (พ.ศ. 2558) โดยมีความยืดหยุ่นได้ถึงปี 2018 (พ.ศ. 2561)
3. รายการอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรที่จะถูกยกเลิกในแต่ละช่วงต้องได้รับความเห็นชอบโดยที่ประชุมคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนในปีก่อนที่จะมีการขจัดอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรนั้น
4. โดยไม่คำนึงถึงวรรค 1 ถึง 3 ของข้อนี้ ซีซีไอในการหารือกับองค์การของอาเซียนอื่นที่เกี่ยวข้องต้องทบทวนมาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากรอื่น แจ้งหรือรายงานโดยภาคีอื่นหรือโดยภาคเอกชนเพื่อตัดสินว่ามาตรการเป็นอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีศุลกากร ถ้าผลของการทบทวนถูกชี้ว่าเป็นอุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากร อุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรต้องถูกขจัดโดยภาคีที่ใช้อุปสรรคที่มีใช้ภาษีศุลกากรนั้น เป็นไปตามข้อบทยื่นๆ ในความตกลงนี้
5. ซีซีไอต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางสำหรับการแจ้งที่อ้างอิงถึงในวรรค 4 ของข้อนี้
6. การยกเว้นในข้อนี้ ต้องได้รับการอนุญาตสำหรับเหตุผลที่แจ้ง ภายใต้ข้อ 8 (การแยกออกทั่วไป)

7. ไม่มีอะไรในความตกลงนี้ต้องถูกตีความเพื่อปกป้องประเทศสมาชิก ซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของ ของเสียอันตรายและการกำจัด หรือความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการริเริ่มหรือบังคับใช้มาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับของเสียอันตรายหรือสาร ขึ้นกับกฎหมายและระเบียบ เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศนั้น

ข้อ 43 ข้อจำกัดด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ประเทศสมาชิกต้องทำข้อยกเว้นต่อข้อจำกัดด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการชำระเงินสำหรับสินค้าภายใต้ความตกลงนี้ เช่นเดียวกับการส่งคืนกลับของการชำระเงินโดยปราศจากอคติให้เป็นไปตามสิทธิภายใต้ข้อ 18 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (แกตต์) และข้อบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับความตกลงของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ)

ข้อ 44 วิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้า

1. ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่า มาตรการการออกใบอนุญาตนำเข้าโดยอัตโนมัติและการออกใบอนุญาตที่ไม่เป็นไปโดยอัตโนมัติถูกนำมาใช้อย่างโปร่งใสและสามารถคาดการณ์ได้ และทำให้สอดคล้องกับความตกลงฉบับลิวท์ไฮว่าด้วยวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้า ตามที่บรรจุในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงฉบับลิวท์ไฮ

2. ทันทีหลังจากบังคับใช้ความตกลงนี้ ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศต้องแจ้งประเทศสมาชิกอื่นถึงวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้าที่ยังคงมีอยู่ หลังจากนั้นประเทศสมาชิกแต่ละประเทศต้องแจ้งประเทศสมาชิกอื่นถึงวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้าใหม่ๆ หรือการปรับปรุงวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้าที่มีอยู่เดิมในกำหนดที่เป็นไปได้หกสิบ (60) วันก่อนมีผลบังคับใช้ แต่ในบางกรณีไม่เกินวันที่บังคับใช้ การแจ้งภายใต้ความตกลงนี้ต้องรวมข้อมูลเฉพาะเจาะจงในข้อ 5 ของความตกลงฉบับลิวท์ไฮว่าด้วยวิธีดำเนินการออกใบอนุญาตนำเข้าตามที่บรรจุในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงฉบับลิวท์ไฮ

3. ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศต้องตอบคำถามที่เป็นเหตุเป็นเหตุผลของประเทศสมาชิกอื่นภายใน 60 วัน โดยพิจารณาเกณฑ์ที่กำหนดโดยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจออก หรือปฏิเสธใบอนุญาตนำเข้า ประเทศสมาชิกผู้นำเข้ายังต้องคำนึงถึงการตีพิมพ์ตามเกณฑ์เหล่านั้น

4. องค์ประกอบในการออกใบอนุญาตนำเข้าที่ไม่เป็นไปโดยอัตโนมัติที่ถูกรับว่าขัดขวางการค้าต้องถูกจำแนก เพื่อเป็นการจัดอุปสรรค และกำหนดขอบเขตของงานระหว่างการออกใบอนุญาตนำเข้าโดยอัตโนมัติ

บทที่ 5 การอำนวยความสะดวกทางการค้า

ข้อ 45 แผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าและวัตถุประสงค์

1. ประเทศสมาชิกต้องพัฒนาและดำเนินการตามแผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียนซึ่งได้กำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินการรวมทั้งเป้าหมายและกรอบเวลาที่ชัดเจน เพื่อสร้างบรรยากาศการค้าขายที่โปร่งใส คาดการณ์ได้ นำไปสู่โอกาสทางการค้าและช่วยเหลือภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการประหยัดเวลาและลดค่าใช้จ่าย

2. แผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียนต้องระบุแนวทางการดำเนินการและมาตรการที่จะนำไปใช้ทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับประเทศ

ข้อ 46 ขอบเขตของแผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า

แผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียนที่อ้างถึงในข้อ 45 ต้องครอบคลุมเรื่องพิธีการศุลกากร กฎระเบียบและขั้นตอนทางการค้า มาตรฐานและการปฏิบัติตามมาตรฐาน มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ ระบบ ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว และเรื่องอื่นๆ ที่ระบุโดยคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน

ข้อ 47 หลักการของการอำนวยความสะดวกทางการค้า

ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องยึดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าเป็นแนวทางในการดำเนินมาตรการและวางแนวคิดทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับประเทศ ดังนี้

(เอ) ความโปร่งใส: ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ คำตัดสินในการดำเนินการ ใบอนุญาต ใบรับรอง คุณสมบัติ ข้อกำหนดในการลงทะเบียน กฎระเบียบทางเทคนิค มาตรฐาน แนวทาง ขั้นตอนและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า (ต่อไปนี้จะเรียกว่ากฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการค้า) ควรเปิดเผยต่อทุกคนที่สนใจ ทั้งนี้ที่ร้องขอ โดยอาจมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมหรือไม่มีเลย

(บี) การสื่อสารและการหารือ: เจ้าหน้าที่ควรพยายามอำนวยความสะดวกและส่งเสริมแนวทางที่มีประสิทธิภาพเพื่อเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจการค้าได้เข้าร่วมหารือในช่วงการร่าง การดำเนินการ และการทบทวนกฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการค้า

(ซี) การปรับขั้นตอนให้ง่าย คาดการณ์ได้ และมีประสิทธิภาพ: กฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการค้าควรได้รับการปรับให้ง่าย เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคหรือจำกัดการค้าเกินกว่าจำเป็น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

(ดี) การไม่เลือกปฏิบัติ: กฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการค้าควรนำมาบังคับใช้โดยไม่เลือกปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักการกีดกันตลาด

(อี) ความสอดคล้องและคาดการณ์ได้: กฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการค้าควรนำมาบังคับใช้ในลักษณะที่สอดคล้อง คาดการณ์ได้ และเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อจำกัดความไม่แน่นอนในการค้าและการค้ากับผู้อื่น กฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการค้าควรมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและตรงประเด็น เพื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายมาตรฐาน และขั้นตอนการปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในลักษณะที่ไม่เลือกปฏิบัติ

(เอฟ) การปรับประสาน การปรับมาตรฐาน และการยอมรับร่วม: ในขณะที่ยอมรับความต้องการของแต่ละประเทศสมาชิกในการควบคุมหรือออกกฎระเบียบเพื่อวัตถุประสงค์ เช่น ปกป้องสุขภาพ ความปลอดภัย ศิลธรรม และคุ้มครองทรัพยากรที่กำลังหมดไป กฎระเบียบและขั้นตอนต่างๆ ที่กระทบต่อการยอมรับสินค้าระหว่างประเทศสมาชิกควรได้รับการปรับประสานให้มากที่สุด โดยยึดมาตรฐานสากลที่เหมาะสม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการพัฒนาการจัดทำการยอมรับร่วมสำหรับมาตรฐาน และความร่วมมือที่ต่อเนื่องเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค

(จี) การดำเนินการให้ทันสมัยและการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ: กฎระเบียบและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการค้าควรได้รับการทบทวนและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ และหากจำเป็น เมื่อพิจารณาสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ควรรวมข้อมูลใหม่ๆ และการดำเนินธุรกิจใหม่ๆ รวมถึงการนำไปใช้ที่เหมาะสมเกี่ยวกับเทคนิคที่ทันสมัยและเทคโนโลยีใหม่ๆ หากเทคโนโลยีใหม่ๆ ถูกนำไปใช้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต้องพยายามให้มากที่สุดในการกระจายผลประโยชน์ไปสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนผ่านช่องทางการเปิดกว้างทางข้อมูล ในการนำเทคโนโลยีไปใช้และขยายความร่วมมือไปยังเจ้าหน้าที่ของประเทศอื่นๆ รวมทั้งภาคเอกชน ในการจัดตั้งการดำเนินการร่วมกันและการเชื่อมโยงทางเทคโนโลยี

(เอช) กระบวนการยุติธรรม: การเข้าถึงกระบวนการฟ้องร้องทางกฎหมายที่เหมาะสม จะช่วยให้มีความแน่นอนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางการค้า โดยเป็นไปตามกฎหมายของแต่ละประเทศ

(ไอ) ความร่วมมือ: ประเทศสมาชิกต้องพยายามทำงานอย่างใกล้ชิดกับภาคเอกชนในการออกมาตรการที่เอื้อสำหรับการอำนวยความสะดวกทางการค้า รวมถึงการเปิดช่องทางในการสื่อสาร การร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ประเทศสมาชิกต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นโอกาสสำหรับการร่วมมือเพิ่มขึ้น รวมถึง การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค การเสริมสร้างขีดความสามารถ การแลกเปลี่ยนการดำเนินการที่เป็นเลิศเพื่อช่วยในการดำเนินการเรื่องความสะดวกทางการค้าต่างๆ และการประสานท่าทีเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งอยู่ระหว่างการหารือภายใต้กรอบขององค์การระดับภูมิภาคและระดับสากล

ข้อ 48 ความคืบหน้าในการติดตามการดำเนินการเรื่อง การอำนวยความสะดวกทางการค้า

1. ประเทศสมาชิก ไม่ว่าจะในแต่ละประเทศหรือรวมกัน ต้องประเมินการดำเนินการตามมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าที่ระบุอยู่ในความตกลงนี้ และในแผนงานการทำงานเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียนทุกๆสองปี เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การดำเนินการมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการอำนวยความสะดวกทางการค้า การอภิปรายการอำนวยความสะดวกของอาเซียนต้องได้รับการยอมรับโดยประเทศสมาชิกภายในหกเดือนหลักจากความตกลงนี้มีผลบังคับใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการอำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียน

2. แผนงานการทำงานเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียนต้องได้รับการทบทวน โดยพิจารณาจากผลการประเมินข้างต้น แผนงานทางทำงานเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการค้าในอาเซียนและกรอบการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนใดๆ ที่เกิดขึ้นจะถูกนำมาแนบเป็นภาคผนวกและเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้

ข้อ 49 การจัดตั้ง ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว (ASEAN Single Window)

ประเทศสมาชิกต้องดำเนินมาตรการใดๆ ที่จำเป็นเพื่อจัดตั้งและดำเนินการในเรื่องระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว (Single Window) ของแต่ละประเทศและ ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว เพื่อเป็นไปตามบทบัญญัติในความตกลงในการจัดตั้งและดำเนินการเกี่ยวกับ ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว และพิธีสารในการจัดตั้งและดำเนินการเกี่ยวกับ ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกด้านศุลกากรด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว

ข้อ 50 การดำเนินการ

1. ความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าและผลการประเมินการดำเนินการต้องได้รับการแจ้งต่อคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนและที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งได้รับการสนับสนุนการทำงานโดยคณะกรรมการการดำเนินการตามความตกลงอาทิก้า ต้องเป็นผู้ประสานหลักในการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนงานการทำงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าของอาเซียน โดยต้องทำงานประสานอย่างใกล้ชิดกับหลายคณะกรรมการของอาเซียนที่รับผิดชอบในการดำเนินมาตรการต่างๆ ภายใต้แผนงานการทำงาน

2. ประเทศสมาชิกต้องจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าหรือหน่วยประสานงานที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศขึ้น

บทที่ 6 ศุลกากร

ข้อ 52 คำนิยาม

เพื่อความมุ่งประสงค์ของบทนี้

(เอ) ผู้ประกอบการเศรษฐกิจที่ได้รับมอบอำนาจ หมายถึง หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติอย่างไรก็ตามที่ได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานศุลกากรตามที่ได้มีการยินยอมตามพระราชบัญญัติและ/หรือ ข้อบังคับที่จำเป็นของประเทศสมาชิก โดยคำนึงถึงมาตรฐานความมั่นคงของอุปทานระหว่างประเทศ

(บี) การควบคุมทางด้านศุลกากร หมายถึง มาตรการที่ใช้โดย หน่วยงานศุลกากรเพื่อทำให้มีความแน่นอนในการปฏิบัติตามกฎหมายศุลกากรของประเทศสมาชิก

(ซี) พิธีการศุลกากร หมายถึง การปฏิบัติที่ใช้โดยหน่วยงานศุลกากรของแต่ละประเทศสมาชิก ต่อสินค้าที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายศุลกากร

(ดี) ความตกลงการประเมินราคาศุลกากร หมายถึง ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 ซึ่งระบุอยู่ในภาคผนวก 1 เอ ภายใต้ความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลก

(อี) การคืนภาษี หมายถึง จำนวนของค่าธรรมเนียมส่งออกและภาษีต่างๆ ที่ได้รับจ่ายคืนภายใต้พิธีการการคืนภาษี

(เอฟ) พิธีการการคืนภาษี หมายถึง พิธีการศุลกากรซึ่งเมื่อสินค้าได้ส่งออกไปแล้วมิไว้สำหรับการจ่ายคืนภาษี (ทั้งหมดหรือบางส่วน) ให้กับค่าธรรมเนียมส่งออกและภาษีต่างๆ ที่ได้ชำระแล้วของสินค้านั้น หรือส่วนประกอบในตัวสินค้า หรือที่ใช้ในระหว่างการผลิตสินค้า

(จี) การสำแดงสินค้า หมายถึง คำแถลงซึ่งกระทำในวิธีที่กำหนดโดยหน่วยงานศุลกากรซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องแจ้งถึงพิธีการศุลกากรที่จะใช้กับสินค้าและประกอบด้วยรายละเอียดซึ่งหน่วยงานศุลกากรต้องการในการยื่น

(เอช) การจ่ายคืน หมายถึง เงินที่จ่ายคืนทั้งหมดหรือเป็นบางส่วน ของค่าธรรมเนียมต่างๆ หรือภาษีต่างๆ ที่ได้ชำระแล้วสำหรับสินค้าและการยกเว้นภาษีทั้งหมดหรือเป็นบางส่วน ของค่าธรรมเนียมต่างๆ หรือภาษีต่างๆ ที่ไม่ได้มีการชำระ

(ไอ) การค้าประกัน หมายถึง สิ่งที่รับรองความเห็นสมควรของหน่วยงานศุลกากร เพื่อที่จะทำให้อัตราผู้กักทางศุลกากรบรรลุเป้าหมาย

(เจ) “การรับรองชั่วคราว” หมายถึง พิธีการศุลกากรซึ่งสินค้าเฉพาะรายการสามารถถูกนำเข้ามาภายในอาณาเขตศุลกากร ภายใต้เงื่อนไขซึ่งได้รับการงดเว้นจากค่าธรรมเนียมนำเข้าหรือภาษีต่างๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน สินค้าดังกล่าวจะต้องนำเข้าเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ และต้องมีเจตนาเพื่อการส่งออกอีกครั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด และจะต้องไม่ผ่านการเปลี่ยนแปลงใดๆ ยกเว้นการเสื่อมสภาพตามปกติอันเนื่องมาจากการใช้

ข้อ 53 VOP/VT

บทนี้โดยสอดคล้องกับกฎหมายภายใน ข้อบังคับและนโยบายของแต่ละประเทศสมาชิก ใช้กับพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่มีการซื้อขายกันระหว่างประเทศสมาชิก

ข้อ 54 พิธีการศุลกากร และการควบคุม

1. แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องรับรองว่า พิธีการศุลกากร และการปฏิบัติต่างๆ สามารถคาดการณ์ได้ สม่ำเสมอ โปร่งใส และอำนวยความสะดวกต่อการค้า โดยรวมถึงการตรวจผ่านสินค้าที่รวดเร็ว

2. พิธีการศุลกากรของประเทศสมาชิกจะต้องสอดคล้องกับมาตรฐานและคำแนะนำขององค์การศุลกากรโลกหรือองค์การนานาชาติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับศุลกากร เท่าที่เป็นไปได้ได้ และอยู่ในขอบเขตที่ได้รับอนุญาตจากกฎหมายศุลกากรของแต่ละประเทศ

3. หน่วยงานศุลกากร ของแต่ละประเทศสมาชิกจะต้อง ทบทวนพิธีการศุลกากรของตนเอง เพื่อให้ง่ายเพื่อการอำนวยความสะดวกต่อการค้า

4. การควบคุมทางศุลกากรจะต้องได้รับการจำกัด ให้อยู่ในระดับที่สามารถรับรองความสอดคล้องกับกฎหมายภายในของแต่ละประเทศสมาชิก

บทที่ 55 งานเอกสารก่อนการมาถึง

ประเทศสมาชิกจะต้องมุ่งมั่นที่จะสร้างข้อกำหนดสำหรับ การทำนัก และการลงทะเบียน หรือการตรวจสอบของการสำแดงสินค้า และเอกสารประกอบต่างๆ ก่อนที่สินค้าจะเข้ามาถึง

บทที่ 56 การบริหารความเสี่ยง

ประเทศสมาชิกจะต้องใช้การบริหารความเสี่ยงในการกำหนดมาตรการควบคุม เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจผ่านสินค้า และการปล่อยสินค้า

บทที่ 57 การประเมินราคาทางศุลกากร

1. เพื่อวัตถุประสงค์ในการประเมินราคาทางศุลกากรของสินค้าที่มีการค้าระหว่างและในหมู่ประเทศสมาชิก ข้อกำหนดของส่วนที่ 1 ของ ความตกลงการประเมินราคาศุลกากร ต้องใช้การอนุโลม

2. ประเทศสมาชิกจะต้องทำให้พิธีการบริหารและการปฏิบัติมีความสอดคล้องกันในการประเมินราคาของสินค้าเพื่อวัตถุประสงค์ด้านศุลกากร

ข้อ 58 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเทศสมาชิก ในกรณีที่ใช้ได้ จะต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินการทางด้านศุลกากร บนพื้นฐานของมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับโดยนานาชาติ เพื่อความรวดเร็วของการตรวจผ่านและการปล่อยสินค้า

ข้อ 59 ผู้ประกอบการเศรษฐกิจที่ได้รับมอบอำนาจ

1. ประเทศสมาชิกจะต้องมุ่งมั่นในการสร้างแผนงานสำหรับผู้ประกอบการเศรษฐกิจที่ได้รับมอบอำนาจ (เออีไอ) เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามอย่างรอบรู้ และประสิทธิภาพของการควบคุมทางศุลกากร

2. ประเทศสมาชิกจะต้องมุ่งมั่นเพื่อทำงานให้ไปสู่การยอมรับร่วมกันของเออีไอ

ข้อ 60 การคืนภาษี การจ่ายคืน และการค้าประกัน

1. คำตัดสินสำหรับการอ้างสิทธิสำหรับการคืนภาษีจะต้องบรรลุแล้ว และแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างไม่ล่าช้าเกินไป และการคืนภาษีในจำนวนที่ชำระเกินจะต้องทำโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้หลังจากการพิสูจน์การอ้างสิทธิ

2. การจ่ายคืนจะต้องจ่ายคืนโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้หลังจากการพิสูจน์การอ้างสิทธิ
3. ในกรณีที่ได้รับการค้ำประกันแล้ว จะต้องทำการยกเลิกโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้หลังจากหน่วยงานศุลกากรเห็นสมควรว่าข้อผูกมัดซึ่งจำเป็นต้องใช้การค้ำประกันได้บรรลุเป้าหมายแล้ว

ข้อ 61 การตรวจสอบบัญชีหลังจากการตรวจผ่าน

ประเทศสมาชิกจะต้องสร้างและดำเนินการ การตรวจสอบบัญชีหลังจากการตรวจผ่าน (พีซีเอ) เพื่อความรวดเร็วในการตรวจผ่านทางศุลกากร และปรับปรุงการควบคุมทางศุลกากร

ข้อ 62 การให้คำวินิจฉัยล่วงหน้า

1. แต่ละประเทศสมาชิก โดยผ่านหน่วยงานศุลกากรและ/หรือ หน่วยงานอื่นๆ ที่เหมาะสม จะต้องจัดทำกรให้คำวินิจฉัยล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรที่จะใช้กับบุคคลที่อธิบายในย่อหน้า 2(เอ) ของบทนี้เท่าที่อนุญาตโดยกฎหมาย ข้อบังคับ และคำตัดสินของฝ่ายปกครองของแต่ละประเทศ ในส่วนของพิกัตอัตราศุลกากร คำถามที่จะเกิดขึ้นจากการการใช้หลักการของความตกลงการประเมินราคาศุลกากร และ/หรือ ถิ่นกำเนิดของสินค้า

2. ในกรณีที่มีอยู่ แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องนำมาใช้หรือรักษาไว้ซึ่งพิธีการสำหรับการให้คำวินิจฉัยล่วงหน้า โดยจะต้อง:

(เอ) จัดให้ผู้นำเข้า ในอาณาเขตของตนเอง หรือผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตในอาณาเขตของอีกประเทศสมาชิกหนึ่งสามารถขอคำวินิจฉัยล่วงหน้าก่อนการนำเข้าของสินค้าที่ในคำถาม

(บี) เรียกขอจากผู้ขอคำวินิจฉัยล่วงหน้าให้แจ้งรายละเอียดอธิบายสินค้าและรายละเอียดเพิ่มเติมที่จำเป็นในกระบวนการสำหรับการให้คำวินิจฉัยล่วงหน้า

(ซี) กำหนดให้หน่วยงานศุลกากรของตนสามารถเมื่อใดก็ได้ขณะอยู่ระหว่างการประเมินการขอคำวินิจฉัยล่วงหน้าขอข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ขอภายในระยะเวลาที่กำหนด

(ดี) กำหนดให้คำวินิจฉัยล่วงหน้าใดๆ ก็ตามอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่แสดงโดยผู้ขอ และข้อมูลอื่นๆ ที่เหมาะสมในความครอบครองของผู้ทำการตัดสินใจ และ

(อี) กำหนดให้คำวินิจฉัยล่วงหน้า ส่งไปยังผู้ขออย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือคำตัดสินของฝ่ายปกครองของแต่ละประเทศ

3. ประเทศสมาชิกสามารถปฏิเสธคำขอคำวินิจฉัยล่วงหน้า ในกรณีที่เอกสารที่ได้ถูกขอเพิ่มเติมตามข้อ 2(ซี) ในบทนี้ไม่ได้จัดส่งให้ภายในเวลาที่กำหนด

4. ตามเงื่อนไขในย่อหน้า 1 และ 5 ของบทนี้และในกรณีที่หาได้ แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องใช้คำวินิจฉัยล่วงหน้าต่อทุกการนำเข้าของสินค้าที่อธิบายไว้ในคำวินิจฉัยนั้น ที่นำเข้ามาในอาณาเขตของตน 3 ปีหลังจากวันที่มีคำวินิจฉัย หรือระยะเวลาอื่นที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ หรือคำตัดสินของฝ่ายปกครองของแต่ละประเทศ

5. ประเทศสมาชิกหนึ่งสามารถดัดแปลงหรือยกเลิกคำวินิจฉัยล่วงหน้าบนการตัดสินว่าคำวินิจฉัยอยู่บนพื้นฐานของความผิดพลาดของข้อเท็จจริงหรือกฎหมาย (รวมถึงความผิดพลาดที่เกิดจากมนุษย์) ข้อมูลที่ส่งให้ นั้นผิดหรือไม่แม่นยำ การเปลี่ยนแปลงในกฎหมายของตนที่เกี่ยวข้องกับความตกลงนี้ หรือ การเปลี่ยนแปลงในส่วนประกอบของข้อเท็จจริง หรือสถานการณ์ที่คำวินิจฉัยใช้เป็นพื้นฐาน

6. ในกรณีที่ผู้นำเข้าอ้างสิทธิว่าการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสินค้านำเข้าควรควบคุมโดยคำวินิจฉัยล่วงหน้า หน่วยงานศุลกากรสามารถประเมินว่าข้อเท็จจริงและสถานการณ์ของการนำเข้านั้นสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่การให้คำวินิจฉัยล่วงหน้านั้นใช้เป็นพื้นฐานหรือไม่

ข้อ 63 การรับรองชั่วคราว

ประเทศสมาชิกจะต้องอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายของสินค้าภายใต้การรับรองชั่วคราวเท่าที่สุดที่สามารถทำได้

ข้อ 64 ความร่วมมือด้านศุลกากร

ตามขอบเขตที่กฎหมายของแต่ละประเทศอนุญาต และตามความเหมาะสมประเทศสมาชิกสามารถช่วยเหลือประเทศสมาชิกอื่นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานศุลกากร

ข้อ 65 ความโปร่งใส

1. ประเทศสมาชิกจะต้องส่งเสริมการออกประกาศในระยะเวลาที่เหมาะสมถึง การเผยแพร่ข้อมูลพระราชบัญญัติ กฎข้อบังคับ คำตัดสิน และคำวินิจฉัย ที่เกี่ยวข้องกับการศุลกากร
2. แต่ละประเทศสมาชิก จะต้องเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต และ/หรือ ในรูปแบบของสิ่ง

พิมพ์ ข้อพระราชบัญญัติ และกฎข้อบังคับ และพิธีการบริหารศาลการใดๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีผลบังคับใช้ โดยองค์กรศาลการ ยกเว้นพิธีการบังคับทางกฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติการภายใน

ข้อ 66 จุดสอบถาม

แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องตั้งจุดสอบถามขึ้นอย่างน้อยหนึ่ง (1) ที่เพื่อตอบคำถามจากบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับงานศาลการ และจะต้องมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิธีการขอข้อมูลดังกล่าวในอินเทอร์เน็ตหรือในรูปแบบของสิ่งพิมพ์

ข้อ 67 การปรึกษา

หน่วยงานศาลการของประเทศสมาชิกจะต้องส่งเสริมการปรึกษาระหว่างกัน ในประเด็นศาลการที่มีผลกระทบต่อการค้าระหว่างและในหมู่ประเทศสมาชิก

ข้อ 68 การรักษาความลับ

1. ไม่มีอะไรในบทนี้ที่สามารถตีความได้ว่าประเทศสมาชิกใดต้องจัดหาหรืออนุญาตให้ข้อมูลที่เป็นความลับที่เป็นไปตามบทนี้ ซึ่งหากเปิดเผยแล้วจะทำให้พิจารณาได้ว่า:

(เอ) ตรงกันข้ามกับความสนใจของสาธารณะ ซึ่งได้กำหนดโดยกฎหมายของประเทศนั้น

(บี) ตรงกันข้ามกับกฎหมายใดๆ ของประเทศนั้น รวมถึงแต่ไม่ได้จำกัดถึง ที่ปกป้องความลับส่วนบุคคล หรือกิจกรรมทางการเงิน และบัญชีของลูกค้าส่วนบุคคลของสถาบันการเงิน

(ซี) ขัดขวางการบังคับทางกฎหมาย หรือ

(ดี) ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์ทางการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งอาจรวมถึงสถานะทางการแข่งขันขององค์กรทางธุรกิจองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ไม่ว่าจะ เป็นของภาครัฐหรือเอกชน

2. ในกรณีที่ประเทศสมาชิกให้ข้อมูลกับอีกประเทศสมาชิกหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับบทนี้ และระบุว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ ประเทศสมาชิกที่ได้รับข้อมูลนั้นจะต้องรักษาความลับของข้อมูลนั้น โดยใช้ข้อมูลนั้นในจุดประสงค์ที่จำกัดไว้โดยประเทศสมาชิกที่ให้ข้อมูลเท่านั้น และจะไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวโดยไม่มี การอนุญาตอย่างเจาะจงเป็นลายลักษณ์อักษรจากประเทศผู้ให้ข้อมูลนั้น

ข้อ 69 การทบทวน และการยื่นอุทธรณ์

1. แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องรับรองว่า บุคคลใดก็ตามในอาณาเขตของตน ที่ได้รับความเสียหายจากคำตัดสินทางศาลการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับความตกลงนี้ มีช่องทางเข้าถึงการทบทวนการดำเนินการภายในหน่วยงานศาลการที่ให้คำตัดสินนั้นภายใต้การทบทวน และ/หรือ ในกรณีที่ทำได้ โดยหน่วยงานในระดับสูงกว่าที่ดูแลการทบทวนการบริหาร และ/หรือ การศาลของการตัดสินซึ่งเกิดขึ้นที่ระดับสุดท้ายของการทบทวนการบริหารที่สอดคล้องกับกำหนดภายในประเทศของตน

2. คำตัดสินต่อการยื่นอุทธรณ์ จะต้องถูกมอบให้กับผู้ยื่นอุทธรณ์ และเหตุผลของคำตัดสินนั้นจะต้องให้เป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 70 การนำไปปฏิบัติ และ ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน

เลขานุการใหญ่ฝ่ายศาลการของอาเซียน สนับสนุนโดยกลุ่มงานด้านศาลการจะต้องรับผิดชอบต่อการนำข้อกำหนดของบทนี้และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับศาลการในความตกลงนี้ไปปฏิบัติ

บทที่ 7

มาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง

ข้อ 71 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของบทนี้คือ เพื่อสร้างบทบัญญัติด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง ที่จะทำให้อันมั่นใจว่าจะไม่สร้างอุปสรรคที่ไม่จำเป็นต่อการค้า (อันจะเป็นพื้นฐาน) ในการจัดตั้งเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน และในเวลาเดียวกัน เพื่อให้ทำให้อันมั่นใจว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์อันชอบธรรมของประเทศสมาชิก

ข้อ 72 ศัพท์และคำนิยาม

คำศัพท์ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐานและการตรวจสอบและรับรองที่ใช้ในข้อบทนี้ให้ความหมายตามที่ไว้ในคำนิยามที่กำหนดอยู่ใน ISO/IEC Guide 2 และ ISO/IEC 17000 ขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน (ไอเอสโอ) และคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์ (ไออีซี) ตามที่อ้างอิงในกรอบความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมของอาเซียน และความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 73 บทบัญญัติทั่วไป

1. ประเทศสมาชิกยืนยันย้ำและจะปฏิบัติตามสิทธิและพันธกรณีที่มีอยู่ของตนภายใต้ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า ที่บรรจุในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงฉบับลิวทิงโฮ
2. ประเทศสมาชิกต้องให้หรือผสมผสานมาตรการที่เป็นไปได้เหล่านี้ เพื่อบรรเทาปัญหาจากอุปสรรคทางเทคนิคที่ไม่จำเป็นต่อการค้า หากไม่สามารถกำจัดอุปสรรคทั้งหมด
 - (เอ) ปรับมาตรฐานแห่งชาติเข้าหามาตรฐานระหว่างประเทศและหลักปฏิบัติระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
 - (บี) ส่งเสริมการยอมรับร่วมในกระบวนการตรวจสอบและรับรองระหว่างประเทศสมาชิก
 - (ซี) พัฒนาและนำไปปฏิบัติซึ่งความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียน และพัฒนาระบบกฎระเบียบที่ปรับเข้าหากันของอาเซียน สำหรับสาขาที่เป็นภาคบังคับ หากเป็นไปได้
 - (ดี) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยรับรองระบบงานแห่งชาติและสถาบันมาตรฐานแห่งชาติในอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมไปปฏิบัติทั้งในภาคบังคับและภาคไม่บังคับ
3. เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสินค้าภายในอาเซียน ประเทศสมาชิกจะพัฒนาและนำไปปฏิบัติซึ่งแบบแผนการแสดงเครื่องหมายที่เหมาะสม สำหรับผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้ขอบข่ายของระบบกฎเกณฑ์ที่ปรับเข้าหากันของอาเซียน หรือคำสั่ง

ข้อ 74 มาตรฐาน

1. ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศรับรองว่าสถาบันมาตรฐานแห่งชาติของตนยอมรับและ

ใช้หลักปฏิบัติที่ดีสำหรับการจัดทำ การนำมาใช้ และการใช้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในภาคผนวก สาม ของความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า ที่บรรจุในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงฉบับลิวทิงโฮ

2. ในการปรับมาตรฐานแห่งชาติเข้าหากัน ประเทศสมาชิกต้องนำมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นทางเลือกแรก เมื่อจัดทำมาตรฐานแห่งชาติฉบับใหม่ หรือเมื่อทบทวนมาตรฐานที่มีอยู่ ในกรณีที่ไม่มีความมาตรฐานระหว่างประเทศ มาตรฐานแห่งชาติของแต่ละประเทศต้องถูกปรับให้ไปในแนวทางเดียวกัน
3. สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกเข้าร่วมทำงานอย่างจริงจังในการพัฒนามาตรฐานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายสาขาที่มีศักยภาพสำหรับการค้าของอาเซียน
4. การปรับมาตรฐานแห่งชาติที่มีอยู่แล้วเข้าหากันและการนำมาตรฐานระหว่างประเทศมาใช้เป็นมาตรฐานแห่งชาติควรจะอยู่บนพื้นฐานการนำมาตรฐานระหว่างประเทศมาใช้เป็นมาตรฐานภูมิภาคหรือมาตรฐานแห่งชาติ ที่กำหนดในแนวทางไอเอสโอ/ไออีซี 21 หรือฉบับที่ออกมาล่าสุด
5. เมื่อไรก็ตามที่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและโครงสร้างของมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่าการเปรียบเทียบเนื้อหาและโครงสร้างของมาตรฐานแห่งชาติกับมาตรฐานระหว่างประเทศที่ใช้อ้างอิงเป็นไปโดยง่าย และต้องให้ข้อมูลเพื่ออธิบายเหตุผลสำหรับการเปลี่ยนแปลงนั้น
6. ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่า
 - (เอ) การเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและโครงสร้างของมาตรฐานระหว่างประเทศไม่ถูกจัดทำและนำไปใช้โดยมีความเห็นหรือต้องการให้มีผลในการสร้างอุปสรรคทางเทคนิคที่ไม่จำเป็นต่อการค้า
 - (บี) การเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาต้องไม่มีข้อจำกัดมากเกินไปจนความจำเป็น

ข้อ 75 กฎระเบียบทางเทคนิค

1. ในการนำกฎระเบียบทางเทคนิคมาใช้ ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่า
 - (เอ) ไม่ได้นำมาใช้โดยมีความเห็นหรือต้องการให้มีผลในการสร้างอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า
 - (บี) อยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานระหว่างประเทศ หรือมาตรฐานแห่งชาติที่ได้ปรับเข้าหามาตรฐานระหว่างประเทศแล้ว ยกเว้นเมื่อมีเหตุผลอันชอบธรรมสำหรับข้อแตกต่างที่มีอยู่
 - (ซี) ทางเลือกที่มีข้อจำกัดทางการค้าที่น้อยที่สุดที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้รับการพิจารณาก่อนการตัดสินใจนำกฎระเบียบทางเทคนิคมาใช้

(ดี) หลักเกณฑ์การนำมาตราฐานเชิงสั่ง (Prescriptive Standard) มาใช้ เพื่อให้มั่นใจว่าอุปสรรคที่ไม่จำเป็นต่อการค้าจะไม่ถูกสร้างขึ้น ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเป็นธรรมในตลาด หรือไม่นำไปสู่การลดความยืดหยุ่นของภาคธุรกิจ

(อี) การปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์ที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกต้องได้รับความสะดวกไม่น้อยกว่าการปฏิบัติต่อผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกันภายในประเทศ หรือผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกันที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศสมาชิกอื่น

2. ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่าเฉพาะบางส่วนของมาตรฐานที่แสดงถึงข้อกำหนดขั้นต่ำในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการถูกนำมาอ้างอิงในกฎระเบียบทางเทคนิค

3. ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่าการจัดทำ การนำไปใช้ และการใช้กฎระเบียบทางเทคนิค เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินการตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียน หากเป็นไปได้

4. เมื่อไรก็ตามที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้กฎระเบียบทางเทคนิคเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นภายในเขตแดนของประเทศสมาชิก และระยะเวลาที่มีอยู่ไม่เพียงพอในการปรับมาตรฐานแห่งชาติที่เกี่ยวข้องเข้าหากัน ประเทศสมาชิกต้องพิจารณาใช้มาตรฐานระหว่างประเทศที่เหมาะสม หรือบางส่วนของที่เกี่ยวข้องในมาตรฐานระหว่างประเทศเป็นทางเลือกแรก

5. ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับกระบวนการแจ้งที่กำหนดเป็นเงื่อนไขไว้ในข้อ 11 อย่างไรก็ตาม ในกรณีของกฎระเบียบทางเทคนิคภายใต้ข้อนี้ ประเทศสมาชิกอื่นต้องแจ้งความเห็น ถ้ามี ภายในหกสิบ (60) วันของการแจ้ง เมื่อได้รับการร้องขอ ประเทศสมาชิกต้องส่งร่างกฎระเบียบทางเทคนิค ข้อมูลอื่นเกี่ยวกับข้อแตกต่างไปจากมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และกระบวนการตรวจสอบและรับรองก่อนวางตลาด ให้แก่ประเทศสมาชิกอื่น

6. ยกเว้นในสถานการณ์เร่งด่วน ประเทศสมาชิกต้องกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยที่สุดหก (6) เดือน ระหว่างวันที่ออกกฎระเบียบทางเทคนิคกับวันที่บังคับใช้ เพื่อให้เวลาที่เพียงพอสำหรับผู้ผลิตในประเทศผู้ส่งออกในการปรับผลิตภัณฑ์และวิธีการผลิตของตนให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า

ข้อ 76 กระบวนการตรวจสอบและรับรอง

1. ประเทศสมาชิกต้องทำให้มั่นใจว่ากระบวนการตรวจสอบและรับรองไม่ถูกจัดทำ นำมาใช้ หรือใช้โดยมีความเห็นหรือต้องการให้มีผลต่อการสร้างอุปสรรคทางเทคนิคที่ไม่จำเป็น

ต่อการค้า และกระบวนการตรวจสอบและรับรองที่ผู้จัดหาผลิตภัณฑ์ที่มีถิ่นกำเนิดในเขตแดนของประเทศสมาชิกอื่นจะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องจะต้องไม่เข้มงวดกว่ากระบวนการตรวจสอบและรับรองสำหรับผู้จัดหาผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกันที่มีถิ่นกำเนิดภายในประเทศ

2. ประเทศสมาชิกต้องนำมาใช้ซึ่งกระบวนการตรวจสอบและรับรองที่สอดคล้องกับมาตรฐานและหลักปฏิบัติระหว่างประเทศ และหากกระบวนการนั้นไม่สามารถนำมาใช้เนื่องจากความแตกต่างในวัตถุประสงค์อันชอบธรรม ความแตกต่างของกระบวนการตรวจสอบและรับรองต้องให้ไม่น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

3. ประเทศสมาชิกต้องพัฒนาและดำเนินการตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียนสำหรับสาขาที่เป็นภาคบังคับ ตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของกรอบความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมของอาเซียน

4. ประเทศสมาชิกต้องยอมรับผลการตรวจสอบและรับรองโดยหน่วยตรวจสอบและรับรองที่ได้รับการแต่งตั้งจากประเทศสมาชิกอื่นภายใต้บทบัญญัติของกรอบความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมของอาเซียน และบทบัญญัติของความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียน ในสาขาที่เป็นภาคบังคับ

5. ประเทศสมาชิกต้องสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยรับรองระบบงานแห่งชาติและสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ รวมทั้งมาตรวิทยาตามกฎหมายในอาเซียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมทั้งในภาคบังคับและภาคไม่บังคับ

ข้อ 77 การติดตามผลการรับรองภายหลังการวางตลาด

1. ประเทศสมาชิกต้องสร้างระบบการติดตามผลการรับรองภายหลังการวางตลาด เพื่อให้การดำเนินการมีความสมบูรณ์ตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียน และระบบกฎเกณฑ์ที่ปรับเข้าหากันของอาเซียน และ/หรือคำสั่ง

2. หน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการติดตามผลการรับรองภายหลังการวางตลาดต้องดำเนินการแก้ไขที่จำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ที่วางอยู่ในตลาดเป็นไปตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายสาขาของอาเซียนและระบอบกฎหมายที่ปรับเข้าหากันของอาเซียน และ/หรือกฎระเบียบ

3. ประเทศสมาชิกควรทำให้มั่นใจได้ว่ามีกฎหมายและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิคที่จำเป็นเพื่อสนับสนุนระบบการติดตามผลการรับรองภายหลังการวางตลาด

4. ระบบการติดตามผลการรับรองภายหลังการวางตลาดจะต้องมีการต่อยอดประสิทธิภาพด้วยการสร้างระบบเตือนภัยระหว่างประเทศสมาชิก

ข้อ 78 การดำเนินการ

1. ประเทศสมาชิกต้องมีมาตรการทั้งหมดที่จำเป็นเพื่อให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายชื่อสาขาของอาเซียน ระบบกฎเกณฑ์ที่ปรับเข้าหากันของอาเซียน และบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของความตกลงนี้ ภายในกรอบเวลาที่กำหนดเป็นเงื่อนไขในความตกลงฉบับที่มีมาก่อน และเพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามข้อกำหนดที่ปรับเข้าหากันแล้วที่มีมาก่อน

2. เครื่องมือดังต่อไปนี้ และเครื่องมือที่อาจมีเพิ่มเติมในอนาคตหากได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิก เพื่อการดำเนินการตามความตกลงนี้ต้องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้

(เอ) กรอบความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมรายชื่อสาขาของอาเซียน (เอ็มอาร์เอ)

(บี) ความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายชื่อสาขาของอาเซียนสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

(ซี) ความตกลงว่าด้วยระบบกฎเกณฑ์ที่ปรับเข้าหากันของอาเซียนสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

(ดี) ความตกลงว่าด้วยระบบกฎเกณฑ์ที่ปรับเข้าหากันของอาเซียนสำหรับเครื่องสำอาง

3. คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน (เอซีซีเอสคิว) ต้องรับผิดชอบต่อ

(เอ) จำแนกและริเริ่มความตกลงยอมรับร่วมรายชื่อสาขา

(บี) เฝ้าระวังประสิทธิผลของการดำเนินการตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของความตกลงนี้ ทั้งในด้าน มาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง

(ซี) ให้การสนับสนุนต่อคณะกรรมการร่วมรายชื่อสาขา เมื่อมีการร้องขอ และ

(ดี) ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการของอาเซียนเพื่อแจ้งผลสะท้อนกลับเป็นระยะๆ เกี่ยวกับการดำเนินการตามความตกลงฉบับต่างๆ

4. เอซีซีเอสคิวต้องให้การสนับสนุนและร่วมมือภายใต้ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน(เอฟทีเอ) กับคู่เจรจา รวมถึงโครงการเสริมสร้างขีดความสามารถและสร้างความเข้มแข็งของสถาบัน สำหรับข้อบถด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบและรับรอง ของความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน

5. เอซีซีเอสคิวต้องดำเนินการแก้ไขที่จำเป็นเพื่อให้มั่นใจว่าผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามความตกลงเพื่อการยอมรับร่วมรายชื่อสาขาของอาเซียน ระบบกฎเกณฑ์ที่ปรับเข้าหากันของอาเซียน

บทที่ 8

มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

ข้อ 79 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของบทนี้คือ

(ก) เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการค้าระหว่างประเทศสมาชิกในขณะที่ทำให้ความคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืชในเขตแดนของแต่ละประเทศสมาชิก

(ข) จัดทำกรอบการทำงานและแผนงานตามหลักเกณฑ์ของการบังคับใช้มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชของประเทศสมาชิก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพันธกรณีภายใต้ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ค) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในการคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช และ

(ง) อำนวยความสะดวกและทำให้การใช้มาตรการในข้อบทนี้รัดกุม และสอดคล้องกับหลักการและระเบียบกฎเกณฑ์ที่อยู่ภายใต้ภาคผนวก ก ของความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชภายใต้องค์การการค้าโลก และความตกลงนี้

ข้อ 80 คำนิยาม

ด้วยวัตถุประสงค์ของบทนี้

(ก) “มาตรฐานระหว่างประเทศ แผนงาน และข้อเสนอแนะ” ให้มีความหมายเดียวกันกับในวรรค 3 ภาคผนวก ก. ของความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยหรือสุขอนามัยพืช

(ข) “มาตรการสุขอนามัยหรือสุขอนามัยพืช” ให้มีความหมายเดียวกันกับในวรรค 1 ภาคผนวก ก. ของความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยหรือสุขอนามัยพืช และ

(ค) “ความตกลง เอสพีเอส” หมายถึง มาตรการตามภาคผนวกหนึ่งเอ ในความตกลงว่าด้วยการบังคับใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชภายใต้องค์การการค้าโลก

ข้อ 81 บททั่วไปและพันธกรณี

1. ให้ใช้บทนี้บังคับกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชทั้งหมดของประเทศสมาชิก ซึ่งไม่ว่าส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างสมาชิกโดยตรงหรือทางอ้อม
2. ประเทศสมาชิกยืนยันอีกครั้งหนึ่งถึงสิทธิและพันธกรณีของตนที่มีต่อประเทศสมาชิกอื่นๆ ภายใต้ความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
3. สมาชิกแต่ละประเทศตกลงจะใช้หลักการของความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชเพื่อการพัฒนา บังคับใช้ หรือการตระหนักถึงมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชในการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิกในขณะที่ยังให้การคุ้มครองชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ พืชของแต่ละประเทศสมาชิก
4. ในการปฏิบัติตามพันธกรณีตามมาตรการอนามัยและสุขอนามัยพืช ประเทศสมาชิกยอมรับที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานระหว่างประเทศ แนวทางหรือข้อเสนอแนะจากองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ได้แก่ คณะกรรมาธิการโคเด็กซ์แอลิเมนแทเรียส องค์การโรคระบาดสัตว์แห่งโลก หรืออนุสัญญาอารักขาพืชระหว่างประเทศ และอาเซียน
5. ประเทศสมาชิกยอมรับร่วมกันว่า กฎหมาย และข้อกำหนดของตนที่จะปฏิบัติตามมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะนำมาขึ้นบัญชีตามภาคผนวก เอเอ ซึ่งรวมเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้ ประเทศสมาชิกยอมรับร่วมกันว่า กฎหมาย ข้อกำหนด และมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่ขึ้นบัญชีไว้ในภาคผนวก เอเอ จะมีให้ได้ทันที และประเทศสมาชิกอื่นสามารถเข้าถึงได้
6. การเปลี่ยนแปลงใดๆ ของกฎหมาย ข้อกำหนด และมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชต้องทำตามข้อ 10 (การแจ้งการปฏิบัติตามพันธกรณี)

ข้อ 82 การปฏิบัติตามพันธกรณี และข้อตกลงเกี่ยวกับสถาบัน

1. เพื่อให้การปฏิบัติตามพันธกรณีของบทนี้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการอาเซียนด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช จะถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการประชุมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้งต่อปี
2. หน้าที่ของคณะกรรมการมีดังนี้
 - (เอ) อำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกและมีใช้ประเทศสมาชิก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงและแนะนำมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและมาตรฐานของประเทศสมาชิกที่อาจส่งผลกระทบต่อโดยตรงหรือโดยอ้อมระหว่างการค้าของประเทศสมาชิก

- (บี) อำนวยความสะดวกในการในการให้ความร่วมมือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช รวมทั้งการเสริมสร้างความสามารถ การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค และการแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ขึ้นกับเงินทุนที่มี รวมถึงกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของประเทศสมาชิก
 - (ซี) พยายามแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก คณะกรรมการนี้อาจจัดตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อการหารือด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการบ่งชี้และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และ
 - (ดี) ยื่นรายงานการพัฒนาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามบทนี้แก่คณะมนตรีแห่งอาเซียนผ่านทางการประชุมผู้บริหารระดับสูงเพื่อดำเนินการต่อไป
3. แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและความร่วมมือ บัญชีรายชื่อของศูนย์ประสานงานที่ได้รับมอบหมายปรากฏตามภาคผนวก (บีบี) ของความตกลงนี้
 4. แต่ละประเทศสมาชิกจะปรับข้อมูลในภาคผนวก (บีบี) ให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ข้อ 83 การแจ้งการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน

1. แต่ละประเทศสมาชิกรับรู้คุณค่าของการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยเฉพาะในสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตความปลอดภัยของอาหาร การแทรกแซงและควบคุมแมลง และหรือการระบาดของโรค รวมทั้งมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช
2. ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งทุกศูนย์ประสานงานทันทีและสำนักเลขาธิการอาเซียนเมื่อเกิดสถานการณ์ต่อไปนี้
 - (เอ) กรณีเกิดวิกฤตความปลอดภัยของอาหาร การแพร่ระบาดของโรคและแมลงและ
 - (บี) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชคัดค้านหรือส่งผลกระทบต่อการค้าส่งออกของประเทศสมาชิกซึ่งได้รับการพิจารณาว่ามีความจำเป็นต่อการปกป้องชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ พืช ของประเทศสมาชิกผู้นำเข้า
3. ประเทศสมาชิกผู้ส่งออกควรเพิ่มความพยายามให้มากในการเตรียมข้อมูลให้แก่ประเทศสมาชิกผู้นำเข้า ถ้าสมาชิกผู้ส่งออกแจ้งว่า สินค้าที่ส่งออกนั้นอาจมีความเสี่ยงอย่างมากเกี่ยวกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

ข้อ 84 ความเท่าเทียม

1. แต่ละประเทศสมาชิกจะริเริ่มและส่งเสริมความร่วมมือด้านความเท่าเทียมที่เกี่ยวข้องกับความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง แนวทาง ข้อเสนอแนะ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก

2. เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า ประเทศสมาชิกอาจพัฒนาการจรรยาบรรณด้านความเท่าเทียมและรับรองการตัดสินใจด้านความเท่าเทียม โดยเฉพาะที่สอดคล้องกับ บท 4 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และด้วยแนวทางดำเนินการซึ่งจัดทำโดย โคเด็กซ์ แอลิเมนต์แทเรียส องค์การโรคระบาดสัตว์แห่งโลก หรืออนุสัญญาอารักขาพืชระหว่างประเทศ และอาเซียน และโดยคณะกรรมการมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ข้อ 12 ของ ความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

3. แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องเข้าสู่กระบวนการหารือหากได้รับการร้องขอ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การหารือเกี่ยวกับความเท่าเทียมด้านมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ทั้งในระดับทวิภาคี และหรือระดับภูมิภาคประสบความสำเร็จ

ข้อ 85 ความร่วมมือ

1. ทุกประเทศสมาชิกจะหาโอกาสขยายความร่วมมือระหว่างกันด้านการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค ด้านความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามบทนี้และข้อผูกพันที่กำหนดในเอกสารพิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

2. ทุกประเทศสมาชิกจะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันด้านการควบคุมและกำจัดแมลง และโรคระบาด และกรณีฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช รวมทั้งช่วยเหลือประเทศสมาชิกในการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

3. ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติในย่อหน้าที่ 1 ของบทนี้ ประเทศสมาชิกจะร่วมประสานงานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือ ระดับภูมิภาคและพหุภาคี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนที่ไม่จำเป็น และเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานของประเทศสมาชิก

4. ประเทศสมาชิกอย่างน้อย 2 ประเทศสามารถจัดทำข้อตกลงเพื่อกำหนดเงื่อนไขในระดับภูมิภาค ซึ่งอาจรวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับพื้นที่ปลอดแมลงและโรคระบาด และ

พื้นที่จำกัดแมลงและโรคระบาดตามความตกลงว่าด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช และมาตรฐานระหว่างประเทศอื่นๆ และหลักเกณฑ์ ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างประเทศสมาชิก

บทที่ 9 มาตรการเยียวยาทางการค้า

ข้อ 86 มาตรการปกป้อง

ประเทศสมาชิกแต่ละฝ่ายที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกสงวนสิทธิและพันธกรณีภายใต้ ข้อ 19 ของแกตต์ 1994 และความตกลงองค์การการค้าโลกว่าด้วยมาตรการปกป้อง หรือข้อ 5 ของความตกลงว่าด้วยการเกษตร

ข้อ 87 อากรตอบโต้การก่อกวนตลาดและการอุดหนุน

1. ประเทศสมาชิกยืนยันสิทธิและพันธกรณีต่อกันในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการตอบโต้การก่อกวนตลาดภายใต้ ข้อ 6 ของแกตต์ 1994 และความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ 6 ของแกตต์ 1994 ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงดับบลิวทีโอ

2. ประเทศสมาชิกยืนยันสิทธิและพันธกรณีต่อกันในกรณีที่เกี่ยวข้องกับอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุนภายใต้ ข้อ 16 ของแกตต์ 1994 และความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก 1 เอ ของความตกลงดับบลิวทีโอ

บทที่ 10 บทบัญญัติเกี่ยวกับสถาบัน

ข้อ 88 กลไกการหารือและการให้คำปรึกษา

หน่วยงานแก้ไขปัญหาการค้า การลงทุนของอาเซียน (เอ ซี ที) และองค์ระดัปลำดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเพื่อติดตามการดำเนินงานตามพันธกรณีความตกลงของอาเซียน (เอ ซี บี) ที่ระบุไว้ในแถลงการณ์ปฏิญญาอาเซียน II (แถลงการณ์บาหลี II) อาจจะถูกนำขึ้นมาใช้เพื่อระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากความตกลงฉบับนี้ได้ ประเทศสมาชิกประเทศใดประเทศหนึ่งที่ไม่ต้องการใช้ประโยชน์จาก เอ ซี ที/เอ ซี บี อาจเลือกใช้กลไกที่มีไว้ในพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียนได้

ข้อ 89 การระงับข้อพิพาท

พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียนลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2004 (พ.ศ. 2547) และการแก้ไขเพิ่มเติม จะต้องใช้บังคับที่เกี่ยวกับการพิพาทใดๆ ที่เกิดจากหรือจากเห็นที่ต่างกันของประเทศสมาชิกเกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับของความตกลงฉบับนี้

ข้อ 90 ข้อตกลงเกี่ยวกับสถาบัน

1. เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของความตกลงฉบับนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) จะต้องจัดตั้งคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตา ประกอบด้วยผู้แทนหนึ่งคนในระดับรัฐมนตรีจากประเทศสมาชิกแต่ละฝ่ายและเลขาธิการของอาเซียน ในการทำหน้าที่ของคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากการประชุมของเจ้าหน้าที่ระดับอาวุโส (ซีอีโอม) เพื่อให้บรรลุผลตามหน้าที่ ซีอีโอมอาจจัดตั้งคณะทำงานตามความเหมาะสม เช่น คณะกรรมการประสานงานการดำเนินการภายใต้ความตกลง อาทิก้า (ซีซีเอ) ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียนเพื่อให้ความช่วยเหลือการทำงานของซีอีโอม การทำงานของซีอีโอมจะต้องทำให้เกิดความมั่นใจในเรื่องการปฏิบัติตามความตกลงฉบับนี้ และจะต้องประสานและได้รับการสนับสนุนจากคณะทำงานด้านเทคนิคและคณะกรรมการต่างๆ ภายใต้ความตกลงฉบับนี้

2. ประเทศสมาชิกแต่ละฝ่ายจะต้องจัดตั้งหน่วยอาฟตาของประเทศ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นจุดรวมของประเทศในการประสานการดำเนินการตามความตกลงฉบับนี้

3. ฝ่ายเลขาธิการอาเซียนจะต้อง

(เอ) ให้การสนับสนุนต่อรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนและคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนในการดูแล ประสานและทบทวนการดำเนินการตามความตกลงรวมถึงการให้ความช่วยเหลือ

เรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง และ

(บี) ติดตามและรายงานเป็นระยะต่อคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียนเรื่องความคืบหน้าในการดำเนินการตามความตกลงฉบับนี้

บทที่ 11

บทบัญญัติสุดท้าย

ข้อ 91 ความสัมพันธ์กับความตกลงอื่น

1. ภายใต้วรรค 2 ของข้อบทนี้ ความตกลงด้านเศรษฐกิจทุกความตกลงของอาเซียนที่มีอยู่ก่อนการมีผลบังคับใช้ของอาทิก้าจะยังมีผลต่อไป
2. ประเทศสมาชิกจะต้องตกลงรายชื่อของความตกลงต่างๆที่จะถูกทดแทน (ภายใน X เดือน) จากวันที่ความตกลงฉบับนี้มีผลบังคับใช้ และรายชื่อดังกล่าวจะต้องถูกผนวกในความตกลงฉบับนี้และจะเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงฉบับนี้
3. ในกรณีที่มีความไม่สอดคล้องกันระหว่างความตกลงฉบับนี้กับความตกลงด้านเศรษฐกิจดังกล่าวใดๆ ภายใต้วรรค 2 ของข้อบทนี้ ให้ความตกลงฉบับนี้มีผลเหนือกว่า

ข้อ 92 ความตกลงระหว่างประเทศที่แก้ไขและที่สืบทอด

หากมีความตกลงระหว่างประเทศใดๆหรือข้อบทที่อ้างถึงหรือที่รวมเข้าไว้ในความตกลงฉบับนี้ และความตกลงหรือข้อบทดังกล่าวมีการแก้ไข ประเทศสมาชิกจะต้องหารือถึงความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขความตกลงฉบับนี้ด้วยหรือไม่ เว้นแต่ความตกลงฉบับนี้จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ 93 ภาคผนวก ส่วนเพิ่ม และนิติกรรมในอนาคต

1. ภาคผนวกและส่วนเพิ่มของความตกลงฉบับนี้เป็นส่วนประกอบหนึ่งของความตกลงฉบับนี้

2. ประเทศสมาชิกอาจลงมติยอมรับนิตินกรรมในอนาคตตามบทบัญญัติของความตกลงฉบับนี้ เมื่อมีผลบังคับใช้ นิตินกรรมเหล่านั้นเป็นส่วนประกอบหนึ่งของความตกลงฉบับนี้

ข้อ 94 การแก้ไขเพิ่มเติม

1. บทบัญญัติของความตกลงฉบับนี้อาจเปลี่ยนแปลงผ่านการแก้ไขเพิ่มเติมด้วยการตกลงร่วมกันด้วยลายลักษณ์อักษรระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก
2. แม้จะกำหนดไว้ตามวรรค 1 ของข้อนี้ ภาคผนวกและส่วนเพิ่มของความตกลงฉบับนี้อาจถูกแก้ไขผ่านการแก้ไขเพิ่มเติมที่เห็นชอบด้วยคณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวจะต้องถูกผนวกในความตกลงฉบับนี้และจะเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงฉบับนี้

ข้อ 95 การทบทวน

คณะมนตรีเขตการค้าเสรีอาเซียน หรือผู้แทนที่แต่งตั้งขึ้นจะต้องหารือภายใน 1 ปีหลังจากความตกลงฉบับนี้มีผลบังคับใช้ และหลังจากนั้นให้มีการหารือทุก 2 ปีหรือไม่เช่นนั้นตาม ที่เห็นความเหมาะสมว่าควรมีทบทวนความตกลงฉบับนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของความตกลงฉบับนี้

ข้อ 96 การมีผลบังคับใช้

1. ความตกลงฉบับนี้จะถูกลงนามโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจของอาเซียน
2. ความตกลงฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ หลังจากประเทศสมาชิกทุกประเทศได้แจ้งหรือหากจำเป็น เก็บรักษาเอกสารการให้สัตยาบันกับเลขาธิการอาเซียนเพื่อเสร็จสิ้นกระบวนการภายใน ซึ่งจะต้องใช้เวลาไม่เกิน 180 วันหลังจากลงนามในความตกลงฉบับนี้
3. เลขาธิการอาเซียนจะต้องแจ้งประเทศสมาชิกทุกประเทศอย่างไม่รอช้าในเรื่องการแจ้งหรือการเก็บรักษาเอกสารการให้สัตยาบันที่อ้างถึงในวรรค 2 ความข้อนี้

ข้อ 97 การสงวนสิทธิ

จะต้องไม่มีการสงวนสิทธิเกี่ยวกับบทบัญญัติใดๆ ของความตกลงฉบับนี้

ข้อ 98 การเก็บรักษา

ความตกลงฉบับนี้จะต้องถูกเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะเป็นผู้นำส่งสำเนาที่รับรองแล้วให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนต่อไปโดยทันที เพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างทำนองนี้ ซึ่งได้รับมอบหมายโดยถูกต้องจากรัฐบาลของแต่ละฝ่าย จึงได้ลงนามในความตกลงฉบับนี้

ทำ ณ เมื่อวันที่ เป็นภาษาอังกฤษฉบับเดียว

สำหรับบรูไนดารุสซาลาม

ลิม จอก เซง

รัฐมนตรีช่วยการต่างประเทศและการค้า

สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชา

จาม ประสิทธิ์

รัฐมนตรีอาวุโส และรัฐมนตรีพาณิชย์

สำหรับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

มารี เอลกา พานเกสตู

รัฐมนตรีการค้า

สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นาม วิทยาเขต

รัฐมนตรีอุตสาหกรรมและการพาณิชย์

สำหรับมาเลเซีย

มูยีดิน บิน โมฮัมหมัด ยาซิด

รัฐมนตรีการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม

สำหรับสหภาพพม่า
อู ไส่ ทา
รัฐมนตรีการวางแผนแห่งชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจ

สำหรับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
ปีเตอร์ บี ฟาวิลลา
เลขาธิการการค้าและอุตสาหกรรม

สำหรับสาธารณรัฐสิงคโปร์
ลิม ฮีง เคียง
รัฐมนตรีการค้าและอุตสาหกรรม

สำหรับราชอาณาจักรไทย
ไชยา สะสมทรัพย์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

สำหรับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
วู ฮุย เฮือง
รัฐมนตรีอุตสาหกรรมและการค้า

PROTOCOL TO AMEND CERTAIN ASEAN ECONOMIC AGREEMENTS — RELATED TO TRADE IN GOODS

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People’s Democratic Republic, Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand, and the Socialist Republic of Viet Nam, Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) (hereinafter collectively referred to as “Member States” or singularly as “Member State”);

RECOGNISING the need to amend certain ASEAN economic agreements related to trade in goods to take into account the entry into force of the ASEAN Trade in Goods Agreement (hereinafter referred to as “the ATIGA”) signed on 26 February 2009 in Cha-am, Thailand, which is intended to supersede, among others, the Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area as amended;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTICLE 1

Article 2(A)(2) of the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed on 28 January 1992 in Singapore shall be amended by substituting Article 2(A)(2) with the following: “2. The ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA) shall be the main mechanism for the AFTA. For products not covered by the ATIGA, any other agreed mechanism may be used.”

ARTICLE 2

1. Article 6(1) of the e-ASEAN Framework Agreement signed on 24 November 2000 in Singapore shall be amended by substituting Article 6(1) with the following: “1. Member States shall enter into negotiations which shall be directed towards accelerating commitments of the Member States relating to ICT products, ICT services and investments under the ASEAN Trade in Goods Agreement, the ASEAN Framework Agreement on Services and the ASEAN Comprehensive Investment Agreement.”

2. Article 14 of the e-ASEAN Framework Agreement signed on 24 November 2000 in Singapore shall be amended by substituting Article 14 with the following: “Except as otherwise provided specifically in this Agreement, the provisions of the ASEAN Trade in Goods Agreement, the ASEAN Framework Agreement on Services and its Protocols, and the ASEAN Comprehensive Investment Agreement, including but not limited to the provisions relating to safeguard measures and exceptions, shall not be prejudiced by, and shall apply to, this Agreement.”

ARTICLE 3

Article 4(1) of ASEAN Framework Agreement for the Integration of Priority Sectors signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR, as amended by the ASEAN Framework (Amendment) Agreement for the Integration of Priority Sectors signed on 8 December 2006 in Cebu, the Philippines, shall be further amended by substituting Article 4(1) with the following:

“1. Each Member State shall eliminate import duties on Priority Integration Sectors (PIS) products in accordance with Article 19(2)(a)(i) and Article 19(2)(c) of the ASEAN Trade in Goods Agreement.”

ARTICLE 4

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Agro- Based Products signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 5

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Automotives signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 6

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for e-ASEAN signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 7

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Electronics signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 8

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Fisheries signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 9

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Healthcare signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 10

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Rubber- Based Products signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 11

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Textiles and Apparel Products signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 12

Article 3 of the ASEAN Sectoral Integration Protocol for Wood-Based Products signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR shall no longer apply.

ARTICLE 13

1.This Protocol shall enter into force after all Member States have deposited their instruments of ratification or acceptance with the Secretary-General of ASEAN.

2.This Protocol shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN, who shall promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.

IN WITNESS THEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed the Protocol to Amend Certain ASEAN Economic Agreements Related to Trade in Goods.

DONE at, this day of in the year Two Thousand and Twelve, in a single original copy in the English Language.

For the Government of Brunei Darussalam:
LIM JOCK SENG
Second Minister of Foreign Affairs and Trade

For the Kingdom of Cambodia:
CHAM PRASIDH
Senior Minister and Minister of Commerce

For the Government of the Republic of Indonesia:
GITA IRAWAN WIRJAWAN
Minister of Trade

For the Government of the Lao People's Democratic Republic:
NAM VIYAKETH
Minister of Industry and Commerce

For the Government of Malaysia:
MUSTAPA MOHAMED
Minister of International Trade and Industry

For the Government of the Republic of the Union of Myanmar:
U TIN NAING THEIN
Union Minister for National Planning and Economic Development

For the Government of the Republic of the Philippines:
GREGORY L. DOMINGO
Secretary of Trade and Industry

For the Government of the Republic of Singapore:
LIM HNG KIANG
Minister for Trade and Industry

For the Government of the Kingdom of Thailand:
BOONSONG TERIYAPIROM
Minister of Commerce

For the Government of the Socialist Republic of Viet Nam:
VU HUY HOANG
Minister of Industry and Trade

พิธีสารเพื่อ
แก้ไขความตกลงทาง
เศรษฐกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับ
การค้าสินค้าอง —
— อาเซียน

รัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักร รัทึม พูซา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สหภาพเมียนมาร์ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ต่อไปนี้จะเรียกโดยรวมว่า “กลุ่มประเทศสมาชิก” หรือ ภายหลังว่า “ประเทศสมาชิก”)

รับทราบว่า ความจำเป็นเพื่อแก้ไขความตกลงด้านเศรษฐกิจของอาเซียน อันเนื่องมาจากการมีผลใช้บังคับของความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (เรียกว่า อาทิก้า) ซึ่งได้มีการลงนามเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2009 ณ อาเภอชะอา ประเทศไทย โดยมีประสงค์เพื่อแทนที่ ความตกลงว่าด้วยการใช้มาตรการกีดกันการค้าอากรรวมเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ในบรรดาความตกลงอื่น ตามที่ได้แก้ไขได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ 1

ข้อ 2(เอ)(2) ของกรอบความตกลงว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 28 มกราคม ค.ศ. 1992 ณ ประเทศสิงคโปร์ จะถูกแก้ไขโดยแทนที่ด้วยข้อ 2(เอ)(2) ดังต่อไปนี้ “2. ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (อาทิก้า) ถือเป็นกลไกหลักสำหรับอาฟต้าสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ไม่อยู่ภายใต้อาทิก้า ให้ใช้กลไกอื่นตามที่ตกลงกัน”

ข้อ 2

1. ข้อ 6(1) ของกรอบความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน ซึ่ง ลงนามเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน ค.ศ. 2000 ณ ประเทศสิงคโปร์ จะถูกแก้ไขโดยแทนที่ด้วยข้อ 6(1) ดังต่อไปนี้

“1. ประเทศสมาชิกจะเข้าสู่การเจรจาซึ่งมีแนวทางเพื่อเร่งรัดการปฏิบัติตามพันธกรณีของประเทศสมาชิก เกี่ ยวกับ บ ผลิตภัณฑ์ ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร การบริการและการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน และความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน”

2. ข้อ 14 ของกรอบความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียนซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน ค.ศ. 2000 ณ ประเทศสิงคโปร์ จะถูกแก้ไขโดยแทนที่ด้วยข้อ 14 ดังต่อไปนี้

“เว้นแต่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะในความตกลงนี้ ข้อบทของความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน และพิธีสาร และ

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน รวมถึงแต่ไม่จำกัดถึงข้อบทเกี่ยวกับมาตรการปกป้องและข้อยกเว้น จะไม่ถูกทำให้เสื่อมเสียไปโดยความตกลงนี้ และให้ใช้กับความตกลงนี้”

ข้อ 3

ข้อ 4(๑) ของกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามที่ได้แก้ไขโดยกรอบเพื่อแก้ไขความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 2006 ณ เมืองเซบู่ ประเทศฟิลิปปินส์ จะถูกแก้ไขต่อไปโดยแทนที่ด้วยข้อ 4(๑) ดังต่อไปนี้

“1. แต่ละประเทศสมาชิกต้องยกเลิกอากรนำเข้าสำหรับผลิตภัณฑ์ภายใต้การรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน โดยสอดคล้องกับข้อ 19(๒)(เอ)(หนึ่ง) และข้อ 19(๒)(ซี) ของความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน”

ข้อ 4

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาลิขสิทธิ์ในสาขาเกษตร ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 5

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขายานยนต์ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 6

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 7

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาอิเล็กทรอนิกส์

ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 8

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาประมง ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 9

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาสุขภาพ ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 10

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาผลิตภัณฑ์ยาง ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 11

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาสิ่งทอ ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 12

ข้อ 3 ของพิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนสำหรับสาขาผลิตภัณฑ์ไม้ ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ. 2004 ณ นครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่มีผลใช้บังคับอีกต่อไป

ข้อ 13

1. พิธี ารฉบับนี้มีผลใช้บังคับหลังจากประเทศสมาชิกทั้งหมดได้ยื่นสัตยาบันสารหรือการยอมรับต่อเลขาธิการสำนักอาเซียน

2. พิธีสารนี้จะเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการสำนักอาเซียน ผู้ซึ่งจะรับรองสถานะให้แก่แต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

เพื่อเป็นพยานแห่งการนี้ การลงนามข้างทำยนี้โดยผู้รับมอบอำนาจจากรัฐบาล ได้ลงนามในพิธีสารเพื่อแก้ไขความตกลงทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการค้าสินค้าของอาเซียนบางฉบับ
ทา ณวันที่.....เดือน..... เป็นต้นฉบับภาษาอังกฤษฉบับเดียว

สำหรับรัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลาม

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สำหรับรัฐบาลแห่งมาเลเซีย

สำหรับรัฐบาลแห่งสหภาพเมียนมาร์

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสิงคโปร์

สำหรับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย

สำหรับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ASEAN COMPREHENSIVE INVESTMENT — AGREEMENT

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam, Member States of the Association of Southeast Asian Nations ("ASEAN"), hereinafter collectively referred to as "Member States" or singularly as "Member State";

RECALLING the decisions of the 39th ASEAN Economic Ministers ("AEM") Meeting held in Makati City, Philippines on 23 August 2007 to revise the Framework Agreement on the ASEAN Investment Area signed in Makati City, Philippines on 7 October 1998 ("AIA Agreement"), as amended, into a comprehensive investment agreement which is forward-looking, with improved features and provisions, comparable to international best practices in order to increase intra-ASEAN investments and to enhance ASEAN's competitiveness in attracting inward investments into ASEAN;

RECOGNISING the different levels of development within ASEAN especially the least developed Member States which require some flexibility including special and differential treatment as ASEAN moves towards a more integrated and interdependent future;

REAFFIRMING the need to move forward from the AIA Agreement and the ASEAN Agreement for the Promotion and Protection of Investments signed in Manila, Philippines on 15 December 1987 ("ASEAN IGA"), as amended, in order to further enhance regional integration to realise the vision of the ASEAN Economic Community ("AEC");

CONVINCED that sustained inflows of new investments and reinvestments will promote and ensure dynamic development of ASEAN economies;

RECOGNISING that a conducive investment environment will enhance freer flow of capital, goods and services, technology and human resource and overall economic and social development in ASEAN; and

DETERMINED to further intensify economic cooperation between and among Member States,

HAVE AGREED as follows:

SECTION A

Article 1 Objective

The objective of this Agreement is to create a free and open investment regime in ASEAN in order to achieve the end goal of economic integration under the AEC in accordance with the AEC Blueprint, through the following:

- (a) progressive liberalisation of the investment regimes of Member States;
- (b) provision of enhanced protection to investors of all Member States and their investments;
- (c) improvement of transparency and predictability of investment rules, regulations and procedures conducive to increased investment among Member States;
- (d) joint promotion of the region as an integrated investment area; and
- (e) cooperation to create favourable conditions for investment by investors of a Member State in the territory of the other Member States.

Article 2 Guiding Principles

This Agreement shall create a liberal, facilitative, transparent and competitive investment environment in ASEAN by adhering to the following principles:

- (a) provide for investment liberalisation, protection, investment promotion and facilitation;
- (b) progressive liberalisation of investment with a view towards achieving a free and open investment environment in the region;
- (c) benefit investors and their investments based in ASEAN;
- (d) maintain and accord preferential treatment among Member States;
- (e) no back-tracking of commitments made under the AIA Agreement and the ASEAN IGA;
- (f) grant special and differential treatment and other flexibilities to Member States depending on their level of development and sectoral sensitivities;
- (g) reciprocal treatment in the enjoyment of concessions among Member States, where appropriate; and
- (h) accommodate expansion of scope of this Agreement to cover other sectors in the future.

Article 3 Scope of Application

1. This Agreement shall apply to measures adopted or maintained by a Member State relating to:

- (a) investors of any other Member State; and
- (b) investments, in its territory, of investors of any other Member State.

2. This Agreement shall apply to existing investments as at the date of entry into force of this Agreement as well as to investments made after the entry into force of this Agreement.

3. For the purpose of liberalisation and subject to Article 9 (Reservations), this Agreement shall apply to the following sectors:

- (a) manufacturing;
- (b) agriculture;
- (c) fishery;
- (d) forestry;
- (e) mining and quarrying;
- (f) services incidental to manufacturing, agriculture, fishery, forestry, mining and quarrying; and

(g) any other sectors, as may be agreed upon by all Member States.

4. This Agreement shall not apply to:

- (a) any taxation measures, except for Articles 13 (Transfers) and 14 (Expropriation and Compensation);
- (b) subsidies or grants provided by a Member State;
- (c) government procurement;
- (d) services supplied in the exercise of governmental authority by the relevant body or authority of a Member State. For the purposes of this Agreement, a service supplied in the exercise of governmental authority means any service, which is supplied neither on a commercial basis nor in competition with one or more service suppliers; and
- (e) measures adopted or maintained by a Member State affecting trade in services under the ASEAN Framework Agreement on Services signed in Bangkok, Thailand on 15 December 1995 (“AFAS”).

5. Notwithstanding sub-paragraph 4 (e), for the purpose of protection of investment with respect to the commercial presence mode of service supply, Articles 11 (Treatment of Investment), 12 (Compensation in Cases of Strife), 13 (Transfers), 14 (Expropriation and Compensation) and 15 (Subrogation) and Section B (Investment Disputes Between an Investor and a Member State), shall apply, mutatis mutandis, to any measure affecting the supply of a service by a service supplier of a Member State through commercial presence in the territory of any other Member State but only to the extent that they relate to an investment and obligation under this Agreement regardless of whether or not such service sector is scheduled in the Member States’ schedule of commitments made under AFAS.

6. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of any Member State under any tax convention. In the event of any inconsistency between this Agreement and any such convention, that convention shall prevail to the extent of the inconsistency.

Article 4 Definitions

For the purpose of this Agreement:

(a) “covered investment” means, with respect to a Member State, an investment in its territory of an investor of any other Member State in existence as of the date of entry into force of this Agreement or established, acquired or expanded thereafter, and has been admitted according to its laws, regulations, and national policies, and where applicable, specifically approved in writing¹ by the competent authority of a Member State;

(b) “freely usable currency” means a freely usable currency as determined by the International Monetary Fund (“IMF”) under its Articles of Agreement and any amendments thereto;

(c) “investment”² means every kind of asset, owned or controlled, by an investor, including but not limited to the following:

- (i) movable and immovable property and other property rights such as mortgages, liens or pledges;
- (ii) shares, stocks, bonds and debentures and any other forms of participation in a juridical person and rights or interest derived therefrom;
- (iii) intellectual property rights which are conferred pursuant to the laws and regulations of each Member State;
- (iv) claims to money or to any contractual performance related to a business and having financial value;³
- (v) rights under contracts, including turnkey, construction, management, production or revenue-sharing contracts; and
- (vi) business concessions required to conduct economic activities and having financial value conferred by law or under a contract, including any concessions to search, cultivate, extract or exploit natural resources.

The term “investment” also includes amounts yielded by investments, in particular, profits, interest, capital gains, dividend, royalties and fees. Any alter-

¹ For the purpose of protection, the procedures relating to specific approval in writing shall be as specified in Annex 1 (Approval in Writing).

² Where an asset lacks the characteristics of an investment, that asset is not an investment regardless of the form it may take. The characteristics of an investment include the commitment of capital, the expectation of gain or profit, or the assumption of risk.

³ For greater certainty, investment does not mean claims to money that arise solely from:
(a) commercial contracts for sale of goods or services; or
(b) the extension of credit in connection with such commercial contracts.

ation of the form in which assets are invested or reinvested shall not affect their classification as investment;

(d) “investor” means a natural person of a Member State or a juridical person of a Member State that is making, or has made an investment in the territory of any other Member State;

(e) “juridical person” means any legal entity duly constituted or otherwise organised under the applicable law of a Member State, whether for profit or otherwise, and whether privately-owned or governmentally-owned, including any enterprise, corporation, trust, partnership, joint venture, sole proprietorship, association, or organisation;

(f) “measures” means any measure of a Member State, whether in the form of laws, regulations, rules, procedures, decisions, and administrative actions or practice, adopted or maintained by:

(i) central, regional or local government or authorities; or

(ii) non-governmental bodies in the exercise of powers delegated by central, regional or local governments or authorities; right of permanent residence in the Member State in accordance with its laws, regulations and national policies;

(h) “newer ASEAN Member States” means the Kingdom of Cambodia, the Lao People’s Democratic Republic, the Union of Myanmar and the Socialist Republic of Viet Nam;

(i) “WTO” means the World Trade Organization; and

(j) “WTO Agreement” means the Marrakesh Agreement Establishing the World Trade Organization, done at Marrakesh, Morocco on 15 April 1994, as may be amended.

Article 5 National Treatment

1. Each Member State shall accord to investors of any other Member State treatment no less favourable than that it accords, in like circumstances, to its own investors with respect to the admission, establishment, acquisition, expansion, management, conduct, operation and sale or other disposition of investments in its territory.

2. Each Member State shall accord to investments of investors of any other Member State treatment no less favourable than that it accords, in like circumstances, to investments in its territory of its own investors with respect to the admission, establishment, acquisition, expansion, management, conduct, operation and sale or other disposition of investments.

Article 6 Most-Favoured-Nation Treatment⁴

1. Each Member State shall accord to investors of another Member State treatment no less favourable than that it accords, in like circumstances, to investors of any other Member State or a non-Member State with respect to the admission, establishment, acquisition, expansion, management, conduct, operation and sale or other disposition of investments.

2. Each Member State shall accord to investments of investors of another Member State treatment no less favourable than that it accords, in like circumstances, to investments in its territory of investors of any other Member State or a non-Member State with respect to the admission, establishment, acquisition, expansion, management, conduct, operation and sale or other disposition of investments.

3. Paragraphs 1 and 2 shall not be construed so as to oblige a Member State to extend to investors or investments of other Member States the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

(a) any sub-regional arrangements between and among Member States;⁵ or

⁴ For greater certainty:

(a) this Article shall not apply to investor-State dispute settlement procedures that are available in other agreements to which Member States are party; and

(b) in relation to investments falling within the scope of this Agreement, any preferential treatment granted by a Member State to investors of any other Member State or a non-Member State and to their investments, under any existing or future agreements or arrangements to which a Member State is a party shall be extended on a most-favoured-nation basis to all Member States.

⁵ For greater certainty, sub-regional arrangements between and among Member States shall include but not be limited to Greater Mekong Sub-region (“GMS”), ASEAN Mekong Basin Development Cooperation (“AMBDC”), Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (“IMT-GT”), Indonesia-Malaysia-Singapore Growth Triangle (“IMS-GT”), Brunei-Indonesia-Malaysia-Philippines East ASEAN Growth Area (“BIMP-EAGA”).

(b) any existing agreement notified by Member States to the AIA Council pursuant to Article 8(3) of the AIA Agreement.⁶

Article 7 Prohibition of Performance Requirements

1. The provisions of the Agreement on Trade-Related Investment Measures in Annex 1A to the WTO Agreement (TRIMs), which are not specifically mentioned in or modified by this Agreement, shall apply, mutatis mutandis, to this Agreement.

2. Member States shall undertake joint assessment on performance requirements no later than 2 years from the date of entry into force of this Agreement. The aim of such assessment shall include reviewing existing performance requirements and considering the need for additional commitments under this Article.

3. Non-WTO Members of ASEAN shall abide by the WTO provisions in accordance with their accession commitments to the WTO.

Article 8 Senior Management and Board of Directors

1. A Member State shall not require that a juridical person of that Member State appoint to senior management positions, natural persons of any particular nationality.

2. A Member State may require that a majority of the board of directors of a juridical person of that Member State, be of a particular nationality, or resident in the territory of the Member State, provided that this requirement does not materially impair the ability of the investor to exercise control over its investment.

Article 9 Reservations

1. Articles 5 (National Treatment) and 8 (Senior Management and Board of Directors) shall not apply to:

⁶ This sub-paragraph refers to the Treaty of Amity and Economic Relations between the Kingdom of Thailand and the United States of America signed in Bangkok, Thailand on 29 May 1966.

- (a) any existing measure that is maintained by a Member State at:
- (i) the central level of government, as set out by that Member State in its reservation list in the Schedule referred to in paragraph 2;
 - (ii) the regional level of government, as set out by that Member State in its reservation list in the Schedule referred to in paragraph 2; and
 - (iii) a local level of government;
- (b) the continuation or prompt renewal of any reservations referred to sub-paragraph (a).

2. Each Member State shall submit its reservation list to the ASEAN Secretariat for the endorsement of the AIA Council within 6 months after the date of signing of this Agreement. This list shall form a Schedule to this Agreement.

3. Any amendment or modification to any reservations contained in the Schedule referred to in paragraph 2 shall be in accordance with Article 10 (Modification of Commitments).

4. Each Member State shall reduce or eliminate the reservations specified in the Schedule in accordance with the three phases of the Strategic Schedule of the AEC Blueprint and Article 46 (Amendments).

5. Articles 5 (National Treatment) and 6 (Most-Favoured-Nation Treatment) shall not apply to any measure covered by an exception to, or derogation from, the obligations under Articles 3 and 4 of the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights in Annex 1C to the WTO Agreement, as may be amended (“TRIPS Agreement”), as specifically provided in those Articles and in Article 5 of the TRIPS Agreement.

Article 10 Modification of Commitments

1. For a period of 12 months after the date of submission of each Member State’s reservation list, a Member State may adopt any measures or modify any of its reservations made in the Schedule under Article 9 (Reservations) for prospective applications to investors of any other Member States and their investments, provided that such measures or modification shall not adversely affect any existing investors and investments.

2. After the expiration of the period referred to in paragraph 1, a Member State may, by negotiation and agreement with any other Member States to which it made commitments under this Agreement, adopt any measure, or modify or withdraw such commitments and reservations, provided that such measure, modification or withdrawal shall not adversely affect any existing investors or investments.⁷

3. In any such negotiations and agreement referred to in paragraph 2, which may include provisions for compensatory adjustments with respect to other sectors, the Member States concerned shall maintain a general level of reciprocal and mutually advantageous commitments and reservations that is not less favourable to investors and investments than that provided for in this Agreement prior to such negotiations and agreements.

4. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, a Member State shall not, under any measure adopted pursuant to this Article after the entry into force of this Agreement, require an investor of any other Member State, by reason of that investor's nationality, to sell or otherwise dispose of an investment existing at the time the measure becomes effective, unless otherwise specified in the initial approval by the relevant authorities.

Article 11 Treatment of Investment

1. Each Member State shall accord to covered investments of investors of any other Member State, fair and equitable treatment and full protection and security.

2. For greater certainty:

(a) fair and equitable treatment requires each Member State not to deny justice in any legal or administrative proceedings in accordance with the principle of due process; and

(b) full protection and security requires each Member State to take such measures as may be reasonably necessary to ensure the protection and security of the covered investments.

⁷ For the avoidance of doubt, Member States shall not adopt any measures or modify any of its reservation under the Schedule for a period of 6 months after the expiration of the period specified in paragraph 1.

3. A determination that there has been a breach of another provision of this Agreement, or of a separate international agreement, does not establish that there has been a breach of this Article.

Article 12 Compensation in Cases of Strife

Each Member State shall accord to investors of any other Member State, in relation to their covered investments which suffered losses in its territory due to armed conflict or civil strife or state of emergency, non-discriminatory treatment with respect to restitution, compensation or other valuable consideration.

Article 13 Transfers

1. Each Member State shall allow all transfers relating to a covered investment to be made freely and without delay into and out of its territory. Such transfers include:

- (a) contributions to capital, including the initial contribution;
- (b) profits, capital gains, dividends, royalties, license fees, technical assistance and technical and management fees, interest and other current income accruing from any covered investment;
- (c) proceeds from the total or partial sale or liquidation of any covered investment;
- (d) payments made under a contract, including a loan agreement;
- (e) payments made pursuant to Articles 12 (Compensation in Cases of Strife) and 14 (Expropriation and Compensation);
- (f) payments arising out of the settlement of a dispute by any means including adjudication, arbitration or the agreement of the Member States to the dispute; and
- (g) earnings and other remuneration of personnel employed and allowed to work in connection with that covered investment in its territory.

2. Each Member State shall allow transfers relating to a covered investment to be made in a freely usable currency at the market rate of exchange prevailing at the time of transfer.

3. Notwithstanding paragraphs 1 and 2, a Member State may prevent or delay a transfer through the equitable, non-discriminatory, and good faith application of its laws and regulations relating to:

- (a) bankruptcy, insolvency, or the protection of the rights of creditors;
- (b) issuing, trading, or dealing in securities, futures, options, or derivatives;
- (c) criminal or penal offences and the recovery of the proceeds of crime;
- (d) financial reporting or record keeping of transfers when necessary to assist law enforcement or financial regulatory authorities;
- (e) ensuring compliance with orders or judgments in judicial or administrative proceedings;
- (f) taxation;
- (g) social security, public retirement, or compulsory savings schemes;
- (h) severance entitlements of employees; and
- (i) the requirement to register and satisfy other formalities imposed by the Central Bank and other relevant authorities of a Member State.

4. Nothing in this Agreement shall affect the rights and obligations of the Member States as members of the IMF, under the Articles of Agreement of the IMF, including the use of exchange actions which are in conformity with the Articles of Agreement of the IMF, provided that a Member State shall not impose restrictions on any capital transactions inconsistently with its specific commitments under this Agreement regarding such transactions, except:

- (a) at the request of the IMF;
- (b) under Article 16 (Measures to Safeguard the Balance-of-Payments); or
- (c) where, in exceptional circumstances, movements of capital cause, or threaten to cause, serious economic or financial disturbance in the Member State concerned.

5. The measures taken in accordance with sub-paragraph 4(c)⁸:

- (a) shall be consistent with the Articles of Agreement of the IMF;
- (b) shall not exceed those necessary to deal with the circumstances described in sub-paragraph 4(c);

⁸ For greater certainty, any measures taken to ensure the stability of the exchange rate including to prevent speculative capital flows shall not be adopted or maintained for the purpose of protecting a particular sector.

(c) shall be temporary and shall be eliminated as soon as conditions no longer justify their institution or maintenance;

(d) shall promptly be notified to the other Member States;

(e) shall be applied such that any one of the other Member States is treated no less favourably than any other Member State or non-Member State;

(f) shall be applied on a national treatment basis; and

(g) shall avoid unnecessary damage to investors and covered investments, and the commercial, economic and financial interests of the other Member State(s).

Article 14 Expropriation and Compensation⁹

1. A Member State shall not expropriate or nationalise a covered investment either directly or through measures equivalent to expropriation or nationalisation (“expropriation”),¹⁰ except:

- (a) for a public purpose;
- (b) in a non-discriminatory manner;
- (c) on payment of prompt, adequate, and effective compensation; and
- (d) in accordance with due process of law.

2. The compensation referred to in sub-paragraph 1(c) shall:

- (a) be paid without delay;¹⁰
- (b) be equivalent to the fair market value of the expropriated investment immediately before or at the time when the expropriation was publicly announced, or when the expropriation occurred, whichever is applicable;
- (c) not reflect any change in value because the intended expropriation had become known earlier; and
- (d) be fully realisable and freely transferable in accordance with Article 13 (Transfers) between the territories of the Member States.

⁹ This Article shall be read with Annex 2 (Expropriation and Compensation).

¹⁰ For the avoidance of doubt, any measure of expropriation relating to land shall be as defined in the Member States’ respective existing domestic laws and regulations and any amendments thereto, and shall be for the purposes of and upon payment of compensation in accordance with the aforesaid laws and regulations.

¹¹ Member States understand that there may be legal and administrative processes that need to be observed before payment can be made.

3. In the event of delay, the compensation shall include an appropriate interest in accordance with the laws and regulations of the Member State making the expropriation. The compensation, including any accrued interest, shall be payable either in the currency in which the investment was originally made or, if requested by the investor, in a freely usable currency.

4. If an investor requests payment in a freely useable currency, the compensation referred to in sub-paragraph 1(c), including any accrued interest, shall be converted into the currency of payment at the market rate of exchange prevailing on the date of payment.

5. This Article does not apply to the issuance of compulsory licenses granted in relation to intellectual property rights in accordance with the TRIPS Agreement.

Article 15 Subrogation

1. If a Member State or an agency of a Member State makes a payment to an investor of that Member State under a guarantee, a contract of insurance or other form of indemnity it has granted on non-commercial risk in respect of an investment, the other Member State shall recognise the subrogation or transfer of any right or title in respect of such investment. The subrogated or transferred right or claim shall not be greater than the original right or claim of the investor. This, however, does not necessarily imply recognition of the latter Member State of the merits of any case or the amount of any claims arising therefrom.

2. Where a Member State or an agency of a Member State has made a payment to an investor of that Member State and has taken over rights and claims of the investor, that investor shall not, unless authorised to act on behalf of the Member State or the agency of the Member State making the payment, pursue those rights and claims against the other Member State.

3. In the exercise of subrogated rights or claims, a Member State or the agency of the Member State exercising such rights or claims shall disclose the coverage of the claims arrangement with its investors to the relevant Member State.

Article 16 Measures to Safeguard the Balance-of-Payments

1. In the event of serious balance-of-payments and external financial difficulties or threat thereof, a Member State may adopt or maintain restrictions on payments or transfers related to investments. It is recognised that particular pressures on the balance-of-payments of a Member State in the process of economic development may necessitate the use of restrictions to ensure, inter alia, the maintenance of a level of financial reserves adequate for the implementation of its programme of economic development.

2. The restrictions referred to in paragraph 1 shall:

(a) be consistent with the Articles of Agreement of the IMF;

(b) avoid unnecessary damage to the commercial, economic and financial interests of another Member State;

(c) not exceed those necessary to deal with the circumstances described in paragraph 1;

(d) be temporary and be phased out progressively as the situation specified in paragraph 1 improves;

(e) be applied such that any one of the other Member States is treated no less favourably than any other Member State or non-Member State.

3. Any restrictions adopted or maintained under paragraph 1, or any changes therein, shall be promptly notified to the other Member States.

4. To the extent that it does not duplicate the process under WTO, IMF, or any other similar processes, the Member State adopting any restrictions under paragraph 1 shall commence consultations with any other Member State that requests such consultations in order to review the restrictions adopted by it.

Article 17 General Exceptions

1. Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between Member States or their investors where like conditions prevail, or a disguised restriction on investors of any other Member State and their

investments, nothing in this Agreement shall be construed to prevent the adoption or enforcement by any Member State of measures:

- (a) necessary to protect public morals or to maintain public order;¹²
- (b) necessary to protect human, animal or plant life or health;
- (c) necessary to secure compliance with laws or regulations which are

not inconsistent with this Agreement, including those relating to:

- (i) the prevention of deceptive and fraudulent practices to deal with the effects of a default on a contract;
- (ii) the protection of the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data and the protection of confidentiality of individual records and accounts;
- (iii) safety;
- (d) aimed at ensuring the equitable or effective¹³ imposition or collection of direct taxes in respect of investments or investors of any Member State;
- (e) imposed for the protection of national treasures of artistic, historic or archaeological value;
- (f) relating to the conservation of exhaustible natural resources if such measures are made effective in conjunction with restrictions on domestic production or consumption.

2. Insofar as measures affecting the supply of financial services are concerned, paragraph 2 (Domestic Regulation) of the Annex on Financial Services of the General Agreement on Trade in Services in Annex 1B to the WTO Agreement (“GATS”) shall be incorporated into and form an integral part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

Article 18 Security Exceptions

Nothing in this Agreement shall be construed:

¹² The public order exception may be invoked by a Member State only where a genuine and sufficiently serious threat is posed to one of the fundamental interests of society.

¹³ For the purpose of this sub-paragraph, footnote 6 of Article XIV of the General Agreement on Trade in Services in Annex 1B to the WTO Agreement (GATS) is incorporated into and forms an integral part of this Agreement, *mutatis mutandis*.

(a) to require any Member State to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or

(b) to prevent any Member State from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests, including but not limited to:

- (i) action relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they derived;
 - (ii) action relating to the traffic in arms, ammunition and implements of war and to such traffic in other goods and materials as is carried on directly or indirectly for the purpose of supplying a military establishment;
 - (iii) action taken in time of war or other emergency in domestic or international relations;
 - (iv) action taken so as to protect critical public infrastructure, including communication, power and water infrastructures, from deliberate attempts intended to disable or degrade such infrastructure; or
- (c) to prevent any Member State from taking any action pursuant to its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

Article 19 Denial of Benefits

1. A Member State may deny the benefits of this Agreement to:

- (a) an investor of another Member State that is a juridical person of such other Member State and to investments of such investor if an investor of a non-Member State owns or controls the juridical person and the juridical person has no substantive business operations in the territory of such other Member State;
- (b) an investor of another Member State that is a juridical person of such other Member State and to investments of such investor if an investor of the denying Member State owns or controls the juridical person and the juridical person has no substantive business operations in the territory of such other Member State; and
- (c) an investor of another Member State that is a juridical person of such other Member State and to an investment of such investor if investors of a non-

Member State own or control the juridical person, and the denying Member State does not maintain diplomatic relations with the non-Member State.

2. Following notification to the Member State of the investor, and without prejudice to paragraph 1, a Member State may deny the benefits of this Agreement to investors of another Member State and to investments of that investor, where it establishes that such investor has made an investment in breach of the domestic laws of the denying Member State by misrepresenting its ownership in those areas of investment which are reserved for natural or juridical persons of the denying Member State.

3. A juridical person is:

(a) “owned” by an investor in accordance with the laws, regulations and national policies of each Member States;

(b) “controlled” by an investor if the investor has the power to name a majority of its directors or otherwise to legally direct its actions.

Article 20 Special Formalities and Disclosure of Information

1. Nothing in Articles 5 (National Treatment) or 6 (Most-Favoured-Nation Treatment) shall be construed to prevent a Member State from adopting or maintaining a measure that prescribes special formalities in connection with investments, including a requirement that investments be legally constituted or assume a certain legal form under the laws or regulations of the Member State and compliance with registration requirements, provided that such formalities do not materially impair the rights afforded by a Member State to investors of another Member State and investments pursuant to this Agreement.

2. Notwithstanding Articles 5 (National Treatment) or 6 (Most-Favoured-Nation Treatment), a Member State may require an investor of another Member State, or a covered investment, to provide information concerning that investment solely for informational or statistical purposes. The Member State shall protect any confidential information from any disclosure that would prejudice legitimate commercial interests or particular juridical persons, public or private or the competitive position of the investor or the covered investment. Nothing in this

paragraph shall be construed to prevent a Member State from otherwise obtaining or disclosing information in connection with the equitable and good faith application of its law.

Article 21 Transparency

1. In order to achieve the objectives of this Agreement, each Member State shall:

(a) promptly and at least annually inform the AIA Council of any investment-related agreements or arrangements which it has entered into and where preferential treatment was granted;

(b) promptly and at least annually inform the AIA Council of the introduction of any new law or of any changes to existing laws, regulations or administrative guidelines, which significantly affect investments or commitments of a Member State under this Agreement;

(c) make publicly available, all relevant laws, regulations and administrative guidelines of general application that pertain to, or affect investments in the territory of the Member State; and

(d) establish or designate an enquiry point where, upon request of any natural person, juridical person or any other Member State, all information relating to the measures required to be published or made available under sub-paragraphs (b) and (c) may be promptly obtained.

2. Nothing in this Agreement shall require a Member State to furnish or allow access to any confidential information, including information concerning particular investors or investments, the disclosure of which would impede law enforcement, or otherwise be contrary to the public interest, or which would prejudice legitimate commercial interests of particular juridical persons, public or private.

Article 22 Entry, Temporary Stay and Work of Investors and Key Personnel

Subject to its immigration and labour laws, regulations and national policies relating to the entry, temporary stay and authorisation to work, and

consistent with its commitments under AFAS, each Member State shall grant entry, temporary stay and authorisation to work to investors, executives, managers and members of the board of directors of a juridical person of any other Member State, for the purpose of establishing, developing, administering or advising on the operation in the territory of the former Member State of an investment to which they, or a juridical person of the other Member States that employs such executives, managers and members of the board of directors, have committed or are in the process of committing a substantial amount of capital or other resources.

Article 23 Special and Differential Treatment for the Newer ASEAN Member States

In order to increase the benefits of this Agreement for the newer ASEAN Member States, and in accordance with the objectives and principles set out in the Preamble and Articles 1 (Objective) and 2 (Guiding Principles), Member States recognise the importance of according special and differential treatment to the newer ASEAN Member States, through:

- (a) technical assistance to strengthen their capacity in relation to investment policies and promotion, including in areas such as human resource development;
- (b) commitments in areas of interest to the newer ASEAN Member States; and
- (c) recognising that commitments by each newer ASEAN Member State may be made in accordance with its individual stage of development.

Article 24 Promotion of Investment

Member States shall cooperate in increasing awareness of ASEAN as an integrated investment area in order to increase foreign investment into ASEAN and intra-ASEAN investments through, among others:

- (a) encouraging the growth and development of ASEAN small and medium enterprises and multi-national enterprises;

- (b) enhancing industrial complementation and production networks among multi-national enterprises in ASEAN;

- (c) organising investment missions that focus on developing regional clusters and production networks;

- (d) organising and supporting the organisation of various briefings and seminars on investment opportunities and on investment laws, regulations and policies; and

- (e) conducting exchanges on other issues of mutual concern relating to investment promotion.

Article 25 Facilitation of Investment

Member States shall endeavour to cooperate in the facilitation of investments into and within ASEAN through, among others:

- (a) creating the necessary environment for all forms of investments;
- (b) streamlining and simplifying procedures for investment applications and approvals;
- (c) promoting dissemination of investment information, including investment rules, regulations, policies and procedures;
- (d) establishing one-stop investment centres;
- (e) strengthening databases on all forms of investments for policy formulation to improve ASEAN's investment environment;
- (f) undertaking consultation with the business community on investment matters; and
- (g) providing advisory services to the business community of the other Member States.

Article 26 Enhancing ASEAN Integration

Member States recognise the importance of fostering ASEAN economic integration through various initiatives, including the Initiative for ASEAN Integration, Priority Integration Sectors, and AEC, all of which include cooperation on investment. In order to enhance ASEAN economic integration, Member States shall endeavour to, among others:

(a) harmonise, where possible, investment policies and measures to achieve industrial complementation;

(b) build and strengthen capacity of Member States, including human resource development, in the formulation and improvement of investment policies to attract investment;

(c) share information on investment policies and best practices, including promoted activities and industries; and

(d) support investment promotion efforts amongst Member States for mutual benefits.

Article 27 Disputes Between or Among Member States

The ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism signed in Vientiane, Lao PDR on 29 November 2004, as amended, shall apply to the settlement of disputes concerning the interpretation or application of this Agreement.

SECTION B

Investment Dispute Between an Investor and a Member State

Article 28 Definitions

For the purpose of this Section:

(a) “Appointing Authority” means:

(i) in the case of arbitration under Article 33(1)(b) or (c), the Secretary-General of ICSID;

(ii) in the case of arbitration under Article 33(1)(d), the Secretary-General of the Permanent Court of Arbitration; or

(iii) in the case of arbitration under Article 33(1)(e) and (f), the Secretary-General, or a person holding equivalent position, of that arbitration centre or institution;

(b) “disputing investor” means an investor of a Member State that makes a claim on its own behalf under this Section, and where relevant, includes an investor of a Member State that makes a claim on behalf of a juridical person of the other Member State that the investor owns or controls;

(c) “disputing Member State” means a Member State against which a claim is made under this Section;

(d) “disputing parties” means a disputing investor and a disputing Member State;

(e) “ICSID” means the International Centre for Settlement of Investment Disputes;

(f) “ICSID Additional Facility Rules” means the Rules Governing the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of the International Centre for Settlement of Investment Disputes;

(g) “ICSID Convention” means the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and National of other States, done at Washington, D.C., United States of America on 18 March 1965;

(h) “New York Convention” means the United Nations Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards, done at New York, United States of America on 10 June 1958;

(i) “non-disputing Member State” means the Member State of the disputing investor; and

(j) “UNCITRAL Arbitration Rules” means the arbitration rules of the United Nations Commission on International Trade Law, approved by the United Nations General Assembly on 15 December 1976.

Article 29 Scope of Coverage

1. This Section shall apply to an investment dispute between a Member State and an investor of another Member State that has incurred loss or damage by reason of an alleged breach of any rights conferred by this Agreement with

respect to the investment of that investor.

2. A natural person possessing the nationality or citizenship of a Member State shall not pursue a claim against that Member State under this Section.

3. This Section shall not apply to claims arising out of events which occurred, or claims which have been raised prior to the entry into force of this Agreement.

4. Nothing in this Section shall be construed so as to prevent a disputing investor from seeking administrative or judicial settlement available within the country of a disputing Member State.

Article 30 Conciliation

1. The disputing parties may at any time agree to conciliation, which may begin at any time and be terminated at the request of the disputing investor at any time.

2. If the disputing parties agree, procedures for conciliation may continue while procedures provided for in Article 33 (Submission of a Claim) are in progress.

3. Proceedings involving conciliation and positions taken by the disputing parties during these proceedings shall be without prejudice to the rights of either disputing parties in any further proceedings under this Section.

Article 31 Consultations

1. In the event of an investment dispute, the disputing parties shall initially seek to resolve the dispute through consultation and negotiation, which may include the use of non-binding, third party procedures. Such consultations shall be initiated by a written request for consultations delivered by the disputing investor to the disputing Member State.

2. Consultations shall commence within 30 days of receipt by the disputing Member State of the request for consultations, unless the disputing parties otherwise agree.

3. With the objective of resolving an investment dispute through consultations, a disputing investor shall make all reasonable efforts to provide the disputing

Member State, prior to the commencement of consultations, with information regarding the legal and factual basis for the investment dispute.

Article 32 Claim by an Investor of a Member State

If an investment dispute has not been resolved within 180 days of the receipt by a disputing Member State of a request for consultations, the disputing investor may, subject to this Section, submit to arbitration a claim:

(a) that the disputing Member State has breached an obligation arising under Articles 5 (National Treatment), 6 (Most-Favoured-Nation Treatment), 8 (Senior Management and Board of Directors), 11 (Treatment of Investment), 12 (Compensation in Cases of Strife), 13 (Transfers) and 14 (Expropriation and Compensation) relating to the management, conduct, operation or sale or other disposition of a covered investment; and

(b) that the disputing investor in relation to its covered investment has incurred loss or damage by reason of or arising out of that breach.

Article 33 Submission of a Claim

1. A disputing investor may submit a claim referred to in Article 32 (Claim by an Investor of a Member State) at the choice of the disputing investor:

(a) to the courts or administrative tribunals of the disputing Member State, provided that such courts or tribunals have jurisdiction over such claims; or

(b) under the ICSID Convention and the ICSID Rules of Procedure for Arbitration Proceedings,¹⁴ provided that both the disputing Member State and the non-disputing Member State are parties to the ICSID Convention; or

(c) under the ICSID Additional Facility Rules, provided that either of the disputing Member State or the non-disputing Member State is a party to the ICSID Convention; or

(d) under the UNCITRAL Arbitration Rules; or

(e) to the Regional Centre for Arbitration at Kuala Lumpur or any other

¹⁴ In the case of the Philippines, submission of a claim to ICSID and the ICSID Rules of Procedure for Arbitration Proceedings shall be subject to a written agreement between the disputing parties in the event that an investment dispute arises.

regional centre for arbitration in ASEAN; or

(f) if the disputing parties agree, to any other arbitration institution, provided that resort to any arbitration rules or fora under sub-paragraphs (a) to (f) shall exclude resort to the other.

2. A claim shall be deemed submitted to arbitration under this Section when the disputing investor's notice of or request for arbitration ("notice of arbitration") is received under the applicable arbitration rules.

3. The arbitration rules applicable under paragraph 1, as in effect on the date the claim or claims were submitted to arbitration under this Section, shall govern the arbitration except to the extent modified by this Agreement.

4. In relation to a specific investment dispute or class of disputes, the applicable arbitration rules may be waived, varied or modified by written agreement between the disputing parties. Such rules shall be binding on the relevant tribunal or tribunals established under this Section, and on individual arbitrators serving on such tribunals.

5. The disputing investor shall provide with the notice of arbitration:

(a) the name of the arbitrator that the disputing investor appoints; or

(b) the disputing investor's written consent for the Appointing Authority to appoint that arbitrator.

Article 34 Conditions and Limitations on Submission of a Claim

1. The dispute shall be submitted to arbitration under Article 33(1)(b) to (f) in accordance with this Section, and shall be conditional upon:

(a) the submission of the investment dispute to such arbitration taking place within 3 years of the time at which the disputing investor became aware, or should reasonably have become aware, of a breach of an obligation under this Agreement causing loss or damage to the disputing investor or a covered investment; and

(b) the disputing investor providing written notice, which shall be submitted at least 90 days before the claim is submitted, to the disputing Member State of its intent to submit the investment dispute to such arbitration and which briefly

summarises the alleged breach of the disputing Member State under this Agreement (including the provisions alleged to have been breached) and the loss or damage allegedly caused to the disputing investor or a covered investment; and

(c) the notice of arbitration under Article 33(2) being accompanied by the disputing investor's written waiver of the disputing investor's right to initiate or continue any proceedings before the courts or administrative tribunals of the disputing Member State, or other dispute settlement procedures, of any proceeding with respect to any measure alleged to constitute a breach referred to in Article 32 (Claim by an Investor of a Member State).

2. Notwithstanding sub-paragraph 1(c), the disputing investor shall not be prevented from initiating or continuing an action that seeks interim measures of protection for the sole purpose of preserving the disputing investor's rights and interests and does not involve the payment of damages or resolution of the substance of the matter in dispute, before the courts or administrative tribunals of the disputing Member State.

3. A Member State shall not give diplomatic protection, or bring an international claim, in respect of a dispute which one of its investors and the other Member State have consented to submit or have submitted to arbitration under this Section, unless such other Member State has failed to abide by and comply with the award rendered in such dispute. Diplomatic protection, for the purposes of this paragraph, shall not include informal diplomatic exchanges for the sole purpose of facilitating a settlement of the dispute.

4. A disputing Member State shall not assert, as a defence, counter-claim, right of set-off or otherwise, that the disputing investor in relation to the covered investment has received or will receive, pursuant to an insurance or guarantee contract, indemnification or other compensation for all or part of any alleged loss.

Article 35 Selection of Arbitrators

1. Unless the disputing parties otherwise agree, the tribunal shall comprise three arbitrators:

(a) one arbitrator appointed by each of the disputing parties; and

(b) the third arbitrator, who shall be the presiding arbitrator, appointed by agreement of the disputing parties. The third arbitrator shall be a national of a non-Member State which has diplomatic relations with the disputing Member State and non-disputing Member State, and shall not have permanent residence in either the disputing Member State or non-disputing Member State.

2. Any person appointed as an arbitrator shall have expertise or experience in public international law, international trade or international investment rules. An arbitrator shall be chosen strictly on the basis of objectivity, reliability, sound judgment and independence and shall conduct himself or herself on the same basis throughout the course of the arbitral proceedings.

3. Subject to Article 36 (Conduct of the Arbitration), if a tribunal has not been constituted within 75 days from the date that a claim is submitted to arbitration under this Section, the Appointing Authority, on the request of a disputing party, shall appoint, in his or her discretion, the arbitrator or arbitrators who have not been appointed.

4. The tribunal shall reach its decisions by a majority of votes and its decisions shall be binding.

5. The parties to the dispute shall bear the cost of their respective arbitrators to the tribunal and share equally the cost of the presiding arbitrator and other relevant costs. In all other respects, the tribunal shall determine its own procedures.

6. The disputing parties may establish rules relating to expenses incurred by the tribunal, including remuneration of the arbitrators.

7. Where any arbitrator appointed as provided for in this Article resigns or becomes unable to act, a successor shall be appointed in the same manner as prescribed for the appointment of the original arbitrator and the successor shall have all the powers and duties of the original arbitrator.

Article 36 Conduct of the Arbitration

1. Where issues relating to jurisdiction or admissibility are raised as preliminary objections, the tribunal shall decide the matter before proceeding to the merits.

2. A disputing Member State may, no later than 30 days after the constitution of the tribunal, file an objection that a claim is manifestly without merit. A disputing Member State may also file an objection that a claim is otherwise outside the jurisdiction or competence of the tribunal. The disputing Member State shall specify as precisely as possible the basis for the objection.

3. The tribunal shall address any such objection as a preliminary question apart from the merits of the claim. The disputing parties shall be given a reasonable opportunity to present their views and observations to the tribunal. If the tribunal decides that the claim is manifestly without merit, or is otherwise not within the jurisdiction or competence of the tribunal, it shall render an award to that effect.

4. The tribunal may, if warranted, award the prevailing party reasonable costs and fees incurred in submitting or opposing the objection. In determining whether such an award is warranted, the tribunal shall consider whether either the claim or the objection was frivolous or manifestly without merit, and shall provide the disputing parties a reasonable opportunity to comment.

5. Unless the disputing parties otherwise agree, the tribunal shall determine the place of arbitration in accordance with the applicable arbitration rules, provided that the place shall be in the territory of a State that is a party to the New York Convention.

6. Where an investment dispute relate to a measure which may be a taxation measure, the disputing Member State and the non-disputing Member State, including representatives of their tax administrations, shall hold consultations to determine whether the measure in question is a taxation measure.

7. Where a disputing investor claims that the disputing Member State has breached Article 14 (Expropriation and Compensation) by the adoption or enforcement of a taxation measure, the disputing Member State and the non-disputing Member State shall, upon request from the disputing Member State, hold consultations with a view to determining whether the taxation measure in question has an effect equivalent to expropriation or nationalisation.

8. Any tribunal that may be established under this Section shall accord serious consideration to the decision of both Member States under paragraphs 6 and 7.

9. If both Member States fail either to initiate such consultations referred to paragraphs 6 and 7, or to make such joint decisions, within the period of 180 days from the date of the receipt of request for consultation referred to in Article 31 (Consultations), the disputing investor shall not be prevented from submitting its claim to arbitration in accordance with this Section.

Article 37 Consolidation

Where two or more claims have been submitted separately to arbitration under Article 32 (Claim by an Investor of a Member State) and the claims have a question of law or fact in common and arise out of the same or similar events or circumstances, all concerned disputing parties may agree to consolidate those claims in any manner they deem appropriate.

Article 38 Expert Reports

Without prejudice to the appointment of other kinds of experts where authorised by the applicable arbitration rules, the tribunal, at the request of the disputing parties, may appoint one or more experts to report to it in writing on any factual issue concerning environmental, public health, safety or other scientific matters raised by a disputing party in a proceeding, subject to such terms and conditions as the disputing parties may agree.

Article 39 Transparency of Arbitral Proceedings

1. Subject to paragraphs 2 and 3, the disputing Member State may make publicly available all awards, and decisions produced by the tribunal.

2. Any of the disputing parties that intend to use information designated as confidential information in a hearing shall so advise the tribunal. The tribunal shall make appropriate arrangements to protect the information from disclosure.

3. Any information specifically designated as confidential that is submitted to the tribunal or the disputing parties shall be protected from disclosure to the public.

4. A disputing party may disclose to persons directly connected with the arbitral proceedings such confidential information as it considers necessary for

the preparation of its case, but it shall require that such confidential information is protected.

5. The tribunal shall not require a Member State to furnish or allow access to information the disclosure of which would impede law enforcement or would be contrary to the Member State's law protecting Cabinet confidences, personal privacy or the financial affairs and accounts of individual customers of financial institutions, or which it determines to be contrary to its essential security.

6. The non-disputing Member State shall be entitled, at its cost, to receive from the disputing Member State a copy of the notice of arbitration, no later than 30 days after the date that such document has been delivered to the disputing Member State. The disputing Member State shall notify all other Member States of the receipt of the notice of arbitration within 30 days thereof.

Article 40 Governing Law

1. Subject to paragraphs 2 and 3, when a claim is submitted under Article 33 (Submission of a Claim), the tribunal shall decide the issues in dispute in accordance with this Agreement, any other applicable agreements between the Member States, and the applicable rules of international law and where applicable, any relevant domestic law of the disputing Member State.

2. The tribunal shall, on its own account or at the request of a disputing party, request a joint interpretation of any provision of this Agreement that is in issue in a dispute. The Member States shall submit in writing any joint decision declaring their interpretation to the tribunal within 60 days of the delivery of the request. Without prejudice to paragraph 3, if the Member States fail to issue such a decision within 60 days, any interpretation submitted by a Member State shall be forwarded to the disputing parties and the tribunal, which shall decide the issue on its own account.

3. A joint decision of the Member States, declaring their interpretation of a provision of this Agreement shall be binding on a tribunal, and any decision or award issued by a tribunal must be consistent with that joint decision.

Article 41 Awards

1. The disputing parties may agree on a resolution of the dispute at any time before the tribunal issues its final award.
2. Where a tribunal makes a final award against either of the disputing parties, the tribunal may award, separately or in combination, only:
 - (a) monetary damages and any applicable interest; and
 - (b) restitution of property, in which case the award shall provide that the disputing Member State may pay monetary damages and any applicable interest in lieu of restitution.
3. A tribunal may also award costs and attorney's fees in accordance with this Agreement and the applicable arbitration rules.
4. A tribunal may not award punitive damages.
5. An award made by a tribunal shall have no binding force except between the disputing parties and in respect of the particular case.
6. Subject to paragraph 7 and the applicable review procedure for an interim award, the disputing party shall abide by and comply with an award without delay.¹⁵
7. The disputing party may not seek enforcement of a final award until:
 - (a) in the case of a final award under the ICSID Convention:
 - (i) 120 days has elapsed from the date the award was rendered and no disputing party has requested revision or annulment of the award; or
 - (ii) revision or annulment proceedings have been completed;
 - (b) in the case of a final award under the ICSID Additional Facility Rules, the UNCITRAL Arbitration Rules, or the rules selected pursuant to Article 33(1)(e):
 - (i) 90 days have elapsed from the date the award was rendered and no disputing party has commenced a proceeding to revise, set aside, or annul the award; or

¹⁵ The Parties understand that there may be domestic legal and administrative processes that need to be observed before an award can be complied with.

(ii) a court has dismissed or allowed an application to revise, set aside, or annul the award and there is no further appeal.

8. A claim that is submitted for arbitration under this Section shall be considered to arise out of a commercial relationship or transaction for purposes of Article 1 of the New York Convention.

9. Each Member State shall provide for the enforcement of an award in its territory.

SECTION C

Article 42 Institutional Arrangements

1. The AIA Council, as established by the AEM under the AIA Agreement, shall be responsible for the implementation of this Agreement.
2. The ASEAN Coordinating Committee on Investment (“CCI”) as established by the AIA Council and comprising senior officials responsible for investment and other senior officials from relevant government agencies, shall assist the AIA Council in the performance of its functions. The CCI shall report to the AIA Council through the Senior Economic Officials Meeting (“SEOM”). The ASEAN Secretariat shall be the secretariat for the AIA Council and the CCI.
3. The functions of the AIA Council shall be to:
 - (a) provide policy guidance on global and regional investment matters concerning promotion, facilitation, protection, and liberalisation;
 - (b) oversee, coordinate and review the implementation of this Agreement;
 - (c) update the AEM on the implementation and operation of this Agreement;
 - (d) consider and recommend to the AEM any amendments to this Agreement;
 - (e) facilitate the avoidance and settlement of disputes arising from this Agreement;
 - (f) supervise and coordinate the work of the CCI;

- (g) adopt any necessary decisions; and
- (h) carry out any other functions as the AEM may agree.

Article 43 Consultations by Member States

The Member States agree to consult each other at the request of any Member State on any matter relating to investments covered by this Agreement, or otherwise affecting the implementation of this Agreement.

Article 44 Relation to Other Agreements

Nothing in this Agreement shall derogate from the existing rights and obligations of a Member State under any other international agreements to which it is a party.

Article 45 Annexes, Schedule and Future Instruments

This Agreement shall include the Annexes, the Schedule and the contents therein, which shall form an integral part of this Agreement, and all future legal instruments agreed pursuant to this Agreement.

Article 46 Amendments

The provisions of this Agreement may be modified through amendments mutually agreed upon in writing by the Member States.

Article 47 Transitional Arrangements Relating to the ASEAN IGA and the AIA Agreement

1. Upon the entry into force of this Agreement, the ASEAN IGA and the AIA Agreement shall be terminated.
2. Notwithstanding the termination of the AIA Agreement, the Temporary Exclusion List and the Sensitive List to the AIA Agreement shall apply to the

liberalisation provisions of the ACIA, mutatis mutandis, until such time that the Reservation List of ACIA comes into force.

3. With respect to investments falling within the ambit of this Agreement as well as under the ASEAN IGA, or within the ambit of this Agreement and the AIA Agreement, investors of these investments may choose to apply the provisions, but only in its entirety, of either this Agreement or the ASEAN IGA or the AIA Agreement, as the case may be, for a period of 3 years after the date of termination of the ASEAN IGA and the AIA Agreement.

Article 48 Entry into Force

1. This Agreement shall enter into force after all Member States have notified or, where necessary, deposited instruments of ratification with the Secretary-General of ASEAN, which shall not take more than 180 days after the signing of this Agreement.

2. The Secretary-General of ASEAN shall promptly notify all Member States of the notifications or deposit of each instrument of ratification referred to in paragraph 1.

Article 49 Depositary

This Agreement shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN, who shall promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised by their respective Governments, have signed this ASEAN Comprehensive Investment Agreement.

DONE at _____, this _____ Day of _____
in the Year Two Thousand and _____, in a single original copy in the English language.

For Brunei Darussalam:
LIM JOCK SENG
Second Minister of Foreign Affairs and Trade

For the Kingdom of Cambodia:
CHAM PRASIDH
Senior Minister and Minister of Commerce

For the Republic of Indonesia:
MARI ELKA PANGESTU
Minister of Trade

For the Lao People's Democratic Republic:
NAM VIYAKETH
Minister of Industry and Commerce

For Malaysia:
TAN SRI MUHYIDDIN YASSIN
Minister of International Trade and Industry

For the Union of Myanmar:
U SOE THA
Minister for National Planning and Economic Development

For the Republic of the Philippines:
PETER B. FAVILA
Secretary of Trade and Industry

For the Republic of Singapore:
LIM HNG KIANG
Minister for Trade and Industry

For the Kingdom of Thailand:

For the Socialist Republic of Viet Nam:
VU HUY HOANG
Minister of Industry and Trade

ANNEX 1

Approval in Writing

Where specific approval in writing is required for covered investments by a Member State's domestic laws, regulations and national policies, that Member State shall:

(a) inform all the other Member States through the ASEAN Secretariat of the contact details of its competent authority responsible for granting such approval;

(b) in the case of an incomplete application, identify and notify the applicant in writing within 1 month from the date of receipt of such application of all the additional information that is required;

(c) inform the applicant in writing that the investment has been specifically approved or denied within 4 months from the date of receipt of complete application by the competent authority; and

(d) in the case an application is denied, inform the applicant in writing of the reasons for such denial. The applicant shall have the opportunity of submitting, at that applicant's discretion, a new application.

ANNEX 2

Expropriation and Compensation

1. An action or a series of related actions by a Member State cannot constitute an expropriation unless it interferes with a tangible or intangible property right or property interest in a covered investment.

2. Article 14(1) addresses two situations:

(a) the first situation is where an investment is nationalised or otherwise directly expropriated through formal transfer of title or outright seizure; and

(b) the second situation is where an action or series of related actions by a Member State has an effect equivalent to direct expropriation without formal transfer of title or outright seizure.

3. The determination of whether an action or series of actions by a Member State, in a specific fact situation, constitutes an expropriation of the type referred to in sub-paragraph 2(b), requires a case-by-case, fact-based inquiry that considers, among other factors:

(a) the economic impact of the government action, although the fact that an action or series of actions by a Member State has an adverse effect on the economic value of an investment, standing alone, does not establish that such an expropriation has occurred;

(b) whether the government action breaches the government's prior binding written commitment to the investor whether by contract, licence or other legal document; and

(c) the character of the government action, including, its objective and whether the action is disproportionate to the public purpose referred to in Article 14(1).

4. Non-discriminatory measures of a Member State that are designed and applied to protect legitimate public welfare objectives, such as public health, safety and the environment, do not constitute an expropriation of the type referred to in sub-paragraph 2(b).

ความตกลง ว่าด้วย การลงทุนอาเซียน

รัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเป็นรัฐสมาชิกของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (“อาเซียน”) ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกโดยรวมว่า “รัฐสมาชิก” หรือแยกกันว่า “รัฐสมาชิก”

ระลึกถึง คำตัดสินของที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (“เออีเอ็ม”) ครั้งที่ 39 จัดขึ้นที่เมืองมาคาติ ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม ค.ศ. 2007 เพื่อปรับปรุงกรอบความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียน ซึ่งได้ลงนามที่เมืองมาคาติ ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ. 1998 (“ความตกลงเอไอเอ”) ตามที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เป็นความตกลงการลงทุนที่ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งเป็นการมองไปข้างหน้า พร้อมกับรูปแบบและบทบัญญัติที่ปรับปรุงให้ดีขึ้น

ที่เปรียบเทียบได้กับวิธีปฏิบัติที่ระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มการลงทุนภายในอาเซียนและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันในการดึงดูดการลงทุนเข้ามาสู่อาเซียน

ตระหนักถึง ระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันภายในอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐสมาชิกที่พัฒนาน้อยที่สุด ที่ต้องการความยืดหยุ่นบางประการ รวมถึงการประติบัติพิเศษและแตกต่างในการที่อาเซียนจะก้าวไปสู่อนาคตที่รวมเป็นหนึ่งเดียวกันและพึ่งพากันมากขึ้น

ยืนยันอีกครั้งถึง ความจำเป็นที่จะก้าวไปข้างหน้าจากความตกลงเอไอเอและความตกลงอาเซียนเพื่อการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุน ซึ่งลงนามที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1987 (“อาเซียนไอจีเอ”) ตามที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อเสริมสร้างการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันของภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อให้วิสัยทัศน์ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (“เออีซี”) เป็นจริง

เชื่อมั่นว่า การไหลเข้ามาอย่างยั่งยืนของการลงทุนใหม่และการลงทุนซ้ำจะส่งเสริมและให้ความมั่นใจต่อการพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนอย่างมีพลวัต

ตระหนักว่า บรรยากาศการลงทุนที่เอื้ออำนวยจะส่งเสริมการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของเงินลงทุน สินค้าและบริการ เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมในอาเซียน และ

มุ่งมั่นที่จะ เพิ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างและท่ามกลางรัฐสมาชิกให้มากขึ้น ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

หมวด เอ

ข้อ 1 วัตถุประสงค์

ความตกลงนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสร้างระบอบการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างในอาเซียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสุดท้ายของการรวมตัวเป็นหนึ่งเดียวกันทางเศรษฐกิจ ภายใต้เออีซี โดยเป็นไปตามแผนแม่บทเออีซี ผ่านทางดังต่อไปนี้

- (เอ) การเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไปของระบอบการลงทุนของรัฐสมาชิก
- (บี) ให้การคุ้มครองที่มากขึ้นแก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกทั้งหมดและการลงทุนของพวกเขา
- (ซี) ปรับปรุงความโปร่งใสและความคาดการณ์ได้ของกฎ ข้อบังคับ และกระบวนการด้านการลงทุน ให้เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนที่เพิ่มขึ้นระหว่างรัฐสมาชิก และ
- (ดี) ร่วมกันส่งเสริมให้ภูมิภาคเป็นเขตการลงทุนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน
- (อี) ร่วมมือกันสร้างสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกหนึ่งในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่น

ข้อ 2 หลักการที่เป็นแนวทาง

1. ความตกลงนี้จะสร้างบรรยากาศการลงทุนในอาเซียนที่เสรี อำนวยความสะดวก โปร่งใส และมีการแข่งขัน โดยยึดหลักการดังต่อไปนี้
 - (เอ) ให้มีการเปิดเสรีการลงทุน การคุ้มครอง การส่งเสริมการลงทุน และการอำนวยความสะดวก
 - (บี) การเปิดเสรีการลงทุนอย่างค่อยเป็นค่อยไปเพื่อนำไปสู่บรรยากาศการลงทุนที่เสรีและเปิดกว้างในภูมิภาค

- (ซี) ให้ประโยชน์แก่ผู้ลงทุนและการลงทุนของพวกเขาที่มีฐานอยู่ในอาเซียน
 - (ดี) คงไว้และให้สิทธิพิเศษระหว่างรัฐสมาชิก
 - (อี) ไม่มีการถอยหลังของข้อผูกพันที่ทำให้ภายใต้ความตกลงเออีซีและความตกลงอาเซียนไอจีเอ
 - (เอฟ) ให้การปฏิบัติที่พิเศษและแตกต่างและความยืดหยุ่นอื่นแก่รัฐสมาชิก โดยขึ้นอยู่กับระดับการพัฒนาและความอ่อนไหวในแต่ละสาขา
 - (จี) การปฏิบัติที่ต่างตอบแทนในการได้ประโยชน์จากสิทธิประโยชน์ท่ามกลางรัฐสมาชิกเมื่อเหมาะสม และ
 - (เอช) จัดให้มีการขยายขอบเขตของความตกลงนี้ให้ครอบคลุมถึงสาขาอื่นในอนาคต
2. ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (เอซีไอเอ) - คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ

ข้อ 3 ขอบเขตการใช้บังคับ

1. ความตกลงนี้จะใช้บังคับกับมาตรการที่รัฐสมาชิกได้ออกหรือคงไว้ ที่เกี่ยวกับ
 - (เอ) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ และ
 - (บี) การลงทุนของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ ในดินแดนของตน
2. ความตกลงนี้จะใช้บังคับกับการลงทุนที่มีอยู่ ณ วันที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ เช่นเดียวกับการลงทุนที่ได้ทำขึ้นภายหลังการใช้บังคับของความตกลงนี้
3. เพื่อความมุ่งประสงค์ของการเปิดเสรี และอยู่ภายใต้บังคับของข้อ 9 (ข้อสงวน) ความตกลงนี้จะใช้บังคับกับสาขาดังต่อไปนี้
 - (เอ) การผลิต
 - (บี) การเกษตร
 - (ซี) การประมง
 - (ดี) การป่าไม้
 - (อี) เหมืองแร่และเหมืองหิน
 - (เอฟ) การบริการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การเกษตร การประมง การป่าไม้ เหมืองแร่และเหมืองหิน และ
 - (จี) สาขาอื่นใดๆ ตามที่ทุกรัฐสมาชิกอาจตกลงกัน
4. ความตกลงนี้จะไม่ใช้บังคับกับ
 - (เอ) มาตรการทางภาษีใดๆ เว้นแต่ข้อ 13 (การโอน) และข้อ 14 (การเวนคืนและค่าชดเชย)
 - (บี) การอุดหนุนหรือการให้เงินช่วยเหลือโดยรัฐสมาชิก

(ซี) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ

(ดี) การบริการที่ให้แก่การใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลโดยหน่วยหรือหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล เพื่อความมุ่งประสงค์ของความตกลงนี้ การบริการที่ให้แก่การใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาล หมายถึง บริการใดๆ ที่ไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของการพาณิชย์ หรือไม่ได้เป็นการแข่งขันกับผู้ให้บริการรายหนึ่งหรือหลายราย และ

(อี) มาตรการที่ออกหรือคงไว้โดยรัฐสมาชิกที่กระทบต่อการค้าบริการภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน ลงนามที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ. 1995 (“อาฟาส”)

5. โดยไม่คำนึงถึงวรรค 4(อี) เพื่อความมุ่งประสงค์ของการคุ้มครองการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการผ่านหมวดการจัดตั้งทางพาณิชย์ ให้นำข้อ 11 (การ प्रतिบัติต่อการลงทุน) ข้อ 12 (การชดเชยในกรณีจลาจล) ข้อ 13 (การโอน) ข้อ 14 (การเวนคืนและการชดเชย) และข้อ 15 (การรับช่วงสิทธิ) และ ส่วนบี (ข้อพิพาทการลงทุนระหว่างผู้ลงทุนและรัฐสมาชิก) มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับมาตรการใดๆ ที่กระทบต่อการให้บริการโดยผู้ให้บริการของรัฐสมาชิก ผ่านการจัดตั้งทางพาณิชย์ในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นใด แต่เพียงเท่าที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและพันธกรณีภายใต้ความตกลงนี้ ไม่ว่าสาขาการบริการดังกล่าวจะถูกระบุไว้ในตารางข้อผูกพันของรัฐสมาชิกที่ได้จัดทำภายใต้ความตกลงอาฟาส

6. ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะมีผลกระทบต่อสิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกใดภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยภาษีอากรใดๆ ในกรณีที่มีความไม่สอดคล้องใดๆ ระหว่างความตกลงนี้และอนุสัญญาดังกล่าวใด ให้อนุสัญญานั้นมีผลใช้บังคับในส่วนที่มีความไม่สอดคล้องกัน

ข้อ 4 คำนิยาม

เพื่อความมุ่งประสงค์ของความตกลงนี้:

(เอ) “การลงทุนที่ครอบคลุม” หมายถึง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐสมาชิก การลงทุนในดินแดนของตนโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ซึ่งมีอยู่ ณ วันที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ หรือที่มีการจัดตั้ง ได้มา หรือขยาย ภายหลังจากนั้น และที่ได้รับเข้ามาตามกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายแห่งชาติของตน และเมื่อสามารถใช้บังคับได้จะต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร¹ โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐสมาชิก

¹ เพื่อความมุ่งประสงค์ของการคุ้มครอง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการเฉพาะ จะเป็นไปตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก 1 (การให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร)

(บี) “สกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี” หมายถึง สกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรีตามที่กำหนดโดยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (“ไอเอ็มเอฟ”) ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และการแก้ไขเพิ่มเติมใดๆ หลังจากนั้น

(ซี) “การลงทุน”² หมายถึง สิทธิทรัพย์สินประเภท ที่เป็นเจ้าของหรือถูกควบคุมโดยผู้ลงทุน ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงสิ่งต่อไปนี้

(หนึ่ง) สหวิสาหกิจและอสังหาริมทรัพย์ และสิทธิในทรัพย์สินอย่างอื่นอาทิ การจำนองสิทธิยึดเหนี่ยว หรือการค้าประกัน

(สอง) หุ้นส่วน หุ้น พันธบัตร และหุ้นกู้ และรูปแบบอื่นๆ ของการเข้าร่วมในนิติบุคคล และสิทธิหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากสิ่งเหล่านั้น

(สาม) สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ที่ให้โดยกฎหมายและข้อบังคับของรัฐสมาชิกของแต่ละรัฐ

(สี่) สิทธิเรียกร้องในเงินตราหรือการปฏิบัติตามสัญญาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและที่มีมูลค่าทางการเงิน³

(ห้า) สิทธิภายใต้สัญญา รวมถึง การจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จ การก่อสร้างการจัดการการผลิต หรือสัญญาแบ่งปันรายได้ และ

(หก) สัมปทานทางธุรกิจ ที่กำหนดให้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และมีมูลค่าทางการเงินตามกฎหมายหรือภายใต้สัญญา รวมถึงสัมปทานใดๆ สำหรับการแสวงหา เพาะปลูก สกัด หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

คำว่า “การลงทุน” รวมถึงผลตอบแทนที่เกิดจากการลงทุน โดยเฉพาะผลกำไร ดอกเบี้ย กำไรส่วนทุน เงินปันผล ค่าลิขสิทธิ์ และค่าธรรมเนียมด้วย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบใดๆ ของสิทธิทรัพย์สินที่ลงทุนไปแล้วหรือลงทุนซ้ำจะไม่กระทบต่อการจัดประเภทของสิทธิทรัพย์สินนั้นว่าเป็นการลงทุน

(ดี) “ผู้ลงทุน” หมายถึง บุคคลธรรมดาของรัฐสมาชิกหรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกซึ่งกำลังทำ หรือได้ทำการลงทุน ในดินแดนของรัฐสมาชิกอื่นใด

(อี) “นิติบุคคล” หมายถึง องค์กรตามกฎหมายใดๆ ที่ก่อตั้งหรือจัดตั้งขึ้นโดยชอบภายใต้กฎหมายที่ใช้บังคับของรัฐสมาชิก ไม่ว่าจะเพื่อจะแสวงหากำไรหรือเพื่อการอื่น และไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของโดยเอกชนหรือเป็นเจ้าของโดยรัฐบาล ซึ่งรวมถึงวิสาหกิจ บริษัท ทรัสต์ ห้างหุ้นส่วน การร่วมทุน กิจกรรมที่มีเจ้าของแต่เพียงผู้เดียว สมาคม หรือองค์กรใดๆ

³ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น การลงทุนไม่ได้หมายถึง สิทธิเรียกร้องในเงินซึ่งเกิดขึ้นเพียงจาก

(เอ) สัญญาเชิงพาณิชย์สำหรับการขายสินค้าหรือบริการ หรือ

(บี) การขยายเวลาให้สินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเชิงพาณิชย์ดังกล่าว

(เอฟ) “มาตรการ” หมายถึง มาตรการใดๆ ของรัฐสมาชิก ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของ กฎหมาย ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ การค้าตัดสิน การกระทำหรือการปฏิบัติทางปกครอง ที่ได้ออกหรือคงไว้ โดย

(หนึ่ง) รัฐบาลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น และ

(สอง) องค์การที่มีชื่อของรัฐบาลซึ่งใช้อำนาจที่ได้รับมอบจากรัฐบาลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค หรือส่วนท้องถิ่น

(จี) “บุคคลธรรมดา” หมายถึง บุคคลธรรมดาใดๆ ที่มีสัญชาติ หรือมีความเป็นพลเมือง หรือมีสิทธิพำนักถาวรในรัฐสมาชิกนั้น ตามกฎหมาย ข้อบังคับและนโยบายแห่งชาติของตน

(เอช) “รัฐสมาชิกใหม่อาเซียน” หมายถึง ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหภาพพม่า และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

(ไอ) “ดับบลิวทีโอ” หมายถึง องค์การการค้าโลก และ

(เจ) “ความตกลงดับบลิวทีโอ” หมายถึง ความตกลงมาร์ราเกชจัดตั้งองค์การการค้าโลก ทำขึ้นที่เมืองมาร์ราเกช ประเทศโมร็อกโก เมื่อวันที่ 15 เมษายน ค.ศ. 1994 ตามที่อาจแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 5 การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ

1. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ซึ่งการอนุเคราะห์ที่ไม่ดีไปกว่าที่ตนให้ ในสภาวะการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แก่ผู้ลงทุนของตน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้เข้ามา การจัดตั้ง การได้มา การขยาย การจัดการ การดำเนินการ การปฏิบัติการ และการขายหรือการจำหน่ายจ่ายโอนอื่น ๆ ของการลงทุนในดินแดนของตน

2. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้การปฏิบัติต่อการลงทุนของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ซึ่งการอนุเคราะห์ที่ไม่ดีไปกว่าที่ตนให้ในสภาวะการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แก่การลงทุนในดินแดนของตน ของผู้ลงทุนของตน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้เข้ามา การจัดตั้ง การได้มา การขยาย การจัดการ การดำเนินการ การปฏิบัติการ และการขายหรือการจำหน่ายจ่ายโอนอื่น ๆ ของการลงทุน

ข้อ 6 การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง⁴

⁴ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

(เอ) ข้อนี้จะไม่ใช้บังคับกับกระบวนการระงับข้อพิพาทระหว่างผู้ลงทุนกับรัฐซึ่งมีอยู่แล้วในความตกลงอื่นที่รัฐสมาชิกเป็นภาคี และ

(บี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของความตกลงนี้ การปฏิบัติพิเศษใด ๆ ที่รัฐสมาชิกได้ให้แก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดหรือของรัฐที่ไม่ใช่สมาชิกและให้แก่การลงทุนหรือข้อตกลงที่มีอยู่แล้วหรือที่จะมีขึ้นในอนาคตซึ่งรัฐสมาชิกเป็นภาคีอยู่จะต้องขยายสู่รัฐสมาชิกทั้งหมด บนพื้นฐานของการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับ ความอนุเคราะห์ยิ่ง

1. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นรัฐหนึ่ง ซึ่งการอนุเคราะห์ที่ไม่ดีไปกว่าที่ตนให้ในสภาวะการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดหรือรัฐที่ไม่ใช่สมาชิก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้เข้ามา การจัดตั้ง การได้มา การขยาย การจัดการ การดำเนินการ การปฏิบัติการ และการขายหรือการจำหน่ายจ่ายโอนอื่น ๆ ของการลงทุน

2. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้การปฏิบัติต่อการลงทุนของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นรัฐหนึ่ง ซึ่งการอนุเคราะห์ที่ไม่ดีไปกว่าที่ตนให้ ในสภาวะการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แก่การลงทุนในดินแดนของตน ของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดหรือรัฐที่ไม่ใช่สมาชิก ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้เข้ามา การจัดตั้ง การได้มา การขยาย การจัดการ การดำเนินการ การปฏิบัติการ และการขายหรือการจำหน่ายจ่ายโอนอื่น ๆ ของการลงทุน

3. วรรค 1 และวรรค 2 จะไม่ถูกตีความให้ผูกพันรัฐสมาชิกที่จะต้องขยายสู่ผู้ลงทุนหรือการลงทุนของรัฐสมาชิกอื่น ซึ่งประโยชน์จากการปฏิบัติ สิทธิพิเศษ หรือเอกสิทธิ์ ซึ่งเป็นผลมาจาก

(เอ) ข้อตกลงในระดับอนุภูมิภาคใดๆ ระหว่างและท่ามกลางรัฐสมาชิก⁵ หรือ

(บี) ความตกลงที่มีอยู่ใดๆ ที่รัฐสมาชิกได้แจ้งต่อคณะมนตรีเอไอเอ ตามข้อ 8 (3) ของความตกลงเอไอเอ⁶

ข้อ 7 การห้ามจ้อกำหนดให้ปฏิบัติ

1. บทบัญญัติของความตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า ในภาคผนวก 1 (เอ) ของความตกลงดับบลิวทีโอ (“ทริมส์”) ซึ่งไม่ถูกกล่าวถึงเป็นการเฉพาะหรือถูกปรับเปลี่ยนโดยความตกลงนี้ จะใช้บังคับกับความตกลงนี้โดยอัตโนมัติ

2. รัฐสมาชิกจะร่วมกันประเมินข้อกำหนดในการปฏิบัติ ในเวลาไม่เกิน 2 ปี หลังจากวันที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ เป้าประสงค์ของการประเมินดังกล่าวจะรวมถึงการทบทวนข้อกำหนดในการปฏิบัติที่มีอยู่และพิจารณาความจำเป็นสำหรับข้อผูกพันเพิ่มเติมภายใต้ข้อนี้

3. รัฐสมาชิกอาเซียนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของดับบลิวทีโอจะต้องกระทำตามบทบัญญัติของดับบลิวทีโอ โดยเป็นไปตามข้อผูกพันของตนในการเข้าเป็นภาคีดับบลิวทีโอ

⁵ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น ข้อตกลงในระดับอนุภูมิภาคระหว่างและท่ามกลางรัฐสมาชิก จะรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (“จีเอ็มเอส”) ครอบคลุมความร่วมมือในการพัฒนาอาเซียนลุ่มแม่น้ำโขง (“เอเอ็มบีดีซี”) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (“ไอเอ็มที-ซีที”) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-สิงคโปร์ (“ไอเอ็มเอส-ซีที”) เขตพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนตะวันออก บรูไน-อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ฟิลิปปินส์ (“บีไอเอ็มที-อีเอจีเอ”)

⁶ อนุวรรคนี้อ้างถึงสนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา ลงนามที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม ค.ศ. 1966

ข้อ 8 ผู้บริหารอาวุโสและคณะกรรมการบริหาร

1. รัฐสมาชิกจะต้องไม่กำหนดให้นิติบุคคลของรัฐสมาชิกนั้นแต่งตั้งในตำแหน่งผู้บริหารอาวุโส จากบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติใดเป็นการเฉพาะ
2. รัฐสมาชิกอาจกำหนดให้กรรมการส่วนใหญ่คณะกรรมการบริหารของนิติบุคคลของรัฐสมาชิกนั้น มีสัญชาติหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือมีถิ่นที่อยู่ในดินแดนของรัฐสมาชิก โดยมีเงื่อนไขว่าข้อกำหนดนี้ ไม่ทำให้ความสามารถของผู้ลงทุนที่จะดำเนินการควบคุมเหนือการลงทุนของตนเสื่อมลงอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อ 9 ข้อสงวน

1. ข้อ 5 (การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ) และข้อ 8 (ผู้บริหารอาวุโสและคณะกรรมการบริหาร) จะไม่ใช้บังคับกับ
 - (เอ) มาตรการที่มีอยู่ใดๆ ซึ่งคงไว้โดยรัฐสมาชิก ที่ (หนึ่ง) รัฐบาลส่วนกลาง ตามที่ระบุไว้โดยรัฐสมาชิกนั้นในรายการข้อสงวนในตารางข้อผูกพันที่อ้างถึงในวรรค 2
 - (สอง) รัฐบาลส่วนภูมิภาค ตามที่ระบุไว้โดยรัฐสมาชิกนั้นในรายการข้อสงวนในตารางข้อผูกพันที่อ้างถึงในวรรค 2 และ
 - (สาม) รัฐบาลในระดับส่วนท้องถิ่น
 - (บี) ความต่อเนื่องหรือการต่ออายุโดยพลันของข้อสงวนต่างๆ ที่อ้างถึงในอนุวรรค (เอ)
2. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องยื่นรายการข้อสงวนของตนต่อฝ่ายเลขาธิการอาเซียน เพื่อการรับรองของคณะมนตรีเอไอเอ ภายใน 6 เดือน หลังวันที่ลงนามความตกลงนี้ รายการนี้จะเป็นตารางข้อผูกพันของความตกลงนี้
3. การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนข้อสงวนใด ๆ ซึ่งอยู่ในตารางข้อผูกพันที่อ้างถึงในวรรค 2 จะต้องเป็นไปตามข้อ 10 (การปรับเปลี่ยนข้อผูกพัน)
4. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องลดหรือขจัดข้อสงวนที่ระบุในตารางข้อผูกพัน โดยให้เป็นไปตามสามขั้นตอนของตารางยุทธศาสตร์ของแผนแม่บทเออีซี และข้อ 47 (การแก้ไขเพิ่มเติม)
5. ข้อ 5 (การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ) และข้อ 6 (การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการยอมรับ) จะไม่ใช้บังคับกับมาตรการใดๆ ที่ครอบคลุมโดยข้อยกเว้นของ หรือรีดรอนจากพันธกรณีภายใต้ข้อ 3 และข้อ 4 ของความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (เอซีไอเอ) - ค่าแปลอย่างไม่เป็นทางการการค้า ในภาคผนวก 1 ซี ของความตกลงดับบลิวทีโอ ตามที่อาจแก้ไขเพิ่มเติม (“ความตกลงทริปส์”) ตามที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะในข้อบทเหล่านั้น และในข้อ 5 ของความตกลงทริปส์

ข้อ 10 การเปลี่ยนแปลงของพันธกรณี

1. เป็นเวลา 12 เดือนหลังจากวันที่มีการยื่นรายการข้อสงวนของแต่ละรัฐสมาชิก รัฐสมาชิกอาจออกมาตรการใดๆ หรือปรับเปลี่ยนข้อสงวนใดๆ ของตนที่ทำไว้ในตารางข้อผูกพันภายใต้ข้อ 9 (ข้อสงวน) สำหรับการบังคับใช้ในอนาคตกับผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ และการลงทุนของพวกเขา โดยมีเงื่อนไขว่ามาตรการหรือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ลงทุนและการลงทุนที่มีอยู่ใดๆ
2. ภายหลังจากระยะเวลาตามวรรค 1 ได้สิ้นสุดลง รัฐสมาชิกอาจ โดยการเจรจาและการตกลงกับรัฐสมาชิกอื่นใดที่ตนได้ทำข้อผูกพันภายใต้ความตกลงนี้ ออกมาตรการใดๆ หรือปรับเปลี่ยน หรือเพิกถอนข้อผูกพันและข้อสงวนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขว่ามาตรการ การปรับเปลี่ยน หรือการเพิกถอนดังกล่าว จะต้องไม่มีผลกระทบต่อผู้ลงทุนหรือการลงทุนที่มีอยู่ใดๆ⁷
3. ในการเจรจาและการตกลงดังกล่าวใดๆ ที่อ้างถึงในวรรค 2 ซึ่งอาจรวมถึงบทบัญญัติเพื่อ การปรับค่าชดเชยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาอื่น รัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้องจะคงไว้ซึ่งระดับทั่วไปของพันธกรณีและข้อสงวนที่มีลักษณะต่างตอบแทนและเป็นประโยชน์ร่วมกัน ต่อผู้ลงทุนและการลงทุนที่ไม่ได้อย่าไปกว่าที่ไว้ไว้ในความตกลงนี้ก่อนที่จะมีการเจรจาและการตกลงดังกล่าว
4. โดยไม่คำนึงถึงวรรค 1 และวรรค 2 รัฐสมาชิกจะต้องไม่ ภายใต้อาณาเขตใดๆ ที่นำมาใช้ตามข้อนี้หลังจากความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ กำหนดให้ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่น โดยเหตุผลของสัญชาติของผู้ลงทุนนั้น ขาย หรือจำหน่ายจ่ายโอนการลงทุนที่มีอยู่ ณ เวลาที่มาตรการนี้มีผลใช้บังคับ เว้นแต่จะได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่นในการให้ความเห็นชอบเบื้องต้น โดยหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 11 การปฏิบัติต่อการลงทุน

- รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้การปฏิบัติต่อการลงทุนที่ครอบคลุมของผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม และให้ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่
2. เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น
 - (เอ) การปฏิบัติที่เป็นธรรมและเท่าเทียม กำหนดให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐต้องไม่ปฏิเสธการให้ความยุติธรรมในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายหรือทางปกครองใดๆ ตามหลักการ

⁷ เพื่อหลีกเลี่ยงความสงสัย รัฐสมาชิกจะต้องไม่ใช้มาตรการใดๆ หรือปรับเปลี่ยนข้อสงวนใดๆ ของตนภายใต้ตารางข้อผูกพันเป็นเวลา 6 เดือน หลังจากเวลาที่ระบุไว้ในวรรค 1 สิ้นสุดลง

ของกระบวนการที่ขอด้วยกฎหมาย และ

(ปี) ความคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ กำหนดให้รัฐสมาชิกแต่ละรัฐใช้มาตรการดังกล่าว ด้วยความสมเหตุสมผลเท่าที่จำเป็น เพื่อให้เกิดความมั่นใจใน ความคุ้มครองและความปลอดภัยของการลงทุนที่ครอบคลุม

3. การวินิจฉัยว่ามีการละเมิดบทบัญญัติอีกบทหนึ่งของความตกลงนี้ หรือความตกลง ระหว่างประเทศที่แยกต่างหาก ไม่ถือว่าได้เป็นการละเมิดของข้อนี้

ข้อ 12 การชดเชยในกรณีจลาจล

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องให้ต่อผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใด ที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ ครอบคลุม ซึ่งได้รับความเสียหายในดินแดนของรัฐสมาชิกอันเป็นผลมาจากการสู้รบด้วยอาวุธ การจลาจลของพลเมือง หรือภาวะฉุกเฉิน การไม่เลือกปฏิบัติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ ชดใช้คืน การชดเชยหรือการตอบแทนอื่น

ข้อ 13 การโอน

1. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องอนุญาตการโอนทั้งหมดที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ครอบคลุม ให้สามารถทำได้โดยอิสระและไม่ล่าช้า ที่เข้ามาและออกไปจากดินแดนของตน การโอน ดังกล่าวนั้นรวมถึง

(เอ) เงินทุนที่สนับสนุนการลงทุน รวมถึงเงินสนับสนุนเริ่มต้นความตกลงว่าด้วยการ ลงทุนอาเซียน (เอซีไอเอ) - ค่าแปลอย่างไม่เป็นทางการ

(บี) กำไร กำไรส่วนทุน เงินปันผล ค่าสิทธิ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม สำหรับการช่วยเหลือทางเทคนิค และค่าธรรมเนียมสำหรับการจัดการด้านเทคนิค ดอกเบี้ย และรายได้ประจำอื่นๆ ที่เกิดจากการลงทุนที่ครอบคลุมใดๆ

(ซี) ผลกำไรที่เกิดจากการขายทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการชำระบัญชีของการลงทุนที่ ครอบคลุมใดๆ

(ดี) การชำระเงินภายใต้สัญญา รวมถึงความตกลงเงินกู้

(อี) การชำระเงินที่ทำตามข้อ 12 (การชดเชยในกรณีจลาจล) และข้อ 14 (การเวนคืน และการชดเชย)

(เอฟ) การชำระเงินที่เกิดขึ้นจากการระงับข้อพิพาทโดยวิธีการใดๆ รวมถึงศาล การ อนุญาตไต่สวนการ หรือข้อตกลงระหว่างภาคีที่พิพาทกัน และ

(จี) รายได้และค่าตอบแทนอื่น ๆ ของบุคลากรที่ได้รับว่าจ้างและได้รับอนุญาตให้ทำ งานอันเกี่ยวเนื่องกับการลงทุนที่ครอบคลุมในดินแดนของตน

2. รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้องอนุญาตการโอนดังกล่าวที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ครอบคลุม ให้ทำได้ในสกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี ในอัตราแลกเปลี่ยนตามตลาด ณ เวลาที่มีการโอน

3. โดยไม่คำนึงถึงวรรค 1 และวรรค 2 รัฐสมาชิกอาจขัดขวางหรือทำให้การโอนล่าช้า โดยการใช้งบฎกฎหมายและข้อบังคับของตนอย่างเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และโดยสุจริต ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

(เอ) การล้มละลาย การมีหนี้สินล้มพันตัว หรือการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าหนี้

(บี) การออก การค้า หรือการซื้อขายหลักทรัพย์ การซื้อขายล่วงหน้า การซื้อขายสิทธิ การเลือกหรือการซื้อขายอนุพันธ์

(ซี) การกระทำผิดที่เกี่ยวกับอาชญากรรมหรือทางอาญา และการยึดคืนทรัพย์สินที่มา จากอาชญากรรม

(ดี) การรายงานทางการเงินหรือการจัดเก็บข้อมูลการโอน เมื่อมีความจำเป็นเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานบังคับคดีหรือหน่วยงานผู้ควบคุมกฎระเบียบทางการเงิน

(อี) การให้ความมั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำพิพากษาในกระบวนการ พิจารณาทางศาลหรือทางปกครอง

(เอฟ) การจัดเก็บภาษีอากร

(จี) การประกันสังคม การเกษียณราชการ หรือโครงการออมทรัพย์แบบบังคับ

(เอช) สิทธิในค่าชดเชยในการเลิกจ้างของลูกจ้าง และ

(ไอ) ข้อกำหนดให้จดทะเบียนและทำตามพิธีการอื่น ที่กำหนดโดยธนาคารกลางและ หน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องอื่นของรัฐสมาชิก

4. ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะกระทบต่อสิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกในฐานะ สมาชิกของไอเอ็มเอฟ ภายใต้ข้อตกลงของไอเอ็มเอฟ รวมถึงการใช้มาตรการการแลกเปลี่ยน เงินตรา ซึ่งสอดคล้องกับข้อตกลงของไอเอ็มเอฟ โดยมีเงื่อนไขว่ารัฐสมาชิกจะต้องไม่กำ หนดข้อจำกัดต่อธุรกรรมเกี่ยวกับเงินทุนใดๆ ที่ไม่สอดคล้องกับข้อผูกพันเฉพาะของตนภายใต้ ความตกลงนี้ที่เกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าว เว้นแต่

(เอ) เมื่อมีคำร้องขอจากไอเอ็มเอฟ

(บี) ภายใต้ข้อ 16 (มาตรการเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน) หรือ

(ซี) ในสภาวะการณ์พิเศษที่การเคลื่อนย้ายทุนทำให้หรือเป็นภัยที่อาจทำให้เกิดความ บั่นป่วนทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรงในรัฐสมาชิกนั้น

5. มาตรการที่ใช้ตามวรรค 4 (ซี)⁸

⁸ เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น มาตรการใดๆที่ใช้เพื่อประกันความมีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยน รวมถึงการป้องกันความ ไม่แน่นอนของกระแสทุน จะไม่ถูกนำมาใช้หรือ คงไว้เพื่อความมุ่งประสงค์ในการคุ้มครองสาขาใดเป็นการเฉพาะ

- (เอ) ต้องสอดคล้องกับข้อตกลงของไอเอ็มเอฟ
- (บี) ต้องไม่เกินกว่าที่จำเป็นในการจัดการกับสถานการณ์ที่ระบุไว้ในวรรค 4 (ซี)
- (ซี) ต้องเป็นการชั่วคราวและต้องเลิกใช้เมื่อไม่มีเงื่อนไขที่ชอบธรรมอีกต่อไปที่จะออกหรือคงมาตรการนั้นไว้
- (ดี) ต้องแจ้งให้รัฐสมาชิกอื่นๆ ทราบโดยพลัน
- (อี) จะใช้บังคับในลักษณะที่หนึ่งในรัฐสมาชิกอื่นรัฐใดได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดีไปกว่ารัฐสมาชิกอื่นๆ หรือรัฐที่มีใช้สมาชิก
- (เอฟ) ต้องใช้บังคับบนพื้นฐานของการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ และ
- (จี) ต้องหลีกเลี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายโดยไม่จำเป็นต่อผู้ลงทุนและการลงทุนที่ครอบคลุม รวมทั้งผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ เศรษฐกิจ และการเงินของรัฐสมาชิกอื่น

ข้อ 14 การเวนคืนและการชดเชย⁹

1. รัฐสมาชิกต้องไม่เวนคืนหรือทำให้เป็นของรัฐซึ่งการลงทุนที่ครอบคลุม ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผ่านทางมาตรการใดๆ ที่เทียบเท่ากับการเวนคืนหรือการทำให้เป็นของรัฐ¹⁰ (“การเวนคืน”) เว้นแต่
 - (เอ) เพื่อความมุ่งประสงค์ทางสาธารณะ
 - (บี) อยู่บนพื้นฐานของการไม่เลือกปฏิบัติมีการชำระค่าชดเชยโดยพลัน เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามกระบวนการโดยชอบตามกฎหมาย
2. การชดเชยที่อ้างถึงในวรรค 1 (ซี) จะต้อง
 - (เอ) ชำระโดยไม่ล่าช้า¹¹
 - (บี) เทียบเท่ากับมูลค่าตลาดที่เป็นธรรมของการลงทุนที่ถูกเวนคืน ก่อนทันทีหรือ ณ เวลาที่การเวนคืนถูกประกาศต่อสาธารณชน หรือเมื่อเกิดการเวนคืนขึ้น แล้วแต่กรณีใดจะใช้บังคับ
 - (ซี) ไม่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในมูลค่า อันเนื่องมาจากการเวนคืนที่ตั้งใจไว้ในวันเป็นที่รู้ก่อน และ

⁹ ข้อนี้ต้องอ่านควบคู่ไปกับภาคผนวก 2 (การเวนคืนและการชดเชย)

¹⁰ เพื่อหลีกเลี่ยงความสงสัย มาตรการเวนคืนใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน จะต้องให้คำจำกัดความตามกฎหมายภายในและข้อบังคับที่มีอยู่ของแต่ละรัฐสมาชิก รวมถึงการแก้ไขกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าว และจะต้องเป็นไปเพื่อความมุ่งประสงค์ของและเพื่อชำระค่าชดเชยตามกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวไว้ข้างต้น

¹¹ รัฐสมาชิกเข้าใจว่าจะต้องมีกระบวนการทางกฎหมายและทางปกครองที่ต้องปฏิบัติตามก่อนที่จะชำระค่าชดเชยได้

(ดี) สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้อย่างครบถ้วน และโอนได้โดยเสรี ตามข้อ 13 (การโอน) ระหว่างดินแดนของรัฐสมาชิก

3. ในกรณีที่มีการล่าช้า การชดเชยจะรวมถึงดอกเบี้ยในอัตราที่เหมาะสมตามกฎหมายและข้อบังคับของรัฐสมาชิกผู้ทำการเวนคืน ค่าชดเชย รวมถึงดอกเบี้ยต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะถูกชำระในสกุลเงินตราที่ใช้ลงทุนตั้งแต่แรก หรือหากมีคำร้องขอจากผู้ลงทุน จะถูกชำระในสกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี

4. หากผู้ลงทุนร้องขอให้มีการชำระเงินในสกุลเงินตราที่ใช้ได้โดยเสรี ค่าชดเชยตามที่อ้างถึงในวรรค 1(ซี) รวมถึงดอกเบี้ยใดๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินตราของการชำระเงินตามอัตราแลกเปลี่ยนตลาด ณ วันที่มีการชำระเงิน

5. ข้อนี้จะไม่ใช้บังคับกับการออกมาตรการบังคับใช้สิทธิที่เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาตามความตกลงทริปส์

ข้อ 15 การรับช่วงสิทธิ

1. หากรัฐสมาชิกหรือหน่วยงานของรัฐสมาชิกชำระเงินแก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกนั้นภายใต้การรับประกัน สัญญาประกันภัย หรือรูปแบบการชดใช้ค่าเสียหายอื่นที่ตนได้ออกให้ต่อความเสี่ยงที่มีใช้เชิงพาณิชย์เกี่ยวกับการลงทุน รัฐสมาชิกอื่นจะต้องยอมรับการรับช่วงสิทธิ หรือการโอนสิทธิใดๆ หรือกรรมสิทธิ์ใดๆ ที่เกี่ยวกับการลงทุนดังกล่าว สิทธิหรือข้อเรียกร้องที่ได้รับช่วงหรือรับโอนมาจะต้องไม่มากกว่าสิทธิหรือสิทธิเรียกร้องเดิมของผู้ลงทุน อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ไม่ได้มีนัยว่ารัฐสมาชิกฝ่ายหลังยอมรับในมูลค่าหรือจำนวนข้อเรียกร้องใดๆ ที่เกิดขึ้นจากนั้นเมื่อรัฐสมาชิกหรือหน่วยงานของรัฐสมาชิกชำระเงินแก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกนั้น และได้รับสิทธิและสิทธิเรียกร้องของผู้ลงทุน ผู้ลงทุนนั้นจะไม่ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิและสิทธิเรียกร้องเหล่านั้นต่อรัฐสมาชิกอื่น เว้นแต่จะได้รับมอบอำนาจให้กระทำในนามของรัฐสมาชิกหรือหน่วยงานของรัฐสมาชิกผู้ชำระเงิน
3. ในการใช้สิทธิหรือข้อเรียกร้องที่รับช่วงสิทธิมา รัฐสมาชิกหรือหน่วยงานของรัฐสมาชิกที่ใช้สิทธิหรือข้อเรียกร้องดังกล่าว จะต้องเปิดเผยถึงขอบเขตของการจัดการข้อเรียกร้องที่ทำกับผู้ลงทุน ให้รัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้องทราบ

ข้อ 16 มาตรการเพื่อปกป้องดุลการชำระเงิน

1. ในกรณีที่มีปัญหาดุลการชำระเงินและปัญหาทางการเงินภายนอกประเทศอย่างรุนแรงหรือภัยที่อาจเกิดปัญหาดังกล่าว รัฐสมาชิกอาจออกหรือคงไว้ซึ่งข้อจำกัดต่อการชำระเงินหรือการโอนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน เป็นที่ยอมรับว่าความกดดันเฉพาะต่อดุลการชำระ

เงินของรัฐสมาชิกหนึ่งในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจอาจก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ข้อจำกัดเพื่อให้เกิดความมั่นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรักษาไว้ซึ่งระดับเงินสำรองให้เพียงพอสำหรับการดำเนินการตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจของตน

2. ข้อจำกัดที่ได้อ้างถึงในวรรค 1 จะต้อง

(เอ) สอดคล้องกับข้อบทของข้อตกลงไอเอ็มเอฟ

(บี) หลีกเลี่ยงความเสียหายที่ไม่จำเป็นต่อผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ เศรษฐกิจ และการเงิน ของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่ง

(ซี) ไม่เกินกว่าที่จำเป็นเพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่ระบุไว้ในวรรค 1

(ดี) จะต้องใช้เป็นการชั่วคราวและจะต้องค่อยๆ ยกเลิกเป็นลำดับ เมื่อสถานการณ์ที่ระบุไว้ในวรรค 1 ดีขึ้น

(อี) จะใช้ในลักษณะที่หนึ่งในรัฐสมาชิกอื่นรัฐใด ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ด้อยไปกว่ารัฐสมาชิกอื่นๆ หรือรัฐที่มีใช้สมาชิก

3. ข้อจำกัดใดๆ ที่ออกหรือคงไว้ภายในวรรค 1 หรือความเปลี่ยนแปลงใดๆ ในนั้น จะต้องแจ้งให้รัฐสมาชิกอื่นทราบโดยทันที

4. ตราบเท่าที่ไม่ซ้ำซ้อนกับกระบวนการภายใต้ดับบลิวทีโอ ไอเอ็มเอฟ หรือกระบวนการอื่นใดที่คล้ายคลึงกันรัฐสมาชิกที่ออกข้อจำกัดใดๆ ภายในวรรค 1 จะต้องเริ่มการปรึกษาร่วมกับรัฐสมาชิกอื่นใดที่ร้องขอให้มีการปรึกษาหารือดังกล่าว เพื่อให้มีการทบทวนข้อจำกัดที่ตนออก

ข้อ 17 ข้อยกเว้นทั่วไป

1. ภายใต้เงื่อนไขที่ว่ามาตรการดังกล่าวจะไม่ถูกนำมาใช้ในลักษณะที่จะก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติตามอำเภอใจหรืออย่างไม่มีเหตุผลระหว่างรัฐสมาชิกต่างๆ หรือผู้ลงทุนของรัฐเหล่านั้นซึ่งอยู่ในสภาพการณ์เดียวกันนี้ หรือก่อให้เกิดการจำกัดที่แอบแฝงต่อผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอื่นใดๆ และการลงทุนของเขาเหล่านั้น จะไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะถูกตีความให้เป็นการขัดขวางรัฐสมาชิกในการออกหรือบังคับใช้มาตรการใดๆ ที่

(เอ) จำเป็นเพื่อคุ้มครองศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อคงไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของประชาชน¹²

(บี) จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ หรือพืช

¹² ข้อยกเว้นเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยอันดีของประชาชน อาจถูกอ้างได้โดยรัฐสมาชิก เฉพาะในกรณีที่มีการคุกคามอย่างแท้จริงและรุนแรงมากพอต่อหนึ่งในผลประโยชน์ขั้นพื้นฐานของสังคม

(ซี) จำเป็นเพื่อประกันการปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับ ซึ่งไม่ขัดต่อความตกลงนี้ รวมถึงกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับ

(หนึ่ง) การป้องกันการปฏิบัติที่หลอกลวงหรือฉ้อฉลเพื่อจัดการกับผลกระทบของการผิดสัญญา

(สอง) การคุ้มครองสิทธิเฉพาะส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับการประมวลและการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล และการรักษาความลับของประวัติและบัญชีส่วนบุคคล

(สาม) ความปลอดภัย

(ดี) ที่มุ่งหมายที่จะประกันการกำหนดหรือการจัดเก็บภาษีทางตรงที่เกี่ยวกับการลงทุนหรือผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกใด ๆ อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ¹³

(อี) ถูกกำหนดขึ้นเพื่อการคุ้มครองทรัพย์สินสมบัติแห่งชาติที่มีคุณค่าทางศิลปะ ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี

(เอฟ) เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีจำกัด หากมาตรการดังกล่าวถูกใช้บังคับควบคู่ไปกับการจำกัดการผลิตหรือการบริโภคภายในประเทศ

2. ตราบเท่าที่มีความเกี่ยวข้องกับมาตรการที่มีผลกระทบต่ออุปทานการบริการการเงินให้รวมวรรค 2 (ข้อบังคับภายในประเทศ) ในภาคผนวกของการบริการการเงินของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ในภาคผนวก 1บี ในความตกลงดับบลิวทีโอ (“แกตส์”) เข้าไว้และถือเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้ โดยอนุโลม

ข้อ 18 ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง

ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะตีความไปในทางที่จะ

(เอ) กำหนดให้รัฐสมาชิกใดส่งข้อมูลใดๆ ที่ตนพิจารณาแล้วเห็นว่าควรเปิดเผยข้อมูลนั้น จะขัดกับผลประโยชน์ ด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญยิ่งของตน หรือ

(บี) ขัดขวางรัฐสมาชิกใดจากการกระทำใดๆ ซึ่งตนพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อการคุ้มครองผลประโยชน์ด้านความมั่นคงที่มีความสำคัญยิ่งของตน รวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง

(หนึ่ง) การกระทำที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ระเบิดและวัสดุระเบิด หรือวัตถุอื่นที่ผลิตจากวัตถุนั้น

(สอง) การกระทำที่เกี่ยวกับการค้าอาวุธ ยุทธภัณฑ์ และเครื่องมือสงครามและเกี่ยวกับการค้าสินค้าและวัสดุอื่นซึ่งกระทำไปโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อความมุ่งประสงค์ในการจัดหาสำหรับหน่วยจัดตั้งทางทหาร

¹³ เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุวรรคนี้ ให้รวมเชิงอรรถ 6 ของข้อบทที่ XIV ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการในท้ายผนวกที่ 1บี ของความตกลงดับบลิว ที โอ (แกตส์) บรรจุใน และเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้โดยอนุโลม

(สาม) การกระทำที่กระทำในยามสงครามหรือในภาวะฉุกเฉินอื่นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ภายในหรือระหว่างประเทศ

(สี่) การกระทำที่กระทำเพื่อคุ้มครองโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะที่สำคัญ 3 ซึ่งรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร พลังงาน และปราศจากความพยายามหรืออย่างจงใจที่จะเจตนาทำให้โครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวใช้การไม่ได้หรือเสื่อมสภาพลง หรือ

(ห้า) ขัดขวางรัฐสมาชิกใดจากการกระทำใด ตามพันธกรณีของตนภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติเพื่อการรณรงค์ไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ

ข้อ 19 การปฏิเสธประโยชน์

1. รัฐสมาชิกอาจปฏิเสธประโยชน์ของความตกลงนี้ แก่

(เอ) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นนิติบุคคลของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้นและต่อการลงทุนของผู้ลงทุนดังกล่าว หากมีผู้ลงทุนของรัฐที่ไม่ได้เป็นรัฐสมาชิกเป็นเจ้าของหรือควบคุมนิติบุคคล และนิติบุคคลไม่มีการดำเนินทางธุรกิจที่มีนัยสำคัญในดินแดนของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้น

(บี) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นนิติบุคคลของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้นและต่อการลงทุนของผู้ลงทุนดังกล่าว หากผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธการให้สิทธิประโยชน์เป็นเจ้าของหรือควบคุมนิติบุคคล และนิติบุคคลไม่มีการประกอบธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญในดินแดนของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้น และ

(ซี) ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นนิติบุคคลของรัฐสมาชิกฝ่ายนั้นและต่อการลงทุนของผู้ลงทุนดังกล่าว หากผู้ลงทุนของรัฐที่ไม่ได้เป็นรัฐสมาชิกเป็นเจ้าของหรือควบคุมนิติบุคคล และรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธการให้สิทธิประโยชน์นั้นไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐที่มีได้เป็นรัฐสมาชิก

2. หลังจากที่ได้มีการแจ้งไปยังรัฐสมาชิกของผู้ลงทุน และโดยไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อวรรค 1 รัฐสมาชิกอาจปฏิเสธประโยชน์ของความตกลงนี้แก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกฝ่ายหนึ่งและแก่การลงทุนของผู้ลงทุนนั้น เมื่อปรากฏให้เห็นว่าผู้ลงทุนดังกล่าวได้ลงทุนโดยละเมิดกฎหมายภายในของรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธประโยชน์โดยการทำให้เข้าใจผิดในความเป็นเจ้าของของตน ในสาขาการลงทุนซึ่งถูกสงวนไว้สำหรับบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกที่ปฏิเสธประโยชน์

3. นิติบุคคล คือ

(เอ) “เป็นเจ้าของ” โดยผู้ลงทุนตามกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายแห่งชาติของแต่ละรัฐสมาชิก

(บี) “ถูกควบคุม” โดยผู้ลงทุน หากผู้ลงทุนมีอำนาจในการเสนอชื่อกรรมการบริหารในจำนวนที่เป็นเสียงข้างมาก หรือมีเช่นนั้นก็กำกับกระทำของตนโดยถูกต้องตามกฎหมาย

ข้อ 20 พิธีการพิเศษและการเปิดเผยข้อมูล

1. ไม่มีสิ่งใดในข้อ 5 (การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ) หรือข้อ 6 (การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับคามอนุเคราะห์) ที่จะถูกตีความเป็นการขัดขวางรัฐสมาชิกจากการออกหรือคงไว้ซึ่งมาตรการที่กำหนดพิธีการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน รวมถึงการกำหนดให้การลงทุนต้องจัดตั้งขึ้นให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรืออยู่ในรูปแบบทางกฎหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับของรัฐสมาชิก และปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการจดทะเบียน โดยมีเงื่อนไขว่าพิธีการดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้สิทธิที่รัฐสมาชิกให้แก่ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกหนึ่งและการลงทุนตามความตกลงนี้เสื่อมเสียไปอย่างมีนัยสำคัญ

2. โดยไม่คำนึงถึงข้อ 5 (การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ) หรือข้อ 6 (การปฏิบัติเยี่ยงชาติ) ที่ได้รับความอนุเคราะห์) รัฐสมาชิกอาจกำหนดให้ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกรัฐหนึ่งหรือการลงทุนที่ครอบคลุมว่าต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนนั้นเฉพาะเพื่อความมุ่งประสงค์ทางข้อมูลหรือทางสถิติ รัฐสมาชิกจะต้องคุ้มครองข้อมูลที่เป็นความลับใดๆ จากการเปิดเผยใดๆ ซึ่งจะทำให้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ที่ขบด้วยกฎหมายของนิติบุคคล เอกชนหรือสาธารณชนเฉพาะรายเสื่อมไป หรือสถานะในการแข่งขันของผู้ลงทุน หรือการลงทุนที่ครอบคลุมนั้น เสื่อมไป ไม่มีสิ่งใดในวรรคนี้ที่จะถูกตีความเป็นการขัดขวางรัฐสมาชิกจากการได้รับหรือเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้บังคับกฎหมายของตนอย่างเป็นธรรมและโดยสุจริต

ข้อ 21 ความโปร่งใส

1. เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของความตกลงนี้ รัฐสมาชิกแต่ละรัฐจะต้อง

(เอ) แจ้งคณะมนตรีเอไอเอโดยทันทีหรืออย่างน้อยเป็นประจำทุกปีถึงการจัดทำความตกลงหรือข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนที่รัฐสมาชิกได้ตกลงและที่ได้รับการปฏิบัติพิเศษ

(บี) แจ้งคณะมนตรีเอไอเอโดยทันทีหรืออย่างน้อยเป็นประจำทุกปี ถ้าการออกกฎหมายใหม่ใดๆ หรือการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวทางทางปกครองที่มีอยู่ใดๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำคัญต่อการลงทุนหรือข้อผูกพันของรัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงนี้

(ซี) เปิดเผยต่อสาธารณชนเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ หรือแนวทางทางปกครองที่มีผลใช้บังคับทั่วไปทั้งหมด ที่เกี่ยวกับหรือมีผลกระทบต่อการลงทุนในดินแดนของรัฐสมาชิกและ

(ดี) จัดตั้งหรือระบุจุดสอบถามข้อมูล ซึ่งเมื่อมีการร้องขอจากบุคคลธรรมดา นิติบุคคลหรือรัฐสมาชิกใดๆ เพื่อให้ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับมาตรการที่ต้องตีพิมพ์หรือเปิดเผยภายใต้วรรค (บี) และ (ซี) ได้ในทันที

2. ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะกำหนดให้รัฐสมาชิกต้องจัดให้หรืออนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลลับใดๆ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ลงทุนหรือการลงทุนรายใดโดยเฉพาะ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวจะขัดขวางการบังคับใช้กฎหมาย หรือมีเช่นนั้น ขัดกับประโยชน์สาธารณะหรือจะทำให้เสื่อมผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ที่ชอบด้วยกฎหมายของนิติบุคคล สาธารณชน และเอกชนรายใดโดยเฉพาะเสีย

ข้อ 22 การเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการทำงานของผู้ลงทุนและพนักงานในตำแหน่งสำคัญ

ภายใต้บังคับของกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและแรงงาน ข้อบังคับ และนโยบายแห่งชาติที่เกี่ยวกับการเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการอนุญาตให้ทำงาน และสอดคล้องกับข้อผูกพันของรัฐสมาชิกภายใต้ความตกลงอาฟาส รัฐสมาชิกแต่ละรัฐต้องอนุญาต การเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการอนุญาตให้ทำงานให้แก่ผู้ลงทุน ผู้บริหาร ผู้จัดการ และสมาชิกของคณะกรรมการบริหารของนิติบุคคลของรัฐสมาชิกอื่นๆ เพื่อความมุ่งประสงค์ของการจัดตั้ง การพัฒนา การบริหารจัดการ หรือการให้คำแนะนำในการดำเนินการลงทุนในดินแดนของรัฐสมาชิกฝ่ายแรก ซึ่งคนเหล่านี้หรือนิติบุคคลของรัฐสมาชิกอื่นที่จ้างผู้บริหาร ผู้จัดการ และสมาชิกของคณะกรรมการบริหารดังกล่าว ได้ผูกพันหรืออยู่ในระหว่างการดำเนินการผูกพันเงินลงทุนจำนวนมากหรือทรัพยากรอื่น

ข้อ 23 การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่างสำหรับประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน

เพื่อให้ความตกลงนี้เพิ่มประโยชน์ให้กับรัฐสมาชิกใหม่ของอาเซียน และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และหลักการที่ระบุในอารัมภบทและข้อ 1 (วัตถุประสงค์) และข้อ 2 (หลักการที่เป็นแนวทาง) รัฐสมาชิกยอมรับความสำคัญของการให้การปฏิบัติเป็นพิเศษและแตกต่างแก่รัฐสมาชิกใหม่ของอาเซียน ผ่านทาง

- (เอ) ความช่วยเหลือทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถของรัฐสมาชิกเหล่านั้นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการส่งเสริมการลงทุน รวมถึงในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (บี) ข้อผูกพันที่อยู่ในความสนใจของรัฐสมาชิกใหม่ของอาเซียน และ
- (ซี) การยอมรับว่าข้อผูกพันของรัฐสมาชิกใหม่ของอาเซียนแต่ละรัฐอาจกระทำตามขั้นการพัฒนาของแต่ละรัฐ

ข้อ 24 การส่งเสริมการลงทุน

รัฐสมาชิกจะต้องร่วมมือกันเพื่อทำให้อาเซียนเป็นที่รู้จักมากขึ้นในฐานะเขตการลงทุนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อเพิ่มการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาสู่อาเซียนและการลงทุนภายในอาเซียน โดยวิธีต่างๆ รวมถึง

- (เอ) การส่งเสริมการเติบโตและการพัฒนาการของวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อมและวิสาหกิจข้ามชาติของอาเซียน
- (บี) การเพิ่มพูนการเชื่อมกันทางด้านอุตสาหกรรมและเครือข่ายการผลิตระหว่างวิสาหกิจข้ามชาติของอาเซียน
- (ซี) การจัดตั้งคณะผู้แทนด้านการลงทุนที่มุ่งเน้นการพัฒนากลุ่มระดับภูมิภาค และเครือข่ายการผลิต
- (ดี) การจัดตั้งและการสนับสนุนการจัดบรรยายสรุปและจัดสัมมนาต่างๆ เกี่ยวกับโอกาสการลงทุน และเกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายด้านการลงทุน และ
- (อี) การดำเนินการแลกเปลี่ยนในประเด็นอื่นๆ ที่เป็นความสนใจร่วมกันที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุน

ข้อ 25 การอำนวยความสะดวกในการลงทุน

รัฐสมาชิกจะต้องพยายามร่วมมือกันเพื่ออำนวยความสะดวกให้การลงทุนที่เข้าไปในและที่มีอยู่ภายในอาเซียน โดยวิธีต่างๆ รวมถึง

- (เอ) การสร้างสภาวะแวดล้อมที่จำเป็นสำหรับการลงทุนทุกรูปแบบ
- (บี) การรื้อรัดและการทำให้ขั้นตอนสำหรับการยื่นคำขอและการให้ความเห็นชอบการลงทุนง่ายขึ้น
- (ซี) การส่งเสริม การเผยแพร่ข้อมูลการลงทุน รวมถึงกฎ ข้อบังคับ นโยบาย และกระบวนการลงทุน
- (ดี) การจัดตั้งศูนย์การลงทุนแบบครบวงจร
- (อี) การเสริมสร้างฐานข้อมูลของการลงทุนในทุกรูปแบบสำหรับการวางหลักนโยบายเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางการลงทุนของอาเซียน
- (เอฟ) การดำเนินการให้คำปรึกษาแก่กลุ่มธุรกิจเกี่ยวกับเรื่องการลงทุน และ
- (จี) การจัดให้บริการให้คำแนะนำแก่กลุ่มธุรกิจของรัฐสมาชิกอื่น

ข้อ 26 การเพิ่มพูนการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันของอาเซียน

รัฐสมาชิกยอมรับความสำคัญของการสนับสนุนการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันทางเศรษฐกิจของอาเซียนผ่านการริเริ่มต่างๆ รวมถึง การริเริ่มสำหรับการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันของอาเซียน โครงการสาขาที่จะรวมเป็นหนึ่งเดียวกันในลำดับแรก และเออีซี ซึ่งรวมถึงความร่วมมือกันด้านการลงทุน เพื่อเพิ่มพูนการรวมเป็นหนึ่งเดียวกันทางเศรษฐกิจของอาเซียน รัฐสมาชิกต้องพยายามที่จะ โดยรวมถึง

(เอ) ทำให้นโยบายและมาตรการด้านการลงทุน เพื่อให้บรรลุถึงการเกื้อกูลกันทางด้านอุตสาหกรรม สอดคล้องกัน หากเป็นไปได้

(บี) สร้างและเสริมสร้างความสามารถของรัฐสมาชิก ในการวางหลักเกณฑ์และพัฒนานโยบายการลงทุนเพื่อดึงดูดการลงทุน รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(ซี) แบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการลงทุนและวิธีปฏิบัติที่ดี รวมถึงกิจกรรมและอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

(ดี) สนับสนุนความพยายามในการส่งเสริมการลงทุนระหว่างรัฐสมาชิกเพื่อประโยชน์ร่วมกัน

ข้อ 27 ข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิก

ให้ใช้บังคับพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน ลงนามที่เวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน ค.ศ.2004 ตามที่แก้ไขในการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการตีความหรือการใช้บังคับความตกลงนี้

ส่วนบี

ข้อพิพาทการลงทุนระหว่างรัฐสมาชิกกับผู้ลงทุน

ข้อ 28 คำนิยาม

เพื่อความมุ่งประสงค์ของส่วนนี้

(เอ) “ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง” หมายถึง

(หนึ่ง) เลขานุการอภิสิต ในกรณีของการอนุญาตไต่สวนการภายใต้ข้อ 33(1)(บี) หรือ (ซี)
(สอง) เลขานุการศาลประจำอนุญาโตตุลาการ ในกรณีของการอนุญาตไต่สวนการภายใต้ข้อ 33(1)(ดี) หรือ

(สาม) เลขานุการหรือบุคคลอื่นที่มีตำแหน่งเทียบเท่า ของศูนย์หรือสถาบันอนุญาโตตุลาการนั้น ในกรณีของการอนุญาตไต่สวนการภายใต้ข้อ 33(1)(อี) และ (เอฟ)

(บี) “ผู้ลงทุนผู้พิพาท” หมายถึง ผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกยื่นข้อเรียกร้องในนามของตนเองภายใต้ส่วนนี้ และหากเกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกที่ยื่นข้อเรียกร้องในนามนิติบุคคลของรัฐสมาชิกอื่นที่ผู้ลงทุนเป็นเจ้าของหรือควบคุม

(ซี) “รัฐสมาชิกผู้พิพาท” หมายถึง รัฐสมาชิกซึ่งถูกยื่นข้อเรียกร้องภายใต้ส่วนนี้

(ดี) “คู่พิพาท” หมายถึง ผู้ลงทุนผู้พิพาทและรัฐสมาชิกผู้พิพาท

(อี) “อภิสิต” หมายถึง ศูนย์ระหว่างประเทศเพื่อการระงับข้อพิพาทการลงทุน

(เอฟ) “กฎการอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมของอภิสิต” หมายถึง กฎที่ใช้อยู่บังคับกับการอำนวยความสะดวกสำหรับการบริหารจัดการกระบวนการพิจารณาโดยฝ่ายเลขานุการของศูนย์ระหว่างประเทศเพื่อการระงับข้อพิพาทการลงทุน

(จี) “อนุสัญญาอภิสิต” หมายถึง อนุสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาทการลงทุนระหว่างรัฐและคนชาติของรัฐอื่น ทำขึ้นที่กรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 18 มีนาคม ค.ศ.1965

(เอช) “อนุสัญญานิวออร์ก” หมายถึง อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการยอมรับและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ทำขึ้นที่นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ.1958

(ไอ) “รัฐสมาชิกที่มีใช้ผู้พิพาท” หมายถึง รัฐสมาชิกของผู้ลงทุนผู้พิพาท และ

(เจ) “กฎว่าด้วยการอนุญาตไต่สวนการของอภิสิต” หมายถึง กฎอนุญาโตตุลาการของคณะกรรมการอภิสิตการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติเห็นชอบโดยสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม ค.ศ.1976

ข้อ 29 ขอบเขตการครอบคลุม

1. ให้ส่วนนี้ใช้บังคับกับข้อพิพาทการลงทุนระหว่างรัฐสมาชิกกับผู้ลงทุนของรัฐสมาชิกอีกรัฐหนึ่งซึ่งได้รับความสูญเสียหรือเสียหายด้วยเหตุผลการละเมิดที่กล่าวอ้างว่ามีของสิทธิใดๆ ที่ได้รับจากความตกลงนี้ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของผู้ลงทุนผู้นั้น

2. บุคคลธรรมดาที่เป็นคนชาติหรือถือสัญชาติของรัฐสมาชิกหนึ่ง ต้องไม่ดำเนินการเรียกร้องต่อรัฐสมาชิกนั้นภายใต้ส่วนนี้

3. ส่วนนี้จะไม่ใช้บังคับกับข้อเรียกร้องที่เกิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว หรือข้อเรียกร้องที่ได้ถูกหยิบยกขึ้นก่อนที่ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ

4. ไม่มีสิ่งใดในส่วนนี้จะถูกตีความเพื่อเป็นการขัดขวางผู้ลงทุนผู้พิพาทจากการหาหนทาง ในการระงับข้อพิพาททางปกครองหรือทางศาลที่มีอยู่ภายในประเทศของรัฐสมาชิกผู้พิพาท

ข้อ 30 การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

1. คู่พิพาทอาจตกลงให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเมื่อใดก็ได้ ซึ่งอาจเริ่มเมื่อใดก็ได้ และอาจถูกยกเลิกเมื่อมีคำร้องขอจากผู้ลงทุนผู้พิพาทเมื่อใดก็ได้

2. กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอาจจะดำเนินต่อไปในขณะที่กระบวนการที่กำหนดไว้ในข้อ 33 (การยื่นข้อเรียกร้อง) อยู่ในระหว่างการพิจารณา หากคู่พิพาทตกลงกัน 22

3. ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (เอซีไอเอ) - คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ กระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและท่าทีของคู่พิพาทในระหว่างกระบวนการพิจารณาเหล่านี้ จะไม่ทำให้สิทธิของคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในกระบวนการพิจารณาอื่นใดต่อไปภายใต้ส่วนนี้ เลื่อนไป

ข้อ 31 การปรึกษาหารือ

1. ในกรณีที่มีข้อพิพาทการลงทุน คู่พิพาทจะต้องพยายามแก้ไขปัญหาคู่พิพาท โดยผ่านการปรึกษาหารือและการเจรจา ก่อน ซึ่งอาจรวมถึงการใช้กระบวนการที่มีบุคคลที่สามโดยไม่มีผลผูกพัน การปรึกษาหารือดังกล่าวจะต้องเริ่มดำเนินการโดยให้ผู้ลงทุนผู้พิพาทยื่นคำร้องขอปรึกษาหารือเป็นลายลักษณ์อักษรส่งไปให้รัฐสมาชิกผู้พิพาท

2. การปรึกษาหารือจะเริ่มขึ้นภายใน 30 วัน นับจากวันที่รัฐสมาชิกผู้พิพาทได้รับคำร้องขอปรึกษาหารือ เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

3. ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขข้อพิพาทการลงทุนผ่านการปรึกษาหารือ ผู้ลงทุนผู้พิพาทจะต้องใช้พยายามอย่างสมเหตุสมผลที่จะจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางกฎหมายและทางข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาทการลงทุนให้รัฐสมาชิกผู้พิพาทก่อนเริ่มการปรึกษาหารือ

ข้อ 32 ข้อเรียกร้องโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิก

หากข้อพิพาทการลงทุนไม่ได้รับการแก้ไขภายใน 180 วัน นับจากวันที่รัฐสมาชิกผู้พิพาท

ได้รับคำร้องขอปรึกษาหารือ ผู้ลงทุนผู้พิพาทอาจยื่นข้อเรียกร้องต่อการอนุญาตตุลาการ ภายใต้ข้อบังคับของส่วนนี้

(เอ) ว่ารัฐสมาชิกผู้พิพาทได้ละเมิดพันธกรณีอันเกิดขึ้นภายใต้ข้อ 5 (การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ) ข้อ 6 (การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์) ข้อ 8 (คณะผู้บริหารอาวุโสและคณะกรรมการบริหาร) ข้อ 11 (การปฏิบัติต่อการลงทุน) ข้อ 12 (การชดเชยในกรณีจลาจล) ข้อ 13 (การโอน) ข้อ 14 (การเวนคืนและการชดเชย) ที่เกี่ยวกับการจัดการ การดำเนินงาน การปฏิบัติการ หรือการขาย หรือจำหน่ายจ่ายโอนอื่น ซึ่งการลงทุนที่ครอบคลุม และ

(บี) ผู้ลงทุนผู้พิพาทที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนที่ครอบคลุมได้รับความสูญเสียหรือความเสียหายด้วยเหตุผลจากหรืออันเกิดจากการละเมิดนั้น

ข้อ 33 การยื่นข้อเรียกร้อง

1. ผู้ลงทุนผู้พิพาทอาจยื่นข้อเรียกร้องที่อ้างถึงในข้อ 32 (ข้อเรียกร้องโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิก) โดยการเลือกของผู้ลงทุนผู้พิพาท

(เอ) ต่อศาลหรือองค์คณะทางปกครองของรัฐสมาชิกผู้พิพาท โดยมีเงื่อนไขว่าศาลหรือองค์คณะดังกล่าวมีเขตอำนาจเหนือข้อเรียกร้องนั้น หรือ

(บี) ภายใต้อนุสัญญาอิกสิตและกฎว่าด้วยขั้นตอนในกระบวนการอนุญาตตุลาการของอิกสิต¹⁴ โดยมีเงื่อนไขว่าทั้งรัฐสมาชิกผู้พิพาทและรัฐสมาชิกที่มีคู่พิพาทเป็นภาคีของอนุสัญญาอิกสิต หรือ

(ซี) ภายใต้กฎการอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมของอิกสิต โดยมีเงื่อนไขว่ารัฐสมาชิกผู้พิพาทหรือรัฐสมาชิกที่มีคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาอิกสิต หรือ

(ดี) ภายใต้กฎว่าด้วยการอนุญาตตุลาการของอังสิทรััล หรือ

(อี) ต่อศูนย์การอนุญาตตุลาการภูมิภาค ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ หรือศูนย์การอนุญาตตุลาการภูมิภาคอื่น ๆ ในอาเซียน หรือ

(เอฟ) ต่อสถาบันการอนุญาตตุลาการอื่นใด หากคู่พิพาทตกลงกัน โดยมีเงื่อนไขว่าการใช้กฎว่าด้วยอนุญาตตุลาการ หรือศาลหรือศูนย์ที่มีอำนาจพิจารณาใดภายใต้อนุวรรค (เอ) ถึง (เอฟ) แล้ว จะต้องยกเว้นซึ่งการใช้วิธีอื่นที่เหลือ

2. ให้ถือว่าข้อเรียกร้องได้ยื่นต่อการอนุญาตตุลาการภายใต้ส่วนนี้แล้ว เมื่อได้รับการแจ้งคำร้องขอการอนุญาตตุลาการของผู้ลงทุนผู้พิพาท (“การแจ้งการอนุญาตตุลาการ”) ภายใต้กฎว่าด้วยการอนุญาตตุลาการที่ใช้บังคับ

¹⁴ ในกรณีของฟิลิปปินส์ การยื่นข้อเรียกร้องภายใต้อิกสิตและกฎว่าด้วยขั้นตอนในกระบวนการอนุญาตตุลาการของอิกสิต จะต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างคู่พิพาทในกรณีที่ข้อพิพาทการลงทุนนั้นเกิดขึ้น

3. ให้ถือว่าด้วยการอนุญาตตุลาการที่ใช้บังคับภายใต้วรรค 1 ซึ่งมีผลใช้อยู่ในวันที่ข้อเรียกร้องหนึ่งหรือหลายข้อเรียกร้องถูกยื่นต่อการอนุญาตตุลาการภายใต้ส่วนนี้ ใช้บังคับกับการอนุญาตตุลาการ เว้นแต่ในส่วนที่มีการปรับเปลี่ยนโดยความตกลงนี้

4. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทการลงทุนเฉพาะหรือข้อพิพาทเป็นกลุ่ม คู่พิพาทอาจเปลี่ยนแปลง หรือปรับเปลี่ยนกฎว่าด้วยการอนุญาตตุลาการที่ใช้บังคับโดยการตกลงระหว่างกันเป็นลายลักษณ์อักษร กฎดังกล่าวจะผูกพันองค์คณะหนึ่งหรือหลายองค์คณะที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดตั้งขึ้นตามส่วนนี้ และผูกพันอนุญาตตุลาการแต่ละรายที่ปฏิบัติงานในองค์คณะดังกล่าว

5. ผู้ลงทุนผู้พิพาทจะต้องจัดให้มีพร้อมกับการแจ้งการอนุญาตตุลาการ

(เอ) ชื่อของอนุญาตตุลาการที่ผู้ลงทุนผู้พิพาทแต่งตั้ง หรือ

(บี) ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรของผู้ลงทุนผู้พิพาทให้มีผู้มีอำนาจแต่งตั้งแต่งตั้งอนุญาตตุลาการนั้น

ข้อ 34 เงื่อนไขและข้อจำกัดในการยื่นข้อเรียกร้อง

การยื่นข้อพิพาทต่อการอนุญาตตุลาการภายใต้ข้อ 33(1)(บี) ถึง (เอฟ) จะต้องเป็นไปตามส่วนนี้ และจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(เอ) การยื่นข้อพิพาทการลงทุนต่อการอนุญาตตุลาการดังกล่าวที่เกิดขึ้นภายใน 3 ปี นับจากเวลาที่ผู้ลงทุนผู้พิพาทได้รู้หรือมีเหตุอันสมควรให้รู้ถึงการละเมิดพันธกรณีภายใต้ความตกลงนี้ ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายต่อผู้ลงทุนผู้พิพาท หรือการลงทุนที่ครอบคลุมและ

(บี) ผู้ลงทุนผู้พิพาทได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อย 90 วันก่อนที่จะยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐสมาชิกผู้พิพาท ถึงเจตนาของตนที่จะยื่นข้อพิพาทการลงทุนต่อการอนุญาตตุลาการดังกล่าว และซึ่งสรุปย่อถึงการละเมิดที่กล่าวอ้างของรัฐสมาชิกผู้พิพาทภายใต้ความตกลงนี้ (รวมถึงบทบัญญัติที่กล่าวอ้างว่าถูกละเมิด) และความสูญเสียหรือเสียหายที่ถูกอ้างว่าเกิดขึ้นต่อผู้ลงทุนผู้พิพาทหรือการลงทุนที่ครอบคลุม และ

(ซี) การแจ้งการอนุญาตตุลาการภายใต้ข้อ 33(2) ต้องประกอบด้วยการสละสิทธิเป็นลายลักษณ์อักษรโดยผู้ลงทุนผู้พิพาท ที่จะเริ่มกระบวนการหรือดำเนินการต่อไปซึ่งกระบวนการใดๆ ต่อศาลหรือองค์คณะทางปกครองของรัฐสมาชิกผู้พิพาท หรือกระบวนการระงับข้อพิพาทอื่น ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการใดๆ ที่กล่าวอ้างว่าก่อให้เกิดการละเมิดที่อ้างถึงในข้อ 32 (การยื่นข้อเรียกร้องโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิก)

2. โดยไม่คำนึงถึงอนุวรรค 1(ซี) ผู้ลงทุนผู้พิพาทจะต้องไม่ถูกขัดขวางจากการเริ่มหรือดำเนินการต่อไปซึ่งการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรการคุ้มครองชั่วคราวด้วยความมุ่งประสงค์เดียวที่จะสงวนสิทธิและผลประโยชน์ของผู้ลงทุนผู้พิพาท และไม่เกี่ยวข้องกับการชำระค่าเสียหายหรือข้อยุติในประเด็นปัญหาของข้อพิพาท ต่อศาลหรือองค์คณะทางปกครองของรัฐสมาชิกผู้พิพาท

3. รัฐสมาชิกจะต้องไม่ให้ความคุ้มครองทางการทูตหรือยื่นข้อเรียกร้องระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทซึ่งผู้ลงทุนหนึ่งของตนและรัฐสมาชิกอื่น ได้ยินยอมให้ยื่น หรือที่ได้ยื่นต่อการอนุญาตตุลาการภายใต้ส่วนนี้ เว้นแต่รัฐสมาชิกอื่นเช่นว่านั้น ไม่สามารถกระทำหรือปฏิบัติตามคำชี้ขาดที่ตัดสินออกมาในข้อพิพาทดังกล่าว เพื่อความมุ่งประสงค์ของวรรคนี้ การคุ้มครองทางการทูตจะต้องไม่รวมถึงการติดต่อแลกเปลี่ยนทางการทูตอย่างไม่เป็นทางการด้วยความมุ่งประสงค์เพียงเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการระงับข้อพิพาท

4. รัฐสมาชิกผู้พิพาทจะต้องไม่อ้างเป็นคำแก้ต่าง คำฟ้องแย้ง สิทธิหักล้าง หรืออื่นใดว่าผู้ลงทุนผู้พิพาทที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ครอบคลุม ได้รับหรือจะได้รับการชดเชยค่าเสียหายหรือการชดเชยอื่นสำหรับความเสียหายใดๆ ที่กล่าวอ้างทั้งหมดหรือบางส่วน ตามสัญญาประกันหรือสัญญาการค้าประกัน

ข้อ 35 การคัดเลือกอนุญาตตุลาการ

เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น องค์คณะจะต้องประกอบด้วยอนุญาตตุลาการ 3 คน ได้แก่

(เอ) อนุญาตตุลาการที่แต่งตั้งโดยคู่พิพาทแต่ละฝ่าย ฝ่ายละหนึ่งคน และ

(บี) อนุญาตตุลาการคนที่สาม ซึ่งจะเป็นประธานอนุญาตตุลาการ ที่แต่งตั้งโดยการตกลงกันระหว่างคู่พิพาท อนุญาตตุลาการคนที่สามจะต้องเป็นคนชาติของประเทศที่มีใช้รัฐสมาชิกซึ่งมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐสมาชิกผู้พิพาทและรัฐสมาชิกที่มีใช้ผู้พิพาท และจะต้องไม่มีถิ่นพำนักถาวรในรัฐสมาชิกผู้พิพาทหรือรัฐสมาชิกที่มีใช้ผู้พิพาท

2. บุคคลผู้ใดที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอนุญาตตุลาการจะต้องมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในด้านกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง กฎเกณฑ์ทางการค้าระหว่างประเทศ หรือกฎเกณฑ์ทางการลงทุนระหว่างประเทศ อนุญาตตุลาการจะต้องถูกเลือกอย่างเคร่งครัดบนพื้นฐานของความเป็นกลาง ความน่าเชื่อถือ ความมีวิจรรณญาณที่ดี ความเป็นอิสระ และจะต้องประพฤติตนบนพื้นฐานเดียวกันตลอดระยะเวลาของกระบวนการพิจารณาของอนุญาตตุลาการ

3. ภายใต้ข้อบังคับของข้อ 36 (การดำเนินการของการอนุญาตโตตุลาการ) หากองค์คณะไม่ได้รับแต่งตั้งภายใน 75 วัน นับจากวันที่ข้อเรียกร้องถูกยื่นต่อการอนุญาตโตตุลาการภายใต้ส่วนนี้ เมื่อมีการร้องขอจากคู่พิพาท ผู้มีอำนาจแต่งตั้งจะต้องใช้ดุลยพินิจของตนในการแต่งตั้งอนุญาตโตตุลาการหรืออนุญาตโตตุลาการหลายคนซึ่งยังไม่ได้รับการแต่งตั้ง

4. ในองค์คณะมีคำตัดสินโดยเสียงข้างมาก และคำตัดสินจะต้องมีผลผูกพัน

5. คู่พิพาทจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของอนุญาตโตตุลาการที่ฝ่ายตนแต่งตั้ง และจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของประธานอนุญาตโตตุลาการ และค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องเป็นสัดส่วนเท่าๆ กัน ในกรณีอื่นๆ ทั้งหมด ให้องค์คณะกำหนดกระบวนการพิจารณาของตนเอง

6. คู่พิพาทอาจจะตั้งกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากองค์คณะ รวมถึงค่าตอบแทนของอนุญาตโตตุลาการ

7. เมื่ออนุญาตโตตุลาการคนใดได้รับการแต่งตั้งตามข้อนี้ ลาออกหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ อนุญาตโตตุลาการผู้ที่มาแทนจะต้องได้รับแต่งตั้งโดยใช้วิธีเดียวกันตามที่ได้กำหนดไว้สำหรับการแต่งตั้งอนุญาตโตตุลาการคนเดิม และให้อุญาตโตตุลาการที่ได้รับแต่งตั้งแทนมีอำนาจและหน้าที่ทั้งหมดของอนุญาตโตตุลาการคนเดิม

ข้อ 36 การดำเนินการของการอนุญาตโตตุลาการ

เมื่อมีการยกประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจหรือการยอมรับพิจารณาคดีมาเป็นข้อคัดค้านเบื้องต้น องค์คณะจะต้องตัดสินเรื่องนี้ก่อนการเข้าสู่การพิจารณาในมูลคดี

2. โดยไม่ช้ากว่า 30 วันภายหลังจากการจัดตั้งองค์คณะ รัฐสมาชิกผู้พิพาทอาจยื่นข้อคัดค้านว่าข้อเรียกร้องไม่มีมูลอย่างเห็นได้ชัด รัฐสมาชิกผู้พิพาทอาจยื่นข้อคัดค้านได้เช่นกันว่าข้อเรียกร้องนั้นอยู่นอกเหนือเขตอำนาจหรืออำนาจหน้าที่ขององค์คณะรัฐสมาชิกผู้พิพาทจะต้องระบุโดยจำเพาะเจาะจงเท่าที่จะทำได้ถึงพื้นฐานของการคัดค้าน

3. องค์คณะจะต้องพิจารณาว่าการคัดค้านดังกล่าวใดเป็นประเด็นปัญหาเบื้องต้นโดยแยกจากการพิจารณามูลคดีของข้อเรียกร้อง คู่พิพาทจะต้องมีโอกาสอย่างสมเหตุสมผลในการแสดงความเห็นและข้อสังเกตของตนต่อองค์คณะ ถ้าองค์คณะตัดสินว่าข้อเรียกร้องไม่มีมูลอย่างเห็นได้ชัด หรือไม่อยู่ในเขตอำนาจหรืออำนาจหน้าที่ขององค์คณะ องค์คณะจะต้องออกคำชี้ขาดให้มีผลเช่นนั้น

4. หากมีเหตุอันสมควร องค์คณะอาจชี้ขาดแก่ฝ่ายที่ชนะถึงค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมที่สมเหตุสมผลที่เกิดขึ้นในการยื่นหรือการโต้แย้งข้อคัดค้าน ในการกำหนดว่าคำชี้ขาดนั้นมีเหตุอันสมควรหรือไม่ องค์คณะจะต้องพิจารณาว่าข้อเรียกร้องหรือข้อคัดค้านนั้นไม่เป็นสาระหรือ

ไม่มีมูลอย่างเห็นได้ชัดหรือไม่ และจะต้องให้โอกาสที่สมเหตุสมผลแก่คู่พิพาทในการแสดงความคิดเห็น

5. เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น องค์คณะจะต้องกำหนดสถานที่ของการอนุญาตโตตุลาการตามกฎว่าด้วยการอนุญาตโตตุลาการที่ใช้บังคับ โดยมีเงื่อนไขว่าสถานที่นั้นจะต้องอยู่ในดินแดนของรัฐซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาอนุสัญญา

6. เมื่อข้อพิพาทการลงทุนเกี่ยวข้องกับมาตรการที่อาจจะเป็นมาตรการทางภาษี ให้รัฐสมาชิกผู้พิพาทและรัฐสมาชิกที่มีคู่พิพาท รวมถึงผู้แทนจากหน่วยงานด้านภาษีของรัฐเหล่านั้น จัดให้มีการปรึกษาหารือเพื่อวินิจฉัยว่ามาตรการที่เป็นประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นมาตรการทางภาษีหรือไม่

7. เมื่อผู้ลงทุนผู้พิพาทอ้างว่ารัฐสมาชิกผู้พิพาทได้ละเมิดข้อ 14 (การเวนคืนและการชดเชย) โดยการนำมาใช้หรือบังคับใช้ซึ่งมาตรการทางภาษี รัฐสมาชิกผู้พิพาทและรัฐสมาชิกที่มีคู่พิพาทจะต้องจัดให้มีการปรึกษาหารือ เมื่อมีการร้องขอจากรัฐสมาชิกผู้พิพาท โดยมุ่งที่จะวินิจฉัยว่ามาตรการทางภาษีที่เป็นประเด็นปัญหาดังกล่าวนั้นมีผลเทียบเท่ากับการเวนคืนหรือการทำให้เป็นของรัฐหรือไม่

8. องค์คณะใดๆ ที่อาจจัดตั้งขึ้นภายใต้ส่วนนี้ จะต้องให้การพิจารณาอย่างจริงจังต่อคำตัดสินของรัฐสมาชิกทั้งสอง ภายใต้วรรค 6 และ 7

9. หากรัฐสมาชิกทั้งสองไม่สามารถเริ่มการปรึกษาหารือตามที่อ้างถึงในวรรค 6 และ 7 หรือไม่สามารถหาข้อตัดสินร่วมกันได้ ภายในระยะเวลา 180 วัน นับจากวันที่ได้รับคำร้องขอให้ปรึกษาหารือ ตามที่อ้างถึงในข้อ 31 (การปรึกษาหารือ) ผู้ลงทุนผู้พิพาทจะต้องไม่ถูกขัดขวางจากการยื่นข้อเรียกร้องของตนต่อการอนุญาตโตตุลาการตามส่วนนี้

ข้อ 37 การรวมข้อเรียกร้อง

เมื่อมีการยื่นข้อเรียกร้องสองข้อหรือมากกว่านั้นโดยแยกกันต่อการอนุญาตโตตุลาการภายใต้ข้อ 32 (ข้อเรียกร้องโดยผู้ลงทุนของรัฐสมาชิก) และข้อเรียกร้องเหล่านั้นมีประเด็นปัญหาในข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกันและเกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน คู่พิพาทที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอาจตกลงที่จะรวมข้อเรียกร้องเหล่านั้นโดยรูปแบบใดที่เห็นว่าเหมาะสมก็ได้

ข้อ 38 รายงานของผู้เชี่ยวชาญ

โดยไม่กระทบต่อการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นตามที่กฎว่าด้วยการอนุญาตโตตุลาการที่

ใช้บังคับอนุญาตเมื่อมีการร้องขอจากคู่พิพาท องค์คณะอาจแต่งตั้งให้ผู้เชี่ยวชาญหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นจัดทำรายงานต่อองค์คณะเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อนำเสนอประเด็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข ความปลอดภัย หรือเรื่องทางวิทยาศาสตร์อื่นๆ ที่คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งยกขึ้นในกระบวนการพิจารณา โดยให้เป็นไปตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่คู่พิพาทอาจตกลงกัน

ข้อ 39 ความโปร่งใสของกระบวนการของ

อนุญาตตุลาการ

1. ขาดและคำตัดสินทั้งหมดที่จัดทำขึ้นโดยองค์คณะ
2. คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่มีเจตนาจะใช้ข้อมูลที่กำหนดให้เป็นข้อมูลที่เป็นความลับในการพิจารณาความ จะต้องแจ้งองค์คณะถึงเรื่องดังกล่าว องค์คณะจะต้องจัดการอย่างเหมาะสมเพื่อคุ้มครองข้อมูลจากการถูกเปิดเผย
3. ข้อมูลใดซึ่งกำหนดเป็นการเฉพาะว่าเป็นความลับ ที่ได้ยื่นต่อองค์คณะหรือต่อคู่พิพาทจะต้องได้รับการคุ้มครองจากการถูกเปิดเผย
4. คู่พิพาทอาจเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับนั้นให้บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพิจารณาของอนุญาตตุลาการ ที่ตนพิจารณาเห็นว่าจำเป็นสำหรับการเตรียมการในคดีของตน แต่จะต้องกำหนดว่าข้อมูลที่เป็นความลับนั้นจะต้องได้รับการคุ้มครอง
5. องค์คณะจะต้องไม่กำหนดให้รัฐสมาชิกจัดเตรียมหรืออนุญาตการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการขัดต่อการบังคับใช้กฎหมาย หรือขัดต่อกฎหมายของรัฐสมาชิกที่ใช้คุ้มครองความลับของคณะรัฐมนตรี ความลับส่วนบุคคล หรือธุรกิจการเงินและบัญชีรายบุคคลของลูกค้าสถาบันการเงิน หรือสิ่งซึ่งตนเห็นว่าขัดต่อความมั่นคงที่มีความสำคัญยิ่งของตน
6. รัฐสมาชิกที่มีคู่พิพาทจะต้องมีสิทธิที่จะได้รับสำเนาหนังสือแจ้งการอนุญาตตุลาการจากรัฐสมาชิกคู่พิพาทด้วยค่าใช้จ่ายของตนเอง ไม่ช้ากว่า 30 วันหลังจากวันที่เอกสารนั้นได้ถูกส่งไปยังรัฐสมาชิกคู่พิพาท รัฐสมาชิกคู่พิพาทจะต้องแจ้งรัฐสมาชิกอื่นทั้งหมดเกี่ยวกับการได้รับการแจ้งการอนุญาตตุลาการภายใน 30 วันจากนั้น

ข้อ 40 กฎหมายที่ใช้บังคับ

1. ภายใต้บังคับของวรรค 2 และ 3 เมื่อมีการยื่นข้อเรียกร้องภายใต้ข้อ 34 (การยื่นข้อเรียกร้อง) องค์คณะจะต้องตัดสินประเด็นในข้อพิพาทตามความตกลงนี้ ความตกลงอื่นใดที่

ใช้บังคับระหว่างรัฐสมาชิก และกฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้บังคับ และในกรณีที่สามารถนำมาใช้ได้ กฎหมายภายในใดที่เกี่ยวข้องของรัฐสมาชิกคู่พิพาท

2. โดยตนเองหรือโดยการร้องขอจากคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง องค์คณะจะต้องร้องขอให้มีการตีความร่วมกันซึ่งบทบัญญัติใดๆ ของความตกลงนี้เป็นประเด็นในข้อพิพาท รัฐสมาชิกจะต้องยื่นคำตัดสินร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรแสดงถึงการตีความของตน ต่อองค์คณะภายใน 60 วัน นับแต่มีการส่งคำร้องขอ โดยไม่กระทบถึงความในวรรค 3 หากรัฐสมาชิกไม่สามารถมีคำตัดสินดังกล่าวได้ภายใน 60 วัน การตีความใดๆ ที่ยื่นไปแล้วโดยรัฐสมาชิก จะต้องถูกส่งต่อไปยังคู่พิพาทและองค์คณะ ซึ่งจะต้องตัดสินประเด็นดังกล่าวด้วยตนเอง

3. ให้คำตัดสินร่วมของรัฐสมาชิกที่แสดงถึงการตีความบทบัญญัติของความตกลงนี้มีผลผูกพันองค์คณะ และคำตัดสินหรือคำชี้ขาดใดๆ ซึ่งออกโดยองค์คณะต้องสอดคล้องกับคำตัดสินร่วมนั้น

ข้อ 41 คำชี้ขาด

1. คู่พิพาทอาจตกลงยุติข้อพิพาท ณ เวลาใดก็ได้ ก่อนที่องค์คณะจะมีคำชี้ขาดสุดท้าย
2. คู่พิพาทอาจตกลงยุติข้อพิพาท ณ เวลาใดก็ได้ ก่อนที่องค์คณะจะมีคำชี้ขาดสุดท้าย เมื่อองค์คณะได้ออกคำชี้ขาดสุดท้ายต่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด องค์คณะอาจออกคำชี้ขาดแยกกันหรือรวมกัน เฉพาะ
 - (เอ) ค่าเสียหายที่เป็นเงินและดอกเบี้ยใดๆ ที่ฟุ้งเกิดขึ้น และ
 - (บี) การชดเชยคืนทรัพย์สิน ซึ่งในกรณีนี้คำชี้ขาดจะต้องกำหนดให้รัฐสมาชิกคู่พิพาทอาจชำระค่าเสียหายที่เป็นเงินและดอกเบี้ยใดๆ ที่ฟุ้งเกิดขึ้นแทนการชดเชยคืนได้ องค์คณะอาจออกคำชี้ขาดในส่วนของค่าใช้จ่ายและค่าทนายความ ตามความตกลงนี้และกฎว่าด้วยอนุญาตตุลาการที่ใช้บังคับ
4. องค์คณะจะต้องไม่ออกคำชี้ขาดให้มีการชดเชยค่าเสียหายในเชิงลงโทษ
5. คำชี้ขาดขององค์คณะจะต้องไม่มีผลผูกพัน เว้นแต่ระหว่างคู่พิพาทและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้โดยเฉพาะ
6. ภายใต้บังคับของวรรค 7 และกระบวนการทบทวนที่ใช้บังคับสำหรับการออกคำชี้ขาดชั่วคราวที่ใช้บังคับ คู่พิพาทจะต้องกระทำและปฏิบัติตามคำชี้ขาดโดยไม่ล่าช้า¹⁵
7. คู่พิพาทมีอาจขอให้บังคับตามคำชี้ขาดสุดท้ายได้จนกว่า :
 - (เอ) ในกรณีที่เป็นการออกคำชี้ขาดสุดท้ายภายใต้อนุสัญญาอิกลิต

¹⁵ รัฐสมาชิกเข้าใจร่วมกันว่าอาจมีขั้นตอนทางกฎหมายภายในและทางปกครองที่ต้องปฏิบัติตามก่อนที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดได้

(หนึ่ง) เวลารุ่นผ่านไป 120 วัน นับจากวันที่มีการออกคำชี้ขาด และไม่มีคู่พิพาทฝ่ายใดร้องขอให้มีการทบทวน หรือขอให้คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ หรือ

(สอง) กระบวนการพิจารณาทบทวนหรือการขอให้คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะได้เสร็จสิ้นลง

(ปี) ในกรณีที่เป็นการออกคำชี้ขาดสุดท้ายภายใต้กฎการอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมของอีกสิดกว่าด้วยการอนุญาตตุลาการของอังกฤษ หรือกฎอื่นใดที่ได้เลือกใช้ตามข้อ 33(1)(อี)

(หนึ่ง) เวลารุ่นผ่านไป 90 วัน นับจากวันที่มีการออกคำชี้ขาด และไม่มีคู่พิพาทฝ่ายใดเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา เพื่อทบทวน เพิกถอนหรือทำให้คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ หรือ

(สอง) ศาลได้ยกคำร้องหรือได้รับคำร้องขอให้ทบทวน เพิกถอน หรือทำให้คำชี้ขาดตกเป็นโมฆะ และไม่มีกรณีอุทธรณ์ต่อไปอีก

8. ข้อเรียกร้องที่ยื่นต่อการอนุญาตตุลาการภายใต้ส่วนนี้จะต้องถือว่าเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์หรือธุรกรรมทางพาณิชย์ ตามความมุ่งประสงค์ของข้อ 1 ของอนุสัญญาเวียนอร์ก

9. รัฐสมาชิกแต่ละฝ่ายจะต้องจัดให้มีการบังคับตามคำชี้ขาดในดินแดนของตน

ส่วนซี

ข้อ 42 การจัดการด้านสถาบัน

1. ให้คณะมนตรีเอไอเอ ที่จัดตั้งโดยเออีเอ็ม ภายใต้ความตกลงเอไอเอรับผิดชอบในการปฏิบัติตามความตกลงนี้

2. ให้คณะกรรมการประสานงานด้านการลงทุนอาเซียน (“ซีซีไอ”) ซึ่งก่อตั้งโดยคณะมนตรีเอไอเอ และประกอบด้วยเจ้าหน้าที่อาวุโสที่รับผิดชอบด้านการลงทุนและเจ้าหน้าที่อาวุโสอื่นจากหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้ความช่วยเหลือคณะมนตรีเอไอเอ ในการปฏิบัติตามหน้าที่ให้ซีซีไอรายงานต่อคณะมนตรีเอไอเอผ่านที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (“ซีอีเอ็ม”) ให้สำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นฝ่ายเลขานุการสำหรับคณะมนตรีเอไอเอและซีซีไอ

3. ให้นำหน้าที่ของคณะมนตรีเอไอเอมีดังนี้

(เอ) วางแนวทงนโยบายเกี่ยวกับเรื่องการลงทุนในระดับโลกและระดับภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม การอำนวยความสะดวก การคุ้มครอง และการเปิดเสรี

(บี) ดูแล ประสานงาน และทบทวนการปฏิบัติตามความตกลงนี้

(ซี) แจ้งให้เออีเอ็มทราบถึงสถานะล่าสุดเกี่ยวกับการปฏิบัติและการดำเนินการตามความตกลงนี้

(ดี) พิจารณาและเสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมใดๆ ของความตกลงนี้ต่อเออีเอ็ม

(อี) อำนวยความสะดวกในการหลีกเลี่ยงและการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากความตกลงนี้

(เอฟ) กำกับดูแลและประสานการทำงานของซีซีไอ

(จี) ออกคำตัดสินที่จำเป็นใดๆ และ

(เอช) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่เออีเอ็มอาจตกลงกัน

ข้อ 43 การปรึกษาหารือโดยรัฐสมาชิก

รัฐสมาชิกตกลงที่จะปรึกษาหารือกันและกันเมื่อมีการร้องขอจากรัฐสมาชิกใดๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนที่ครอบคลุมโดยความตกลงนี้ หรือที่กระทบต่อการปฏิบัติตามความตกลงนี้

ข้อ 44 ความสัมพันธ์กับความตกลงอื่นๆ

ไม่มีสิ่งใดในความตกลงนี้จะทำให้สิทธิและพันธกรณีของรัฐสมาชิกที่มีอยู่ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ ที่ตนเป็นภาคีอยู่ถูกรื้อถอนไป

ข้อ 45 ภาคผนวก ตาราง และตราสารที่จะตกลงกัน

ในอนาคต

ความตกลงนี้ให้รวมถึงภาคผนวก ตาราง และตราสารในนั้น ซึ่งให้ถือเป็นส่วนประกอบของความตกลงนี้ และตราสารทางกฎหมายในอนาคตทั้งหมดที่จะตกลงกันตามความตกลงนี้

ข้อ 46 การแก้ไขเพิ่มเติม

บทบัญญัติของความตกลงนี้อาจถูกปรับเปลี่ยนโดยการแก้ไขเพิ่มเติมที่ได้ตกลงร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรโดยรัฐสมาชิก

ข้อ 47 ข้อตกลงเฉพาะกาลเกี่ยวกับความตกลงอาเซียนไอจี

เอ และ ความตกลงเอไอเอ

1. เมื่อความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ ให้ความตกลงอาเซียนไอจีเอ และความตกลงเอไอเอถูกยกเลิกไป
2. โดยไม่คำนึงถึงการยกเลิกของความตกลงเอไอเอ ให้รายการการยกเว้นชั่วคราวและรายการก่อนไหวของความตกลงเอไอเอ ใช้กับบทบัญญัติว่าด้วยการเปิดเสรีของความตกลงเอซีไอเอโดยอนุโลม จนกระทั่งถึงเวลาที่รายการข้อสงวนของเอซีไอเอมีผลใช้บังคับ
3. ในส่วนที่เกี่ยวกับการลงทุนที่ตกอยู่ภายในขอบเขตของความตกลงนี้และภายใต้ความตกลงอาเซียนไอจีเอด้วยเช่นกัน หรือภายในขอบเขตของความตกลงนี้และความตกลงเอไอเอ ผู้ลงทุนของการลงทุนเหล่านี้อาจเลือกที่จะใช้บังคับบทบัญญัติของความตกลงนี้ หรือความตกลงอาเซียนไอจีเอ หรือ ความตกลงเอไอเอ แล้วแต่กรณี แต่ต้องนำมาใช้ทั้งฉบับ เป็นระยะเวลา 3 ปีหลังจากวันที่ความตกลงอาเซียนไอจีเอและเอไอเอถูกยกเลิกไป

ข้อ 48 การมีผลใช้บังคับ

1. ให้ความตกลงนี้มีผลใช้บังคับหลังจากรัฐสมาชิกทั้งหมดได้แจ้ง หรือหากจำเป็น ยื่นสัตยาบันสารให้แก่เลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะต้องไม่ใช้เวลานานกว่า 180 วันหลังจากการลงนามความตกลงนี้
2. เลขาธิการอาเซียนจะต้องแจ้งรัฐสมาชิกทั้งหมดโดยพลันถึงการแจ้งหรือยื่นสัตยาบันสารที่อ้างถึงในวรรค 1

ข้อ 49 ผู้เก็บรักษา

ให้ความตกลงนี้เก็บรักษาไว้กับเลขาธิการอาเซียน ผู้ซึ่งจะต้องจัดทำสำเนาที่รับรองแล้วให้แก่รัฐสมาชิกแต่ละประเทศโดยพลันเพื่อเป็นพยานแก่การนี้ ผู้ลงนามข้างทำนองนี้ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตนได้ลงนามความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนนี้

ทำขึ้น ณ (เมือง) (ประเทศ) เมื่อ (วัน) ของ (เดือน) ในปีค.ศ. สองพันแปด เป็นต้นฉบับฉบับเดียว เป็นภาษาอังกฤษ

สำหรับรัฐบาลบรูไนดารุสซาลาม
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลราชอาณาจักรกัมพูชา
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลสาธารณรัฐอินโดนีเซีย
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลมาเลเซีย
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลสหภาพพม่า
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลสาธารณรัฐสิงคโปร์
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลราชอาณาจักรไทย
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

สำหรับรัฐบาลสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
(ชื่อ)

(ตำแหน่ง)

ภาคผนวก 1

การให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษร

เมื่อกฎหมายภายใน ข้อบังคับ และนโยบายแห่งชาติของรัฐสมาชิกกำหนดให้การลงทุนที่ครอบคลุมถึง ต้องได้รับความเห็นชอบที่เป็นการเฉพาะเป็นลายลักษณ์อักษร รัฐสมาชิกจะต้อง

(เอ) แจ้งรัฐสมาชิกอื่นทั้งหมด ผ่านทางสำนักเลขาธิการอาเซียนให้ทราบรายละเอียดในการติดต่อหน่วยงานของตน ที่มีอำนาจให้ความเห็นชอบดังกล่าว

(บี) ในกรณีที่คำขอไม่สมบูรณ์ ให้ระบุและแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ยื่นคำขอถึงข้อมูลเพิ่มเติมทั้งหมดที่ต้องการ ภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ได้รับคำขอดังกล่าว

(ซี) แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเป็นลายลักษณ์อักษรว่า การลงทุนนั้นได้รับความเห็นชอบเป็นการเฉพาะหรือได้รับการปฏิเสธ ภายใน 4 เดือน นับจากวันที่หน่วยงานที่มีอำนาจได้รับคำขอที่สมบูรณ์ และ

(ดี) ในกรณีที่คำขอถูกปฏิเสธ ให้แจ้งผู้ยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษรถึงเหตุผลสำหรับการปฏิเสธดังกล่าว ผู้ยื่นคำขอจะต้องมีโอกาสในการยื่นคำขอใหม่ ตามแต่ดุลยพินิจของผู้ยื่นคำร้อง

ภาคผนวก 2

การเวนคืนและการชดเชย

1. การกระทำหนึ่งหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่องโดยรัฐสมาชิกไม่สามารถก่อให้เกิดการเวนคืนได้ เว้นแต่การกระทำนั้นจะกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินซึ่งจับต้องได้หรือจับต้องไม่ได้ หรือผลประโยชน์ในทรัพย์สินในการลงทุนที่ครอบคลุม

2. ข้อ 14(1) กล่าวถึงสถานการณ์สองแบบ

(เอ) สถานการณ์ที่หนึ่ง คือ เมื่อการลงทุนถูกทำให้เป็นของรัฐ หรือมิเช่นนั้นถูกเวนคืน

ทางตรงผ่านการโอนกรรมสิทธิ์อย่างเป็นทางการหรือการยึดทรัพย์โดยเปิดเผย และ

(บี) สถานการณ์ที่สอง คือ เมื่อการกระทำหนึ่งหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกันอย่างต่อเนื่องโดยรัฐสมาชิกมีผลเทียบเท่ากับการเวนคืนทางตรงที่ปราศจากการโอนกรรมสิทธิ์อย่างเป็นทางการหรือการยึดทรัพย์โดยเปิดเผย

3. การวินิจฉัยว่าการกระทำหนึ่งหรือการกระทำหลายครั้งอย่างต่อเนื่องโดยรัฐสมาชิกในสถานการณ์ข้อเท็จจริงเฉพาะ ก่อให้เกิดการเวนคืนประเภทที่อ้างถึงในอนุวรรค 2(บี) หรือไม่ต้องพิจารณาจากการสอบถามบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงเป็นรายกรณี โดยพิจารณาหลายปัจจัย รวมถึง :

(เอ) ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการกระทำของรัฐบาล ถึงแม้ข้อเท็จจริงว่าการกระทำหนึ่งหรือการกระทำหลายครั้งอย่างต่อเนื่องของรัฐสมาชิกมีผลกระทบในด้านลบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของการลงทุน ปัจจัยนี้เพียงอย่างเดียวไม่ถือได้ว่าการเวนคืนดังกล่าวเกิดขึ้น

(บี) การกระทำของรัฐบาลละเมิดข้อผูกพันที่เป็นลายลักษณ์อักษรของรัฐบาลที่ได้ให้ไว้ก่อนหน้าต่อผู้ลงทุนไม่ว่าจะโดยสัญญา ใบอนุญาต หรือเอกสารทางกฎหมายอื่น หรือไม่ และ

(ซี) ลักษณะของการกระทำของรัฐบาล รวมถึงวัตถุประสงค์ของการกระทำนั้น และการกระทำนั้นได้สัดส่วนกับความมุ่งประสงค์ทางสาธารณะที่อ้างถึงในข้อ 14(1) หรือไม่

4. มาตรการที่ไม่เลือกปฏิบัติของรัฐสมาชิกที่ถูกรื้อถอนและใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองสวัสดิการสาธารณะที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น สาธารณสุข ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม ไม่ถือว่าเป็นการเวนคืนประเภทที่อ้างถึงในอนุวรรค 2(บี)

ASEAN FRAMEWORK — AGREEMENT ON SERVICES

The Governments of Brunei Darussalam, the Republic of Indonesia, Malaysia, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand, and the Socialist Republic of Vietnam, Member States of the Association of South East Asian Nations (hereinafter referred to as "ASEAN");

RECOGNISING the Singapore Declaration of 1992 which provides that ASEAN shall move towards a higher plane of economic cooperation to secure regional peace and prosperity;

RECALLING that the Heads of Government, at the Fourth Summit held in Singapore on 27-28 January 1992 declared that an ASEAN Free Trade Area (AFTA) shall be established in the region;

NOTING that the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed in Singapore on 28 January 1992 provides that ASEAN Member States shall explore further measures on border and non-border areas of cooperation to supplement and complement the liberalisation of trade;

RECOGNISING that intra-ASEAN economic cooperation will secure a liberal trading framework for trade in services which would strengthen and enhance trade in services among ASEAN Member States;

DESIRING to mobilise the private sector in the realisation of economic development of ASEAN Member States in order to improve the efficiency and competitiveness of their service industry sector;

REITERATING their commitments to the rules and principles of the General Agreement on Trade in Services (hereinafter referred to as "GATS") and noting that Article V of GATS permits the liberalising of trade in services between or among the parties to an economic integration agreement;

AFFIRMING that ASEAN Member States shall extend to one another preference in trade in services;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article I : Objectives

The objectives of the Member States under the ASEAN Framework Agreement on Services (hereinafter referred to as "this Framework Agreement") are:

- (a) to enhance cooperation in services amongst Member States in order to improve the efficiency and competitiveness, diversify production capacity and supply and distribution of services of their service suppliers within and outside ASEAN;
- (b) to eliminate substantially restrictions to trade in services amongst Member States; and
- (c) to liberalise trade in services by expanding the depth and scope of liberalisation beyond those undertaken by Member States under the GATS with the aim to realising a free trade area in services.

Article II : Areas of Cooperation

1 . All Member States shall participate in the cooperation arrangements under this Framework Agreement. However, taking cognizance of paragraph 3 of Article I of this Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation, two or more Member States may proceed first if other Member States are not ready to implement these arrangements.

2. Member States shall strengthen and enhance existing cooperation efforts in service sectors and develop cooperation in sectors that are not covered by existing cooperation arrangements, through inter alia:

- (a) establishing or improving infrastructural facilities;
- (b) joint production, marketing and purchasing arrangements;
- (c) research and development; and
- (d) exchange of information.

3. Member States shall identify sectors for cooperation and formulate Action

Plans, Programmes and Understandings that shall provide details on the nature and extent of cooperation.

Article III : Liberalisation

Pursuant to Article 1 (c), Member States shall liberalise trade in services in a substantial number of sectors within a reasonable time-frame by:

- (a) eliminating substantially all existing discriminatory measures and market access limitations amongst Member States; and
- (b) prohibiting new or more discriminatory measures and market access limitations.

Article IV : Negotiation of Specific Commitments

1. Member States shall enter into negotiations on measures affecting trade in specific service sectors. Such negotiations shall be directed towards achieving commitments which are beyond those inscribed in each Member State's schedule of specific commitments under the GATS and for which Member States shall accord preferential treatment to one another on an MFN basis.

2. Each Member State shall set out in a schedule, the specific commitments it shall undertake under paragraph 1 .

3. The provisions of this Framework Agreement shall not be so construed as to prevent any Member State from conferring or according advantages to adjacent countries in order to facilitate exchanges limited to contiguous frontier zones of services that are both locally produced and consumed.

Article V : Mutual Recognition

1 . Each Member State may recognise the education or experience obtained, requirements met, or licenses or certifications granted in another Member State, for the purpose of licensing or certification of service suppliers. Such recognition may be based upon an agreement or arrangement with the Member State concerned or may be accorded autonomously.

2. Nothing in paragraph 1 shall be so construed as to require any Member State to accept or to enter into such mutual recognition agreements or arrangements.

1. These agreements or arrangements are concluded for Member State only.

In the event a Member State wishes to join such agreements or arrangements, it should be given equal opportunity to do at any time.

Article VI : Denial of Benefits

The benefits of this Framework Agreement shall be denied to a service supplier who is a natural person of a non-Member State or a juridical person owned or controlled by persons of a non-Member State constituted under the laws of a Member State, but not engaged in substantive business operations in the territory of Member State(s)

Article VII : Settlement of Disputes

1. The Protocol on Dispute Settlement Mechanism for ASEAN shall generally be referred to and applied with respect to any disputes arising from, or any differences between Member States concerning the interpretation or application of, this Framework Agreement or any arrangements arising therefrom.

2. A specific dispute settlement mechanism may be established for the purposes of this Framework Agreement which shall form an integral part of this Framework Agreement.

Article VIII : Supplementary Agreements or Arrangements

Schedules of specific commitments and Understandings arising from subsequent negotiations under this Framework Agreement and any other agreements or arrangements, Action Plans and Programmes arising thereunder shall form an integral part of this Framework Agreement.

Article IX : Other Agreements

1. This Framework Agreement or any action taken under it shall not affect the

rights and obligations of the Member States under any existing agreements² to which they are parties.

2. Nothing in this Framework Agreement shall affect the rights of the Member States to enter into other agreements not contrary to the principles, objectives and terms of this Framework Agreement.

3. Upon the signing of this Framework Agreement, Member States shall promptly notify the ASEAN Secretariat of any agreements pertaining to or affecting trade in services to which that Member is a signatory.

2. Existing Agreements are not affected as these have been notified in the MFN Exemption List of the GATS.

Article X : Modification of Schedules of Specific Commitments

1. A Member State may modify or withdraw any commitment in its schedule of specific commitments, at any time after three years from the date on which that commitment entered into force provided:

(a) that it notifies other Member States and the ASEAN Secretariat of the intent to modify or withdraw a commitment three months before the intended date of implementation of the modification or withdrawal; and

(b) that it enters into negotiations with an affected Member State to agree to necessary compensatory adjustment.

2. In achieving a compensatory adjustment, Member States shall ensure that the general level of mutually advantageous commitment is not less favourable to trade than that provided for in the schedules of specific commitments prior to such negotiations.

3. Compensatory adjustment shall be made on an MFN basis to all other Member States.

4. The SEOM with the endorsement of the AEM may draw up additional procedures to give effect to this Article.

Article XI : Institutional Arrangements

1. The SEOM shall carry out such functions to facilitate the operation of this

Framework Agreement and further its objectives, including the Organisation of the conduct of negotiations, review and supervision of the implementation of this Framework Agreement.

2. The ASEAN Secretariat shall assist SEOM in carrying out its functions, including providing the support for supervising, coordinating and reviewing the implementation of this Framework Agreement.

Article XII : Amendments

The provisions of this Framework Agreement may be amended through the consent of all the Member States and such amendments shall become effective upon acceptance by all Member States.

Article XIII : Accession of New Members

New Members of ASEAN shall accede to this Framework Agreement on terms and conditions agreed between them and signatories to this Framework Agreement.

Article XIV : Final Provision

1 . The terms and definitions and other provisions of the GATS shall be referred to and applied to matters arising under this Framework Agreement for which no specific provision has been made under it.

2. This Framework Agreement shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN, who shall promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.

3. This Framework Agreement shall enter into force upon the deposit of instruments of ratification or acceptance by all signatory governments with the Secretary-General of ASEAN.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised by their respective Governments, have signed the ASEAN Framework Agreement on Services.

DONE at Bangkok, this 15th day of December 1995 in a single copy in the English Language.

ASEAN AGREEMENT ON THE MOVEMENT OF NATURAL PERSONS

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Republic of the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand, and the Socialist Republic of Viet Nam, Member States of the Association of South East Asian Nations ("ASEAN"), hereinafter collectively referred to as "Member States" or singularly as "Member State";

NOTING the mandate of the ASEAN Economic Community Blueprint adopted at the 13th ASEAN Summit held on 20 November 2007 in Singapore that free flow of skilled labour is one of the core elements of an ASEAN single market and production base; which allows for managed mobility or facilitated entry for the movement of natural persons engaged in trade in goods, trade in services and investment, according to the prevailing regulations of the receiving country;

RECALLING the ASEAN Framework Agreement on Services ("AFAS") signed by ASEAN Economic Ministers ("AEM") on 15 December 1995 in Bangkok, Thailand and its subsequent Implementing Protocols, which lays the foundation for elimination of restrictions to trade in services amongst Member States in all modes of supply, including mode 4 (Movement of Natural Persons);

DESIRING for an effective mechanism to further liberalise and facilitate movement of natural persons towards free flow of skilled labour in ASEAN through close cooperation among related ASEAN bodies in the areas, including and not limited to trade in goods, trade in services, investment, immigration, and labour;

ALSO DESIRING to eliminate substantially all restrictions in the temporary cross-border movement of natural persons involved in the provision of trade in goods, trade in services and investment within the provisions of this Agreement;

HAVE AGREED as follows:

Article 1 Objectives

The objectives of this Agreement are to:

- (a) provide within the scope of this Agreement the rights and obligations additional to those set out in the ASEAN Framework Agreement on Services and its Implementing Protocols in relation to the movement of natural persons between Member States;
- (b) facilitate the movement of natural persons engaged in the conduct of trade: in goods, trade in services and investment between Member States;
- (c) establish streamlined and transparent procedures for applications for immigration formalities for the temporary entry or temporary stay of natural persons to whom this Agreement applies; and
- (d) protect the integrity of Member States' borders and protect the domestic labour force and permanent employment in the territories of Member States.

Article 2 Scope

1. This Agreement shall apply to measures affecting the temporary entry or temporary stay of natural persons of a Member State into the territory of another Member State. Such natural persons may include:
 - (a) business visitors;
 - (b) intra-corporate transferees;
 - (c) contractual service suppliers;
 - (d) other categories as may be specified in the Schedules of Commitments for the temporary entry and temporary stay of natural persons of the Member State.
2. This Agreement shall not apply to measures affecting natural persons seeking access to the employment market of another Member State, nor shall it apply to measures regarding citizenship, residence or employment on a permanent basis.
3. Nothing contained in this Agreement shall prevent a Member State from applying measures to regulate the entry into, or temporary stay, of natural persons of the other Member State in its territory, including those measures necessary to protect the integrity of its territory and to ensure the orderly movement of natural persons across its borders, provided that such measures are not applied in a manner so as to

nullify or impair the benefits accruing to the other Member State under the terms of a specific commitment.

4. The sole fact of requiring natural persons to meet visa requirements prior to entry into the territory of a Member State shall not be regarded as nullifying or impairing benefits under this Agreement.

Article 3 Definitions

For the purposes of this Agreement, the following definitions shall apply:

(a) Business Visitor means a natural person seeking to enter or stay in the territory of another Member State temporarily, whose remuneration and financial support for the duration of the visit is derived from outside of that other Member State;

(i) as a representative of a goods seller/service supplier, for the purpose of negotiating the sale of goods or supply of services or entering into agreements to sell goods or supply services for that goods seller/service supplier, where such negotiations do not involve direct sale of goods or supply of services to the general public;

(ii) as an employee of a juridical person as defined in subparagraphs e(i), e(ii) and e(iii) of this Article only for the purpose of establishing an investment or setting up a commercial presence, for the juridical person in the territory of another Member State;

(iii) for the purpose of participating in business negotiations or meetings; or

(iv) for the purpose of establishing an investment or setting up a commercial presence in the territory of another Member State;

(b) Contractual Service Supplier means a natural person who is an employee of a juridical person established in the territory of a Member State which has no commercial presence in the territory of the other Member State where the services will be provided, who:

(i) enters the territory of that other Member State temporarily in order to supply a service pursuant to a contract(s)¹ between his/her employer and service consumer(s) in the territory of the other Member State;

(ii) is either an executive, manager, or specialist as defined in subparagraph

e(i), e(ii) and e(iii) of this Article, who receives remuneration from his/her employer;

(iii) must possess the appropriate educational and professional qualifications relevant to the service to be provided; and

(iv) as may be applicable, has been an employee of the juridical person for a period as may be specified in the Schedule of Commitments;

(c) Granting Member State means a Member State who receives an application for temporary entry or temporary stay from a natural person of another Member State who is covered by Article 2 (Scope);

(d) Immigration Formality means a visa, permit, pass or other documents or electronic authority granting a natural person of one Member State the right to temporarily enter, stay, work, or to establish commercial presence in the territory of the granting Member State;

(e) Intra-Corporate Transferee (ICT) means a natural person who is an employee of a juridical person established in the territory of a Member State, who is transferred temporarily for the supply of a service through commercial presence (either through a representative office, branch, subsidiary or affiliate) in the territory of another Member State, and who has been an employee of the juridical person for a period as may be specified in the Schedule of Commitments, and who is:

(i) an Executive: a natural person within the organisation who primarily directs the management of the organisation and exercises wide latitude in decision making and receives only general supervision or direction from higher level executives, the board of directors, or stockholders of the business; an executive would not directly perform tasks related to the actual provision of the service or services of the organisation;

(ii) a Manager: a natural person within the organisation who primarily directs the organisation/department/subdivision and exercises supervisory and control functions over other supervisory, managerial or professional staff; does not include first line supervisors unless employees supervised are professionals; does not include employees who primarily perform tasks necessary for the provision of the service; or

(iii) a Specialist: a natural person within the organisation who possesses knowledge at an advanced level of expertise essential to the establishment/provision of the service and/or possesses proprietary knowledge of the organisation's service,

¹ In the case of Indonesia and Thailand, the service consumer(s) have to be juridical person(s).

research equipment, techniques or management; may include, but is not limited to, members of a licensed profession;

(f) Natural Person means a natural person who is a national of a Member State², in accordance with its laws, regulations and national policies; and

(g) Temporary Entry or Temporary Stay means entry into or stay by a natural person covered by this Agreement, without the intent to establish permanent residence.

Article 4 Grant of Temporary Entry or Temporary Stay

1. Each Member State shall, in accordance with that Member State's Schedule of Commitments in ANNEX 1, grant temporary entry or temporary stay in accordance with this Agreement to natural persons of another Member State provided those natural persons:

(a) follow prescribed application procedures for the immigration formality sought; and

(b) meet all relevant eligibility requirements for temporary entry or temporary stay of the granting Member State.

2. Any fees imposed in respect of the processing of an immigration formality shall be reasonable and in accordance with domestic law.

3. A Member State may deny temporary entry or temporary stay to natural persons of another Member State who do not comply with paragraphs 1(a) and 1(b) of this Article.

Article 5 Processing of Applications

1. Where an application for an immigration formality is required by a Member State, that Member State shall promptly process complete applications for immigration formalities or extensions received from natural persons of another Member State covered by Article 2 (Scope).

² In the case of Brunei Darussalam, Natural Persons also refer to those who have the rights of permanent residence in its country in accordance with its laws and regulations.

2. Each Member State shall, upon request and within a reasonable period after receiving a complete application for an immigration formality from a natural person of another Member State covered by Article 2 (Scope), notify the applicant of:

(a) the receipt of the application;

(b) the status of the application; and

(c) the decision concerning the application including, if approved, the period of stay and other conditions.

3. In the case of an incomplete application, at the request of the applicant, the Member State shall notify the applicant of all the additional information that is required to complete the application and provide the applicant with the opportunity to remedy deficiencies in his/her application.

Article 6 Schedules of Commitments for the Temporary Entry and Temporary Stay of Natural Persons

1. Each Member State shall set out in ANNEX 1 a schedule containing its commitments for the temporary entry or temporary stay in its territory of natural persons of other Member States covered in Article 2 (Scope). These Schedules shall specify the: general conditions and limitations governing those commitments, including the length of stay, for each category of natural persons included in each Member State's Schedule of Commitments.

2. Upon entry into force of this Agreement, the Schedules of Commitments as referred to in paragraph 1 of this Article shall supersede commitments made under the AFAS in relation to mode 4 (Movement of Natural Persons).

Article 7 Further Liberalisation

1. Member States shall enter into discussion to review the Schedules of Commitments under this Agreement with a view to achieving further liberalisation on the movement of natural persons. The initial discussion to review the Schedules of Commitments shall take place one year from entry into force of the Agreement. Subsequent discussions shall take place at intervals to be agreed by Member States.

2. The revisions of the Schedules of Commitments as a result of the discussions referred to in paragraph 1 of this Article shall be incorporated into this Agreement, subject to paragraphs 2, 3, 4 and 5 of Article 15 (Revisions, Modifications and Amendments).

Article 8 Transparency

Each Member State shall:

(a) publish or otherwise make publicly available explanatory material on all relevant immigration formalities which pertain to or affect the operation of this Agreement;

(b) maintain or establish contact points or other mechanisms to respond to inquiries from interested persons regarding regulations affecting the temporary entry or temporary stay of natural persons;

(c) to the extent possible, allow reasonable time between publication of new regulations affecting the temporary entry or temporary stay of natural persons and their effective date. Such publication may be made electronically available;

(d) no later than six month after entry into force of this Agreement publish, such as on its immigration website, or otherwise make publicly available in its own territory and to persons in the territory of the other Member States, the general requirements for temporary entry or temporary stay under this Agreement, including explanatory material and relevant forms and documents that will enable natural persons of other Member States to become acquainted with those requirements; and

(e) upon modifying or amending any immigration measure that affects the temporary entry or temporary stay of natural persons, ensure that the information published or otherwise made available pursuant to subparagraph (d) of this Article is updated as soon as possible within 90 days.

Article 9 General Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where like conditions prevail, or a disguised restriction on the movement of

natural persons, nothing in this Agreement shall be construed to prevent the adoption or enforcement by any Member State of measures:

(a) necessary to protect public morals or to maintain public order;³

(b) necessary to protect human, animal or plant life or health;

(c) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Agreement including those relating to:

(i) the prevention of deceptive and fraudulent practices or to deal with the effects of a default on services contracts;

(ii) the protection of the privacy of individuals in relation to the processing and dissemination of personal data and the protection of confidentiality of individual records and accounts;

(iii) safety.

Article 10 Security Exceptions

1. Nothing in this Agreement shall be construed:

(a) to require any Member State to furnish any information, the disclosure of which it considers contrary to its essential security interests; or

(b) to prevent any Member State from taking any action which it considers necessary for the protection of its essential security interests:

(i) relating to the supply of services as carried out directly or indirectly for the purpose of provisioning a military establishment;

(ii) relating to fissionable and fusionable materials or the materials from which they are derived;

(iii) taken in time of war or other emergency in international relations; or

(c) to prevent any Member State from taking any action in pursuance of its obligations under the United Nations Charter for the maintenance of international peace and security.

2. The AEM shall be informed to the fullest extent possible of measures taken under paragraphs 1(b) and 1(c) of this Article and of their termination.

³ The public order exception may be invoked only where a genuine and sufficiently serious threat is posed to one of the fundamental interests of society.

Article 11 Dispute Settlement

1. Member States shall endeavour to settle any differences arising out of the implementation of this Agreement through consultations.

2. A Member State shall not recourse to the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism, signed on 29 November 2004 in Vientiane, Lao PDR and amendments thereto, regarding a refusal to grant temporary entry or temporary stay under this Agreement unless:

(a) the matter involves a pattern of practice on the part of the granting Member State; and

(b) the natural persons affected have exhausted all available domestic remedies regarding this particular matter.

Article 12 Relation with ASEAN Comprehensive Investment Agreement

1. This Agreement does not apply to measures adopted or maintained by each Member State to the extent that they are covered by the ASEAN Comprehensive Investment Agreement (“ACIA”).

2. Notwithstanding paragraph 1 of this Article, this Agreement shall apply, *mutatis mutandis*, to measures adopted or maintained under Article 22 of the ACIA (Entry, Temporary Stay and Work of Investors and Key Personnel) affecting the movement of natural persons of a Member State in the territory of any one of the other Member States.

3. For greater certainty, Section B (Investment Dispute Between an Investor and a Member State) of the ACIA shall not apply to this Agreement.

Article 13 Recognition

1. A Member State, by agreement or arrangement with another Member State, may recognise the education or experience obtained, requirements met, licenses or certifications granted in the other Member State for the purposes of the fulfilment, in whole or in part, of its standards or criteria for authorisation, licensing and

certification of service suppliers of the other Member State and subject to the requirements of paragraph 3 of this Article.

2. Where a Member State recognises, by agreement or arrangement with a non-Member State or unilaterally whether in favour of another Member State or a non-Member State, the education or experience obtained, requirements met, licenses or certifications granted in the other Member State or non-Member State, the Member State shall afford adequate opportunity for any other Member State to demonstrate that education, experience, licenses, or certifications obtained or requirements met in the territory of that Member State should be recognised.

3. A Member State shall not accord recognition in a manner which would constitute a means of discrimination against another Member State in the application of its standards or criteria for the authorisation, licensing or certification of service suppliers, or a disguised restriction on trade in services. Where appropriate, recognition should be based on multilaterally agreed criteria.

4. Each Member State shall encourage competent bodies in its territory to enter into cooperation, agreement or arrangement, multilaterally or bilaterally, on recognition of professional:

(a) qualification requirements;

(b) qualification procedures; and

(c) licensing, certification or registration requirements and procedures.

Article 14 Institutional Mechanism

1. The AEM shall be responsible for the implementation of this Agreement.

2. The AEM shall coordinate and oversee the implementation of this Agreement across Member States and across related ASEAN bodies.

3. The ASEAN Coordinating Committee on Services (“CCS”) and, for the purposes of this Agreement, other relevant government officials shall assist the AEM in implementing this Agreement.

4. In the fulfilment of its functions, the AEM may establish subsidiary bodies and assign them to perform/undertake/accomplish certain tasks or delegate its responsibilities to any subsidiary bodies.

Article 15 Revisions, Modifications and Amendments

1. Any Member State may request in writing a revision, modification, or amendment of all or any part of this Agreement.
2. The provisions of this Agreement may only be revised, modified or amended when mutually agreed upon in writing by the Governments of all Member States.
3. Any revision, modification, or amendment agreed to and in writing shall form an integral part of this Agreement.
4. Such revision, modification, or amendment shall come into force on such date as may be determined by all Member States.
5. Any revision, modification, or amendment shall not prejudice the rights and obligations arising from or based on this Agreement prior or up to the date of such revision, modification, or amendment.

Article 16 Entry into Force

1. This Agreement shall enter into force after all Member States have notified or, where necessary, deposited instruments of ratification with the Secretary-General of ASEAN, which shall not take more than 180 days after the signing of this Agreement.
2. The Secretary-General of ASEAN shall promptly notify all Member States of the notifications or deposit of each instrument of ratification referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 17 Depositary

This Agreement shall be deposited with the ASEAN Secretary-General, who shall promptly furnish a certified copy thereof to each Member State.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised by their respective Governments, have signed the ASEAN Agreement on Movement of Natural Persons.

DONE at, this th day of 2012 in a single copy in the English Language.

ความตกลง
ว่าด้วยการเคลื่อนย้าย
บุคคลธรรมดา
ของอาเซียน

รัฐบาลของบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหพันธรัฐพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเป็นชาติสมาชิกของสมาคมของรัฐแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ “อาเซียน” จากนั้นต่อไปให้เรียกรวมกันว่า “ประเทศสมาชิก” หรือ อย่างเอกเทศว่า “ประเทศสมาชิก”

รับทราบถึง บทบัญญัติของแผนการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งได้รับการเห็นชอบที่การประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2007 (2550) ที่ประเทศสิงคโปร์ โดยการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีเป็นหนึ่งในองค์ประกอบหลักของการเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตเดียวของอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายที่ควบคุมไม่ได้ หรือการอำนวยความสะดวกสำหรับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน ที่สอดคล้องกับกฎหมายของประเทศที่รองรับ

ระลึกถึง กรอบความตกลงด้านบริการของอาเซียน (อาฟาส) ที่ลงนามโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 1995 (2538) ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย และพิธีสารที่มีผลใช้บังคับภายหลัง ซึ่งได้วางรากฐานของการยกเลิกข้อจำกัดของการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกในทุกประเภทของการให้บริการ รวมถึงประเภทที่ 4 (การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา)

ปรารถนา ที่จะก่อให้เกิดกลไกที่มีศักยภาพในการเปิดเสรี และอำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีภายในอาเซียนผ่านความร่วมมืออันใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องซึ่งรวมถึงและไม่จำกัดเฉพาะการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน การเข้าเมือง และแรงงาน

และปรารถนา ที่จะยกเลิกข้อจำกัดทั้งหมดในการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาข้ามชายแดนชั่วคราว ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน ภายใต้มาตรการของความตกลงนี้

ได้ตกลงร่วมกันดังต่อไปนี้

ข้อ 1 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของความตกลงนี้คือ

(เอ) ให้สิทธิ และ ข้อผูกพันภายใต้ความครอบคลุมของความตกลงนี้ เพิ่มเติมจากที่มีอยู่ในกรอบ ความตกลงการค้าบริการอาเซียน และพิธีสารที่มีผลใช้บังคับที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ระหว่างประเทศสมาชิก

(บี) อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิก

(ซี) จัดตั้งขั้นตอนที่กระชับ และโปร่งใสของการดำเนินการอนุญาตการเข้าเมืองสำหรับการเข้าเมืองชั่วคราวหรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดาที่ความตกลงนี้มีผลเกี่ยวข้อง และ

(ดี) คุ้มครอง บุรณภาพของเขตชายแดน แรงงานท้องถิ่น และการจ้างงานถาวรในเขตแดนของประเทศสมาชิก

ข้อ 2 ความครอบคลุม

1. ความตกลงนี้จะมีผลต่อมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อ การเข้าเมืองชั่วคราว หรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดาจากประเทศสมาชิกหนึ่งเข้าไปยังเขตแดนของอีกประเทศสมาชิกหนึ่ง บุคคลธรรมดาดังกล่าวอาจรวมถึง

(เอ) ผู้เยี่ยมเยียนทางด้านธุรกิจ

(บี) ผู้โอนย้ายระหว่างบริษัทในเครือ

(ซี) ผู้ให้บริการภายใต้สัญญาจ้าง

(ดี) ประเภทอื่นๆ ที่อาจระบุในตารางข้อผูกพันสำหรับการเข้าเมืองชั่วคราว หรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิก

2. ความตกลงนี้จะไม่มีผลต่อมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลธรรมดาที่ต้องการเข้ามาในตลาดแรงงานของอีกประเทศสมาชิกหรือ จะไม่มีผลต่อมาตรการที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมือง การพำนักถาวร หรือการจ้างงานถาวร

3. ไม่มีอะไรที่ระบุภายใต้ความตกลงนี้ที่ห้ามให้ประเทศสมาชิกหนึ่งใช้มาตรการที่จะจำกัดการเข้าหรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดาจากประเทศสมาชิกอื่นๆ เข้าสู่อาณาเขต รวมถึงมาตรการที่มีความจำเป็นในการปกป้องบุรณภาพของอาณาเขต และเพื่อให้เกิดความแน่นอนต่อการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาข้ามชายแดนอย่างเป็นทางการและเป็นระเบียบ โดยมาตรการเหล่านั้นจะต้องไม่ใช่บังคับในวิธีการที่ทำให้ประเทศสมาชิกอื่นไม่ได้รับหรือเสียผลประโยชน์ที่จะได้รับภายใต้ตาราง ข้อผูกพัน

4. การที่บุคคลธรรมดาจะต้องผ่านเกณฑ์เพื่อให้ได้มาซึ่งการตรวจลงตรา (วีซ่า) ก่อนที่จะเข้ามาในอาณาเขตของประเทศสมาชิกหนึ่ง จะไม่ถือเป็นการทำให้ไม่ได้หรือเสียผลประโยชน์ภายใต้ความตกลงนี้

ข้อ 3 คำนิยาม

เพื่อเป้าหมายของความตกลงนี้ ให้ใช้คำนิยามดังต่อไปนี้

(เอ) ผู้เยี่ยมเยือนทางด้านธุรกิจ หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ต้องการเข้ามาหรือพำนักในอาณาเขตของประเทศสมาชิกอื่นอย่างเป็นทางการชั่วคราว โดยการสนับสนุนทางการเงิน และค่าตอบแทนระหว่างนี้จะได้มาจากนอกประเทศสมาชิคนั้น

(i) ในฐานะตัวแทนของผู้ค้าสินค้า/ผู้ให้บริการ เพื่อเป้าหมายของการเจรจาการค้าสินค้า หรือให้บริการ หรือเพื่อการทำความตกลงเพื่อขายสินค้า หรือการให้บริการสำหรับสินค้า หรือบริการนั้น โดยการเจรจาจะไม่เกี่ยวข้องกับการขายตรงของสินค้า หรือการให้บริการต่อสาธารณะ

(ii) ในฐานะผู้ถูกว่าจ้างของนิติบุคคลตามที่ได้นิยามใน อี(i) อี(ii) และ อี(iii) ของข้อนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งการลงทุน หรือการจัดตั้งธุรกิจ สำหรับนิติบุคคลใน อาณาเขตของประเทศสมาชิกอื่นเท่านั้น

(iii) เพื่อเป้าหมายของการมีส่วนร่วมในการเจรจาธุรกิจ หรือเพื่อการประชุม หรือ

(iv) เพื่อเป้าหมายของการจัดตั้งการลงทุน หรือการจัดตั้งธุรกิจ สำหรับนิติบุคคลในอาณาเขตของประเทศสมาชิกอื่น

(บี) ผู้ให้บริการภายใต้สัญญาจ้าง หมายถึง บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ถูกว่าจ้างของนิติบุคคลที่จัดตั้งภายในอาณาเขตของประเทศสมาชิกหนึ่ง ซึ่งไม่มีการจัดตั้งธุรกิจในอาณาเขตของประเทศสมาชิกที่จะเข้าไปให้บริการ ผู้ซึ่ง

(i) เข้ามาในอาณาเขตของประเทศสมาชิคนั้นเป็นการชั่วคราวเพื่อให้บริการตามที่ระบุในสัญญาจ้างของผู้ว่าจ้าง และผู้รับบริการ¹ ในอาณาเขตของประเทศสมาชิคนั้น

(ii) เป็นผู้บริหาร หรือผู้จัดการ หรือผู้เชี่ยวชาญตามที่ได้นิยามในภายใต้ อี(i) อี(ii) และ อี (iii) ของข้อนี้ ซึ่งได้รับค่าตอบแทนจากผู้ว่าจ้าง

(iii) จะต้องมีวุฒิการศึกษา และคุณสมบัติทางวิชาชีพที่เหมาะสมกับบริการที่จะเข้ามาให้บริการ และ

(iv) เป็นผู้เคยได้รับการว่าจ้างโดยนิติบุคคลนั้นแล้วมาเป็นระยะเวลาตามที่อาจจะระบุเอาไว้ในตารางข้อผูกพัน

(ซี) ประเทศสมาชิกที่ให้อนุญาต หมายถึง ประเทศสมาชิกที่ได้รับเรื่องขออนุญาตเพื่อเข้า หรือพำนักชั่วคราวจากบุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิกที่ครอบคลุมโดยข้อ 2 (ความครอบคลุม)

(ดี) พิธีการตรวจคนเข้าเมือง หมายถึง การตรวจลงตรา (วีซ่า) ใบอนุญาต ใบผ่าน หรือเอกสารอื่นหรือการให้อนุญาตผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สิทธิ การเข้า หรือการพำนักชั่วคราว หรือการจัดตั้งธุรกิจในอาณาเขตของประเทศผู้ให้สิทธิแก่บุคคลธรรมดาของอีกประเทศสมาชิกหนึ่ง

(อี) ผู้โอนระหว่างบริษัทในเครือ (ไอซีที) หมายถึง บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้ถูกว่าจ้างของนิติบุคคลที่จัดตั้งในอาณาเขตของประเทศสมาชิก ซึ่งโอนมาเป็นการชั่วคราวสำหรับให้บริการผ่านบริษัทที่จัดตั้ง (ทั้งสำนักงานผู้แทน สาขา บริษัทสาขา หรือบริษัทในเครือ) ในอาณาเขตของอีกประเทศสมาชิกหนึ่ง และต้องเป็นผู้เคยได้รับการว่าจ้างโดยนิติบุคคลนั้นแล้วมาเป็นระยะเวลาตามที่อาจจะระบุเอาไว้ในตารางข้อผูกพัน และเป็นผู้ที่

(i) ผู้บริหาร : บุคคลธรรมดาภายในองค์กรซึ่งมีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการองค์กร และมีส่วนร่วมสูงในการตัดสินใจ ซึ่งจะรับเฉพาะคำแนะนำทั่วไป และแนวทางจากผู้บริหารที่มีระดับสูงกว่า คณะกรรมการบริหาร หรือผู้ถือหุ้นธุรกิจ โดยผู้บริหารจะไม่กระทำการอันใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการให้บริการ หรือการบริการขององค์กร

(ii) ผู้จัดการ : บุคคลธรรมดาภายในองค์กรซึ่งมีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการองค์กร/แผนก/ส่วนย่อย และให้คำปรึกษา และควบคุมการทำงานเหนือเจ้าหน้าที่ด้านการจัดการ หรือระดับปฏิบัติการ โดยไม่รวมถึงผู้จัดการระดับขั้นต้น ยกเว้นกรณีที่ได้ให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ไม่รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่หลักในการให้บริการ

(iii) เจ้าหน้าที่เชี่ยวชาญพิเศษ : บุคคลธรรมดาภายในองค์กรที่มีความรู้ในระดับที่เป็นผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดตั้ง/การให้บริการ และ/หรือความรู้อันเป็นกรรมสิทธิ์เกี่ยวกับการให้บริการขององค์กร อุปกรณ์การค้าคว่ำ ทักษะ หรือการจัดการซึ่งอาจรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง สมาชิกของสายอาชีพที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

(เอฟ) บุคคลธรรมดา หมายถึง บุคคลซึ่งถือสัญชาติของประเทศสมาชิก² ตามที่สอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายของประเทศนั้น และ

⁹ ในกรณีของประเทศอินโดนีเซีย และประเทศไทยผู้รับบริการจะต้องเป็นนิติบุคคล

² ในกรณีของประเทศบรูไน บุคคลธรรมดา รวมถึง บุคคลที่ได้รับสิทธิการพำนักถาวรในประเทศ ตามที่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย และข้อบังคับ

(จ) การเข้าสู่ประเทศเป็นการชั่วคราว หรือการพำนักเป็นการชั่วคราว หมายถึง การเข้าสู่ หรือพำนักโดยบุคคลธรรมดาที่ครอบคลุมภายใต้ความตกลงนี้ โดยไม่ได้มีเจตนาที่จะพำนักเป็นการถาวร

ข้อ 4 การอนุญาตการเข้าสู่ประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราว

1. แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องอนุญาตการเข้าสู่ประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราวให้แก่บุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิกอื่นตามความตกลงการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาฉบับนี้ โดยให้สอดคล้องตามตารางข้อผูกพันของประเทศสมาชิกลำดับที่ 1 ในกรณีที่บุคคลธรรมดาเหล่านั้น

(เอ) ปฏิบัติตามขั้นตอนการขออนุญาตที่ได้กำหนดไว้สำหรับพิธีการที่ต้องการ

(บี) มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้สำหรับการเข้าสู่ประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราว

2. ค่าใช้จ่ายสำหรับกระบวนการขออนุญาตจะต้องมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับกฎหมาย และข้อบังคับภายในประเทศ

3. ประเทศสมาชิกสามารถปฏิเสธการเข้าสู่ประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราวแก่บุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิกอื่นที่ไม่ปฏิบัติตาม 1 (เอ) และ 1 (บี) ของข้อนี้

ข้อ 5 ขั้นตอนการขออนุญาต

1. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องขออนุญาตการผ่านการตรวจคนเข้าเมืองโดยประเทศสมาชิก ประเทศสมาชิกลำดับที่หนึ่งจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนอย่างรวดเร็วในการขออนุญาตหรือการต่ออายุสำหรับบุคคลธรรมดาจากประเทศสมาชิกอื่นตามตารางข้อ 2 (ความครอบคลุม)

2. เมื่อมีการขอ หลังจากเป็นเวลาอันสมควรหลังจากได้รับเอกสารการยื่นคำขออนุญาตครบถ้วนจากบุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิกอื่นตามตารางข้อ 2 (ความครอบคลุม) แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึง

(เอ) หลักฐานรองรับการยื่นคำขอ

(บี) สถานะของการขออนุญาต และ

(ซี) ผลของการขออนุญาตว่าได้รับการอนุญาตหรือไม่ ระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต หรือเงื่อนไขอื่นๆ

3. ในกรณีของการขออนุญาตที่มีเอกสาร หรือหลักฐานไม่ครบถ้วน ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตทราบถึงเอกสารอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการขออนุญาต และให้โอกาสผู้ขออนุญาตในการยื่นเอกสาร หรือหลักฐานเพิ่มเติม

ข้อ 6 ตารางข้อผูกพันสำหรับการอนุญาตการเข้าสู่ประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราว

1. แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องแนบในภาคผนวก 1 ตารางระบุข้อผูกพันสำหรับการเข้าสู่ประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราวภายในอาณาเขตของประเทศสมาชิกอื่นตามตารางข้อ 2 (ความครอบคลุม) โดยจะต้องระบุเงื่อนไขทั่วไป และข้อจำกัดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระยะเวลาของการพำนักของบุคคลธรรมดาในทุกสาขาตามที่ระบุในตารางข้อผูกพัน

2. เมื่อตารางข้อผูกพันภายใต้ความตกลงนี้ตามที่ระบุในข้อ 1 มีผลใช้บังคับ จะมีผลเหนือข้อผูกพันภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน (อาฟาส) ที่เกี่ยวข้องกับการบริการประเภทที่ 4 (การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา)

ข้อ 7 การเปิดเสรีเพิ่มเติม

1. ประเทศสมาชิกจะต้องทำการหารือเพื่อทบทวนตารางข้อผูกพันภายใต้ความตกลงนี้ โดยมีเป้าหมายที่จะเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้น การหารือในขั้นต้นเพื่อทบทวนตารางข้อผูกพันต้องเริ่มขึ้น 1 ปี หลังจากที่มีความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ และการหารือต่อเนื่องหลังจากนั้นจะเป็นไปตามช่วงเวลาประเทศสมาชิกตกลง

2. การทบทวนตารางข้อผูกพันอันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการหารือที่กล่าวไว้ในย่อหน้า 1 ของข้อนี้จะต้องนำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้ ตามเงื่อนไขของข้อ 2 3 4 และ 5 ของข้อ 15 (การทบทวน ปรับปรุง และแก้ไข)

ข้อ 8 ความโปร่งใส

ประเทศสมาชิกจะต้อง

(เอ) ตีพิมพ์ หรือเผยแพร่เอกสารรายละเอียดของขั้นตอนการเข้าเมืองทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลกระทบต่อการดำเนินการของความตกลงนี้ต่อสาธารณะ

(บี) คงไว้หรือจัดตั้งจุดรับเรื่อง หรือกลไกอื่นๆ เพื่อตอบข้อสงสัยแก่ผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับข้อบังคับที่มีผลกระทบต่อการเข้าเมืองชั่วคราวหรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดา

(ซี) เท่าที่จะเป็นไปได้ ให้เวลาระหว่างการเผยแพร่ และการมีผลใช้บังคับของข้อบังคับใหม่ที่จะส่งผลกระทบต่อกรเข้าเมืองชั่วคราวหรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดาอย่างเหมาะสม โดยสามารถเผยแพร่ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต

(ดี) ไม่เกินหกเดือนหลังจากความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ จะต้องเผยแพร่ข้อกำหนดทั่วไปสำหรับการเข้าเมืองชั่วคราวหรือการพำนักชั่วคราวภายใต้ความตกลงนี้ รวมถึงรายละเอียดแบบฟอร์ม หรือเอกสารของขั้นตอนการเข้าเมืองที่จะทำให้บุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิกอื่นมีความคุ้นเคยกับข้อกำหนดเหล่านั้น ไม่ว่าจะผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหรือภายในอาณาเขตของประเทศ และแก่บุคคลในอาณาเขตของประเทศสมาชิกอื่น และ

(เอ) ในการปรับปรุง หรือแก้ไขมาตรการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรเข้าเมืองชั่วคราวหรือการพำนักชั่วคราวของบุคคลธรรมดา ต้องให้แน่ใจว่าข้อมูลดังกล่าวที่เผยแพร่ตามข้อ (ดี) ของข้อนี้ได้รับการปรับให้ทันสมัยโดยเร็วที่สุดภายใน 90 วัน

ข้อ 9 ข้อยกเว้นทั่วไป

ขึ้นอยู่กับกรกำหนดว่ามาตรการเหล่านั้นจะไม่ถูกใช้ในวิธีการตามอำเภอใจ หรือการเลือกปฏิบัติที่ไม่มีเหตุผลสนับสนุน ระหว่างประเทศ ในกรณีที่ไม่ใช่ข้อนี้ที่คล้ายกันมีผลเหนือกว่าหรือข้อบังคับแบบแฝงของการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา ไม่มีอะไรในความตกลงนี้จะสามารถตีความห้ามไม่ให้ประเทศสมาชิกใดปรับใช้ หรือบังคับใช้มาตรการที่

(เอ) จำเป็นเพื่อปกป้องศีลธรรมหรือเพื่อรักษาความเรียบร้อยของสาธารณะ³

(บี) จำเป็นเพื่อปกป้อง มนุษย์ สัตว์ หรือพืชหรือสุขภาพ

(ซี) จำเป็นเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับกฎหมาย และข้อบังคับที่จะขัดกับข้อกำหนดของความตกลงนี้ ซึ่งรวมถึงข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ

(i) การป้องกันกรปฏิบัติที่หลอกลวง และฉ้อโกง หรือเกี่ยวพันกับผลกระทบของการยกเลิกสัญญาบริการ

(ii) การปกป้องความลับของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประมวลและการกระจายข้อมูลส่วนบุคคล และการปกป้องชั้นความลับของประวัติและข้อมูลส่วนบุคคล

(iii) ความปลอดภัย

ข้อ 10 ข้อยกเว้นด้านความมั่นคง

³ มาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสาธารณะจะสามารถนำมาใช้ได้เฉพาะในกรณีที่เกิดการคุกคามอย่างแท้จริงและเพียงพอที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อประโยชน์ที่สำคัญต่อสังคม

1. ไม่มีอะไรในความตกลงนี้จะตีความ :

(เอ) ให้ประเทศสมาชิกจัดหาข้อมูลใดๆ ซึ่งหากเปิดเผยจะพิจารณาได้ว่าขัดกับทำที่ด้านความมั่นคงของประเทศนั้น หรือ

(บี) เพื่อห้ามประเทศสมาชิกใดจากการกระทำใดๆ ที่พิจารณาแล้วเห็นว่าจำเป็นต่อการปกป้องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศนั้นที่

(i) เกี่ยวข้องกับการให้บริการทั้งทางตรง และทางอ้อมเพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร

(ii) เกี่ยวข้องกับวัตถุแปรธาตุได้และหลอมละลายได้ หรือวัตถุซึ่งได้มาจากปฏิกิริยานั้นๆ หรือ

(iii) ที่ใช้ในช่วงเวลาสงคราม หรือช่วงเวลาฉุกเฉินของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(ซี) เพื่อห้ามประเทศสมาชิกจากการกระทำตามข้อบังคับภายใต้กฎบัตรว่าด้วยการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของสหประชาชาติ (United Nations Charter for the maintenance of international peace and security)

2. รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนจะต้องได้รับการแจ้งถึงมาตรการที่ใช้ภายใต้ข้อ 1(บี) และ 1(ซี) ของข้อนี้ โดยละเอียดที่สุดรวมถึงการยกเลิกการใช้

ข้อ 11 การระงับข้อพิพาท

1. ประเทศสมาชิกจะต้องพยายามที่จะหาข้อยุติของความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากใช้บังคับความตกลงนี้ผ่านช่องทางทางการหารือ

2. ประเทศสมาชิกจะต้องไม่ใช้พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน (ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism) ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว เพื่อการปฏิเสธการอนุญาตกรให้เข้าประเทศ หรือการพำนักเป็นการชั่วคราวภายใต้ความตกลงนี้ ยกเว้น

(เอ) เรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับธรรมเนียมปฏิบัติของประเทศสมาชิกที่ให้กรอนุญาต และ

(บี) บุคคลธรรมดาที่ได้รับผลกระทบได้ใช้การเยียวยาภายในประเทศโดยถึงที่สุดแล้วในการแก้ไขปัญหานี้

ข้อ 12 ความเกี่ยวข้องกับความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน

1. ความตกลงนี้จะไม่มีผลต่อมาตรการที่แต่ละประเทศสมาชิกใช้หรือคงไว้ตามขอบเขตที่ครอบคลุมโดยความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (อาเซียน)

2. ไม่ค้ำนึ่งถึงข้อ 1 ของข้อนี้ ความตกลงนี้จะปรับใช้เป็นการอนุโลมต่อมาตรการที่ใช้หรือคงไว้ภายใต้ข้อ 22 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (การเข้าเมือง การพำนักอยู่เป็นการชั่วคราว และการทำงานของผู้ลงทุน และบุคลากรหลัก) ที่มีผลกระทบต่อเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาของประเทศสมาชิกในอาณาเขตของประเทศสมาชิกอื่น

3. เพื่อความชัดเจน ส่วนปี (การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนและรัฐ) ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียนจะไม่มีผลต่อความตกลงนี้

ข้อ 13 การยอมรับ

1. ประเทศสมาชิกหนึ่งซึ่งมีความตกลงหรือข้อตกลงกับประเทศสมาชิกอื่น อาจยอมรับวุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ที่ได้รับ เกณฑ์ที่กำหนด ใบอนุญาตหรือใบรับรองจากประเทศสมาชิกอื่นเพื่อวัตถุประสงค์ของการบรรลุเป้าหมายทั้งหมดหรือบางส่วน ด้านมาตรฐาน หรือเกณฑ์การอนุญาต การออกใบอนุญาตและใบรับรองของผู้ให้บริการของประเทศสมาชิกอื่น และขึ้นอยู่กัเกณฑ์ของข้อ 3 ของข้อนี้

2. ในกรณีที่ประเทศสมาชิกยอมรับโดยความตกลงหรือข้อตกลงกับประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก หรือโดยประเทศนั้นเองฝ่ายเดียว ไม่ว่าจะเป็ประโยชน์ต่อประเทศสมาชิกอื่นหรือประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก การศึกษาหรือประสบการณ์ที่ได้รับ เกณฑ์ที่กำหนด ใบอนุญาตหรือใบรับรองจากประเทศสมาชิกอื่น หรือประเทศที่ไม่ใช่สมาชิก ประเทศสมาชิกจะต้องให้โอกาสอย่างเพียงพอแก่ประเทศสมาชิกอื่นว่า การศึกษา ประสบการณ์ ใบอนุญาต หรือใบรับรองหรือการผ่านเกณฑ์ภายในอาณาเขตประเทศของประเทศสมาชิกนั้นควรได้รับการยอมรับ

3. ประเทศสมาชิกไม่ควรให้การยอมรับโดยมีวิธีการที่ก่อให้เกิดช่องทางการเลือกปฏิบัติต่อประเทศสมาชิกอื่นในขั้นตอนของการขออนุญาตสำหรับมาตรฐาน หรือเกณฑ์การอนุญาต การให้อุญาตหรือรับรองผู้ให้บริการ หรือการจำกัดอย่างแอบแฝงของการให้บริการ และการยอมรับควรอยู่บนพื้นฐานของเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับระหว่างกันตามความเหมาะสม

4. แต่ละประเทศสมาชิกควรสนับสนุนให้หน่วยงานที่เหมาะสมในอาณาเขตของประเทศในการสร้างความร่วมมือ ความตกลงหรือข้อตกลง ทั้งที่ร่วมกันหลายหน่วยงาน หรือระหว่างสองหน่วยงานในการยอมรับ

(เอ) คุณสมบัติวิชาชีพ

(บี) กระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติ

(ซี) เงื่อนไข และขั้นตอนการอนุญาต การรับรอง หรือการขึ้นทะเบียน

ข้อ 14 กลไกด้านสถาบัน

1. รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) จะเป็นผู้รับผิดชอบการมีผลใช้บังคับของความตกลงนี้

2. รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) จะเป็นผู้ประสาน และดูแลการใช้บังคับของความตกลงนี้ สำหรับทุกประเทศสมาชิก และหน่วยงานของอาเซียนทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อเป้าหมายของความตกลงนี้ คณะกรรมการประสานงานด้านบริการอาเซียน (ซีซีเอส) และ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้การสนับสนุนแก่รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) ในการมีผลใช้บังคับของความตกลงนี้

4. เพื่อให้การดำเนินการตามหน้าที่เป็นไปอย่างเต็มที่ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) อาจจัดตั้งหน่วยงานย่อย และมอบหมายภารกิจบางส่วนให้ปฏิบัติ/ดำเนินการ/ทำใหสำเร็จ หรือกระจายความรับผิดชอบบางส่วนให้หน่วยงานย่อยดำเนินการต่อไป

ข้อ 15 การทบทวน ปรับปรุง และแก้ไข

1. ประเทศสมาชิกสามารถทำหนังสืออย่างเป็นทางการเพื่อขอทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขความ ตกลงนี้ทั้งหมด หรือบางส่วน

2. ข้อกำหนดของความตกลงนี้จะสามารถได้รับการทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขเมื่อได้รับการเห็นชอบอย่างเป็นทางการโดยมีหนังสือยืนยันจากรัฐบาลของประเทศสมาชิกทั้งหมดเท่านั้น

3. การทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขใดๆ ที่ได้รับการเห็นชอบอย่างเป็นทางการโดยมีหนังสือรับรองยืนยันแล้ว จะประกอบเข้าเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนี้

4. การทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขเหล่านั้น จะมีผลใช้บังคับตามวันที่ประเทศสมาชิกทั้งหมดได้ ตกลงกัน

5. การทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขใดๆ จะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิ และข้อผูกพันที่เกิดขึ้นจาก หรืออยู่บนพื้นฐานของความตกลงนี้ ก่อนที่ หรือ ณ วันที่ การทบทวน ปรับปรุง หรือแก้ไขนั้นมีผลใช้บังคับ

ข้อ 16 การมีผลใช้บังคับ

1. ความตกลงนี้จะมีผลใช้บังคับหลังจากที่ประเทศสมาชิกทั้งหมดได้แจ้ง หรือ หากมีความจำเป็น ส่งเอกสารแจ้งการให้สัตยาบันต่อเลขาธิการอาเซียน ซึ่งจะต้องไม่เกิน 180 วัน หลังจากวันที่ได้ลงนามในความตกลง

2. เลขานุการอาเซียนจะต้องทำการแจ้งประเทศสมาชิกทั้งหมดถึงหนังสือแจ้งหรือเอกสารแจ้งการให้สัตยาบันที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 1 ของข้อนี้โดยเร็วที่สุด

ข้อ 17 การเก็บรักษา

ความตกลงนี้จะต้องเก็บรักษาไว้กับเลขานุการอาเซียน โดยจะต้องทำการสำเนา และส่งสำเนาที่ถูกต้องกลับไปให้แต่ละประเทศสมาชิกเพื่อเป็นพยานในการนี้ ผู้มีนามข้างใต้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตน ได้ลงนาม ความตกลงการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดาของอาเซียน

ลงนามที่ _____ ณ วันที่ _____ ของเดือน _____ 2012
โดยทำเป็นฉบับเดียวเป็นภาษาอังกฤษ

ASEAN PROTOCOL ON ENHANCED DISPUTE SETTLEMENT ——— MECHANISM

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam, Member States of the Association of South East Asian Nations (hereinafter collectively referred to as "ASEAN" or "Member States" or singularly as "Member State");

RECALLING the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed in Singapore on 28 January 1992, as amended by the Protocol to Amend the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed in Bangkok on 15 December 1995 (the "Agreement") and the Protocol on Dispute Settlement Mechanism signed in Manila on 20 November 1996 (the "1996 Protocol on DSM");

FURTHER RECALLING that the 9th ASEAN Summit held in Bali on 7-8 October 2003, had decided on institutional strengthening of ASEAN, including the improvement of the ASEAN Dispute Settlement Mechanism, as reflected in the Bali Concord II;

DESIRING to replace the 1996 Protocol on DSM with the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism (hereinafter referred to as "Protocol");

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTICLE 1 Coverage and Application

1. The rules and procedures of this Protocol shall apply to disputes brought pursuant to the consultation and dispute settlement provisions of the Agreement as well as the agreements listed in Appendix I and future ASEAN economic agreements (the "covered agreements").

2. The rules and procedures of this Protocol shall apply subject to such special or additional rules and procedures on dispute settlement contained in the covered agreements. To the extent that there is a difference between the rules and procedures of this Protocol and the special or additional rules and procedures in the covered

agreements, the special or additional rules and procedures shall prevail.

3. The provisions of this Protocol are without prejudice to the rights of Member States to seek recourse to other fora for the settlement of disputes involving other Member States. A Member State involved in a dispute can resort to other fora at any stage before a party has made a request to the Senior Economic Officials Meeting ("SEOM") to establish a panel pursuant to paragraph 1 Article 5 of this Protocol.

ARTICLE 2 Administration

1. The SEOM shall administer this Protocol and, except as otherwise provided in a covered agreement, the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements. Accordingly, the SEOM shall have the authority to establish panels, adopt panel and Appellate Body reports, maintain surveillance of implementation of findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM and authorise suspension of concessions and other obligations under the covered agreements.

2. The SEOM and other relevant ASEAN bodies shall be notified of mutually agreed solutions to matters formally raised under the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements.

ARTICLE 3 Consultations

1. Member States shall accord adequate opportunity for consultations regarding any representations made by other Member States with respect to any matter affecting the implementation, interpretation or application of the Agreement or any covered agreement. Any differences shall, as far as possible, be settled amicably between the Member States.

2. Member States which consider that any benefit accruing to them directly or indirectly, under the Agreement or any covered agreement is being nullified or impaired, or that the attainment of any objective of the Agreement or any covered agreement is being impeded as a result of failure of another Member State to carry out its obligations under the Agreement or any covered agreement, or the existence of any other situation may, with a view to achieving satisfactory settlement of the matter, make representations or proposals to the other Member State concerned, which shall

give due consideration to the representations or proposals made to it.

3. All such requests for consultations shall be notified to the SEOM. Any request for consultations shall be submitted in writing and shall give the reason for the request including identification of the measures at issue and an indication of the legal basis for the complaint.

4. If a request for consultations is made, the Member State to which the request is made shall reply to the request within ten (10) days after the date of its receipt and shall enter into consultations within a period of thirty (30) days after the date of receipt of the request, with a view to reaching a mutually satisfactory solution.

5. In cases of urgency, including those which concern perishable goods, the parties to the dispute, panels and the Appellate Body shall make every effort to accelerate the proceedings to the greatest extent possible.

ARTICLE 4 Good Offices, Conciliation or Mediation

1. Member States which are parties to a dispute may at any time agree to good offices, conciliation or mediation. They may begin at any time and be terminated at any time. Once procedures for good offices, conciliation or mediation are terminated, a complaining party may then proceed with a request to the SEOM for the establishment of a panel.

2. If the parties to a dispute agree, procedures for good offices, conciliation or mediation may continue while the panel process proceeds.

3. The Secretary-General of ASEAN may, acting in an ex officio capacity, offer good offices, conciliation or mediation with the view to assisting Member States to settle a dispute.

ARTICLE 5 Establishment of Panels

1. If the Member State to which the request for consultations is made does not reply within ten (10) days after the date of receipt of the request, or does not enter into consultations within a period of thirty (30) days after the date of receipt of the request, or the consultations fail to settle a dispute within sixty (60) days after the date of receipt of the request, the matter shall be raised to the SEOM if the complaining party wishes to request for a panel. The panel shall be established by the SEOM, unless the

SEOM decides by consensus not to establish a panel.

2. A panel shall be established at the meeting of the SEOM held immediately after the receipt of the request for a panel and accordingly the request shall be placed on the agenda of the SEOM at that meeting. In the event that no the SEOM meeting is scheduled or planned within forty five (45) days of receipt of the request, the establishment of the panel or the decision not to establish it shall be done or taken, as the case may be, by circulation. A non-reply shall be considered as agreement to the request for the establishment of a panel. The issue of the establishment of the panel shall be settled within the forty five (45) day-period, irrespective of whether it is settled at the SEOM or by circulation.

3. The request for the establishment of a panel shall be made in writing. It shall indicate whether consultations were held, identify the specific measures at issue and provide a brief summary of the legal basis of the complaint sufficient to present the problem clearly. In case the complainant requests the establishment of a panel with other than standard terms of reference, the written request shall include the proposed text of the special terms of reference.

ARTICLE 6 Terms of Reference of Panels

1. Panels shall have the following terms of reference unless the parties to the dispute agree otherwise prior to the establishment of a panel:

"To examine in the light of the relevant provisions in (name of the covered agreement(s) cited by the parties to the dispute), the matter referred to the SEOM by (name of party) in (document) ... and to make such findings as will assist the SEOM in the adoption of the panel report or in making its decision not to adopt the report."

2. Panels shall address the relevant provisions in any covered agreement or agreements cited by the parties to the dispute.

3. In establishing a panel, the SEOM may authorise its Chairman to draw up the terms of reference of the panel in consultation with the parties to the dispute, notwithstanding the provisions in paragraph 1 hereof. The terms of reference thus drawn up shall be circulated to all Member States. If other than standard terms of reference are agreed upon, any Member State may raise any point relating thereto with the SEOM at the time of establishment of a panel.

ARTICLE 7 Function of Panel

The function of the panel is to make an objective assessment of the dispute before it, (including an examination of the facts of the case and the applicability of and conformity with the sections of the Agreement or any covered agreements) and its findings and recommendations in relation to the case.

ARTICLE 8 Panel Procedures, Deliberations and Findings

1. A panel shall, apart from the matters covered in Appendix II regulate its own procedures in relation to the rights of parties to be heard and its deliberations.

2. A panel shall submit its findings and recommendations to the SEOM in the form of a written report within sixty (60) days of its establishment. In exceptional cases, the panel may take an additional ten (10) days to submit its findings and recommendations to the SEOM.

3. Before submitting its findings and recommendations to the SEOM, the panel shall accord adequate opportunity to the parties to the dispute to review the report.

4. A panel shall have the right to seek information and technical advice from any individual or body which it deems appropriate. A Member State shall respond promptly and fully to any request by a panel for such information as the panel considers necessary and appropriate.

5. Panel deliberations shall be confidential. The reports of panels shall be drafted without the presence of the parties to the dispute in the light of the information provided and the statements made.

ARTICLE 9 Treatment of Panel Report

1. The SEOM shall adopt the panel report within thirty (30) days of its submission by the panel unless a party to the dispute formally notifies the SEOM of its decision to appeal or the SEOM decides by consensus not to adopt the report. If a party has notified its decision to appeal, the report by the panel shall not be considered for adoption by the SEOM until after the completion of the appeal. SEOM representatives from Member States which are parties to a dispute can be present during the deliberations of the SEOM.

2. In the event that no meeting of the SEOM is scheduled or planned to enable adoption or non-adoption of the panel report, as the case may be, within the thirty (30) day period in paragraph 1 hereof, the adoption shall be done by circulation. A non-reply shall be considered as acceptance of the decision and/or recommendation in the panel report. The adoption or non-adoption shall be completed within the thirty (30) day period in paragraph 1 hereof, notwithstanding the resort to a circulation process.

ARTICLE 10 Procedures for Multiple Complainants

1. Where more than one Member State requests the establishment of a panel related to the same matter, a single panel may be established to examine these complaints taking into account the rights of all Member States concerned. A single panel should be established to examine such complaints whenever feasible.

2. The single panel shall organize its examination and present its findings and recommendations to the SEOM in such a manner that the rights which the parties to the dispute would have enjoyed had separate panels examined the complaints are in no way impaired. If one of the parties to the dispute so requests, the panel shall submit separate reports on the dispute concerned. The written submissions by each of the complainants shall be made available to the other complainants, and each complainant shall have the right to be present when any one of the other complainants presents its views to the panel.

3. If more than one panel is established to examine the complaints related to the same matter, to the greatest extent possible, the same persons shall serve as panelists on each of the separate panels and the timetable for the panel process in such disputes shall be harmonized.

ARTICLE 11 Third Parties

1. The interests of the parties to a dispute and those of other Member States under a covered agreement at issue in the dispute shall be fully taken into account during the panel process.

2. Any Member State having a substantial interest in a matter before a panel and having notified its interest to the SEOM (referred to in this Protocol as a "third

party") shall have an opportunity to be heard by the panel and to make written submissions to the panel. These submissions shall also be given to the parties to the dispute and shall be reflected in the panel report.

3. Third parties shall receive the submissions of the parties to the dispute to the first substantive meeting of the panel.

4. If a third party considers that a measure already the subject of a panel proceeding nullifies or impairs benefits accruing to it under any covered agreement, that Member State may have recourse to normal dispute settlement procedures under this Protocol. Such a dispute shall be referred to the original panel wherever possible.

ARTICLE 12 Appellate Review

1. An Appellate Body shall be established by the ASEAN Economic Ministers ("AEM"). The Appellate Body shall hear appeals from panel cases. It shall be composed of seven (7) persons, three (3) of whom shall serve on any one case. Persons serving on the Appellate Body shall serve on cases in rotation. Such rotation shall be determined in the working procedures of the Appellate Body.

2. The AEM shall appoint persons to serve on the Appellate Body for a four-year term, and each person may be reappointed once. A person appointed to replace a person whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of the predecessor's term.

3. The Appellate Body shall comprise of persons of recognised authority, irrespective of nationality, with demonstrated expertise in law, international trade and the subject matter of the covered agreements generally. They shall be unaffiliated with any government. All persons serving on the Appellate Body shall be available at all times and on short notice, and shall stay abreast of dispute settlement activities and other relevant activities of ASEAN. They shall not participate in the consideration of any disputes that would create a direct or indirect conflict of interest.

4. Only parties to the dispute, not third parties, may appeal a panel report. Third parties, which have notified the SEOM of a substantial interest in the matter pursuant to paragraph 2 of Article 11 may make written submissions to, and be given an opportunity to be heard by the Appellate Body.

5. As a general rule, the proceedings of the Appellate Body shall not exceed sixty (60) days from the date a party to the dispute formally notifies its decision to appeal to the date the Appellate Body circulates its report. In fixing its timetable the Appellate Body shall take into account the provisions of paragraph 5 of Article 3. When the Appellate Body considers that it cannot provide its report within sixty (60) days, it shall inform the SEOM in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings exceed ninety (90) days.

6. An appeal shall be limited to issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel.

7. The Appellate Body shall be provided with the appropriate administrative and legal support as it requires.

8. Working procedures of the Appellate Body shall be drawn up by the SEOM. Any amendments thereto, shall be drawn up from time to time as necessary by the Appellate Body in consultation with the SEOM and the Secretary-General of ASEAN, and communicated to the Member States for their information.

9. The proceedings of the Appellate Body shall be confidential. The reports of the Appellate Body shall be drafted without the presence of the parties to the dispute and in the light of the information provided and the statements made.

10. Opinions expressed in the Appellate Body report by the individuals serving on the Appellate Body shall be anonymous.

11. The Appellate Body shall address each of the issues raised in accordance with paragraph 6 hereof during the appellate proceeding.

12. The Appellate Body may uphold, modify or reverse the legal findings and conclusions of the panel.

13. An Appellate Body report shall be adopted by the SEOM and unconditionally accepted by the parties to the dispute unless the SEOM decides by consensus not to adopt the Appellate Body report within thirty (30) days following its circulation to the Member States. In the event that no meeting of the SEOM is scheduled or planned to enable adoption or non-adoption of the report, as the case may be, within the thirty (30) day period, adoption shall be done by circulation. A non-reply within the said thirty (30) day period shall be considered as an acceptance of the Appellate Body report.

This adoption procedure is without prejudice to the rights of Member States to express their views on an Appellate Body report. The adoption process shall be completed within the thirty (30) day period irrespective of whether it is settled at the SEOM or by circulation.

ARTICLE 13 Communications with the Panel or Appellate Body

1. There shall be no ex parte communications with the panel or Appellate Body concerning matters under consideration by the panel or the Appellate Body.

2. Written submissions to the panel or the Appellate Body shall be treated as confidential, but it shall be made available to the parties to the dispute. Nothing in this Protocol shall preclude a party to a dispute from disclosing statement of its own positions to the public. Member States shall treat as confidential information submitted by another Member State to the panel or the Appellate Body which that Member State has designated as confidential. A party to a dispute shall also, upon request of a Member State, provide a non-confidential summary of the information contained in its written submissions that could be disclosed to the public.

ARTICLE 14 Panel and Appellate Body Recommendations

1. Where a panel or the Appellate Body concludes that a measure is inconsistent with a covered agreement, it shall recommend that the Member State concerned bring the measure into conformity with that agreement. In addition to its recommendations, a panel or the Appellate Body may suggest ways in which the Member State concerned could implement the recommendations.

2. In their findings and recommendations, a panel and the Appellate Body cannot add to or diminish the rights and obligations provided in the covered agreements.

3. The panels and the Appellate Body shall also deal with the issue of expenses to be borne by the parties to the dispute, including third parties, to replenish the ASEAN Dispute Settlement Mechanism ("DSM") Fund as part of their findings and recommendations. The panels and the Appellate Body may apportion the expenses in the manner appropriate to the particular case.

ARTICLE 15 Surveillance of Implementation of Findings and Recommendations

1. Since prompt compliance with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM is essential in order to ensure effective resolution of disputes, parties to the dispute who are required to do so shall comply with the findings and recommendations of panel reports adopted by the SEOM within sixty (60) days from the SEOM's adoption of the same, or in the event of an appeal sixty (60) days from the SEOM's adoption of the findings and recommendations of the Appellate Body reports, unless the parties to the dispute agree on a longer time period.

2. When a party to the dispute requests for a longer time period for compliance, the other party shall take into account the circumstances of the particular case and accord favourable consideration to the complexity of the actions required to comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM. The request for a longer period of time shall not be unreasonably denied. Where it is necessary to pass national legislation to comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports, a longer period appropriate for that purpose shall be allowed.

3. The decision of the parties on the extension of time shall be made within fourteen (14) days from the SEOM's adoption of the findings and recommendations of the panel report, or in the event of an appeal fourteen (14) days from the SEOM's adoption of the findings and recommendations of the Appellate Body's reports.

4. Any party required to comply with the findings and recommendations shall provide the SEOM with a status report in writing of their progress in the implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM.

5. Where there is disagreement as to the existence or consistency with a covered agreement of measures taken to comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM such dispute shall be decided through recourse to these dispute settlement procedures, including wherever possible resort to the original panel. The panel shall circulate its report within sixty (60) days, after the date of referral of the matter to it. When the

panel considers that it cannot provide its report within this time frame, it shall inform the SEOM in writing of the reasons for the delay together with an indication of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings for this purpose and the submission of the report exceed ninety (90) days after the date of reference of the matter to the panel.

6. The SEOM shall keep under surveillance the implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by it. The issue of implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM may be raised at the SEOM by any Member State at any time following their adoption. Unless the SEOM decides otherwise, the issue of implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM shall be placed on the agenda of the SEOM meeting and shall remain on the SEOM's agenda until the issue is resolved. At least ten (10) days prior to each such the SEOM meeting, the party concerned shall provide the SEOM with a status report in writing of its progress in the implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM.

ARTICLE 16 Compensation and the Suspension of Concessions

1. Compensation and the suspension of concessions or other obligations are temporary measures available in the event that the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM are not implemented within the period of sixty (60) days or the longer time period as agreed upon by the parties to the dispute as referred to in Article 15. However, neither compensation nor the suspension of concessions or other obligations is preferred to full implementation of a recommendation to bring a measure into conformity with the covered agreements. Compensation is voluntary and, if granted, shall be consistent with the covered agreements.

2. If the Member State concerned fails to bring the measure found to be inconsistent with a covered agreement into compliance therewith or otherwise comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted

by the SEOM within the period of sixty (60) days or the longer time period as agreed upon by the parties to the dispute as referred to in Article 15, such Member State shall, if so requested, and no later than the expiry of the period of sixty (60) days or the longer time period referred to in Article 15, enter into negotiations with any party having invoked the dispute settlement procedures, with a view to developing mutually acceptable compensation. If no satisfactory compensation has been agreed within twenty (20) days after the date of expiry of the period of sixty (60) days or the longer time period as agreed upon by the parties to the dispute as referred to in Article 15, any party having invoked the dispute settlement procedures may request authorization from the SEOM to suspend the application to the Member State concerned of concessions or other obligations under the covered agreements.

3. In considering what concessions or other obligations to suspend, the complaining party shall apply the following principles and procedures:

(a) the general principle is that the complaining party should first seek to suspend concessions or other obligations with respect to the same sector(s) as that in which the panel or Appellate Body has found a violation or other nullification or impairment;

(b) if that party considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations with respect to the same sector(s), it may seek to suspend concessions or other obligations in other sector(s) under the same agreement;

(c) if that party considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations with respect to other sector(s) under the same agreement, and that the circumstances are serious enough, it may seek to suspend concessions or other obligations under another covered agreement;

(d) in applying the above principles, that party shall take into account:

(i) the trade in the sector or under the agreement under which the panel or Appellate Body has found a violation or other nullification or impairment, and the importance of such trade to that party;

(ii) the broader economic elements related to the nullification or impairment and the broader economic consequences of the suspension of concessions or other obligations;

(e) for purposes of this paragraph, "sector" means:

(i) with respect to goods, all goods;

(ii) with respect to services, a principal sector as identified in the current schedules of commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services (AFAS).

(f) for purposes of this paragraph, "agreement" means:

(i) with respect to goods, the agreements in relation to goods listed in Appendix I to this Protocol;

(ii) with respect to services, the ASEAN Framework Agreement of Services and subsequent protocols;

(iii) any other covered agreement as defined in Article 1 of this Protocol.

4 The level of the suspension of concessions or other obligations authorized by the SEOM shall be equivalent to the level of the nullification or impairment.

5. The SEOM shall not authorise suspension of concessions or other obligations if a covered agreement prohibits such suspension.

6. When the situation described in paragraph 2 hereof occurs, the SEOM, upon request, shall grant authorization to suspend concessions or other obligations within thirty (30) days of the expiry of the sixty (60) day-period or the expiry of the longer period agreed upon by the parties to the dispute, as the case may be, referred to in Article 15, unless the SEOM decides by consensus to reject the request. In the event that no meeting of the SEOM is scheduled or planned to enable authorisation to suspend concessions or other obligations within the thirty (30) day period, the authorisation shall be done by circulation. A non-reply within the said thirty (30) day period shall be considered as an acceptance of the authorisation. The authorisation process shall be completed within the thirty (30) day period irrespective of whether it is settled at the SEOM or by circulation.

7. However, if the Member State concerned objects to the level of suspension proposed, or claims that the principles and procedures set forth in paragraph 3 have not been followed where a complaining party has requested authorisation to suspend concessions or other obligations pursuant to paragraph 3(b) or (c), the matter shall be referred to arbitration. Such arbitration shall be carried out by the original panel, if members are available, or by an arbitration appointed by the Secretary-General of ASEAN and shall be completed within sixty (60) days after the date of expiry of the sixty (60) day period or the expiry of the longer period agreed upon by the parties to

the dispute, as the case may be, referred to in Article 15. Concessions or other obligations shall not be suspended during the course of the arbitration.

8. The arbitrator acting pursuant to paragraph 7 hereof shall not examine the nature of the concessions or other obligations to be suspended but shall determine whether the level of such suspension is equivalent to the level of nullification or impairment. The arbitrator may also determine if the proposed suspension of concessions or other obligations is allowed under the covered agreement. However, if the matter referred to arbitration includes a claim that the principles and procedures set forth in paragraph 3 hereof have not been followed, the arbitrator shall examine that claim. In the event the arbitrator determines that those principles and procedures have not been followed, the complaining party shall apply them consistent with paragraph 3 hereof. The parties shall accept the arbitrator's decision as final and the parties concerned shall not seek a second arbitration. The SEOM shall be informed promptly of the decision of the arbitrator and shall, upon request, grant authorisation to suspend concessions or other obligations where the request is consistent with the decision of the arbitrator, unless the SEOM decides by consensus to reject the request.

9. The suspension of concessions or other obligations shall be temporary and shall only be applied until such time as the measure found to be inconsistent with a covered agreement has been removed, or the Member State that must implement recommendations and findings of the panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM provides a solution to the nullification or impairment of benefits, or a mutually satisfactory solution is reached. In accordance with paragraph 6 of Article 15, the SEOM shall continue to keep under surveillance the implementation of adopted recommendations and findings of the panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM, including those cases where compensation has been provided or concessions or other obligations have been suspended but the recommendations to bring a measure into conformity with the covered agreements have not been implemented.

10. The dispute settlement provisions of the covered agreements may be invoked in respect of measures affecting their observance taken by regional or local governments or authorities within the territory of a Member State. When the SEOM has ruled that a provision of a covered agreement has not been observed, the responsible Member State shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure

its observance. The provisions of the covered agreements and this Protocol relating to compensation and suspension of concessions or other obligations shall apply in cases where it has not been possible to secure such observance.

ARTICLE 17 ASEAN DSM Fund

1. There shall be established an ASEAN DSM Fund (hereinafter referred to as 'the Fund') for the purposes of this Protocol. The Fund shall be a revolving fund, separate from ASEAN Secretariat's regular budget. The initial sum for the Fund shall be contributed equally by all the Member States. Any drawdown from the Fund shall be replenished by the parties to the dispute in line with the provision of paragraph 3 of Article 14. The ASEAN Secretariat shall be responsible for administering the Fund.

2. The Fund shall be used to meet the expenses of the panels, the Appellate Body and any related administration costs of the ASEAN Secretariat. All other expenses, including legal representation, incurred by any party to a dispute shall be borne by that party.

3. The subsistence allowances and other expenses of the panels and the Appellate Body shall be in accordance with the criteria approved by the AEM on the recommendations of the ASEAN Budget Committee.

ARTICLE 18 Maximum Time-Frame

The total period for the disposal of disputes under this Protocol until the stage contemplated under paragraph 7 of Article 16, shall not exceed 445 days, unless the longer time period under Article 15 applies.

ARTICLE 19 Responsibilities of the Secretariat

1. The ASEAN Secretariat shall have the responsibility of assisting the panels and the Appellate Body, especially on the legal, historical and the procedural aspects of the matters dealt with, and of providing secretarial and technical support.

2. The ASEAN Secretariat shall assist the SEOM to monitor and maintain surveillance of the implementation of the findings and recommendations of the panel and Appellate Body reports adopted by it.

3. The ASEAN Secretariat shall be the focal point to receive all documentations in relation to disputes and shall deal with them as appropriate.

4. The ASEAN Secretariat in consultation with the SEOM shall administratively update the list of covered agreements in Appendix I, as may be required from time to time. The Secretariat shall inform Member States as and when the changes have been made.

ARTICLE 20 Venue for Proceedings

1. The venue for proceedings of the panels and the Appellate Body shall be the ASEAN Secretariat.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 above, panel and Appellate Body proceedings, apart from substantive meetings, may be held at any venue which the panels and the Appellate Body consider appropriate in consultation with the parties to the dispute, having regard to the convenience and cost effectiveness of such venue.

ARTICLE 21 Final Provisions

1. This Protocol shall enter into force upon signing.
2. This Protocol shall replace the 1996 Protocol on DSM and shall not apply to any dispute which has arisen before its entry into force. Such dispute shall continue to be governed by the 1996 Protocol on DSM.
3. The provisions of this Protocol may be modified through amendments mutually agreed upon in writing by all Member States.
4. This Protocol shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN, who shall promptly furnish a certified copy thereof, to each ASEAN Member State.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism.

DONE at Vientiane, Lao PDR on 29 November 2004, in a single copy in the English language.

For the Government of
Brunei Darussalam

ABDUL RAHMAN TAIB
Minister of Industry and
Primary Resources

For the Government of
the Kingdom of Cambodia

CHAM PRASIDH
Senior Minister
Minister of Commerce

For the Government of
the Republic of Indonesia

MARI ELKA PANGESTU
Minister of Trade

For the Government of
the Lao People's Democratic Republic

SOULIVONG DARAVONG
Minister of Commerce

For the Government of
Malaysia

RAFIDAH AZIZ
Minister of International Trade
and Industry

For the Government of
the Union of Myanmar

SOE THA
Minister of National Planning and Economic Development
For the Government of
the Republic of the Philippines

CESAR V. PURISIMA
Secretary of Trade and Industry

For the Government of
the Republic of Singapore

LIM HNG KIANG
Minister for Trade and Industry

For the Government of
the Kingdom of Thailand

WATANA MUANGSOOK
Minister of Commerce

For the Government of
the Socialist Republic of Vietnam

TRUONG DINH TUYEN
Minister of Trade

APPENDIX I

COVERED AGREEMENTS

1. Agreement on ASEAN Preferential Trading Arrangements, Manila, 24 February 1977.
2. Agreement on the ASEAN Food Security Reserve, New York, 4 October 1979.
3. Basic Agreement on ASEAN Industrial Projects, Kuala Lumpur, 6 March 1980.
4. Supplementary Agreement of the Basic Agreement on ASEAN Industrial Projects ASEAN Urea Project (Indonesia), Kuala Lumpur, 6 March 1980.
5. Basic Agreement on ASEAN Industrial Joint Ventures, Jakarta, 7 November 1983.
6. Agreement on ASEAN Energy Cooperation, Manila, 24 June 1986.
7. ASEAN Petroleum Security Agreement, Manila, 24 June 1986.
8. Agreement on the Preferential Shortlisting of ASEAN Contractors, Jakarta, 20 October 1986.
9. Supplementary Agreement to the Basic Agreement on ASEAN Industrial Joint Ventures, Singapore, 16 June 1987.
10. Protocol on Improvements on Extensions of Tariff Preferences under the ASEAN Preferential Trading Arrangement, Manila, 15 December 1987.
11. Revised Basic Agreement on ASEAN Industrial Joint Ventures, Manila, 15 December 1987.
12. Agreement Among the Government of Brunei Darussalam, the Republic of Indonesia, Malaysia, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, and the Kingdom of Thailand for the Promotion and Protection of Investments, Manila, 15 December 1987.
13. Protocol to Amend the Revised Basic Agreement on ASEAN Industrial Joint Ventures, 1 January 1991.
14. Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation, Singapore, 28 January 1992.
15. Agreement on the Common Effective Preferential Tariff Scheme for the ASEAN Free Trade Area, Singapore, 28 January 1992.
16. Second Protocol to Amend the Revised Basic Agreement on ASEAN Industrial Joint Ventures, Manila, 23 October 1992.
17. Third Protocol to Amend the Revised Basic Agreement on ASEAN Industrial Joint Ventures, 2 March 1995.
18. Protocol to Amend the Agreement on the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA), Bangkok, 15 December 1995.
19. Protocol to Amend the Agreement on ASEAN Preferential Trading Arrangements, Bangkok, 15 December 1995.
20. ASEAN Framework Agreement on Services, Bangkok, 15 December 1995.
21. ASEAN Framework Agreement on Intellectual Property Cooperation, Bangkok, 15 December 1995.
22. Protocol Amending the Agreement on ASEAN Energy Cooperation, Bangkok, 15 December 1995.
23. Basic Agreement on ASEAN Industrial Cooperation, Singapore, 26 April 1996.
24. Protocol to Amend the Agreement Among the Government of Brunei Darussalam, the Republic of Indonesia, Malaysia, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, and the Kingdom of Thailand for the Promotion and Protection of Investments, Jakarta, 12 September 1996.
25. ASEAN Agreement on Customs, Phuket, Thailand, 1 March 1997
26. Protocol Amending the Agreement on the ASEAN Energy Cooperation, Kuala Lumpur, Malaysia, 23 July 1997
27. 2nd Protocol to Amend the Agreement on the ASEAN Food Security Reserve, Subang Jaya, Malaysia, 23 July 1997
28. Protocol to Implement the Initial Package of Commitments Under the ASEAN Framework Agreement on Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 15 December 1997
29. Agreement on the Establishment of the ASEAN Center for Energy, Manila, Philippines, 22 May 1998
30. Protocol on Notification Procedures, Makati, Philippines, 7 October 1998
31. Framework Agreement on the ASEAN Investment Area, Makati, Philippines, 7 October 1998

32. ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangement (MRAs), Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998
33. Protocol to Implement the Second Package of Commitments Under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998
34. ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998
35. Protocol on the Special Arrangement for Sensitive and Highly Sensitive Products, Singapore, 30 September 1999
36. Protocol regarding the Implementation of the CEPT Scheme Temporary Exclusion List, Singapore, 23 November 2000
37. E-ASEAN Framework Agreement, Singapore, 24 November 2000
38. Protocol 5: ASEAN Scheme of Compulsory Motor Vehicle Insurance, Kuala Lumpur, Malaysia, 8 April 2001
39. Protocol to Amend the Framework Agreement on the ASEAN Investment Area, Ha Noi, Viet Nam 14 September 2001
40. Protocol to Implement the Third Package of Commitments Under the ASEAN Framework Agreement Services, Ha Noi, Viet Nam, 31 December 2001
41. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement for Electrical and Electronic Equipment, Bangkok, Thailand, 5 April 2002
42. Protocol to Implement the Second Package of Commitments on Financial Services Under the ASEAN Framework Agreements on Services, Yangon, Myanmar, 6 April 2002
43. Protocol to Amend the Agreement the Common Effective Preferential Tariff (CEPT) Scheme for the ASEAN Free Trade Area (AFTA) for the Elimination of Import Duties, 31 January 2003
44. Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonized Tariff Nomenclature, Makati, Philippines, 7 August 2003
45. Agreement on the ASEAN Harmonized Cosmetic Regulatory Scheme, Phnom Penh, Cambodia, 2 September 2003
46. Protocol to Amend the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature, Jeju Island, Korea, 15 May 2004

APPENDIX II

WORKING PROCEDURES OF THE PANEL

- I. Composition of Panels
 1. Panels shall be composed of well-qualified governmental and/or non-governmental individuals, including persons who have served on or presented a case to a panel, served in the Secretariat, taught or published on international trade law or policy, or served as a senior trade policy official of a Member State. In the nomination to the panels, preference shall be given to individuals who are nationals of ASEAN Member States.
 2. Panel members should be selected with a view to ensuring the independence of the members, a sufficiently diverse background and a wide spectrum of experience.
 3. Nationals of Member States whose governments are parties to the dispute shall not serve on a panel concerned with that dispute, unless the parties to the dispute agree otherwise.
 4. To assist in the selection of panelists, the Secretariat shall maintain an indicative list of governmental and non-governmental individuals possessing the qualifications outlined in paragraph 1, from which panelists may be drawn as appropriate. Members may periodically suggest names of governmental and non-governmental individuals for inclusion on the indicative list, providing relevant information on their knowledge of international trade and of the sectors or subject matter of the covered agreements, and those names shall be added to the list upon approval by the SEOM. For each of the individuals on the list, the list shall indicate specific areas of experience or expertise of the individuals in the sectors or subject matter of the covered agreements.
 5. Panels shall be composed of three panelists unless the parties to the dispute agree, within ten (10) days from the establishment of the panel, to a panel composed of five panelists. Members shall be informed promptly of the composition of the panel.
 6. The Secretariat shall propose nominations for the panel to the parties to the dispute. The parties to the dispute shall not oppose nominations except for compelling reasons.

7. If there is no agreement on the panelists, within twenty (20) days of the decision of the SEOM to establish a panel, at the request of either party, the Secretary-General of ASEAN, in consultation with the SEOM shall, within ten (10) days determine the composition of the panel by appointing the panelists whom the Secretary-General of ASEAN considers most appropriate, and if so relevant, in accordance with any relevant special or additional rules or procedures of the covered agreed or covered agreements which are at issue in the dispute, after consulting the parties in the dispute. The ASEAN Secretariat shall inform the Member States of the composition of the panel thus formed.

8. Member States shall undertake, as a general rule, to permit their officials to serve as panelists.

9. Panelists shall serve in their individual capacities and not as government representatives, nor as representatives of any organization. Member States shall therefore not give them instructions nor seek to influence them as individuals with regard to matters before a panel.

II. Panel Proceedings

1. In its proceedings the panel shall follow the relevant provisions of this Protocol. In addition, the following working procedures shall apply.

2. The panel shall meet in closed session. The parties to the dispute, and interested parties, shall be present at the meetings only when invited by the panel to appear before it.

3. The deliberations of the panel and the documents submitted to it shall be kept confidential. Nothing in this Protocol shall preclude a party to a dispute from disclosing statements of its own positions to the public. Member States shall treat as confidential information submitted by another Member State to the panel which that Member State has designated as confidential. Where a party to a dispute submits a confidential version of its written submissions to the panel, it shall also, upon request of a Member State, provide a non-confidential summary of the information contained in its submissions that could be disclosed to the public.

4. Before the first substantive meeting of the panel with the parties, the parties to the dispute shall transmit to the panel written submissions in which they present the facts of the case and their arguments.

5. At its first substantive meeting with the parties, the panel shall ask the party which has brought the complaint to present its case. Subsequently, and still at the same meeting, the party against which the complaint has been brought shall be asked to present its point of view.

6. All third parties which have notified their interest in the dispute to the SEOM shall be invited in writing to present their views during a session of the first substantive meeting of the panel set aside for that purpose. All such third parties may be present during the entirety of this session.

7. Formal rebuttals shall be made at a second substantive meeting of the panel. The party complained against shall have the right to take the floor first to be followed by the complaining party. The parties shall submit, prior to that meeting, written rebuttals to the panel.

8. The panel may at any time put questions to the parties and ask them for explanations either in the course of a meeting with the parties or in writing.

9. The parties to the dispute and any third party invited to present its views in accordance with Article 11 shall make available to the panel a written version of their oral statements.

10. The parties to the dispute shall make available to the panel a written version of their oral statements.

11. In the interest of full transparency, the presentations, rebuttals and statements referred to in paragraphs 5 to 8 shall be made in the presence of the parties. Moreover, each party's written submissions, including any comments on the descriptive part of the report and responses to questions put by the panel, shall be made available to the other party or parties.

12. Any additional procedures specific to the panel.

ASEAN FRAMEWORK — AGREEMENT ON THE FACILITATION OF INTER-STATE TRANSPORT

PREAMBLE

The Members of the Association of Southeast Asian Nations (hereinafter referred to as Contracting Parties);

RECOGNISING the importance of facilitating inter-state transport of goods to support greater trade and bring about closer economic integration;

NOTING that nations in the region have taken steps bilaterally and multilaterally to facilitate inter-state transport;

RECALLING ASEAN Transport Action Plan 2005-2010 with a policy direction to operationalise the ASEAN Framework Agreements on the Facilitation of Goods in Transit, Inter-State Transport and Multimodal Transport in order to create an integrated and efficient logistics and multimodal transportation system for cargo movement between logistics bases and trade centers within and beyond ASEAN.

RECALLING also the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit signed in Ha Noi on 16 December 1998 which, inter alia, provides for inter-state transport to be agreed upon by all Contracting Parties;

RECALLING further paragraph 3 of Article I of the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed on 28 January 1992 in Singapore, that in the implementation of economic arrangements, two or more Member Countries may proceed first if other Member Countries are not ready to implement these arrangements;

DESIRING to establish an effective, efficient, integrated and harmonized regional transport system that addresses all aspects of inter-state transport;

UNDERTAKING to encourage and facilitate inter-state traffic among the Contracting Parties;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTICLE 1 OBJECTIVES

The objectives of this Agreement are:

- a) to facilitate inter-state transport of goods between and among the Contracting Parties, to support the implementation of the ASEAN Free Trade Area, and to further integrate the region's economies;
- b) to simplify and harmonise transport, trade and customs regulations and requirements for the purpose of facilitation of inter-state transport of goods; and
- c) to work in concert towards establishing an effective, efficient, integrated and harmonized regional transport system that addresses all aspects of inter-state transport.

ARTICLE 2 PRINCIPLES

The Contracting Parties shall be guided by the following principles under this Agreement:

- a) Most Favoured Nation Treatment: Contracting Parties shall accord to inter-state transport between the territories of any other Contracting Parties treatment no less favourable than the treatment accorded to inter-state transport between any other country;
- b) Consistency: Contracting Parties shall ensure the consistent application of the relevant laws and regulations, procedures, and administration guidelines and other rulings within each Contracting Party;
- c) Simplicity: Contracting Parties shall endeavour to ensure the simplification of all inter-state transport procedures and requirements in ASEAN;
- d) Transparency: Contracting Parties shall make all laws, regulations, procedures and administrative notifications pertaining to the relevant authorities publicly available in a prompt, transparent and readily accessible manner;
- e) Efficiency: Contracting Parties shall ensure the efficient and effective administration of inter-state transport to facilitate the movement of goods into and/or from the Contracting Parties;
- f) Appeals: Contracting Parties shall ensure that an effective mechanism for the review of the decisions by the relevant authorities of Contracting Parties is made

available and accessible to users and providers of inter-state transport within ASEAN; and

- g) Mutual Assistance: Contracting Parties shall endeavour their utmost cooperation and mutual assistance between the concerned agencies involved in the facilitation of inter-state transport in ASEAN.

PART I GENERAL PROVISIONS

ARTICLE 3 DEFINITIONS

For the purposes of this Agreement:

- (a) “Cabotage” means the carriage of goods loaded in the territory of a Contracting Party for unloading at a place within the territory of the same Contracting Party;
 - (b) “Competent National Body” means the body designated by each Member Country for the registration of inter-state transport operators;
 - (c) “Dangerous goods” means those substances and article which may affect the interest of environment, health, safety and national security;
 - (d) “Host Contracting Party” means the Contracting Party where transport is performed;
 - (e) “Inter-state transport” means transport of goods and the movement of means of transport into and/or from Contracting Parties;
- 2009 ASEAN FRAMEWORK AGREEMENT ON THE FACILITATION OF INTER-STATE TRANSPORT
UNOFFICIAL TEXT • CENTRE FOR INTERNATIONAL LAW • www.cil.nus.edu.sg
- Page 5 of 14
- (f) “Means of transport” means road vehicles, including those on-board roll-on/roll-off vessels;
 - (g) “Perishable goods” means goods that are easily damaged under the

influence of time, temperature or transport movement if they are not carried in good condition. These may include fresh, chilled or frozen fish, crustacean, molluscs, fruits, vegetables, chilled or frozen meat or poultry, dairy and dairy products, eggs and egg products, and swine and pork products;

(h) “Secretary-General” means Secretary-General of the Association of Southeast Asian Nations, and

(i) “Transport Operator” means owners, drivers, and/or agents of road transport vehicles who i) have the appropriate national permit or license to operate inter-state transport services and who have a proven compliance record to the rules and procedures under said permit or license; and ii) are duly registered as inter-state transport operators by the respective Competent National Body or the National Transit Transport Coordinating Committee (NTTCC) among the Contracting Parties.

ARTICLE 4 SCOPE OF APPLICATION

The provisions of this Agreement shall apply to inter-state transport. Cabotage is not covered by this Agreement.

ARTICLE 5 GRANT OF RIGHTS

1. Subject to the provisions of this Agreement, each Contracting Party shall grant to other Contracting Parties the right to inter-state transport by:

(a) allowing transport operators duly established in one Contracting Party to undertake transport of goods into and/or from the territories of other Contracting Parties; and

(b) granting the right to load and discharge goods destined for or coming from Contracting Parties.

2. The Contracting Parties shall endeavour to provide facilities for inter-state transport in accordance with the provisions of this Agreement.

3. Inter-state transport, provided that it complies with the relevant laws and rules of the host Contracting Party, shall not be subject to any unnecessary delays or restrictions.

PART II

DESIGNATION OF INTER-STATE TRANSPORT ROUTES AND FRONTIER POSTS

ARTICLE 6 INTER-STATE TRANSPORT ROUTES AND FACILITIES

1. The Contracting Parties agree that the list of transit transport routes as specified in the Annex of Protocol 1: Designation of Transit Transport Routes and Facilities, under the ASEAN Framework Agreement on Facilitation of Goods in Transit, signed at Bangkok on 8 February 2007, shall be the designated inter-state transport routes and facilities for the purpose of this Agreement.

2. The Contracting Parties may initiate proposals for the modifications and/or expansion of the designated inter-state transport routes from time to time. Any proposed modifications/changes by one Contracting Party shall be with the mutual agreement of the immediate neighbouring Contracting Party or Parties. Subsequent amendments shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN.

3. For the benefit of safety, the Contracting Parties shall endeavour to provide in their territories vehicle rest areas on these designated routes at appropriate intervals.

ARTICLE 7 FRONTIER POSTS AND FACILITIES

1. The Contracting Parties agree that the frontier posts as specified in Protocol 2: Designation of Frontier Posts, under the ASEAN Framework Agreement on Facilitation of Goods in Transit, shall be the designated frontier posts for the purpose of inter-state transport under this Agreement.

2. The Contracting Parties may initiate proposals for the modifications and/or expansion of the designated frontier posts from time to time. Any proposed modifications/changes by one Contracting Party shall be with the mutual agreement

of the immediate neighbouring Contracting Party or Parties. Subsequent amendments shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN.

3. The Contracting Parties shall provide adequate facilities and related installations at frontier posts over the inter-state transport routes.

4. The Contracting Parties shall endeavour to:

(a) Provide, whenever possible, and within their national jurisdiction, frontier posts which are physically adjacent to those of other Contracting Parties concerned with control areas with checking requirements in order to facilitate the clearance and examination of the means of transport and goods under this Agreement, so that repeated unloading and reloading of these goods may be avoided. Nothing shall prevent two or more Contracting Parties from conducting joint examination at the same place by officials of these Contracting Parties;

(b) Ensure that adequate manpower resources are made available for the speedy completion and clearance of frontier formalities, such as immigration, customs, health and foreign exchange controls;

(c) Coordinate working hours of adjacent posts; and

(d) Provide, wherever possible, adequate parking space for containers and for vehicles awaiting goods clearance.

5. The Contracting Parties agree to be guided, wherever possible, by the provisions of the International Convention on Harmonization of Frontier Control of Goods, signed at Geneva on 21 October 1982, in their efforts to harmonize frontier facilities for goods transported under this Agreement.

PART III

GENERAL CONDITIONS FOR ROAD TRANSPORT

ARTICLE 8 TRAFFIC REGULATIONS

The Contracting Parties shall endeavour to take appropriate measures to ensure the harmonization of road traffic regulations in force in their territories conform in substance to the provisions of the Convention on Road Traffic, signed at Vienna on 8 November 1968, and the Convention on Road Sign and Signals, signed at Vienna on 8 November 1968.

ARTICLE 9 INTER-STATE TRANSPORT SERVICES

1. Each Contracting Party shall allow the use of means of transport registered in other Contracting Parties to provide inter-state transport services on its territory in accordance with Article 5 of this Agreement.

2. The Contracting Parties agree that the number of inter-state transport vehicles allowed to be used for inter-state transport shall be no more than five hundred (500) vehicles per Contracting Party. Thereafter, the number of inter-state transport vehicles shall be discussed from time to time between the Contracting Parties.

3. Except for the provisions relating to the number of road transit transport vehicles as provided for in Article 4 of Protocol 3: Types and Quantity of Road Vehicles, under the ASEAN Framework Agreement on Facilitation of Goods in Transit, signed at Ha Noi on 15 September 1999, the principles as specified in the said Protocol shall apply to this Agreement.

ARTICLE 10 ROAD TRANSPORT PERMITS

The Contracting Parties undertake to harmonise road transport permit requirements in order to facilitate inter-state transport.

ARTICLE 11 TECHNICAL REQUIREMENTS OF ROAD VEHICLES

Means of transport used in inter-state transport shall conform to the technical requirements regarding vehicle dimensions, maximum weights and loads, emissions standards and related matters as specified in Protocol 4: Technical Requirements of Vehicles, under the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, signed at Ha Noi on 15 September 1999.

ARTICLE 12 MUTUAL RECOGNITION OF INSPECTION CERTIFICATES

1. The Contracting Parties undertake to institute periodic inspection of road vehicles registered in their respective territories and used for inter-state transport.

2. The Contracting Parties shall recognize periodic inspection certificates of road vehicles used for inter-state transport issued by the other Contracting Parties, in accordance with the Agreement on the Recognition of Commercial Vehicle Inspection Certificates for Goods Vehicles and Public Services Vehicles Issued by ASEAN Member Countries signed at Singapore on 10 September 1998.

ARTICLE 13 MUTUAL RECOGNITION OF DRIVING LICENSES

The Contracting Parties shall recognize domestic driving licenses issued by all other Contracting Parties for the purpose of inter-state transport in accordance with the Agreement on the Recognition of Domestic Driving Licenses Issued by ASEAN Countries signed at Kuala Lumpur on 9 July 1985.

ARTICLE 14 ASEAN SCHEME OF COMPULSORY MOTOR VEHICLE INSURANCE

1. Motor vehicles travelling to the territory of other Contracting Parties shall comply with the compulsory motor vehicle insurance required in the host Contracting Party.

2. The Contracting Parties agree to conform to the scheme of compulsory motor vehicle insurance as specified in Protocol 5: ASEAN Scheme of Compulsory Motor Vehicle Insurance, under the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, signed at Kuala Lumpur on 8 April 2001.

ARTICLE 15 CHARGES AND OTHER FINANCIAL OBLIGATIONS

The Contracting Parties shall endeavour to simplify, consolidate and harmonise charges and other financial obligations which are levied on the means of transport.

ARTICLE 16 TEMPORARY ADMISSION OF ROAD VEHICLES

For the purpose of this Agreement, the Contracting Parties shall grant temporary admission to road vehicles (and the fuel contained in its supply tanks, its lubricants, maintenance supplies, and spare parts in reasonable quantities) registered in the territory of another Contracting Party, without payment of import duties and import taxes, without depositing a Customs' guarantee bond and free of import prohibitions and restrictions, subject to re-exportation and other related conditions.

PART IV CUSTOMS CONTROL, SANITARY AND PHYTOSANITARY MEASURES

ARTICLE 17 HARMONISATION AND SIMPLIFICATION OF CUSTOMS PROCEDURES

1. The Contracting Parties shall simplify and whenever possible harmonise the customs control procedures of inter-state transport to ensure compliance with the laws and regulations which the Customs are responsible for enforcing.

2. The Contracting Parties shall facilitate joint customs inspection, wherever possible, of inter-state transport at their designated frontier points.

ARTICLE 18 ESTABLISHMENT OF SANITARY AND PHYTOSANITARY MEASURES

The Contracting Parties agree to establish sanitary and phytosanitary measures as specified in Protocol 8: Sanitary and Phytosanitary Measures, under the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, signed at Phnom Penh on 27 October 2000, to facilitate inter-state transport of goods into and/or from their territories and ensure compliance with the laws and regulations which the relevant authorities are responsible for enforcing.

PART V MISCELLANEOUS PROVISIONS

ARTICLE 19 SPECIAL PROVISIONS ON INTER-STATE TRANSPORT OF DANGEROUS GOODS

The Inter-State Transport of Dangerous Goods shall not be permitted under this Agreement, unless there is a special permit of the Contracting Party in whose territory the transport is undertaken, as specified in Protocol 9: Dangerous Goods, under the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, signed at Jakarta on 20 September 2002.

ARTICLE 20 SPECIAL PROVISIONS ON TRANSPORT OF PROHIBITED AND/OR RESTRICTED GOODS

The Inter-State Transport of prohibited and/or restricted goods shall not be permitted under this Agreement.

ARTICLE 21 SPECIAL PROVISIONS ON INTER-STATE TRANSPORT OF PERISHABLE GOODS

Subject to the provisions of this Agreement, the Contracting Parties shall endeavour to facilitate inter-state transport of perishable goods.

ARTICLE 22 PROVISION OF GREATER FACILITIES

This Agreement does not entail in any way the withdrawal of facilities which are greater than those provided for in this Agreement as long as the terms and conditions are consistent with the principles embodied in this Agreement. This Agreement also does not preclude the granting of greater facilities which may be agreed between Contracting Parties in the future.

ARTICLE 23 DOMESTIC LEGISLATION

1. Unless otherwise provided for by this Agreement, the domestic laws and regulations of the Contracting Parties relating to transport of goods, shall apply equally and without discrimination to inter-state transport.

2. The Contracting Parties shall endeavour to harmonise and simplify their rules, regulations and administrative procedures relating to inter-state transport in accordance with the provisions of this Agreement.

ARTICLE 24 COMPLIANCE WITH NATIONAL LAWS

Except where otherwise provided in Agreements between the Contracting Parties, including this Agreement:

(a) means of transport of one Contracting Party including persons and goods shall, when in the territory of the other Contracting Party, comply with national laws and regulations in force in that territory;

(b) neither of the Parties shall impose on persons or goods of the other Contracting Party requirements which are more restrictive than those applied by its national laws and regulations on its own means transport; and

(c) the host Contracting Party may temporarily or permanently deny access to its territory to a person, driver, transport operator, means of transport that has infringed national laws and regulations or this Agreement.

ARTICLE 25 TRANSPARENCY

1. The Contracting Parties shall ensure transparency of their respective laws, regulations and administrative procedures which affect the facilitation of inter-state transport of goods under this Agreement and its Protocols.

2. For this purpose, all Contracting Parties shall deposit with the ASEAN Secretariat, not later than six months after this Agreement has entered into force, their aforementioned laws, regulations and administrative procedures.

3. If the aforementioned documents are not in the English language, their English translation shall also be deposited within one year after this Agreement has entered into force.

ARTICLE 26 ASSISTANCE FOR TRAFFIC ACCIDENTS

Should the means of transport of one Contracting Party including persons and goods be involved in traffic accidents in the territory of another Contracting Party, the latter shall provide all possible assistance to the means of transport, including persons and goods, and notify the appropriate authorities of the Contracting Party concerned as soon as possible.

PART VI INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

ARTICLE 27 INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

1. The National Transit Transport Coordinating Committee, established under Article 29 of the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit signed in Ha Noi on 16 December 1998, of each Contracting Party shall also be responsible for the coordination and implementation of this Agreement.

2. The Transit Transport Coordinating Board, established under Article 29 of the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit signed in Ha Noi on 16 December 1998, shall also oversee the overall coordination and implementation of this Agreement. The Board is further authorized to invite and seek the assistance of other relevant ASEAN coordinating bodies, for all matters related to the implementation of this Agreement.

3. The Transit Transport Coordinating Board shall make periodic reports on the implementation of this Agreement, and seek appropriate guidance on significant issues as necessary, from the relevant ASEAN Ministerial bodies.

4. The ASEAN Secretariat shall assist the Transit Transport Coordinating Board in its functions and responsibilities under this Agreement, and in particular, in the monitoring and reporting of the progress of the implementation of this Agreement. The ASEAN Secretariat shall submit evaluation reports to the Transit Transport Coordinating Board, for further action.

PART VII FINAL CLAUSES

ARTICLE 28 DISPUTE SETTLEMENT

The provisions of the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism, done at Vientiane, Lao PDR on the 29th day of November 2004 and any amendment thereto, shall apply to disputes arising under this Agreement.

ARTICLE 29 OTHER AGREEMENTS IN FORCE

This Agreement or any actions taken thereto shall not affect the rights and obligations of the Contracting Parties under any existing agreements or International Conventions to which they are also Contracting Parties

ARTICLE 30 IMPLEMENTATION ARRANGEMENTS

1. In the implementation of this Agreement, or more Contracting Parties who are ready can negotiate, conclude and sign implementing agreements/arrangements in line with the ASEAN-X Formula, on a plurilateral, multilateral or sub-regional basis. The other Contracting Parties can join in the implementation when they are ready.

2. The Protocols under the ASEAN Framework Agreement on Facilitation of Goods in Transit which are referred to under this Agreement, and any amendments to such Protocols, shall apply mutatis mutandis to inter-state transport under this Agreement. Such Protocols, and any amendments thereto, shall be regarded as an integral part of this Agreement.

3. With respect to each Contracting Party, the effect of those Protocols for this Agreement shall be from the date of depositing the Instrument of Ratification or Acceptance of those Protocols or the date of depositing the Instrument of Ratification or Acceptance of this Agreement with the Secretary-General of ASEAN, whichever is later.

ARTICLE 31 FINAL PROVISIONS

1. This Agreement is subject to ratification or acceptance by the Contracting Parties.

2. The Instrument of Ratification or Acceptance shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN, who shall promptly inform each Contracting Party of such deposit.

3. This Agreement shall enter into force upon the thirtieth day after the deposit of the second Instrument of Ratification or Acceptance, and shall be effective only among the Contracting Parties who have ratified or accepted it. For each Contracting Party ratifying or accepting this Agreement after the deposit of the second Instrument

of Ratification or Acceptance, this Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the deposit of such Contracting Party of its Instrument of Ratification or Acceptance.

4. No reservation may be made to this Agreement either at the time of signature, ratification or acceptance.

5. Any amendment to the provisions of this Agreement shall be effected by consent of all Contracting Parties.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized to sign by their respective Governments, have signed this ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Inter-State Transport.

DONE at Manila, Philippines, this 10th Day of December in the Year Two Thousand and Nine in a single original copy in the English Language.

For Brunei Darussalam:
PEHIN DATO ABU BAKAR APONG
Minister of Communications

For the Kingdom of Cambodia:
TAUCH CHANKOSAL
Secretary of State
Ministry of Public Works and Transport

For the Republic of Indonesia:
JUSMAN SYAFII DJAMAL
Minister for Transportation

For the Lao People's Democratic Republic:
SOMMAD PHOLSENA
Minister of Public Works and Transport

For Malaysia:
DATO' SRI ONG TEE KEAT
Minister of Transport

For the Union of Myanmar:
MAJOR GENERAL THEIN SWE
Minister for Transport

For the Republic of the Philippines:
LEANDRO R. MENDOZA
Secretary of Transportation and Communications

For the Republic of Singapore:
RAYMOND LIM
Minister for Transport

For the Kingdom of Thailand:
SOPHON ZARAM
Minister of Transport

For the Socialist Republic of Viet Nam:
HO NGHIA DZUNG
Minister of Transport

บทความ

การเตรียมความพร้อมทางกฎหมาย เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

- วิระพล ตั้งสุวรรณ* -

การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราอาจจะมีวิสัยทัศน์ว่าฝ่ายตุลาการจะต้องพบกับปัญหาอะไรบ้าง แต่เรายังไม่เห็นความชัดเจนของฝ่ายบริหารว่ามีมาตรการอย่างไรบ้าง เพราะในการจะติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านถือเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเรามีแต่วิสัยทัศน์ (Vision) โดยปราศจากการกระทำ (Action) ก็จะเป็นได้เพียงความฝัน การมี “Action” หรือการกระทำโดยปราศจาก “Vision” หรือวิสัยทัศน์ ก็เหมือนกิจกรรมที่เราทำไปวันหนึ่งๆ ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น เมื่อมีวิสัยทัศน์แล้วก็ต้องลงมือกระทำเพื่อรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นด้วย โดยสำนักงานศาลยุติธรรมจะต้องเป็นหน่วยงานหลัก

เมื่อย้อนมาดูในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลกระทบต่อประเทศไทย มีดังนี้

ผลกระทบประการแรก คือ เรื่องของภาษา จากแง่มุมการเจรจาที่ผ่านมาประเทศไทย คนลาวไว้ใจคนไทยในหลายๆ ด้าน ในช่วงปีที่ผ่านมา ผมมีโอกาสไปกับท่านประธานศาลฎีกา ไปเจรจากับท่านประธานศาลฎีกาแห่งประเทศลาว นับเป็นกิจกรรมแรกที่เราทำในเรื่องเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากภาษาที่เราใช้สามารถสื่อสารกันได้ง่าย ระหว่างประเทศลาวกับประเทศไทยภาษาจึงไม่เป็นอุปสรรค แต่เมื่อพิจารณาทบทวนกับประเทศอื่น เช่น มาเลเซีย สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ส่วนใหญ่ทางตะเข็บชายแดนจะสื่อสารด้วยภาษายาวี หรือแม้แต่ประเทศกัมพูชา จากการที่ผมเคยไปตรวจราชการเมื่อ 20 ปีก่อนที่ศาลจังหวัดกบินทร์บุรี เราก็เริ่มมีคำแนะนำการมาติดต่อเป็นภาษากัมพูชาแล้ว สรุปข้อดีที่ยังเห็นได้ชัดที่สุด คือ ภาษา เพราะในที่สุดภาษาอังกฤษจะเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ในระหว่างประเทศสมาชิก ประเทศที่ได้เปรียบที่สุด คือ ประเทศมาเลเซียและ

* รองประธานศาลฎีกา และประธานคณะกรรมการความร่วมมือทางการศาลและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ประเทศสิงคโปร์ซึ่งเคยอยู่ภายใต้อาณานิคมของประเทศอังกฤษ ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ มาเลเซียและประเทศสิงคโปร์จึงสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วและก็สามารถเป็นผู้นำในภูมิภาคได้ ประเทศฟิลิปปินส์เองก็ถือว่าใช้ภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนประเทศพม่า ชาวพม่าที่มีการศึกษาก็สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้พอสมควร ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้คือกลุ่มที่ผมมองว่าจะมีความได้เปรียบทางภาษา ถัดมา คือ ประเทศอินโดนีเซียกับประเทศไทย หลายปีที่ผ่านมา ผมว่าความสามารถทางภาษาอังกฤษของประเทศอินโดนีเซียจะพอกับประเทศไทย เพราะเวลาไปประชุมระหว่างประเทศ ปัญหาแรกที่ประเทศอินโดนีเซียจะมาคุยกับประเทศไทยนั้นคืออุปสรรคในการติดต่อสื่อสาร

ผลกระทบประการที่สอง คือ การแก้กฎหมาย การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในส่วนที่ควรจะต้องเกี่ยวข้องกับทางศาลคือการแก้กฎหมาย อย่างไรก็ตามการแก้กฎหมายไม่ใช่ภาระหน้าที่ของศาลยุติธรรมโดยตรง แต่เป็นเรื่องของฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ เช่น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ก็ต้องได้รับการแก้ไข เพราะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงไปของประชาคมอาเซียนที่จะมีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของอาชีพหรือวิชาชีพหลัก 7 วิชาชีพ 7 สาขา เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกร สถาปนิก นักบัญชี เป็นต้น จะเห็นได้ว่า เมื่อมองถึงศักยภาพของบุคลากรประเทศไทยแล้ว เราจะได้เปรียบ แต่เมื่อพูดถึงความสามารถทางภาษา เราค่อนข้างเสียเปรียบ กลุ่มวิชาชีพเหล่านี้จะหลั่งไหลเข้ามาในเมืองไทย เมื่อมีคนเข้ามามากขึ้น การแข่งขันก็ย่อมมีมากขึ้น

ผลกระทบประการที่สาม คือ ปริมาณคดีที่เพิ่มขึ้น มีการคาดการณ์ว่าปริมาณคดีจะหลั่งไหลมาสู่ศาล โดยเฉพาะปัญหาการค้ามนุษย์และยาเสพติดที่จะหลั่งไหลมาจากประเทศลาวและพม่ามายังประเทศไทยและมีการขยายตัวไปเป็นองค์กร จนกลายเป็นปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์หรือแม้แต่การติดต่อสื่อสารทางแฟกซ์ก็จะมีผลกระทบมากขึ้น จากที่กล่าวมาถือได้ว่าเป็นเรื่องคร่าวๆ ที่เราจำเป็นต้องเตรียมรับมือ

ตอนนี้เรามีกระบวนการที่ไปกระตุ้นศาลทั่วประเทศที่จะต้องทำคดีให้เสร็จโดยเร็วสุดท้ายคดีก็ไหลมาที่ศาลฎีกาเพราะศาลฎีกาตอนนี้เป็นศาลที่จะต้องรองรับคดีมากที่สุดในประเทศไทยและปัญหาเยอะที่สุด เราก็ต้องค่อยๆ แก้ไข พอแก้ปัญหาคดีนี้เสร็จก็ต้องแก้ไขจุดต่อไป ขณะนี้ก็เปรียบเสมือนหม้ออีกซาดนไข้ไปตามอาการ เช่น ศาลอุทธรณ์กลางมีปัญหาเรื่องปริมาณคดียาเสพติดก็จะไปยกฐานะเป็นศาลอุทธรณ์คดียาเสพติด จนอาจเกิดปรากฏการณ์ที่ว่า ศาลอุทธรณ์คดียาเสพติดจะมีปริมาณคดีที่สูงกว่าศาลอุทธรณ์กลาง ส่วนศาลฎีกาปีที่แล้วมีคดีรับใหม่ประมาณ 17,000 เรื่อง รวมกับคดีที่ศาลพิจารณาย่อยอีก 15,000 เรื่อง รวมแล้วกว่า 30,000 เรื่องที่ศาลฎีกาจะต้องพิจารณาในแต่ละปี เพราะฉะนั้นปัญหาทุกอย่างจะไหลไปให้ศาลฎีกาแก้ทั้งหมด

ศาลฎีกานอกจากรับคดีที่อุทธรณ์มาจาก 10 ศาลอุทธรณ์แล้ว ยังต้องรับคดีที่อุทธรณ์ขึ้นตรงไปจากศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอีก ตอนนีศาลฎีกามีผู้พิพากษา 105 คน มีผู้พิพากษาอาวุโส 51 คน หากเรายกเลิกระบบจำกัดสิทธิตามวิธีพิจารณาความแพ่งและวิธีพิจารณาความอาญา และถือว่าทุกคนมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาหมด ศาลฎีกาก็อาจจะต้องรับคดีประมาณ 50,000 เรื่องต่อปี แต่วิธีการทำงานก็จะเปลี่ยนไป อาจจะมีลดปริมาณคดีได้มากกว่าเดิม

ผลกระทบประการที่สี่ คือ การที่ตลาดอาเซียนจะรวมเป็นหนึ่งเดียว โดยมีเป้าหมายให้ภาษีสศุลกากรเป็นศูนย์ ปัญหาที่ตามมาคงมีมากมาย จะเห็นได้ว่า หากกลไกของรัฐทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและบริหารในเรื่องภาษีสศุลกากรไม่เข้มแข็ง จะกลายเป็นปัญหาที่ฝ่ายตุลาการจะต้องแก้ในอนาคต

ผลกระทบประการที่ห้า คือ ความสัมพันธ์ทางการศาลที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในเรื่องการบังคับคดี จากการสนทนากับท่านหัวหน้ากรรมาธิการเกี่ยวกับเรื่องนี้ มีแนวคิดอยู่สองสามแนวคิด ดังนี้

แนวคิดแรก คือ การบังคับตามคำพิพากษาในแต่ละประเทศได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะประเทศสมาชิก เช่น คดีพิจารณาที่ตัดสินในประเทศมาเลเซีย คู่ความสามารถบังคับคดีในศาลในประเทศไทยได้เลย ถ้าศักยภาพของแต่ละประเทศในกระบวนการยุติธรรมเรื่องของอำนาจตุลาการเท่าเทียมกัน

แนวคิดที่สอง คือ แม้จะมีคำพิพากษาแล้วก็ไม่บังคับให้ แต่คู่ความต้องไปยื่นขอให้ศาลของแต่ละประเทศพิพากษาบังคับคดีอีกชั้นหนึ่ง คล้ายๆ การประนีประนอมยอมความในคดีแพ่งหรืออนุญาโตตุลาการ ซึ่งจะมีปัญหาตามมาอีกมาก

แนวคิดที่สาม คือ เราไม่ยอมรับคำพิพากษาของประเทศสมาชิก แต่คู่ความต้องมาฟ้องใหม่ในประเทศเรา ซึ่งเราจะต้องเตรียมรับมือกับการแก้ไขปัญหา

สิ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนจะมีปัญหาตามมาเนื่องจากความแตกต่างในระบบกฎหมายของแต่ละประเทศ ความแตกต่างในเรื่องภาษา วัฒนธรรม และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้สถานะในการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาจจะมีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือองค์กรระหว่างประเทศก็จริง แต่ของเราจะไม่เข้มเท่าสหภาพยุโรป เพราะสหภาพยุโรปจะสละอำนาจอธิปไตยบางมิติโดยมีศาลของเขา คือ ศาลแห่งสหภาพยุโรป สามารถตัดสินคดีในการละเมิดการรวมกลุ่มสหภาพยุโรป แต่สำหรับประเทศไทยยังใช้วิธีบังคับในลักษณะความตกลงยอมผ่อนปรน

เราจึงต้องเตรียมตัวเพื่อรับสิ่งที่กำลังจะเข้ามา ซึ่งย่อมจะนำมาซึ่งปัญหาใหญ่หลวงแน่นอน เพราะขนาดเราอยู่เป็นสังคมเดียว ในปีที่แล้วเรายังมีคดีอยู่ถึง 1,200,000 คดี ถ้ามองไปข้างหน้าเมื่อเข้าเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนปริมาณคดีจะต้องเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน

ผลกระทบประการที่หก คือ ปัญหาเรื่องการส่งหมายก็ต้องเปลี่ยน ล่าสุดข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับการส่งหมาย คือ 7 ปี ยังส่งหมายให้คู่ความซึ่งอยู่ต่างประเทศไม่ได้ เราก็แก้กฎหมายให้มันยืดหยุ่นในช่องทางของการส่งทางไปรษณีย์ระหว่างประเทศ

ผู้เข้ารับฟังการบรรยาย : กราบเรียนท่านอาจารย์วีระพลศรี ปอผมทราบว่าสำนักงานศาลยุติธรรมจะจัดที่ภาค 4 นำร่องในการเตรียมความพร้อมทางกฎหมาย อย่างที่ผมทราบเบื้องต้นศาลในภาคผมนี้ มีอยู่ศาลหนึ่งซึ่งท่านผู้พิพากษาหัวหน้าศาลบอกว่าเป็นชั้นสูงตรพลิศพ ค้างมาสองปี เนื่องจากเป็นคนลาวมาตายเพราะมาร่วมทุน พอเวลาเขาแจ้งพนักงานสอบสวนที่อยู่เขาก็แจ้งขึ้นไป พอในชั้นไต่สวนนี้เขาก็ต้องสำเนาให้ทางญาติ แล้วส่งให้สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรมก็ส่งให้สถานทูต พอส่งแล้ว เขาส่งกลับมาว่าไม่พบที่อยู่แล้วก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป เรื่องนี้อาจต้องนำเสนอทางสำนักงานศาลยุติธรรมว่าเป็นไปได้ไหม ถ้าต่อไปคนต่างชาติหรืออาเซียนเริ่มเข้ามามากขึ้น จะมีการชั้นสูงตรพลิศพอีกมาก เพราะหากเขากระทำผิดขึ้นมา เราจะแจ้งให้ทางสถานทูตทราบแล้วเราไต่สวนได้เลยหรือไม่ หรือยกเลิกการชั้นสูงตรพลิศพไปเลยหรือไม่ หรือจะอย่างไรให้รู้ว่าเขาตายเพราะเหตุใด หรือกรณีเยาวชน ทุกวันนี้ผมไม่แน่ใจว่าเด็กที่เข้ามาเป็นคนลาวหรือพม่า แล้วต่อไปถ้าทางพ่อแม่ของเขาเกิดมากระทำผิด ท่านจะส่งกลับเลยในขณะที่พ่อแม่อยู่ที่นั่นหรือจะส่งไปอบรม พอโตแล้วกลับไปที่บ้านเขา ไม่เติบโตที่บ้านเขา ขอขอบคุณครับ

สิ่งที่ท่านเสนอนี้ก็เป็นเรื่องของการเป็นสมาชิกของอาเซียน เราต้องปฏิบัติต่อพลเมืองเขาเหมือนกับพลเมืองของเรา เขาตายก็ต้องส่งไปชั้นสูงตรพลิศพ เพียงแต่ว่าในทางปฏิบัติจริงๆว่าจะแค่ไหนอย่างไร เพราะฉะนั้นผมจึงมองว่าปัญหาเรื่องกฎหมายเป็นเรื่องใหญ่ที่สุดที่เราจะทำอย่างไรให้เขามาให้ความร่วมมือกับเรา

มีประเด็นอีกประเด็นหนึ่ง เรื่อง การค้ามนุษย์ เป็นนโยบายของต่างชาติที่เขาจะดูว่าเราไม่จริงจังต่อการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์ แล้วการที่เราถูกปฏิบัติในเรื่องของการค้าระหว่างประเทศ ตอนนี้เราถูกเพิ่งถึง เราต้องจัดการ

เพราะฉะนั้นฝากท่านและผู้บริหารทั้งหมดไว้ด้วย การที่เราจะมองไปข้างหน้าและช่วยกันทำงานจะทำให้เราตั้งรับกับปัญหาในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ก็ขอจบการสัมมนาในหัวข้อของผม ก็ต้องขอขอบคุณทุกท่านที่รับฟังครับ

นโยบายของศาลยุติธรรม ในการเตรียมความพร้อมเมื่อเข้าสู่ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- กักรศักดิ์ วรณนแสง* -

เมื่อพูดถึงการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ คงปฏิเสธไม่ได้ว่า นอกจากประชาคมยุโรปที่กำลังประสบปัญหาวิกฤติการเงินอันส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางในขณะนี้ จนทำให้สหรัฐอเมริกา หรือแม้กระทั่งจีน และอินเดียเอง ก็เกิดสภาวะเศรษฐกิจถดถอยไปด้วย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนับเป็นอีกประชาคมหนึ่งที่กำลังถูกจับตามองเป็นพิเศษ เนื่องจากกำลังก้าวไปสู่ยุคแห่งการเปิดเสรีทางธุรกิจและบริการซึ่งมีเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกันในสิ้นปี พ.ศ. 2558 โดยมีสโลแกนว่า “สร้างอาเซียนให้เป็นประชาคมแห่งความเอื้ออาทร และร่วมแบ่งปัน มีวิสัยทัศน์เดียวกัน มีอัตลักษณ์เดียวกัน และเป็นประชาคมเดียวกัน” “One Vision, One Identity, One Community” ซึ่งขณะนี้หลายประเทศในกลุ่มอาเซียนอยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมที่จะไปสู่เป้าหมายดังกล่าวร่วมกัน แม้กระทั่งประเทศพม่าเองก็ส่งสัญญาณแห่งความเปลี่ยนแปลง ทั้งในเรื่องของประชาธิปไตยที่กำลังอยู่ในช่วงตั้งต้น การเปิดประเทศของพม่า หรือแม้แต่เวียดนามและลาวในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาก็ยังทำให้นักลงทุนตื่นตัวและหันมามองอาเซียนมากยิ่งขึ้น เพราะนักลงทุนมองเห็นทั้ง “โอกาส” และ “ตลาด” ในการขยายฐานการลงทุนมาสู่ภูมิภาคอาเซียน

เป้าหมายในการเปิดเสรีทางธุรกิจและบริการซึ่งจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไปนั้นใกล้เข้ามาทุกขณะ ในส่วนของประเทศไทยนั้น ผมเชื่อว่าทุกท่านในที่นี้คงได้อ่านและได้รับชมข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมาไม่น้อย แต่เมื่อหันมาพิจารณาถึง “ศาลยุติธรรม” หรือ “ผู้พิพากษา” ของไทยเรา คงมีคำถามที่ตามมาว่า ศาลยุติธรรมไทยเราตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อมกันมากน้อยเพียงใด

* เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม และสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

แต่ก่อนที่จะไปถึงจุดนั้น ผมขอใช้เวลาสั้นๆ กล่าวถึงเสาหลักสำคัญ 3 ประการในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ประชาคมอาเซียน อันประกอบด้วย (1) ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community: ASC) (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ (3) ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-cultural Community: ASCC) ทั้ง 3 เสาหลักดังกล่าวข้างต้นนั้น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC เป็นเรื่องที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากที่สุด เนื่องจากมีรากฐานมาจากความร่วมมือและความตกลงทางเศรษฐกิจที่ประเทศสมาชิกได้ดำเนินการร่วมกันมาแล้วระยะหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการสานต่อความร่วมมือและความตกลงที่มีอยู่เดิมให้เป็นรูปธรรมและมีแบบแผนมากยิ่งขึ้น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) กำหนดวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 ที่ว่า “อาเซียน ปี 2020 เป็นหุ้นส่วนร่วมกันในการพัฒนาอย่างมีพลวัต (ASEAN 2020: Partnership in Dynamic Development)” โดยจะให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และสามารถแข่งขันกับภูมิภาคอื่น ๆ ได้ สิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ เราจะเห็นอาเซียนเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และเงินทุนอย่างเสรี เราจะเห็นการร่วมมือในนโยบายการเงินและเศรษฐกิจมหภาค ตลาดการเงิน และตลาดเงินทุน การประกันภัยและภาวะอากาศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคม กรอบความร่วมมือด้านกฎหมาย การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตร พลังงาน การท่องเที่ยว การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการยกระดับการศึกษาและการพัฒนาฝีมือมากยิ่งขึ้น

แน่นอนว่าเหรียญนั้นมีสองด้านเสมอ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนนำมาซึ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ในขณะเดียวกันก็นำมาซึ่งผลกระทบในอีกหลายแง่มุมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผลกระทบประการแรก เป็นเรื่องผลกระทบด้านการเมืองและความมั่นคง ในการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ตลอดจนการเคลื่อนย้ายแรงงาน สิ่งก็ตามมาคือปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการฟอกเงิน ยาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การค้ามนุษย์ ต้องยอมรับว่าประเทศไทยเป็นทั้งประเทศต้นทางคือส่งออก เป็นทั้งประเทศปลายทางคือนำเข้า รวมทั้งเป็นประเทศทางผ่านด้วย เรามีหมดครบวงจร ศาลไทยเรามีความพร้อมรับมือคดีเหล่านี้มากน้อยเพียงใด เรามีองค์ความรู้เพียงพอแล้วหรือไม่ว่าจะนำไปใช้ในการชี้แจงนำหน้าพนักงานหลักฐานโดยเฉพาะในคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การฟอกเงิน และการค้ามนุษย์ซึ่งจะมีความซับซ้อนมากขึ้น

ผลกระทบประการที่สอง เป็นผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สิ่งที่จะเราจะได้เห็นในช่วงแรกของการเปิดเสรี คือ การลดภาษี ในอดีตที่ผ่านมานักธุรกิจทำการค้าหรือลงทุนภายในประเทศ

ปัจจุบันเราพยายามดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนในบ้านเรา โดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษี เช่น การส่งเสริมการลงทุน การให้สิทธินักลงทุนต่างชาติถือหุ้นในบริษัทไทย หรือแม้แต่ให้สิทธิชาวต่างชาติถือครองกรรมสิทธิ์ห้องชุดต่างๆ ต่อไปจะมีนักลงทุนไทยไปลงทุนในประเทศโดยเฉพาะในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จากที่ผลผลิตสินค้าและขายกันเฉพาะในประเทศไทยสำหรับคนกว่าหกสิบล้านคน ต่อไปก็จะขายให้คนกว่าหกสิบล้านคนในอาเซียน การแข่งขันทางการค้าจะยิ่งดุเดือดมากขึ้น กฎหมายเรื่องการแข่งขันทางการค้า การป้องกันการทุ่มตลาดจะมีบทบาทมากขึ้น กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศจะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเช่นกัน เราจะเน้นเฉพาะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายอาญา กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเหมือนที่ผ่านมามากไม่เพียงพอ ผู้พิพากษาเรามีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องกฎหมายเฉพาะดังกล่าวมาน้อยแค่ไหน

ผลกระทบประการที่สาม เป็นผลกระทบทางด้านสังคม วิถีชีวิตของคนไทยจะเปลี่ยนไป มีการไปมาหาสู่กับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น นอกจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษแล้วยังมีภาษาของประเทศเพื่อนบ้านด้วย มีการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีมากยิ่งขึ้น อาจมีชาวต่างชาติมาอยู่ร่วมชายคาบ้าน มาทำงานอยู่ในบ้าน หรืออาจจะมีสะใภ้มาจากประเทศนี้ มีเขยมาจากประเทศนั้น มีการผสมผสานทางวัฒนธรรมและความคิดมากยิ่งขึ้น เราพร้อมเปิดใจรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมแล้วหรือไม่

ผลกระทบประการสุดท้าย ได้แก่ ผลกระทบด้านกฎหมาย มีกฎหมายหลายฉบับที่ต้องเตรียมพร้อมและต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ตัวอย่างเช่น การกำหนดให้ในปี พ.ศ. 2558

นักลงทุนอาเซียนสามารถถือหุ้นได้อย่างน้อยร้อยละ 70 ซึ่งแน่นอนผลกระทบทางกฎหมายต้องมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบธุรกิจคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนผู้ถือหุ้น การเปลี่ยนโครงสร้างผู้ถือหุ้นในรูปแบบของการควบรวมกิจการ (merger and acquisition) ต่อไปศาลยุติธรรมต้องตีความว่าเป็นนิติบุคคลในคดีต่าง ๆ เป็นนิติบุคคลไทยหรือต่างชาติ ใครเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจครอบงำกิจการ จะมีกรณีที่มีการถือหุ้นไขว้กันหรือถือหุ้นต่อกันเป็นลูกโซ่ระหว่างบริษัทไทยแต่บริษัทต่างชาติ กฎหมายให้คุ้มครองผู้ถือหุ้นต่างชาติเทียบเท่ากับผู้ถือหุ้นคนไทยหรือไม่

นอกจากนี้ ในการเคลื่อนย้ายแรงงาน จำเป็นต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 การเคลื่อนย้ายแรงงานมีฝีมือเป็นสิ่งที่พูดถึงกันมากเมื่อเป็นประชาคมอาเซียน แรงงานมีฝีมือที่ให้เคลื่อนย้าย

กันได้ก่อนจะเป็นกลุ่มอาชีพที่มีความพร้อม โดยนำร่องใน 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ พยาบาล ทันตแพทย์ วิศวกร สถาปนิก บัญชี ช่างสำรวจ ด้านอื่นก็จะทยอยเปิดเสรีไป กลุ่มวิชาชีพด้านกฎหมายอาจเป็นกลุ่มต่อไป การเปิดเสรีด้านแรงงานหรือการเคลื่อนย้ายแรงงานโดยเสรี ไม่ได้ทำให้แรงงานผิดกฎหมายเป็นเรื่องถูกกฎหมาย แต่อาจมีการปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับตลอดจนหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว อาจมีการใช้วิธีการรับรองวิทยฐานะที่เรียกกันว่า MRA (mutual recognition agreement) คืออาเซียนต้องมาตกลงกันว่าจะรับรองวิทยฐานะกันแค่ไหน เช่น เรียนและจบเมืองไทย ไปทำงานในประเทศไหนได้บ้าง เพราะแต่ละประเทศมีมาตรฐานไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับกฎหมายภายในด้วยว่าจะกำหนดคุณสมบัติอย่างไร ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นตัวกำหนดที่จะไปควบคุม เช่น พระราชบัญญัติทนายความอาจจะกำหนดว่าต้องพูดภาษาไทย ใช้ภาษาไทยได้ ต้องเป็นสมาชิกวิสามันท์แห่ง เนติบัณฑิตสภา หรือมีใบอนุญาตว่าความจากประเทศนั้นประเทศนี้ เป็นต้น ต่อไปเราอาจจะเห็นทนายความต่างชาติเข้ามาเป็นที่ปรึกษากฎหมาย หรือทนายความก็เป็นได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราจะเห็นมากขึ้นเมื่อเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องรับรู้การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

จากผลกระทบที่กล่าวมาข้างต้น ในแง่ของศาลยุติธรรมไทยเอง คงต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเตรียมพร้อมที่จะรับมือกับคดีในรูปแบบใหม่ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้สร้างความตื่นตัวให้แก่สังคมไทยเป็นอย่างมาก ไม่เว้นแม้แต่ในวงการยุติธรรม ในแง่นโยบาย สำนักงานศาลยุติธรรมได้เตรียมความพร้อมทางด้านการยุติธรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยการเตรียมความพร้อมทางด้านการยุติธรรมจะไม่มุ่งเฉพาะด้านเนื้อหากฎหมายเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องการบริหาร การอำนวยความสะดวก และบุคลากรของหน่วยงานศาลด้วย

การเตรียมความพร้อมของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ได้ดำเนินการแล้วและจะดำเนินการต่อไป มีดังนี้

ประการแรก ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรมได้จัดตั้งศูนย์วิเทศอาเซียนขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสาร บทความ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรมในภูมิภาคอาเซียน และประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับความร่วมมือในเชิงวิชาการและความร่วมมือในทางศาลเท่าที่จะทำได้ ซึ่งผู้แทนของศาลของหน่วยงาน

ยุติธรรมในอาเซียนก็ให้ความชื่นชมและคิดว่าจะกลับไปจัดตั้งศูนย์วิเทศน์อาเซียนในประเทศเขาบ้าง โดยบอกว่ายังไม่เคยมีประเทศไหนในอาเซียนเคยทำมาก่อน มีประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่จัดตั้งศูนย์วิเทศน์อาเซียนขึ้น โดยจะเป็นการรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ AEC ในปี 2558

นอกจากนี้ ทางศูนย์วิเทศน์อาเซียนได้จัดโครงการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การเตรียมความพร้อมทางกฎหมายเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” ณ โรงแรมแกรนด์พาราไดซ์ จังหวัดหนองคาย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้แก่ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม เป็นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และถ่ายทอดนโยบายการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการให้เป็นไปทางทิศทางเดียวกัน ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

ประการที่สอง การจัดทำศูนย์ลุ่มอาสาประจำศาล ทางศาลยุติธรรมมีภารกิจในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งต้องพัฒนากระบวนการพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ประเทศต่างๆทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดหาลำมให้กับชาวต่างชาติที่ถูกดำเนินคดีอาญาในศาล เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งได้มีการระบุไว้ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และมาตรา 13 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในปี 2557 สำนักงานศาลยุติธรรมจัดโครงการลุ่มอาสาประจำศาล เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เนื่องจากลุ่มอาสาที่มีหน้าที่เป็นคนกลางในการสื่อสาร และแปลความหมายจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในคดีที่เป็นชาวต่างชาติในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณา และให้กระบวนการยุติธรรมสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างถูกต้อง โดยลุ่มอาสาประจำศาลจะเป็นลุ่มอิสระของสำนักงานศาลยุติธรรม หรือลุ่มอาสาที่มีจิตสาธารณะ และยินดีเสียสละเวลา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาการเลื่อนที่จะพิจารณาคดีจากกรณีลุ่มอิสระที่ได้นัดหมายไว้ก่อนหน้านี้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ซึ่งกรณีดังกล่าวอาจถือได้ว่า ไม่เป็นธรรมต่อจำเลย การจัดตั้งศูนย์ลุ่มอาสาประจำศาลขึ้นในศาลนั้น ศาลอาญาเป็นศาลแห่งแรกในการนำร่อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการให้แก่ชาวต่างประเทศ การแปลเอกสารคำพิพากษาต่างๆของศาลที่สำคัญ

ประการที่สาม การจัดทำ website ของศาลยุติธรรมเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้ชาวต่างประเทศได้เข้าถึงบทบาทหน้าที่ของศาลไทย อันเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับให้ศาลยุติธรรมมีมาตรฐานในระดับสากลตามนโยบายของประธานศาลฎีกาและถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการตัดสินใจลงทุนหรือเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เพราะว่าปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของการลงทุนในต่างประเทศ เขาจะดูว่ามาตรฐานของศาลในแต่ละประเทศนั้น เป็นมาตรฐานเป็นที่ยอมรับได้หรือไม่ ซึ่งศาลไทยเราก็เห็นอยู่แล้วว่าเป็นที่ยอมรับ ปัจจุบันประเทศต่างๆพากันมาลงทุนในประเทศไทยเพราะว่าศาลไทยเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เขาเชื่อมั่นว่าสามารถให้ความยุติธรรมกับเขาได้ในระดับสากล

ประการที่สี่ ทูลโครงการแลกเปลี่ยนข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน ณ State Court ประเทศสิงคโปร์ โดยทุนนี้เป็นทุนที่ทางสำนักงานศาลยุติธรรมจัดสรรให้แก่ข้าราชการตุลาการและข้าราชการศาลยุติธรรม ซึ่งโครงการแลกเปลี่ยนจะมีการไปดูงาน เรียนรู้ระบบงานศาลของสิงคโปร์ และเรียนรู้ระบบธุรการและระบบการพิจารณาคดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานของศาลยุติธรรมต่อไป

ประการที่ห้า การส่งผู้พิพากษาไปร่วมประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือทางการศาลในประเด็นที่สำคัญในภูมิภาคอาเซียน ตามนโยบายประธานศาลฎีกาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การทำให้ศาลยุติธรรมมีมาตรฐานในระดับสากล ซึ่งเรื่องนี้ศาลยุติธรรมเองก็ได้ส่งผู้พิพากษาไปร่วมประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือทางการศาลในประเด็นที่สำคัญ ซึ่งได้ประโยชน์ค่อนข้างมาก ผู้พิพากษาได้นำความรู้ประสบการณ์ไปแลกเปลี่ยนกัน ประเทศไทยเองก็ไม่ได้ด้อยไปกว่าประเทศอื่น เราเป็นผู้นำเหมือนกันในเรื่องของกฎหมาย และศาลยุติธรรมไทยเองก็ได้รับการชื่นชมในต่างประเทศว่าการพิจารณาพิพากษาคดีต่างๆ เป็นไปตามมาตรฐานและความเป็นธรรมในระดับสากล แต่ว่าเราจะหยุดยั้งเพียงแค่นั้นไม่ได้ ต้องพัฒนาต่อไป โดยต้องมีความร่วมมือและประชุมกันในระดับต่างประเทศ

ในปีงบประมาณ 2557 ศาลยุติธรรมได้ส่งผู้พิพากษาไปร่วมประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือทางการศาลหลายครั้ง อาทิ

1. การประชุมคณะกรรมการบริหารเครือข่ายนักไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ของสมาคมไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแห่งเอเชีย ซึ่งจัดขึ้นที่เมืองบาห์ลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย การประชุมดังกล่าวมีจุดประสงค์ที่จะอำนวยความสะดวกในด้านความร่วมมือระหว่างปัจเจกบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี หรือที่เราเรียกว่า นักไกล่เกลี่ยรุ่นเยาว์ ซึ่งต้องมีความชำนาญ มีความเข้าใจในข้อขัดแย้งระหว่างพรมแดน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม สถานที่ที่มีความเป็นกลางระหว่างคู่ขัดแย้ง ลักษณะเหล่านี้ทำให้ต้องการความร่วมมือของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจากหลายๆ ประเทศ

นักไกล่เกลี่ยจากหลายฝ่าย ผู้มีส่วนได้เสียจากการไกล่เกลี่ยรวมถึงผู้สนับสนุนการไกล่เกลี่ย ให้เกิดขึ้นและยุติลงบนความพึงพอใจของทุกฝ่าย ทั้งนี้ในหลักการของ Asian Mediation Association Young Peacemaker Network ได้วางหลักการเรื่องความเป็นกลางทางการเมือง ความเป็นองค์กรที่ไม่สังกัดรัฐ ความเป็นองค์กรที่วางอยู่บนฐานของความสมัครใจไม่มีการบีบบังคับ และไม่แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจโดยเครือข่ายความร่วมมือนี้จะต้องให้การสนับสนุนในกิจกรรมที่ส่งเสริมเรื่องดังกล่าวข้างต้นและพัฒนาเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างกลไกเชิงสถาบันเพื่อ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทภายในภูมิภาค

2.การประชุมตุลาการแห่งภูมิภาคอาเซียนว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 2 ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ การประชุมนี้มีเป้าหมายเพื่อให้ตัวแทนทางตุลาการของกลุ่มประเทศ ASEAN เข้ามาประชุมร่วมกันเพื่อสร้างความร่วมมือทางสิ่งแวดล้อมทั้งระดับภายในภูมิภาค และระดับโลก ในอันที่จะสถาปนาระบบ Rule of Law ทางสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลทางสิ่งแวดล้อมที่แข็งแกร่งขึ้น (Strong Environmental Governance) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้ริเริ่มโครงการร่างข้อตกลง The Melaka Memorandum of Understanding for Co-operation among Courts ซึ่งจะเป็นการมุ่งหมายที่ดีถึงกรอบการดำเนินงานทางด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิก ASEAN และเห็นพ้องต้องกันว่า จะมีการสร้างกลุ่มของตุลาการที่มีความรู้ ความสามารถทางเทคนิค เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของ Jakarta Common Vision

3.การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านกฎหมาย (ASLOM) ครั้งที่ 15 ณ กรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในการประชุมมีการอภิปรายกันถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้ การพัฒนาสนธิสัญญาทางกฎหมายว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือในทางคดีอาญา การรายงานถึงการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ทางด้านกฎหมายระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN การพัฒนาองค์กรทางด้านข้อมูลข่าวสารทางกฎหมาย การพัฒนาสนธิสัญญาาระหว่างประเทศของ ASEAN ว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย การพัฒนาแม่แบบของกฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องความมั่นคงทางทะเลระหว่างประเทศ การสร้างความเข้มแข็งให้กับประเด็นทางกฎหมายแพ่งพาณิชย์ระหว่างประเทศสมาชิก การอภิปรายเรื่องพัฒนาการของการสถาปนาเขตเศรษฐกิจเสรีและกฎหมายที่รองรับของประชาคม ข้อตกลงของ ASEAN ว่าด้วยการรักษาสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง การส่งเสริมความร่วมมือในเรื่องการแบ่งปันข้อมูลสารสนเทศระหว่างกัน

4.การประชุมเกี่ยวกับความร่วมมือทางการศาลและการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน-

จีน ณ เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง สาธารณรัฐประชาชนจีน การประชุมดังกล่าวหรือที่เรียกว่า Judicial Cooperation on ASEAN-China Free Trade Area จัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์หลัก ในความร่วมมือในการสร้างระบบทางกฎหมาย เพื่อลดอาชญากรรมรวมถึงข้อขัดแย้งบริเวณชายแดนทั้งทางกฎหมายและทางสังคมระหว่างสองฝ่ายที่จะเกิดขึ้นเนื่องมาจากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างอาเซียนและจีน การประชุมยังขยายไปถึงเรื่องการแลกเปลี่ยนทัศนะทางกฎหมายระหว่างสองฝ่ายเพื่อการปรับเปลี่ยนระบบกฎหมายและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นของระบบกฎหมายในแต่ละประเทศในระดับมาตรฐานสากล การให้หลักประกันทางกฎหมายและคงไว้ซึ่งความยุติธรรมระหว่างผู้ประกอบการของทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้การประชุมได้ให้ความสำคัญกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมนำซึ่งทรัพยากรที่ดี ทำให้เกิดความมั่นคงในด้านต่างๆ ร่วมกันระหว่างภูมิภาค

5.การประชุมคณะทำงานของการประชุมโต๊ะกลมประธานศาลสูงสุดอาเซียนว่าด้วยกฎหมายสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 4 ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่ประชุมอภิปรายถึงปฏิกริยาของกฎหมายของประเทศสมาชิกต่างๆ ต่อประเด็นทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงในสภาพภูมิอากาศที่มีผลข้ามพรมแดนประเทศมลพิษทางอากาศ การตัดไม้ทำลายป่า การค้าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชที่ผิดกฎหมาย โดยที่ประชุมมุ่งหวังว่าระบบตุลาการของประเทศสมาชิกจะมีความร่วมมือกันได้อย่างได้เงื่อนไขใดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกฎหมายและระบบตุลาการในการต่อสู้กับปัญหาทางสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างมากขึ้น และยังเน้นความสำคัญเรื่องการค้าไม้ การขนส่งไม้ผิดกฎหมายข้ามพรมแดนรัฐชาติ และประติษฐานกรรมทางสังคมที่จะระงับการกระทำผิดต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าว การประชุมโต๊ะกลมครั้งนี้ยังเป็นการเตรียมการให้คณะทำงานหรือตัวแทนจากประเทศต่างๆ ได้เตรียมตัวในการเข้าร่วมประชุมในครั้งต่อไปอีกด้วย

6.การประชุมคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการการถาวรของสมาคมกฎหมายอาเซียน ครั้งที่ 36 ณ ประเทศมาเลเซีย โดยสมาคมกฎหมายอาเซียน เป็นสมาคมของนักกฎหมายที่จัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมการพัฒนากฎหมายของประเทศในกลุ่มอาเซียนที่อินโดนีเซีย เมื่อปี พ.ศ. 2522 มีฐานะเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ความร่วมมือและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างนักกฎหมายในทุกสาขาของประเทศอาเซียน และเพื่อให้องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านกฎหมายมีความร่วมมือระหว่างกันอย่างถาวร และเพื่อให้กฎหมายของประเทศอาเซียนมีความสอดคล้องอันจะยังประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคร่วมกัน ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นสมาชิกสมาคม

กฎหมายอาเซียน โดยกำหนดจัดการประชุมใหญ่ทุก 3 ปี และการประชุมคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการถาวรของสมาคมกฎหมายอาเซียนทุกปีตามรัฐธรรมนูญและข้อบังคับของสมาคมฯ ระบุให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติของสมาคมขึ้นในแต่ละประเทศเพื่อทำหน้าที่บริหารงานของสมาคมภายในประเทศนั้น ๆ ด้วย โดยการประชุมในครั้งที่ 36 นี้เป็นการหารือเตรียมการด้านกฎหมายเพื่อรองรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนภายใต้กฎบัตรอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 พร้อมทั้งการกระชับและเสริมสร้างความร่วมมือกันทางการศาลในกลุ่มประเทศอาเซียน

7. การประชุมทางการศาลแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ว่าด้วยการเข้าถึงความยุติธรรมของสตรี สิทธิทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย การประชุมนี้เป็นการประชุมผู้พิพากษาและผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการยุติธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และนานาชาติเพื่อที่ส่งเสริมความเข้าใจในและสนับสนุนการแลกเปลี่ยนความรู้และความคุ้นเคยเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women: CEDAW) ในการประชุมจะเน้นหลักสิทธิมนุษยชนของสตรีตามที่ได้ตีความไว้ในกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนนานาชาติ

บทบาทที่สำคัญของศาลยุติธรรมไทย คือ การตีความกฎหมาย การเปิดตลาดการค้าและบริการจะทำให้มีการแข่งขันจากต่างชาติมากขึ้น ต่อไปจะมีสินค้าที่มีปริมาณและคุณภาพมากขึ้น มีการให้บริการเพิ่มขึ้น ทั้งในด้านการเงิน ไทโรคมานาคม และการขนส่ง นอกจากนี้การเปิดเสรียังเป็นการเพิ่มความโปร่งใสและการคาดการณ์ได้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค การตีความกฎหมายของศาล จะยึดถือแต่ตัวบทหรือแนวคำพิพากษาศาลฎีกาแบบเดิมไม่ได้อีกต่อไป เนื่องจากกฎหมายหลายฉบับจะมีการแก้ไข ประกอบกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ต่อไปประเทศไทยจะมีการทำสนธิสัญญาและความตกลงต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของสนธิสัญญาคุ้มครองการลงทุน ซึ่งสนธิสัญญาคุ้มครองการลงทุนมีแนวโน้มที่จะให้สิทธิพื้นฐานสำคัญคล้ายคลึงกัน และมักมีหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง ที่มักถูกตีความเพื่อให้สิทธิในลักษณะเดียวกันแก่นักลงทุนต่างชาติที่มีสัญชาติเดียวกัน หลักปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งถือเป็นหลักสากลทำให้ประเทศไทยมีหน้าที่ในการปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งแก่นักลงทุนหรือนิติบุคคลที่ถือสัญชาติของประเทศที่เป็นคู่สัญญาในสนธิสัญญาคุ้มครองการลงทุน

บทบาทสำคัญของศาลยุติธรรมคือการตีความกฎหมาย การตีความกฎหมายไม่ใช่การตีความตามตัวอักษร แต่ต้องดูเนื้อหา พิจารณาข้อกฎหมายประกอบหลักพื้นฐานที่เป็นหลักสุจริตด้วย ตัวอย่างเช่น ปัญหาการถือหุ้นในบริษัทต่างๆ ที่มักอาจต้องมีการตีความว่าเป็น “นอมินี” หรือไม่ ใครเป็นเจ้าของบริษัทที่แท้จริง โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสัญญาสัมปทานหรือมีกฎหมายกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของคนต่างชาติไว้โดยเฉพาะ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาจากสองด้านคือในด้านเอกชนเองที่พยายามหาทางเลี่ยงข้อจำกัดทางกฎหมายที่ไม่ฝ่าฝืนถ้อยคำตามลายลักษณ์อักษรของกฎหมายไทย โดยไม่คิดถึงเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานราชการของไทยบางครั้งก็มีส่วนร่วมในการใช้กฎหมายไปในทางที่เอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจหรือบางธุรกิจบางประเภท โดยผ่อนปรนกับบางธุรกรรมแต่กลับเข้มงวดกับธุรกรรมบางอย่างอย่างไม่มีเหตุผล นอกจากนี้ ในการตีความกฎหมาย ศาลยุติธรรมต้องคำนึงถึงการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (public interest) แต่คำว่า “ประโยชน์สาธารณะ” นั้น เป็นคำที่กำกวม ทำให้การตีความสามารถทำได้หลากหลาย และประชาชนทั่วไปไม่สามารถรู้ได้ว่าเส้นแบ่งที่ชัดเจนนั้นอยู่ตรงไหน ในขณะที่เสรีภาพในการแสดงเจตนา ทำสัญญา ตลอดจนเสรีภาพในการแสดงออกนั้น ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย สนธิสัญญา หรือแม้แต่นิติรัฐธรรมนูญ ศาลต้องเปิดใจกว้างรับสิ่งใหม่ๆ ศาลควรตีความกฎหมายโดยมองในแง่ของการคุ้มครองผู้ลงทุนทั้งคนไทยหรือต่างชาติให้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน อันจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนทางตรงและทางอ้อม มากกว่าที่จะมุ่งเน้นตีความเพื่อคุ้มครองในเรื่องประโยชน์สาธารณะแต่เพียงอย่างเดียว แต่ต้องสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองเอกชนผู้ลงทุนและประโยชน์สาธารณะ

ในเรื่องความร่วมมือทางศาลก็เป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม ที่ผ่านมศาลไทยได้เคยทำความตกลงและบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางศาลหลายฉบับ อาทิ

1. ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางศาลระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2521 ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของอินโดนีเซีย สาระสำคัญเป็นเรื่องการร่วมมือกันในการส่งเอกสารและสืบพยานหลักฐานในคดีแพ่งและพาณิชย์ มีการกำหนดให้คนชาติของภาคีสัญญาแต่ละฝ่ายมีสิทธิโดยเสรีที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลภายในประเทศของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และอาจปรากฏตัวต่อศาล ภายใต้เงื่อนไขเดียวกับคนชาติของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง มีการกำหนดวิธีการในการส่งเอกสาร และวิธีการที่ศาลประเทศคู่ภาคีจะดำเนินการสืบพยานแทน

2. ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือกันทางศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์ กับความร่วมมือ

มือทางอนุญาโตตุลาการ ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ลงวันที่ 16 มีนาคม พ.ศ. 2537 สาระสำคัญเป็นเรื่องการร่วมมือกันในการส่งออกสารและสืบพยานหลักฐานในคดีแพ่งและพาณิชย์ ให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายแก่คนชาติของภาคีสัญญาแต่ละฝ่าย ตลอดจนการส่งเสริมให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการเป็นวิถีทางหนึ่งในการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์และการเดินเรือทะเล การยอมรับและบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการของภาคีสัญญา

3. ความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือกันทางการศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์กับความร่วมมือในด้านอนุญาโตตุลาการ ระหว่างราชอาณาจักรไทยและประเทศออสเตรเลีย ลงวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของไทยและออสเตรเลีย สาระสำคัญเป็นเรื่องการร่วมมือกันในการส่งออกสารและสืบพยานหลักฐานในคดีแพ่งและพาณิชย์ ตลอดจนการส่งเสริมให้กระบวนการอนุญาโตตุลาการเป็นวิถีทางหนึ่งในการระงับข้อพิพาททางพาณิชย์

4. ความตกลงว่าด้วยการช่วยเหลือกันทางการศาลในคดีแพ่งและพาณิชย์ ระหว่างราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรสเปน ลงวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของไทยและสเปน ซึ่งในขณะนั้นศาลยังมีได้แยกออกจากกระทรวงยุติธรรม สาระสำคัญเป็นเรื่องการร่วมมือกันในการส่งออกสารและสืบพยานหลักฐานในคดีแพ่งและพาณิชย์

5. ความตกลงระหว่างศาลฎีกาแห่งราชอาณาจักรไทยและศาลสูงสุดแห่งสหพันธรัฐรัสเซียว่าด้วยความร่วมมือทางการศาล ลงวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2547 ลงนามโดยท่านอรรถนิติ ดิษฐอำนาจ ประธานศาลฎีกาในขณะนั้น กับประธานศาลสูงสุดแห่งสหพันธรัฐรัสเซีย สาระสำคัญเป็นเรื่องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการทางศาล การปฏิบัติหน้าที่ของศาลชั้นต่างๆ การส่งเสริมบทบาทและเกียรติยศแห่งสถาบันตุลาการ การรับรองความเป็นอิสระของศาล และการฝึกอบรมผู้พิพากษา บนพื้นฐานของหลักต่างตอบแทน

6. บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการแลกเปลี่ยนเอกสารทางกฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาล ระหว่างกระทรวงยุติธรรมสาธารณรัฐเกาหลีและไทย ลงวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2542 สาระสำคัญเป็นเรื่องการแลกเปลี่ยนคำแปลประมวลกฎหมาย กฎ ระเบียบ บทความ และคำพิพากษาที่เป็นภาษาอังกฤษระหว่างกัน

บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางกฎหมาย ศาลและอนุญาโตตุลาการ ระหว่างกระทรวงยุติธรรมสาธารณรัฐสิงคโปร์และไทย ลงวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2543 สาระสำคัญเป็นเรื่องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนคำแปลประมวลกฎหมาย กฎ ระเบียบ

บทความต่างๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษระหว่างกัน รวมถึงการส่งเสริมกระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกด้านการไกล่เกลี่ย และอนุญาโตตุลาการในคดีพาณิชย์ทั้งหมดนี้เป็นเพียงตัวอย่างความร่วมมือทางการศาลที่ประเทศไทยได้เคยทำไว้ เมื่อมีการเปิดเสรีทางการค้า การบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน คดีหรือข้อพิพาทที่จะเปิดมากยิ่งขึ้นในอนาคตจะเป็นคดีที่มีคนสัญชาติอื่นเข้ามาเกี่ยวข้อง ศาลยุติธรรมควรเร่งผลักดันให้มีความร่วมมือทางการศาล ไม่เพียงแต่กับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน แต่ควรมองไปถึงประเทศที่มีนักลงทุนเข้ามาลงทุนในบ้านเรา และมีนักลงทุนจากบ้านเราไปลงทุนในประเทศเหล่านั้นด้วย โดยอาจทำให้รูปของการส่งเสริมการให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างศาลในรูปแบบเอกสาร เช่น การส่งหมาย การแปลคำพิพากษาต่างๆ และต่อไปอาจพัฒนาไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือการส่งหมายแบบดิจิทัลก็เป็นได้

นอกจากความร่วมมือทางศาลแล้วที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว ศาลยุติธรรมยังได้สร้างและกระชับความร่วมมือกับองค์กรหรือสถาบันอื่นๆ ในต่างประเทศด้วย เช่น มีการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมไทยและศูนย์ไกล่เกลี่ยนานาชาติแห่งสิงคโปร์ ลงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2558 สาระสำคัญเป็นเรื่องความร่วมมือกันในการยกระดับการไกล่เกลี่ยด้านการค้าระหว่างประเทศ และจะให้ความช่วยเหลือ ร่วมจัดการ และร่วมเป็นเจ้าของในการบรรยาย การจัดประชุม และการสัมมนาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การไกล่เกลี่ยด้านการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งการรับรองบริการด้านการไกล่เกลี่ย การใช้สิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์ไกล่เกลี่ย และการแลกเปลี่ยนข้อมูลรวมถึงสิ่งตีพิมพ์เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยด้านการค้าระหว่างประเทศและการระงับข้อพิพาททางเลือก เป็นต้น

อีกประเด็นหนึ่งที่หลายคนอาจจะตั้งคำถามก็คือ ต่อไปจะมีการพัฒนาจนมีการตั้งเป็นศาลประชาคมอาเซียน ตามแบบศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรป หรือศาลอียู หรือไม่ ศาลอาเซียน เป็นเรื่องอนาคตอันไกล ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน ในยุโรปมีพัฒนาการและออกแบบองค์กรหลักไว้อย่างชัดเจน ในเรื่องนี้เมื่อเทียบกับอาเซียน แม้อาเซียนจะมีวัตถุประสงค์ขององค์กรที่คล้ายคลึงกับประชาคมยุโรปและมีแนวความคิดจะจัดองค์กรหลักคล้ายกับประชาคมยุโรป แต่ไม่มีการออกแบบองค์กรหลักที่ชัดเจน ทั้งที่มา อำนาจหน้าที่ต่างๆ ไม่มีการวางบทบาทบัญญัติเกี่ยวกับองค์กรหลักที่ชัดเจนไว้ในสนธิสัญญาหรือความตกลงใดๆ ที่มีค่าบังคับเป็นกฎหมายตั้งแต่การจัดตั้งองค์กรในตอนแรก ในส่วนขององค์กรศาลซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการระงับข้อพิพาทของสหภาพยุโรปก็มีความเข้มแข็งและมีการวางรากฐานมายาวนานมีการกำหนดให้มีการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐสมาชิกโดยคณะอนุญาโตตุลาการ และเมื่อ

จัดตั้งศาลยุติธรรมแห่งสหภาพยุโรปขึ้นมา องค์การศาลจึงอยู่เคียงคู่ประชาคมยุโรปมานานและ พัฒนาตัวเองมาโดยตลอด จนถึงปัจจุบันนี้มีการสร้างหลักกฎหมายจากแนวคำพิพากษาเป็น จำนวนมาก และยังมีระบบการบังคับตามคำพิพากษาดัง

เมื่อย้อนกลับมาดูอาเซียนจะพบว่ายังมีความเป็นองค์การที่ใช้ระบบกฎหมายระหว่าง ประเทศอยู่มาก ข้อตกลงที่มีค่าบังคับเป็นกฎหมายของอาเซียนอาจจะต้องขึ้นอยู่กับรัฐสมาชิก ว่าจะอนุวัติการและปฏิบัติตามหรือไม่ ไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจน หากเกิดข้อพิพาทอาจจะต้อง ไปฟ้องที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับว่ารัฐจะยอมรับอำนาจของศาล ยุติธรรมระหว่างประเทศหรือไม่ หรืออาจจะต้องใช้วิธีการเจรจาทางการทูต หรืออาจจะต้องใช้ เวทีโลกอื่นๆ เป็นเครื่องมือในการเจรจา เช่น ข้อพิพาททางการค้าอาจจะต้องใช้เวทีของ WTO ในการระงับข้อพิพาท เป็นต้น เพราะทั้งนี้องค์การระงับข้อพิพาทของอาเซียนยังไม่พัฒนา ซึ่ง ต่างจากยุโรปที่มีการพัฒนาองค์การระงับข้อพิพาทมาตั้งแต่เริ่มก่อร่างสร้างองค์การและพัฒนา ถึงขั้นเป็นศาลของประชาคม แม้ว่าอาเซียนเองก็คิดถึงเรื่องการระงับข้อพิพาทในกรอบของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่ก็ไม่ได้วางกรอบในเรื่องนี้อย่างชัดเจนและก็ยังไม่ว่าจะเป็น ไปได้จริงในทางปฏิบัติแค่ไหน จึงยังไม่ถึงเรื่องการจัดตั้งศาลประชาคมอาเซียน และอาจจะ ต้องใช้เวลานานมากกว่าจะวางระบบกฎหมายของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพเพราะการไม่มี ระบบกฎหมายมาตั้งแต่ต้นจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรมีปัญหามาก เนื่องจากกฎหมาย เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้วัตถุประสงค์ขององค์การลุล่วงไปได้ จึงไม่น่าแปลกใจเลยว่า ทำไมสหภาพยุโรปจึงมีพัฒนาการที่เร็วกว่าอาเซียน ทั้งๆ ที่มีอายุขององค์การที่ใกล้เคียงกัน เพราะหากไม่ทำให้กฎหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน รัฐสมาชิกก็อาจจะเดินคนละทาง มีความ ไม่ลงรอยกันในหลายๆเรื่องและหาข้อสรุปของปัญหาต่างๆ ได้ยาก ทุกวันนี้สภาพบังคับทาง กฎหมายของอาเซียนแทบจะขึ้นอยู่กับรัฐสมาชิก เพราะประเทศสมาชิกทุกประเทศต่างไม่ยอม ให้องค์การมีลักษณะอยู่เหนือรัฐ การดำเนินงานของอาเซียนจึงล่าช้าและปัญหาหลายๆ ปัญหา จึงยากที่จะแก้ อีกทั้งอาเซียนไม่มีเครื่องมือทางกฎหมายใดๆ ที่จะควบคุมให้รัฐสมาชิกปฏิบัติ ตามข้อตกลง ทำให้ขาดสภาพบังคับที่แน่นอน

แนวทางการระงับข้อพิพาทที่เป็นไปได้ และสามารถทำได้รวดเร็วกว่าการระงับข้อพิพาท การ จัดตั้งศาลประชาคมอาเซียน คือการนำกระบวนการระงับข้อพิพาททางอนุญาโตตุลาการมา ใช้ โดยทั่วไปเวลาเกิดข้อพิพาท เอกชนต่างประเทศมักมีความไม่สบายใจหากต้องนำข้อพิพาท ของตนขึ้นสู่การพิจารณาของศาลภายในประเทศ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นข้อพิพาทระหว่าง เอกชนกับรัฐ เพราะเอกชนไม่คุ้นเคยกับกฎหมายภายในของรัฐนั้น และเกรงว่าจะไม่ได้รับ

ความเป็นธรรมเพราะศาลเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐนั้น ในทางกลับกัน รัฐเองก็ไม่ต้องการตก อยู่ภายใต้เขตอำนาจศาลของรัฐอื่น เพราะทุกรัฐย่อมมีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง นอกจากนี้ ปัญหานี้ในเรื่องการบังคับตามคำพิพากษาศาลต่างประเทศเป็นอีกประเด็นหนึ่ง เพราะศาล แต่ละประเทศมักไม่ยอมรับที่จะบังคับตามคำพิพากษาของศาลประเทศอื่น ด้วยเหตุนี้ การ อนุญาโตตุลาการจึงเป็นการระงับข้อพิพาททางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งการระงับข้อพิพาทด้วยวิธี นี้เป็นวิธีที่นิยมปฏิบัติกันในการการค้าระหว่างประเทศมาช้านาน เนื่องจากรวดเร็ว สะดวก และเป็นธรรม

โดยใน ข้อ 25 ของกฎบัตรอาเซียน กำหนด “ให้มีการจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาท ใน กรณีที่มีได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ ให้มีการจัดตั้งกลไกระงับข้อพิพาทที่เหมาะสม รวมถึงการอนุญาโตตุลาการ สำหรับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความหรือการใช้กฎบัตร นี้ และตราสารอาเซียนอื่นๆ” ที่ผ่านมา สมาคมกฎหมายอาเซียน (ASEAN LAW ASSOCIATION หรือ ALA) ซึ่งเป็นการรวมตัวของผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ และนักกฎหมาย จากประเทศ ต่างๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน ได้ยกร่าง “กฎบัตรอาเซียนว่าด้วยวิธีการระงับข้อพิพาท” (The Asean Charter: Dispute Settlement Mechanisms) และ “พิธีสารว่าด้วยการบังคับตามคำชี้ขาด ของคณะอนุญาโตตุลาการ” (Protocol on enforcement of Arbitral Awards) ตลอดจน “แนวทาง ปฏิบัติในการบังคับตามคำชี้ขาดคณะอนุญาโตตุลาการในภูมิภาคอาเซียน” (Guidelines on Best Practices on the Enforcement of Arbitral Awards within Asean) และได้เสนอเอกสาร เหล่านี้ต่อเลขาธิการอาเซียน โดยผู้แทนแต่ละประเทศได้ให้การสนับสนุนให้มีแนวทางปฏิบัติ ในการบังคับตามคำชี้ขาดคณะอนุญาโตตุลาการในภูมิภาคอาเซียน เพื่อให้มีแนวทางและ ขั้นตอนในการบังคับตามคำชี้ขาดเป็นไปในแนวทางเดียวกันอันจะเป็นการพัฒนากระบวนการ ในการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในภูมิภาคอาเซียนให้มีความเป็นสากล นอกจากนี้ หลายประเทศในภูมิภาคอาเซียนได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนครนิวยอร์ก ค.ศ. 1958 ว่าด้วยการยอมรับนับถือและการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ต่างประเทศ (อนุสัญญาฉบับนครนิวยอร์ก) ที่กำหนดให้ศาลประเทศภาคีสมาชิกต้องยอมรับใน กรณีที่มีข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการเป็นลายลักษณ์อักษร หรือแม้แต่อนุสัญญาว่าด้วยการ ระงับข้อพิพาททางการลงทุนระหว่างรัฐและคนชาติของรัฐอื่น (Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and National of Others States: ICSID) ประเทศไทย ได้ลงนามใน ICSID ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1985 แต่ยังไม่ให้สัตยาบัน ดังนั้น ICSID จึงยังไม่ผูกพัน ต่อประเทศไทย แต่ในการจัดทำสนธิสัญญาคุ้มครองการลงทุนกับประเทศต่างๆ ประเทศไทย เองก็ได้ระบุให้ใช้ ICSID ในการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับเอกชนผู้ลงทุนอยู่เสมอ

ในส่วนของสถาบันอนุญาโตตุลาการ ประเทศไทยเรามีอยู่หลายแห่ง ศาลยุติธรรมเองก็มีสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักกระบวนข้อพิพาท สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งดำเนินการมากกว่า 25 ปี แล้ว ขณะนี้สถาบันอนุญาโตตุลาการก็ได้เตรียมพร้อมรับมือกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งในแง่ของข้อพิพาทที่จะมีจำนวนมากขึ้น มีความซับซ้อนมากขึ้น มีความพยายามที่จะปรับปรุงข้อบังคับสถาบันอนุญาโตตุลาการให้มีความทันสมัยและเป็นสากล ที่ผ่านมาสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม เป็นผู้แทนของประเทศไทยในการเข้าร่วมประชุมคณะทำงานที่ 2 อนุญาโตตุลาการและการประนีประนอมข้อพิพาท (Working Group II: Arbitration and Conciliation) ของคณะกรรมาธิการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL) ในหลายโอกาส มีการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นในการปรับปรุงกฎหมายแม่แบบที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาโตตุลาการ จะเห็นได้ว่าบทบาทของศาลยุติธรรมในปัจจุบันไม่ใช่แค่การนั่งพิจารณาคดีเพียงอย่างเดียว แต่ศาลยุติธรรมมีส่วนอย่างมากในการแสดงความคิดเห็นทางกฎหมาย โดยเฉพาะในเรื่องอนุญาโตตุลาการ ที่ศาลยุติธรรมได้แสดงความคิดเห็นแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำสนธิสัญญา หรือแม้แต่ทำบันทึกข้อตกลงต่างๆ ที่ประเทศไทยจะเข้าร่วมเป็นภาคี

การเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้นใกล้เข้ามาทุกที การเตรียมความพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่พึงกระทำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้เราก้าวไปสู่การเป็นส่วนสำคัญในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ไม่ได้อยู่ที่แผนดำเนินการ ไม่ได้อยู่ที่วิสัยทัศน์ของใครคนใดคนหนึ่งเพียงเท่านั้น แต่อยู่ที่ความมุ่งมั่นตั้งใจของพวกเราทุกคนที่จะก้าวไปข้างหน้าพร้อมๆ กัน

ขอบคุณครับ

ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement : ACIA)

- โดย ดร. ไกรจักร ธีรตยาศินันท์
[M.A. L.L.M. (Cambridge), PhD. (LSE)]-

อาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asia Nations : ASEAN) หรืออาเซียนถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๗ ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย โดยการลงนามร่วมกันในปฏิญญาอาเซียนหรือ“ปฏิญญากรุงเทพ” (ASEAN Declaration or “Bangkok Declaration”) ระหว่าง ๕ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย โดยต่อมาบรูไนได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ค.ศ. ๑๙๘๔ เวียดนามเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๕ ลาวและเมียนมา เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๗ และกัมพูชา เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๙๙ รวมสมาชิกทั้งสิ้น ๑๐ ประเทศ

วัตถุประสงค์สำคัญในการจัดตั้งอาเซียนในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ คือ การรวมกลุ่มเพื่อต่อต้านการแผ่ขยายอิทธิพลของระบอบคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคแก่ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศสมาชิก และลดการพึ่งพาประเทศมหาอำนาจนอกภูมิภาค โดยผู้ริเริ่มแนวความคิดดังกล่าวคือ ดร. ถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยในขณะนั้น ซึ่งเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการรวมกลุ่มเพื่อเสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคภายใต้บริบทของสงครามเย็นและการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต^๑

นับตั้งแต่การจัดตั้งอาเซียนในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อยมาเป็นลำดับ โดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจ ในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ประเทศสมาชิกได้ตกลงที่จะเพิ่มระดับการเปิดเสรีการค้า (สินค้า) ระหว่างกันด้วยการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

^๑ ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.mfa.go.th/main/th/media-center/4426คืบค้นเมื่อ ๒๕กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘>

อาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) โดยผู้ริเริ่มแนวความคิดดังกล่าว คือ นายอนันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรีของไทยในขณะนั้น ซึ่งเล็งเห็นว่าความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกจะนำไปสู่การบูรณาการในด้านต่างๆ ระหว่างกันอย่างยั่งยืนในภูมิภาค^๒

ต่อมาในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๙ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๓ ที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำประเทศสมาชิกเห็นร่วมกันที่จะจัดตั้ง “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community : AC) ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ และได้เลื่อนให้เร็วขึ้นเป็นปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๒ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์^๓

ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ๓ ประชาคมย่อย ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community : APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC) โดยประชาคมย่อยทั้ง ๓ นี้ จะเป็นกรอบความร่วมมือหรือเวทีในการหารือด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรับผิดชอบในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนรับผิดชอบในเรื่องการทหารและการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๐๗ กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ได้เริ่มมีผลใช้บังคับ ซึ่งกฎบัตรอาเซียนนี้ได้ให้นิติฐานะกับอาเซียนเป็นครั้งแรก^๔ และยังกำหนดกรอบโครงสร้างเชิงสถาบันสำหรับประชาคมอาเซียน ตลอดจนนำหลักการ คุณค่า กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติต่างๆ ของอาเซียนที่พัฒนามาจากการจัดตั้งมากำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกถูกกำกับโดยกฎหมายระหว่างประเทศอย่างแท้จริง (Rule-based Community)

ในส่วนของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น ความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกที่สำคัญซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจในด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน มีอยู่

ด้วยกัน ๓ ฉบับได้แก่ ๑) ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement : ATIGA) ๒) ความตกลงการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) และ ๓) ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement : ACIA)

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน

ความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียนหรือที่เรียกโดยย่อว่าความตกลง ACIA เป็นความตกลงระหว่าง ๑๐ ประเทศสมาชิก ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีกฎระเบียบด้านการลงทุน (investment regime) ที่เปิดกว้างและเสรี และในขณะเดียวกันก็ช่วยส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในด้านการลงทุน ซึ่งเป็นพันธกิจสำคัญชิ้นหนึ่งในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ค.ศ. ๒๐๑๕

ก่อนหน้าความตกลง ACIA ประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำความตกลงที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในภูมิภาคมาแล้ว ๒ ฉบับได้แก่ ๑) ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างอาเซียน (Investment Guarantee Agreement : IGA) ลงนามเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๗ ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์^๕ และ ๒) ความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area : AIA) ลงนามเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๘ ที่เมืองมาคาตี ประเทศฟิลิปปินส์ ทั้งสองความตกลงนี้มีขอบเขตแตกต่างกันโดยความตกลง IGA มีเนื้อหาเกี่ยวกับการคุ้มครองการลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนกล่าวคือ ประเทศสมาชิกมีพันธกรณีที่จะต้องให้ความคุ้มครองแก่การลงทุนและนักลงทุนจากประเทศสมาชิกที่เข้ามาลงทุนในประเทศตน ในขณะที่ความตกลง AIA มีเนื้อหาครอบคลุมการเปิดเสรีการลงทุนในสาขาเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และการผลิต ในประเทศสมาชิกอาเซียน กล่าวคือ ประเทศสมาชิกยินยอมให้นักลงทุนจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ เข้ามาลงทุนในสาขาเหล่านี้ในประเทศตนเพิ่มขึ้น (ถึงแม้ว่าจะสามารถกำหนดข้อจำกัดต่าง ๆ ได้ก็ตาม)

รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามความตกลง ACIA เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๐๙ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ ๑๔ ที่หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประเทศไทยและมีผลใช้บังคับพร้อมรายการข้อสงวนเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๑๒

^๒ ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการจัดทำพิธีสารแก้ไข IGA ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ค.ศ. ๑๙๙๖ ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

^๒ ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.thaifta.com/thaifta/Home/tabid/36/ctl/Details/mid/436/ItemID/5689/Default.aspx> ค้นคืนเมื่อ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

^๓ ทั้งนี้ เดิมทีประเทศสมาชิกอาเซียนต้องการให้ประชาคมอาเซียนมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๒๐๑๕ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศสมาชิกมีอุปสรรคในการแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับที่ได้ตกลงกันไว้ ประชาคมอาเซียนจึงจะเริ่มอย่างเป็นทางการในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๑๕ ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.asean.org/asean/about-asean/overview> ค้นคืนเมื่อ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

^๔ ข้อ ๓ ของกฎบัตรอาเซียน

ความตกลง ACIA ประกอบด้วย ๔๙ ข้อบท ๒ ภาคผนวก และรายการข้อสงวนของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศมีขอบเขตครอบคลุมมิติการลงทุนทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การเปิดเสรี (Liberalization) ๒) การคุ้มครอง(Protection) ๓) การส่งเสริม (Promotion) และ ๔) การอำนวยความสะดวก (Facilitation) โดยมีผลใช้บังคับเหนือความตกลง IGA และความตกลง AIA ซึ่งทำให้ความตกลง ACIA เป็นความตกลงด้านการลงทุนหลักของอาเซียนและกำหนดความสัมพันธ์ด้านการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความตกลง ACIA ถูกจัดทำขึ้นโดยยึดหลักการสำคัญ (Guiding Principles) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะมนตรีความตกลงเขตการลงทุนอาเซียน (AIA Council) และจากรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers : AEM) โดยหลักการสำคัญมี ดังนี้

๑) ความตกลง ACIA จะต้องเป็นความตกลงด้านการลงทุนที่ “มองไปข้างหน้า” (Forward-looking) โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานและการพัฒนาของความตกลง AIA และ IGA ตัวอย่างพันธกรณีที่มีความก้าวหน้า ซึ่งไม่มีในความตกลง AIA และ IGA) อาทิ ข้อห้ามการตั้งเงื่อนไขการลงทุนและข้อผูกพันที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหาร และมีการพัฒนาในหลายข้อบท อาทิ การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ การโอนโดยเสรี และมาตรฐานการปฏิบัติต่อการลงทุน โดยมีรายละเอียดและความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

๒) ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องไม่ใช้ความตกลง ACIA เป็นช่องทางที่ลด/เลิกข้อผูกพันภายใต้ความตกลง AIA และ IGA ยกเว้นแต่ในกรณีที่มีการขจัดความเสียหายให้กับการลด/เลิกข้อผูกพันภายใต้ความตกลงทั้งสองเท่านั้น

๓) ความตกลง ACIA จะต้องมีความสมดุลระหว่างการเปิดเสรี การคุ้มครองการส่งเสริม และการอำนวยความสะดวกการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

๔) การเปิดเสรีด้านการลงทุนภายใต้ความตกลง ACIA จะต้องดำเนินอย่างค่อยเป็นค่อยไป (Progressive Liberalization) เพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมสำหรับการลงทุนที่เปิดกว้างและเสรี และพร้อมต่อการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ความตกลง ACIA ใช้แนวทางการเปิดเสรีแบบ “negative-list” ซึ่งจะมีรายการข้อสงวนของแต่ละประเทศที่ระบุกฎหมายหรือมาตรการภายในที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณีภายใต้ความตกลง ACIA หากไม่ได้ระบุในรายการข้อสงวนจะถือว่าการเปิดเสรีเป็นไปตามพันธกรณีภายใต้ความตกลง ACIA ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องทำการเปิดเสรีตามกำหนดการยุทธศาสตร์ของ AEC ใน ๓ ช่วงได้แก่ ระหว่างปี ค.ศ. ๒๐๐๘-๒๐๑๐ ๒๐๑๑-๒๐๑๓ และ ๒๐๑๔-๒๐๑๕

๕) ความตกลง ACIA ต้องเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนและบริษัทของอาเซียนเอง และนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในอาเซียน(หรือใช้อาเซียนเป็นฐานการลงทุน)

๖) ความตกลง ACIA ให้ “การปฏิบัติที่พิเศษและแตกต่าง” (Special and Differential Treatment) กับประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม อาทิ การช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance) การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) การอำนวยความสะดวก (Facilitation) ตลอดจนระยะเวลาการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ยาวนานกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ

๗) ความตกลง ACIA จะต้องคำนึงถึงความละเอียดอ่อน/ข้อห่วงกังวลของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ

๘) ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องได้ประโยชน์จากข้อผูกพันต่างตอบแทน(Reciprocity) ในด้านการเปิดเสรีการลงทุนเช่นเดียวกับภายใต้ความตกลง AIA

๙) ความตกลง ACIA จะต้องคงหลักการที่ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนต้องให้ผลประโยชน์ระหว่างกันมากกว่าที่แต่ละประเทศสมาชิกให้กับประเทศที่สาม (อาทิ ในความตกลงการค้าเสรีอื่นๆ) ซึ่งจะบรรลุได้โดยการให้การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์โดยอัตโนมัติ (Automatic MFN Treatment)

๑๐) ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถเจรจาและขยายข้อผูกพันภายใต้ความตกลง ACIA ให้ครอบคลุมในสาขาต่างๆ เพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ดังที่ได้กล่าวข้างต้น ความตกลง ACIA ประกอบด้วย ๔๙ ข้อบท ๒ ภาคผนวก และตารางข้อสงวนของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศ มีขอบเขตครอบคลุมมิติการลงทุนทั้ง ๔ ด้าน (การเปิดเสรี การคุ้มครอง การส่งเสริม และการอำนวยความสะดวก) โดยมีข้อบทที่สำคัญและน่าสนใจ ๖ ดังนี้

ขอบเขตของความตกลง ACIA ถูกกำหนดไว้ในข้อ ๓ (Scope of Application) ซึ่งกำหนดว่า ความตกลง ACIA จะครอบคลุมการลงทุนที่มีอยู่ในอาเซียนตั้งแต่วันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับและการลงทุนที่เกิดขึ้นภายหลัง และจะครอบคลุมการลงทุนในสาขาเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ การผลิต และการบริการที่เกี่ยวข้องกับ ๕ สาขา (Services Incidental to Agriculture Fishery Forestry Mining/Quarry and Manufacturing) และสาขาอื่นๆ ที่ประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันเท่านั้น นอกจากนี้ ข้อ ๔ ระบุคำนิยามของคำว่า “การลงทุน” ภายใต้ความตกลง ACIA ซึ่งหมายถึงทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ (Asset-based Approach) อาทิ อสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์ หุ่น และทรัพย์สินทางปัญญา ในขณะที่ “นักลงทุน” หมายถึง บุคคล หรือ

^๖ ค้นรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน “โครงการศึกษาวิจัยเรื่องโอกาสและอุปสรรคการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน” จัดทำโดยคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (International Trade and Development : ITD) หน้า ๓๗ - ๖๑

นิติบุคคลที่มีสัญชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนที่กำลังจะหรือได้เข้ามาลงทุนในประเทศสมาชิกแล้ว

ในเรื่องการเปิดเสรีการลงทุน ข้อบทสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ และ ข้อ ๙

ข้อ ๕ (National Treatment) กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนให้การปฏิบัติต่อการลงทุนและนักลงทุนของประเทศสมาชิกอื่นๆ เช่นเดียวกับการลงทุนและนักลงทุนของชาติตนในช่วงก่อนเข้ามาจัดตั้ง (pre-establishment) ในขณะที่ข้อ ๖ (Most-Favoured-Nation (MFN) Treatment) กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนให้การปฏิบัติต่อการลงทุนและนักลงทุนของประเทศสมาชิกอื่นๆเช่นเดียวกับการลงทุนและนักลงทุนของชาติที่สามใดๆ ในช่วงก่อนเข้ามาจัดตั้งหากเป็นการปฏิบัติที่ดีกว่ากล่าวคือ การเข้ามาลงทุนของนักลงทุนอาเซียนในประเทศสมาชิกอีกประเทศหนึ่งในสาขาต่าง ๆ จะต้องได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับคนชาติหรือชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง อาทิ ในเรื่องการขอใบอนุญาตหรือการจัดตั้งบริษัท

ข้อ ๗ (Prohibition of Performance Requirements) ห้ามไม่ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนตั้งเงื่อนไขในการลงทุนของนักลงทุนจากประเทศสมาชิก อาทิ การใช้วัตถุดิบภายในประเทศสำหรับการผลิต หรือต้องส่งออกสินค้าที่ผลิตในสัดส่วนที่รัฐกำหนด ทั้งนี้ เนื้อหาของข้อบทนี้จะอ้างอิงถึงความตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Investment Measures : TRIMs Agreement) ภายใต้องค์การการค้าโลก(World Trade Organization : WTO) เป็นหลัก โดยไม่มีพันธกรณีเพิ่มเติมจาก ความตกลง TRIMs

ข้อ ๘ (Senior Management and Board of Directors) ห้ามประเทศสมาชิกอาเซียนกำหนดให้นิติบุคคลของตนแต่งตั้งผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหารที่มีสัญชาติใดสัญชาติหนึ่ง ถึงแม้ว่าอาจกำหนดว่าผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องมีสัญชาติใดสัญชาติหนึ่งได้ ครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าวไม่มีผลต่อความสามารถของนักลงทุนในการควบคุมการลงทุนของตน

ข้อ ๙ (Reservations) ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถมีข้อสงวนสำหรับพันธกรณีภายใต้ข้อ ๕ และ ข้อ ๘ ได้ แต่ต้องระบุอยู่ในรายการข้อสงวน (List of Reservations) ของตนซึ่งประเทศสมาชิกต่างกำหนดมาตรการและกฎหมายที่ขัดต่อพันธกรณีภายใต้ข้อ ๕ และ ข้อ ๘ ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยได้ระบุพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ในรายการข้อสงวนของตนเป็นต้น

สำหรับข้อบทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองการลงทุน ได้แก่ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และ ข้อ ๑๕

ข้อ ๕ กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนให้การปฏิบัติต่อการลงทุนและนักลงทุนของประเทศสมาชิกอื่นๆ เหมือนกับการลงทุนและนักลงทุนของชาติตนในช่วงหลังเข้ามาจัดตั้ง (post-establishment) ในขณะที่ข้อ ๖ กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนให้การปฏิบัติต่อการลงทุนและนักลงทุนของประเทศสมาชิกอื่นๆเหมือนกับการลงทุนและนักลงทุนของชาติที่สามใดๆ ในช่วงหลังเข้ามาจัดตั้งหากเป็นการปฏิบัติที่ดีกว่า กล่าวคือ การลงทุนและนักลงทุนอาเซียนที่เข้ามาลงทุนในประเทศสมาชิกจะต้องได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกันกับที่คนชาติได้รับและ/หรือเทียบเท่ากับการลงทุนและนักลงทุนจากชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง^๗

ข้อ ๑๑ (Treatment of Investment) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติของรัฐต่อการลงทุนและนักลงทุนจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นให้เป็นไปอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม (Fair and Equitable Treatment : FET) และต้องให้การคุ้มครองและความปลอดภัยอย่างเต็มที่ (Full Protection and Security)

ข้อ ๑๒ (Compensation in Cases of Strife) กำหนดว่าประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนจากประเทศสมาชิกอื่นในกรณีที่เกิดความเสียหายจากเหตุการณ์รุนแรงที่มีการใช้อาวุธ สงครามการเมือง หรือสถานการณ์ฉุกเฉินต่างๆ

ข้อ ๑๓ (Transfers) กำหนดว่าประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องยอมให้มีการโอนเงินทุน/ผลกำไรเข้า-ออกประเทศผู้รับการลงทุนได้โดยเสรี ยกเว้นแต่ในบางกรณีที่กำหนดไว้เท่านั้น อาทิ เพื่อวัตถุประสงค์ทางภาษี หรือเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการเงิน ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินมาตรการที่ขัดต่อข้อบทนี้อย่างไม่เลือกปฏิบัติและเป็นธรรม

ข้อ ๑๔ (Expropriation and Compensation) กำหนดว่าประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องไม่เวนคืนหรือดำเนินมาตรการที่มีผลเทียบเท่ากับการเวนคืน (เวนคืนทางอ้อม)^๘ ยกเว้นในกรณีที่ดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ให้การชดเชยที่รวดเร็ว เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามกระบวนการโดยชอบตามกฎหมาย

ข้อ ๑๕ (Subrogation) กำหนดให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่ให้การประกันความเสี่ยงที่ไม่ใช่เชิงพาณิชย์ (non-commercial risk) สามารถรับช่วงสิทธิ์ของนักลงทุนภายใต้ความตกลง A-CIA ได้ ตัวอย่างเช่น หากนักลงทุนได้รับความเสียหายจากการถูกรัฐบาลของประเทศที่เข้าไปลงทุนเวนคืนทรัพย์สิน และนักลงทุนได้รับเงินประกันชดเชยจากบริษัทประกัน (อาทิ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย : EXIM Bank) EXIM Bank สามารถรับช่วงสิทธิ์ภายใต้ความตกลง A-CIA จากนักลงทุนและได้รับการชดเชยจากรัฐบาลของประเทศที่เข้าไปลงทุนได้ เป็นต้น

^๗ ทั้งนี้ พันธกรณี MFN ไม่ครอบคลุมถึงการปฏิบัติภายใต้การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ

^๘ รายละเอียดระบุไว้ในภาคผนวกที่ ๒

นอกจากนี้ นักลงทุนยังสามารถฟ้องร้องรัฐบาลของประเทศสมาชิกที่ตนเข้าไปลงทุนได้ หากรัฐบาลนั้น ๆ ไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้ความตกลง ACIA โดยข้อ ๒๔-๔๑ ภายใต้หมวดฉบับว่าด้วยเรื่องการระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนและรัฐ (Investor-State Dispute Settlement : ISDS) ได้กำหนดกระบวนการและแนวทางในการระงับข้อพิพาทไว้อย่างละเอียดเมื่อเปรียบเทียบกับความตกลง IGA ตัวอย่างเช่น ข้อ ๓๐ (Conciliation) กำหนดให้คู่พิพาทสามารถตกลงกันที่จะมีกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ทุกเมื่อและสามารถยุติได้หากนักลงทุนคู่กรณีต้องการข้อ ๓๔ (Conditions and Limitations on Submission of a Claim) ระบุเงื่อนไขและข้อจำกัดของการยื่นข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ ตัวอย่างเช่น นักลงทุนผู้พิพาทจะต้องยื่นข้อพิพาทการลงทุนต่อการอนุญาโตตุลาการภายใน ๓ ปีนับจากเวลาที่นักลงทุนผู้พิพาทได้รู้หรือมีเหตุอันสมควรให้รู้ถึงการละเมิดพันธกรณีภายใต้ความตกลงนี้ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียหรือเสียหายต่อผู้ลงทุนผู้พิพาทหรือการลงทุนที่ครอบคลุมและ ข้อ ๓๗ (Consolidation) ระบุว่าเมื่อมีการยื่นข้อเรียกร้องสองข้อหรือมากกว่านั้นโดยแยกกันต่อการอนุญาโตตุลาการและข้อเรียกร้องเหล่านั้นมีประเด็นปัญหาในข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่เหมือนกันและเกิดขึ้นจากเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันคู่พิพาทที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอาจตกลงที่จะรวมข้อเรียกร้องเหล่านั้นโดยรูปแบบใดที่เห็นว่าเหมาะสมก็ได้เป็นต้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการอำนวยความสะดวกการลงทุนนั้น ข้อ ๒๔ กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมมือกันในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการลงทุนในภูมิภาคเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและเพิ่มการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยผ่านกระบวนการต่างๆ อาทิ การพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อมในภูมิภาค ในขณะที่ข้อ ๒๕ กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนร่วมมือกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการการลงทุนในภูมิภาคโดยการดำเนินมาตรการต่างๆ อาทิ การปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ เพื่อเกิดความสะดวกรวดเร็วในการลงทุนสร้าง “one-stop investment centre” และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในภูมิภาคเพื่อก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน

นับจากวันที่ ๒๙ มีนาคม ค.ศ. ๒๐๑๒ ซึ่งความตกลง ACIA มีผลใช้บังคับ ประเทศสมาชิกอาเซียนได้เจรจาและร่วมกันลงนามในพิธีสารแก้ไขความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (Protocol to Amend the ASEAN Comprehensive Investment Agreement) เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ ที่กรุงเนปิดอว์ประเทศเมียนมา^๙ วัตถุประสงค์หลักของพิธีสารฯ คือ การ

จัดสร้างกลไกในการอำนวยความสะดวกให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนในการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อสงวนภายใต้ความตกลง ACIA โดยพิธีสารฯ กำหนดขั้นตอนและกระบวนการ รวมถึงกรอบเวลาสำหรับการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อสงวน ซึ่งเป็นการเพิ่มความโปร่งใสและความชัดเจนให้การเปิดเสรีการลงทุนภายใต้ความตกลง ACIA ทั้งนี้ พิธีสารฯ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง (An Integral Part) ของความตกลง ACIA และจะมีผลใช้บังคับเมื่อประเทศสมาชิกอาเซียนได้ดำเนินการตามกฎหมายภายในเพื่อให้พิธีสารฯ มีผลใช้บังคับแล้วเสร็จ^{๑๐}

จากการพิจารณาโดยสังเขปข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าประเทศสมาชิกอาเซียนได้พยายามที่จะจัดทำความตกลง ACIA (และพิธีสารฯ) ให้มีความทันสมัยและสะท้อนรูปแบบการลงทุนในปัจจุบัน เพื่อกำกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกในด้านการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยครอบคลุมมิติของการลงทุนทั้ง ๔ ด้าน (การเปิดเสรี การคุ้มครอง การส่งเสริม และการอำนวยความสะดวก) โดยเฉพาะการเปิดเสรีและการคุ้มครองการลงทุน ซึ่งเดิมอยู่ภายใต้ขอบเขตของความตกลง AIA และความตกลง IGA ตามลำดับ (ในขณะที่ข้อบทที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและการอำนวยความสะดวกการลงทุนมีขอบเขตของพันธกรณีที่ค่อนข้างจำกัดและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันเท่านั้น) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าความตกลง ACIA จะพัฒนาก้าวหน้าไปกว่าความตกลงทั้งสองในหลายด้าน โดยเฉพาะในเรื่องการคุ้มครองการลงทุน (อาทิ ข้อบทที่เกี่ยวกับ ISDS) แต่ความตกลง ACIA ยังคงให้ความยืดหยุ่นกับประเทศสมาชิกเป็นอย่างมากในเรื่องการเปิดเสรีการลงทุน

ประเทศสมาชิกสามารถระบุข้อสงวนต่างๆ สำหรับพันธกรณีภายใต้ข้อ ๕ (การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ) และ ข้อ ๘ (ข้อผูกพันที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้จัดการอาวุโสและผู้บริหาร) ได้โดยเสรี ซึ่งทำให้ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศยังคงสามารถเลือกปฏิบัติและให้แต้มต่อการลงทุนและนักลงทุนของตนเหนือการลงทุนและนักลงทุนจากประเทศสมาชิกอื่นได้ ซึ่งหากทำการศึกษารายการข้อสงวนของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจะพบว่า ประเทศสมาชิกทุกประเทศได้ระบุกฎหมายหรือมาตรการที่ขัดต่อข้อ ๕ และ ข้อ ๘ ไว้ในรายการข้อสงวนของตนอย่างละเอียด เพื่อให้ยังสามารถบังคับใช้กฎหมายและมาตรการเหล่านั้นได้ต่อไป ถึงแม้ว่าจะมีพันธกรณีภายใต้ความตกลง ACIA แล้วก็ตาม กล่าวคือ ในทางปฏิบัติความตกลง ACIA เพียงคงระดับการเปิดเสรีการลงทุนของประเทศสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในรายการข้อสงวนเท่านั้น แต่ไม่ได้บังคับหรือให้แรงจูงใจในการเพิ่มระดับการเปิดเสรีให้มากขึ้น ซึ่งอาจเป็นการสะท้อนวิธีการทำงานแบบ “วิถีอาเซียน” (the ASEAN Way) ที่มักจะยึดถือภายใต้ความตกลงที่ให้ความยืดหยุ่นกับประเทศสมาชิกเพื่อรักษาสถานะเดิมไว้ (status quo)

^๙ ค้นหารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <http://www.asean.org/news/asean-secretariat-news/item/asean-signs-protocol-to-improve-investment-regimes> ค้นคืนเมื่อ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

^{๑๐} ข้อ ๖(๓) ของพิธีสารฯ

การที่ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถจัดทำพิธีสารฯ เพื่อสร้างกลไกในการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อสงวนภายใต้ความตกลง ACIA นั้นนับเป็นก้าวแรกในทิศทางที่ถูกต้อง ในการเพิ่มระดับการเปิดเสรีการลงทุนระหว่างกัน อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าจะมีกลไกดังกล่าว หากขาดเจตนารมณ์ทางการเมืองที่แน่วแน่และจริงจังจากประเทศสมาชิกอาเซียน คงเป็นการยากที่รายการข้อสงวนของแต่ละประเทศจะได้รับการปรับแก้ให้มีระดับการเปิดเสรีที่สูงขึ้น และส่งผลให้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนขาดพื้นที่องค์ประกอบสำคัญพื้นที่หนึ่งที่จะช่วยบูรณาการเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกเข้ากับเศรษฐกิจภูมิภาคและเศรษฐกิจโลกต่อไป

ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA): เครื่องมือทางกฎหมายในการเปิดเสรีการลงทุนของอาเซียน

- อมรวิไล นิลพานิช * -

1. ที่มาและวัตถุประสงค์ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

เพื่อบรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ตามที่กำหนดไว้ในปีค.ศ.2015 นี้ อาเซียนจึงได้มีการจัดทำแนวทางการดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือที่เรียกว่า “แบบพิมพ์เขียวของ AEC” (ASEAN Economic Community Blueprint)¹ โดยได้กำหนดแนวทางหลักไว้ 4 แนวทาง ² ได้แก่

แบบพิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว
(A Single Market and Production Base)
- 2) มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
(A Highly Competitive Economic Region)
- 3) มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน
(A Region of Equitable Economic Development)
- 4) บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์
(A Region Fully Integrated into the Global Economy)

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (น.บ. จุฬา, น.ม. (ระหว่างประเทศ) จุฬาฯ, LL.M. in Energy Law and Policy, CEPMLP, University of Dundee, UK)

¹ ASEAN Secretariat , ASEAN Economic Community Blueprint, January, 2008 แหล่งที่มา:<http://www.asean.org/archive/5187-10.pdf>

² ข้อ 8 ของ ASEAN Economic Community Blueprint

โดยภายใต้แนวทางการดำเนินงานตามแบบพิมพ์เขียวของ AEC แนวทางที่หนึ่งคือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีองค์ประกอบอยู่ประการหนึ่งคือเพื่อการเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free Flow of Investment) ³ ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนครั้งที่ 39 ได้มอบหมายให้มีการดำเนินการทบทวนความตกลงด้านการลงทุนอาเซียน (The 1998 Framework Agreement on the ASEAN Investment Area หรือ AIA) และความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน (The 1987 ASEAN Agreement for the Promotion and Protection of Investment หรือ ASEAN IGA) โดยผนวกความตกลงทั้งสองฉบับเข้าเป็นความตกลงเต็มรูปแบบฉบับเดียวเรียกว่า ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement หรือ ต่อไปนี้เรียกว่า “ความตกลง ACIA”) ⁴ มีการลงนามโดยประเทศสมาชิกในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2555

วัตถุประสงค์ของความตกลง ACIA คือเป็นเครื่องมือของอาเซียนในการเปิดเสรีด้านการลงทุนในภูมิภาคและเพื่อให้อาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันระดับโลกที่สูงขึ้น ความตกลง ACIA จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยดึงดูดการลงทุนมาสู่อาเซียน โดยมุ่งให้อาเซียนเป็นเป้าหมายการลงทุนจากทั่วโลก ⁵ โดยในมุมมองเชิงเศรษฐกิจความตกลง ACIA จะช่วยสร้างบรรยากาศทางการลงทุนที่ดี กระตุ้นให้นักลงทุนที่ไม่เคยเข้ามาลงทุนในอาเซียนได้เข้ามาลงทุนในภูมิภาคนี้ โดยมีการสร้างความมั่นใจให้แก่การลงทุนที่จะขยายการลงทุนต่อไปในภูมิภาค รวมทั้งกระตุ้นให้นักลงทุนในภูมิภาคอาเซียนด้วยกันลงทุนในภูมิภาคตนเองมากขึ้น ⁶

2. ลักษณะสำคัญของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

ความตกลง ACIA ซึ่งเป็นการผนวกรวมความตกลงเกี่ยวกับลงทุนเดิมสองฉบับคือ ความตกลง AIA และความตกลง ASEAN IGA เข้าด้วยกัน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเปิดเสรีการลงทุนของอาเซียน ลักษณะสำคัญของความตกลง ACIA ดังนี้ ⁷

³ ข้อ 9 ของ ASEAN Economic Community Blueprint กำหนดองค์ประกอบของการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ได้แก่ (1) การเคลื่อนย้ายสินค้าอย่างเสรี (Free flow of goods) (2) การเคลื่อนย้ายการค้าบริการอย่างเสรี (Free flow of services) (3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนอย่างเสรี (Free flow of investment) (4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี (Free flow of capitals) และ (5) การเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะอย่างเสรี (Free flow of skilled labour)

⁴ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA) แหล่งที่มา: <http://www.dtn.go.th/filesupload/files/serviceandinvestment/ACIA.pdf>

⁵ ASEAN Secretariat, ASEAN Comprehensive Investment Agreement: An Introduction, Jakarta, February 2013, แหล่งที่มา: [http://www.asean.org/images/2013/resources/publication/2012%20-%20ACIA%20An%20Introduction%20\(Apr\).pdf](http://www.asean.org/images/2013/resources/publication/2012%20-%20ACIA%20An%20Introduction%20(Apr).pdf)

⁶ เรื่องเดียวกัน

⁷ เรื่องเดียวกัน

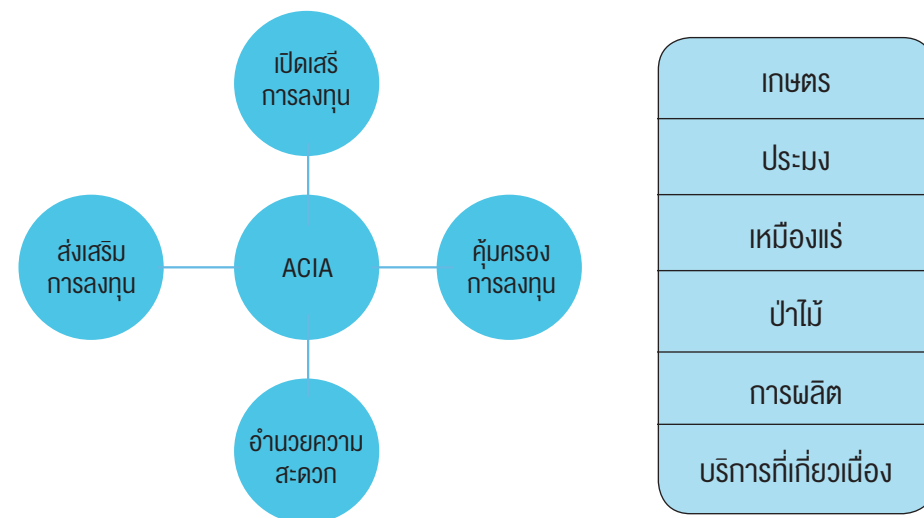
2.1 อยู่บนพื้นฐานของแนวปฏิบัติที่ดีในทางระหว่างประเทศ (Based on International Best Practices)

ความตกลง ACIA ได้กำหนดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีและคุ้มครองการลงทุนควบคู่กัน โดยการเปิดเสรีอยู่บนหลักการเปิดเสรีแบบก้าวหน้า (Progressive Liberalisation) กำหนดให้ประเทศสมาชิกเลือกเปิดเสรีสาขาต่างๆได้ตามความพร้อมโดยต้องทยอยเปิดไปเรื่อยๆจนถึงปี พ.ศ. 2558 และต้องยกเลิกหรือผ่อนปรนข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนที่ได้ทำได้ภายใต้ความตกลง AIA เดิม โดยประเทศสมาชิกที่ไม่พร้อมเปิดเสรีในสาขาใดสามารถทำข้อสงวนได้ โดยการทำข้อสงวนแบบ Negative List คือ หากประเทศสมาชิกจะไม่เปิดเสรีสาขาการลงทุนใดต้องระบุไว้ ถ้าไม่ระบุไว้ในข้อสงวนจะต้องเปิดเสรีในสาขาการลงทุนนั้น

2.2 ครอบคลุมการลงทุนใน 4 เรื่องหลัก (Has a Balanced-Focus)

ความตกลง ACIA ใช้บังคับกับนักลงทุนของประเทศสมาชิกอาเซียน และนักลงทุนต่างชาติที่ลงทุนอยู่ในอาเซียนอยู่แล้วและต้องการลงทุนในประเทศอาเซียนอื่นๆอีกต่อไป ⁸ โดยความตกลงได้ครอบคลุม 4 เรื่องหลักได้แก่ การเปิดเสรีการลงทุน การคุ้มครองการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการลงทุน โดยครอบคลุมทั้งการลงทุนทางตรง (Foreign Direct Investment) และลงทุนในหลักทรัพย์ (Portfolio) ⁹ ในสาขาเกษตร ประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ และการผลิต รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องกับ 5 สาขาข้างต้น

รูปภาพที่ 1: ขอบเขตของความตกลง ACIA

⁸ มาตรา 3 ข้อ 1 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA) แหล่งที่มา: <http://www.asean.org/images/2012/Economic/AIA/Agreement/ASEAN%20Comprehensive%20Investment%20Agreement%20%28ACIA%29%202012.pdf>

⁹ มาตรา 4 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

2.3 ย้ำในหลักการเดิม (Re-affirms Provisions of Precursor Agreement)

ความตกลง ACIA นี้ได้ย้ำถึงหลักการที่ความตกลง AIA และความตกลง ASEAN IGA เคยบัญญัติไว้ ได้แก่ การที่ประเทศสมาชิกต้องอยู่ภายใต้หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) และหลักการปฏิบัติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation Treatment: MFN) ซึ่งจะได้อธิบายถึงหลักการดังกล่าวในหัวข้อที่ 3 ต่อไป

2.4 พัฒนาปรับปรุงให้เกิดหลักการใหม่ (Builds Upon and Improves on Precursor Agreements)

ความตกลง ACIA ได้ปรับปรุงหลักการเดิมที่อยู่ภายใต้ความตกลง AIA และความตกลง ASEAN IGA และสร้างหลักการใหม่ๆให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม เช่น การมีกลไกระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน บทบัญญัติเกี่ยวกับการโอนเงินของนักลงทุน รวมทั้งหลักการปฏิบัติต่อการลงทุน¹⁰

3. สาระสำคัญทางกฎหมายของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน ACIA

เมื่อพิจารณาความตกลง ACIA แล้วจะเห็นว่ามิมีบทบัญญัติที่เป็นเครื่องมือทางกฎหมายในการเปิดเสรีการลงทุนให้กับประเทศสมาชิกอาเซียน โดยแบ่งลักษณะบทบัญญัติออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

3.1 การเปิดเสรีการลงทุน (Investment Liberalisation)

ตามความตกลง ACIA กำหนดให้มีการเปิดเสรีการลงทุนใน 5 สาขาได้แก่ การผลิต การเกษตร การประมง ป่าไม้ การทำเหมืองแร่ รวมถึงบริการที่เกี่ยวข้องกับสาขาดังกล่าวข้างต้น¹¹ โดยอนุญาตให้ประเทศสมาชิกทำรายการข้อสงวน (Reservation Lists) ในสาขาที่ยังไม่พร้อมเปิดตลาดได้¹² แต่อย่างไรก็ตามต้องเปิดตลาดไม่น้อยกว่าที่เคยผูกพันภายใต้ความตกลง AIA โดยรายการข้อสงวนนั้นต้องทำแบบ Negative List¹³ หมายถึง ต้องเขียนสาขาที่ไม่เปิดตลาดไว้ หากสาขาใดไม่ได้เขียนข้อสงวนไว้หมายถึงต้องเปิดเสรีในสาขานั้นๆ

ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความรับผิดชอบที่ต้องลดหรือกำจัดข้อสงวนนั้นไปเรื่อยๆ ตามแผนกลยุทธ์ของแบบพิมพ์เขียว AEC นอกจากนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อผูกพันที่จะเสริมสร้างความร่วมมือในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

ก. การเชื่อมโยงนโยบายการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

ข. ขั้นตอนการขอรับการลงทุน และการอนุมัติ

ค. การแลกเปลี่ยนข้อมูลการลงทุนที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ นโยบาย และกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ง. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวกับการลงทุนร่วมกัน

จ. ให้คำแนะนำปรึกษานักลงทุนเอกชนเพื่ออำนวยความสะดวกทางการลงทุน

ตารางที่ 1 ภาคการลงทุนที่เปิดเสรีตามความตกลง ACIA¹⁴

ภาคการลงทุนที่เปิดเสรี	สาขาที่เปิดเสรี	ตัวอย่าง
ภาคการลงทุนหลัก	การผลิต	ผลิตอาหาร หรือ สิ่งทอ
	การเกษตร	ทำฟาร์มสัตว์ หรือ ปลูกพืชทำไร่
	การประมง	ทำประมง หรือ เพาะพันธุ์ปลา
	ป่าไม้	ทำโรงเลื่อยไม้ หรือผลิตภัณฑ์จากต้นไม้
	เหมืองแร่	สำรวจปิโตรเลียม หรือถ่านหิน
ภาคบริการที่เกี่ยวข้องกับภาคการลงทุนหลัก	บริการที่เกี่ยวข้องกับการผลิต	ให้บริการจัดการทางจ้งผลิตสินค้า
	บริการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร	ให้บริการจัดหาเครื่องจักรใช้ในการเกษตร
	บริการที่เกี่ยวข้องกับการประมง	ให้บริการดูแลการเพาะพันธุ์หรือทำฟาร์มปลา
	บริการที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้	การประเมินมูลค่าไม้ หรือการบริหารจัดการป่าไม้
	บริการที่เกี่ยวข้องเหมืองแร่	บริการขุดเจาะแร่

3.2 การไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination)

การเปิดเสรีการลงทุนตามความตกลง ACIA ต้องอยู่ภายใต้หลักการไม่เลือกปฏิบัติด้วย ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ความเสมอภาคในการปฏิบัติ: โดยหลักการคือนักลงทุนและการลงทุนในอาเซียน

¹⁰ ASEAN Secretariat, ASEAN Economic Community Factbook, Jakarta, February 2011, p. 25-26.

<http://www.asean.org/resources/item/asean-economic-community-factbook-2>

¹¹ มาตรา 3 ข้อ 3 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

¹² มาตรา 9 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

¹³ รายการข้อสงวนของประเทศต่างๆดูได้จาก <http://www.boi.go.th/index.php?page=acia>

¹⁴ ASEAN Secretariat, ASEAN Comprehensive Investment Agreement: A Guidebook for Business and Investors, Jakarta, March 2013, p.10. แหล่งที่มา: [http://www.asean.org/images/2013/news/ACIA/ACIA%20Guidebook2012%20\(14.3.13\).pdf](http://www.asean.org/images/2013/news/ACIA/ACIA%20Guidebook2012%20(14.3.13).pdf)

จะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เลือกปฏิบัติแตกต่างกันกับประเทศสมาชิกที่ลงทุนในกิจการเดียวกันนั้น บทบัญญัติที่รองรับหลักการดังกล่าวอยู่ในมาตรา 5 เรื่องการหลักการประติบัติติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) และมาตรา 6 หลักการประติบัติติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation Treatment: MFN) ของความตกลง ACIA

มาตรา 5: หลักการประติบัติติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT)
นักลงทุนจากประเทศสมาชิกอาเซียน A ที่ลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียน B ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเดียวกับนักลงทุนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น
มาตรา 6: หลักการประติบัติติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation Treatment: MFN)
นักลงทุนอาเซียนจะต้องได้รับการปฏิบัติไม่น้อยไปกว่านักลงทุนจากประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกันเองหรือจากประเทศที่สามที่ไม่ใช่ประเทศสมาชิกอาเซียน

(2) เสรีภาพในการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัท: ตามความตกลง ACIA มาตรา 8 ประเทศสมาชิกอาเซียนห้ามกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับสัญชาติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงเว้นแต่ได้เขียนไว้ในข้อสงวน หรือแม้แต่ประเทศสมาชิกอาจกำหนดให้คณะกรรมการบริษัทส่วนมากต้องมีสัญชาติหรือถิ่นที่อยู่ตามที่กำหนดแต่เงื่อนไขเหล่านี้ก็ไม่กระทบต่ออำนาจการควบคุมการลงทุนของนักลงทุนนั้น

(3) เสรีภาพในการประกอบธุรกิจการลงทุน: ภายใต้ความตกลง ACIA นักลงทุนอาเซียนมีเสรีภาพในการประกอบธุรกิจการลงทุนของตน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนห้ามบังคับใช้เงื่อนไขใดๆในการลงทุน เช่น การบังคับให้ใช้ชิ้นส่วนในประเทศ (Local Content) ข้อบังคับในการส่งออก หรือข้อกำหนดเรื่องดุลการค้ามาใช้บังคับ¹⁵

3.3 การคุ้มครองนักลงทุน (Investor Protections)

ความตกลง ACIA คุ้มครองนักลงทุนและการลงทุนโดยมีหลักการ ดังต่อไปนี้

(1) การปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม: ความตกลง ACIA กำหนดให้ประเทศสมาชิก

¹⁵ ความตกลง ACIA ได้อ้างถึงหลักการที่อยู่ในความตกลงว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้าภายใต้ WTO (Agreement on Trade-Related Investment Measures: TRIMs)

อาเซียนผู้รับการลงทุนต้องปฏิบัติต่อนักลงทุนและการลงทุนภายใต้หลักการของกฎหมาย ไม่ใช่หลักความอำเภอใจ และในกรณีที่จำดำเนินการต่อนักลงทุนจะต้องให้สิทธินักลงทุนในการโต้แย้งอธิบายหรือต่อสู้คดีและมีตัวแทนทางด้านกฎหมายเป็นผู้ดูแล รวมถึงให้สิทธิในการอุทธรณ์ต่อข้อกล่าวหาต่างๆ ได้¹⁶

(2) การดูแลความปลอดภัยและการปกป้องคุ้มครองการลงทุน: ความตกลง ACIA กำหนดให้ในกรณีที่เกิดการจลาจลหรือเหตุการณ์ความไม่สงบใด ประเทศสมาชิกอาเซียนผู้รับการลงทุนต้องให้ความปกป้องคุ้มครองดูแลความปลอดภัยแก่กิจการของนักลงทุนตามความจำเป็นด้วย¹⁷ และหากเกิดความเสียหายใดแก่กิจการของนักลงทุนให้นักลงทุนมีสิทธิได้รับการชดเชยความเสียหายได้¹⁸

(3) ห้ามยึดกิจการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย: ความตกลง ACIA กำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนผู้รับการลงทุนต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่การลงทุนหากมีการยึดกิจการของนักลงทุนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม¹⁹ และประเทศสมาชิกอาเซียนจะยึดกิจการของนักลงทุนได้หากเข้าองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ก. เป็นการยึดกิจการเพื่อวัตถุประสงค์ในทางสาธารณะ

ข. ต้องทำอยู่ภายใต้หลักการไม่เลือกปฏิบัติ

ค. หากมีผลกระทบต่อนักลงทุน ต้องจ่ายค่าชดเชยให้อย่างพอเพียง ทันที และมีประสิทธิภาพภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมาย

(4) การให้โอนเงินที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนได้อย่างเสรี : ความตกลง ACIA ได้ให้หลักประกันแก่นักลงทุนที่จะสามารถโอนเงินใดๆที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนไม่ว่าจะโอนเงินเข้าหรือออกนอกประเทศที่รับการลงทุนได้อย่างเสรี²⁰

3.4 การระงับข้อพิพาทระหว่างนักลงทุนกับรัฐ (Investor –State Dispute Settlement)

ความตกลง ACIA มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับนักลงทุน โดยส่งเสริมให้มีการระงับข้อพิพาททางเลือก (ADR) โดยวิธีตั้งแต่การประนีประนอม การไกล่เกลี่ย และการเจรจาปรึกษาหารือ และหากเกิดกรณีพิพาทขึ้นนักลงทุนอาเซียนสามารถฟ้องคดีต่อศาล หรือใช้อินญาโตตุลาการในทางระหว่างประเทศ เช่น ICSID, UNCITRAL หรือของหน่วยงานใดตามที่ได้ตกลงกัน

¹⁶ มาตรา 11 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

¹⁷ มาตรา 11 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

¹⁸ มาตรา 12 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

¹⁹ มาตรา 14 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

²⁰ มาตรา 13 ของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA)

หากมีข้อพิพาทใดๆเกิดขึ้นเกี่ยวกับการตีความความตกลง ACIA ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การลงทุนประเทศสมาชิกต้องกลับไปใช้กลไกการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐ (ASEAN State-to-State Dispute Settlement Mechanism) ภายใต้พิธีสารว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาทด้าน เศรษฐกิจของอาเซียน (ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism)

4. บทสรุป

ความตกลง ACIA เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในการทำให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นที่ดึงดูดการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติทั่วโลก ความตกลง ACIA ได้ให้ประโยชน์แก่นักลงทุนที่จะมาลงทุนในอาเซียนใน 4 เรื่องหลัก คือ เปิดเสรีการลงทุน การคุ้มครองการลงทุน การส่งเสริมการลงทุน และการอำนวยความสะดวกในการลงทุน

ลักษณะสำคัญของความตกลง ACIA คือเป็นการเปิดเสรีแบบก้าวหน้า (Progressive Liberalisation) ใน 5 สาขาหลัก ได้แก่ สาขาการผลิต สาขาการเกษตร สาขาประมง สาขาป่า ไม้ และสาขาเหมืองแร่ รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องกับสาขาต่างๆดังกล่าว นอกจากนี้ นักลงทุน ที่มาลงทุนในอาเซียนได้รับประโยชน์จากความตกลง ACIA ในเรื่องอื่นๆอีก เช่น ความโปร่งใส การระงับข้อพิพาท รวมถึงการส่งเสริมให้อาเซียนเป็นเป้าหมายการลงทุนของทั่วโลก

เพื่อการบรรลุเป้าหมายในการเปิดเสรีการลงทุน อาเซียนจึงใช้ความตกลง ACIA เป็น เครื่องมือทางกฎหมายที่สำคัญกำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียนปฏิบัติกับนักลงทุนและการ ลงทุนอย่างไม่เลือกปฏิบัติโดยอยู่ภายใต้หลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment: NT) และหลักการประติบัติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured-Nation Treatment: MFN) รวมทั้งความตกลง ACIA ยังปกป้องคุ้มครองนักลงทุนโดยกำหนดให้ประเทศสมาชิกอาเซียน ต้องปฏิบัติกับนักลงทุนและการลงทุนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม ดูแลความปลอดภัยกิจการ ของนักลงทุน ไม่ยึดกิจการโดยมิชอบด้วยกฎหมายและการให้โอนเงินทุนได้อย่างเสรีอีกด้วย

บรรณานุกรม

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, ความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA) แหล่ง ที่มา: <http://www.dtn.go.th/lesupload/les/serviceandinvestment/ACIA.pdf>

ASEAN Secretariat , ASEAN Comprehensive Investment Agreement: An Introduction, Jakarta, February 2013, แหล่งที่มา: [http://www.asean.org/images/2013/resources/publication/2012%20-%20ACIA%20An%20Introduction%20\(Apr\).pdf](http://www.asean.org/images/2013/resources/publication/2012%20-%20ACIA%20An%20Introduction%20(Apr).pdf)

ASEAN Secretariat , ASEAN Economic Community Blueprint, January, 2008 แหล่ง ที่มา: <http://www.asean.org/archive/5187-10.pdf>

ASEAN Secretariat, ASEAN Comprehensive Investment Agreement: A Guidebook for Business and Investors, Jakarta, March 2013, แหล่งที่มา: [http://www.asean.org/images/2013/news/ACIA/ACIA%20Guidebook2012%20\(14.3.13\).pdf](http://www.asean.org/images/2013/news/ACIA/ACIA%20Guidebook2012%20(14.3.13).pdf)

ASEAN Secretariat, ASEAN Economic Community Factbook, Jakarta, February 2011, p. 25-26. <http://www.asean.org/resources/item/asean-economic-community-factbook-2>

ASEAN Comprehensive Investment Agreement (ACIA) แหล่งที่มา: <http://www.asean.org/images/2012/Economic/AIA/Agreement/ASEAN%20Comprehensive%20Investment%20Agreement%20%28ACIA%29%202012.pdf>

การเปิดเสรีสาขาโสตทัศนภาพใต้กรอบ ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน

- ดร. ประพันธ์พงษ์ จำอ่อน -

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

การเปิดเสรีสาขาบริการโสตทัศนภาพ (Audiovisual Services) ในอาเซียนอยู่ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Framework Agreement in Services: AFAS) ซึ่งเป็นข้อตกลงเพื่อเปิดตลาดการค้าบริการเสรีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการจัดทำข้อผูกพันตั้งแต่ชุดที่ 1-10 เพื่อให้การเปิดเสรีรุดหน้าไปตามลำดับ ปัจจุบันประเทศสมาชิกอาเซียนได้ผูกพันตามข้อตกลงเปิดเสรีการค้าบริการในชุดที่ 9 (ยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์) ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยผูกพันเปิดตลาดสาขาบริการทั้งหมด 101 สาขาจาก 128 สาขาบริการ และในข้อผูกพันชุดที่ 10 ซึ่งจะจัดทำขึ้นในปี 2558 ประเทศไทยจะต้องผูกพันสาขาบริการเพิ่มขึ้น 9 สาขาบริการ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่เลขานุการอาเซียนตั้งไว้

1. หลักการเบื้องต้นของข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Framework Agreement in Services: AFAS)

อารัมภบทของข้อตกลง AFAS ได้กล่าวถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในด้านการค้าบริการเพื่อสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่มในการสนับสนุนการเปิดเสรีการค้า และเน้นย้ำถึงการปฏิบัติตามข้อผูกพันภายใต้ข้อตกลง GATS ซึ่งอนุญาตให้เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อเป็นการเปิดเสรีทางการค้าบริการระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกในกลุ่มเศรษฐกิจนั้นๆ¹ AFAS แสดงให้เห็นถึงการรับหลักการเปิดเสรีการค้าบริการมาโดยตรงจากข้อตกลง GATS โดยได้ระบุให้ใช้ขอบเขตของข้อตกลง GATS มาใช้บังคับในกรณีที่ข้อตกลง AFAS มิได้มีขอบเขตระบุไว้โดยชัดแจ้ง² โดยข้อตกลง AFAS มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

ก) ส่งเสริมความร่วมมือในด้านการค้าบริการระหว่างรัฐสมาชิกเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ

และการแข่งขัน รวมถึงก่อให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถ และเพิ่มความหลากหลายของบริการ และผู้ให้บริการทั้งภายในอาเซียนและนอกอาเซียน

ข) ประเทศสมาชิกอาเซียนกำจัดการอุปสรรคทางการค้าบริการอย่างมีนัยสำคัญ (Substantially) ระหว่างกัน

ค) เปิดเสรีการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในระดับที่ลึกกว่าที่ผูกพันภายใต้ข้อตกลง GATS และครอบคลุมสาขาบริการที่มากกว่าตามที่ผูกพันภายใต้ข้อตกลง GATS

หลังจากที่ AFAS ได้มีการจัดตั้งวัตถุประสงค์ดังกล่าวไว้ในปี พ.ศ. 2538 อาเซียนได้จัดทำแผนติดตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยแผนที่เป็นรูปธรรมที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์ของ AFAS คือแผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ (Vientiane Action Program: VAP) ซึ่งถือกำเนิดขึ้นในปี พ.ศ. 2548 ในการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนครั้งที่ 37 ณ กรุงเวียงจันทน์ โดยได้เน้นย้ำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนปฏิบัติตามข้อผูกพันภายใต้ข้อตกลง AFAS เพื่อให้พร้อมรับกับวิสัยทัศน์ที่จะจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ตกลงในปี พ.ศ. 2558 เป็นปีที่ประเทศสมาชิกอาเซียนจะได้เปิดเสรีการค้าบริการระหว่างกันโดยสมบูรณ์ ยกเว้นเพียงแค่บางสาขาบริการย่อยเท่านั้นที่จะมีการตกลงกันให้ความยืดหยุ่นในกรณีที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะเปิดเสรี³

สาขาบริการที่จะต้องทำการเปิดเสรีภายใต้ข้อตกลง AFAS นั้นให้เป็นไปตามสาขาบริการที่ระบุไว้ตามข้อตกลง GATS ในการที่จะทำการเปิดเสรี (Sectoral Classification List: W120 และ CPC) โดยในการเปิดเสรีสาขาโสตทัศนภาพ (Audiovisual Services) ภายใต้ความตกลง AFAS จะประกอบไปด้วยสาขาบริการย่อยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1: การจำแนกสาขาบริการย่อยโสตทัศนภาพของ AFAS ตาม CPC

Audiovisual Services (บริการโสตทัศนภาพ)
(a) Motion picture and video tape production and distribution services : Film/video production and distribution services excluding promotion or advertising services (CPC 96112+96113) บริการผลิตและจัดจำหน่ายภาพยนตร์และวิดีโอ: บริการการผลิตและจัดจำหน่ายฟิล์ม/วิดีโอ ไม่รวมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

¹ AFAS Preamble, paragraphs 2 to 8.

² AFAS Article XIV (1)

³ Vo Tri Thanh and Paul Bartlett, Ten Years of ASEAN Framework Agreement on Services (AFAS): An Assessment (2006), 1.

Video tape production services for scientific education (CPC 1.1 : part of 96121) บริการผลิตวิดีโอเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
(b) Motion picture projection services: Video projection services in private screening rooms, excluding all broadcasting and AV series (Part of CPC 96122) ธุรกิจบริการฉายวิดีโอในห้องฉายส่วนบุคคลไม่รวมการออกอากาศและโทรทัศน์
(c) Radio/television services - Production services of radio programmes (CPC 96131) - Production services of television programmes (CPC 96132) บริการวิทยุ/โทรทัศน์: - บริการผลิตรายการวิทยุ (CPC 96131) - บริการผลิตรายการโทรทัศน์ (CPC 96132)
Production of services of television programmes, live or recorded, excluding all broadcasting and AV services (Part of CPC Version 1:1: 96121) บริการผลิตรายการโทรทัศน์แบบถ่ายทอดสดหรือบันทึกไว้ ซึ่งไม่รวมการออกอากาศและโทรทัศน์
(d) Radio and television transmission services (CPC 7524) บริการออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์
(e) Sound recording Production of sound recording only (excl. all broadcasting and AV services) บริการบันทึกเสียง บริการบันทึกเสียงเฉพาะการผลิต (ไม่รวมการออกอากาศและโทรทัศน์)
Production of sound recording for higher education in University only (excl. all broadcasting and AV services) ธุรกิจบริการบันทึกเสียงเฉพาะการผลิตเพื่อศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย (ไม่รวมการออกอากาศและโทรทัศน์)

(f) Other (Colour correction services, i.e. adding, modifying, or excluding colour of audiovisual works produced on film, video, or digital media, etc.) electronically, using digital techniques) ธุรกิจอื่นๆ: ธุรกิจการปรับแต่งสีโดยใช้เทคนิคดิจิทัล เช่น เพิ่มปรับหรือแยกสีสำหรับงานสื่อดิจิทัลต่างๆด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
E. Other Communication equipment maintenance services on a fee or contract basis (CPC 75450)

2. หลักการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน

หลักการในการเปิดเสรีการค้าบริการของข้อตกลง AFAS คือ ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องเปิดเสรีอย่างก้าวหน้าเป็นลำดับ (Progressive Liberalization) ตามรอบการเจรจาเพื่อลดเลิกข้อจำกัดต่อการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และข้อจำกัดหลักปฏิบัติเยี่ยงชาติ (National Treatment) โดยครอบคลุมสาขาบริการทั้ง 12 สาขาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และการเปิดเสรีของทั้ง 12 สาขานั้นต้องครอบคลุมทั้งสี่รูปแบบการให้บริการ (Mode of Supply) ดังนี้

2.1 รูปแบบการให้บริการ (Mode of Supply)

รูปแบบที่ 1 (Mode 1) การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross-Border Supply)

- การให้บริการลักษณะนี้จะเกิดขึ้นโดยผู้ให้บริการและผู้รับบริการยังคงอยู่ในประเทศของตนเอง แต่การให้บริการจะเกิดขึ้นผ่านสื่อตัวกลาง เช่น อินเทอร์เน็ต

รูปแบบที่ 2 (Mode 2) การเดินทางจากประเทศตนไปยังอีกประเทศหนึ่งเพื่อรับบริการ (Consumption Abroad)

- การให้บริการลักษณะนี้จะเกิดขึ้นโดยที่ผู้ให้บริการยังคงอยู่ในประเทศตนเอง แต่ผู้รับบริการจะเป็นฝ่ายที่เคลื่อนย้ายเพื่อไปรับบริการยังประเทศที่ผู้ให้บริการประกอบกิจการอยู่ เช่น นักศึกษาจากประเทศไทยเดินทางไปประเทศสิงคโปร์เพื่อไปรับบริการการศึกษา

รูปแบบที่ 3 (Mode 3) การจัดตั้งธุรกิจไปอีกประเทศ (Commercial Presence)

- การให้บริการลักษณะนี้จะเกิดขึ้นโดยที่ผู้ให้บริการจากประเทศหนึ่งเข้าไปจัดตั้งธุรกิจในอีกประเทศหนึ่งเพื่อให้บริการกับผู้บริโภคของประเทศนั้น เช่น ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากประเทศสิงคโปร์เข้ามาจัดตั้งบริษัทโทรคมนาคมในประเทศไทยเพื่อให้บริการแก่ผู้บริโภคในไทย

รูปแบบที่ 4 (Mode 4) การให้บริการผ่านบุคคลธรรมดา (Movement of Natural Persons)

- การให้บริการลักษณะนี้เป็นการทำงานที่บุคคลธรรมดาเดินทางไปให้บริการในอีกประเทศหนึ่ง เช่นวิศวกรเดินทางจากประเทศไทยเพื่อไปทำงานทางวิศวกรรมที่ประเทศสิงคโปร์

หลักการเปิดเสรีการค้าบริการอาเซียนภายใต้ข้อตกลง AFAS นั้นได้สะท้อนหลักการของการเปิดเสรีภายใต้กรอบของข้อตกลง GATS โดยมุ่งเน้นให้ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่เป็นข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด (Market Access Limitation) และข้อจำกัดในการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment Limitation) ซึ่งอุปสรรคทางการค้าทั้งสองรูปแบบมีลักษณะดังนี้

2.2 ข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด (Limitation to Market Access)

ข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาด เป็นมาตรการหรือข้อจำกัดที่หน่วยงานของประเทศนำเข้าบริการปฏิบัติกับผู้ให้บริการต่างชาติในทางที่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการให้บริการในตลาดภายในประเทศนำเข้า ข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดนี้อาจเป็นกฎหมาย หรือมาตรการในประเทศนำเข้าที่สร้างเงื่อนไขในการเข้ามาประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการต่างชาติ ข้อตกลง AFAS ใช้หลักการเดียวกันกับข้อตกลง GATS ซึ่งกำหนดข้อจำกัดในการเข้าสู่ตลาดไว้ดังนี้

ก) การจำกัดปริมาณการให้บริการ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของโควตา การผูกขาดโดยผู้ให้บริการภายในประเทศ หรือเงื่อนไขในการออกใบอนุญาต เช่น การกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการจากประเทศสมาชิกอาเซียน

ข) การจำกัดมูลค่าของบริการของจากผู้ให้บริการต่างชาติ เช่น การกำหนดให้ผู้ให้บริการโทรคมนาคมจากประเทศสมาชิกอาเซียนต้องมีมูลค่าธุรกรรมมากไม่เกินร้อยละเท่าใดของมูลค่าทรัพย์สินของธุรกิจในสาขาโทรคมนาคมรวมกัน

ค) การจำกัดจำนวนผู้ให้บริการต่างชาติ เช่น มาตรการห้ามผู้ให้บริการสาขาก่อสร้างจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาประกอบธุรกิจบริการในประเทศเกินกว่า 5 รายต่อปี

ง) การจำกัดสัดส่วนของบุคคลกรที่จ้างในสาขาบริการ เช่น มาตรการจำกัดจำนวนแรงงานต่างชาติในธุรกิจบริการสาขาในสาขาหนึ่งให้มีจำนวนไม่เกินตามที่กำหนดไว้

จ) การจำกัดประเภทขององค์กรธุรกิจต่างชาติที่จะเข้ามาให้บริการ เช่น การอนุญาตให้ผู้ให้บริการจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้ามาประกอบธุรกิจในรูปแบบบริษัทจำกัดเท่านั้น

ฉ) การจำกัดสัดส่วนการถือครองทุนของผู้ให้บริการต่างชาติ เช่น การอนุญาตให้ผู้ให้บริการจากประเทศสมาชิกอาเซียนมีสัดส่วนการถือหุ้นในธุรกิจโทรคมนาคมได้ไม่เกินร้อยละ

49 เป็นต้น

2.3 ข้อจำกัดในการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (Limitation to National Treatment)

ข้อจำกัดในการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ เป็นมาตรการหรือข้อจำกัดที่หน่วยงานของประเทศนำเข้าบริการบังคับใช้หรือปฏิบัติกับผู้ให้บริการต่างชาติแตกต่างไปจากที่ปฏิบัติกับผู้ให้บริการของประเทศนำเข้า มาตรการที่ถือว่าเป็นข้อจำกัดในการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ได้แก่ มาตรการอุดหนุนธุรกิจเฉพาะธุรกิจคนชาติตนเอง เงื่อนไขเรื่องสัญชาติในการบริหารนิติบุคคล มาตรการบังคับให้ธุรกิจบริการต่างชาติต้องถ่ายเทเทคโนโลยีโดยที่ธุรกิจบริการในประเทศไม่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนี้ และมาตรการห้ามคนต่างชาติในการถือครองที่ดิน เป็นต้น

3. ข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการ (Schedule of Commitment) ภายใต้ข้อตกลงว่าด้วยการค้าบริการอาเซียน

การที่จะทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเปิดเสรีการค้าระหว่างกันได้นั้นมีกลไกที่เรียกว่า ตารางข้อผูกพัน (Schedule of Commitment) ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องทำการเจรจาเปิดเสรีบริการในสาขาต่างๆ โดยกำหนดเป้าหมาย และกรอบระยะเวลาในแต่ละรอบการเจรจา เมื่อการเจรจาในแต่ละรอบสิ้นสุดลง ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศจะต้องนำข้อผูกพันที่ตนเองยินยอมจะเปิดเสรีมาผนวกไว้ในตารางข้อผูกพันของประเทศตน ในการเจรจาตารางข้อผูกพัน ข้อตกลง AFAS ใช้วิธีการเจรจาโดยระบุสาขาที่ต้องการจะเจรจาเปิดเสรี หรือเรียกว่า Positive List ซึ่งวิธีการเจรจาแบบ Positive List จะเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกระบุสาขาที่ต้องการเปิดเสรีโดยการใส่รายสาขาที่ต้องการที่จะเปิดเสรีไว้ในบัญชี (List) ซึ่งเมื่อประเทศสมาชิกใดระบุสาขาที่ต้องการเปิดเสรีไว้ในบัญชีแล้ว ก็จะต้องผูกพันเปิดเสรีในสาขาตามที่ตนระบุไว้ในบัญชีทั้งหมด⁴ วิธีการเจรจาแบบ Positive List เป็นวิธีการเจรจาที่ใช้ในข้อตกลง GATS เช่นกัน โดยเมื่อแต่ละประเทศเห็นบัญชีของรายสาขาบริการที่ต้องการจะเปิดเสรีซึ่งกันและกัน ก็จะเปิดโอกาสให้แต่ละประเทศสามารถเจรจาระหว่างกันต่อไปในรอบหน้าเพื่อเจรจาให้ประเทศคู่ค้านำสาขาบริการที่ยังไม่อยู่ในบัญชีในรอบนี้ เข้ามาอยู่ในบัญชีในรอบหน้า⁵

การจัดทำตารางข้อผูกพันการค้าบริการในอาเซียนได้มีองค์กรที่ทำหน้าที่ดูแลการดำเนินการเจรจา คือคณะกรรมการประสานงานบริการอาเซียน (Coordinating Committee on Services: CCS) โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องมีข้อผูกพันในการเปิดเสรีบริการในแต่ละรอบเจรจาในระดับที่ลึกขึ้น และครอบคลุมสาขาให้มากขึ้นในแต่ละรอบ เมื่อการเจรจาแต่ละรอบสิ้นสุด

⁴ Jenny Corbett, 'Services Trade Liberalisation in the ASEAN Economic Community and Beyond' in H Soesastro (ed), Deepening Economic Integration - The ASEAN Economic Community and Beyond (ERIA Research Project Report 2007-1-2, 2008), 104.

⁵ Thanh and Bartlett (2006), 1.

ลง ประเทศสมาชิกอาเซียนจะส่งตารางข้อมูลพันธันในรูปแบบเป็นชุดการเจรจา (Package) โดยตั้งแต่การเริ่มลงนามข้อตกลง AFAS ประเทศสมาชิกอาเซียนได้ทำการเจรจาตารางข้อมูลพันธันไปแล้วทั้งหมด 9 ชุด โดยชุดที่ 10 กำลังอยู่ระหว่างการเจรจา⁶

ตารางข้อมูลพันธันการเปิดเสรีการค้าบริการจะจัดทำเป็นสองตาราง ได้แก่ตารางข้อมูลพันธันทั่วไป (Horizontal Commitment) และตารางข้อมูลพันธันเฉพาะรายสาขา (Sector-Specific Commitment) สำหรับตารางข้อมูลพันธันทั่วไปเป็นข้อมูลพันธันที่เมื่อประเทศตกลงยอมผูกพันตามนั้นแล้ว จะผูกมัดทุกสาขาบริการที่ปรากฏในตารางข้อมูลพันธัน สำหรับตารางข้อมูลพันธันเฉพาะรายสาขานั้นจะผูกพันไปตามระดับการเปิดเสรีในแต่ละสาขาบริการที่ประเทศนั้นๆตกลงผูกพันนอกเหนือไปจากที่ได้ผูกพันไว้แล้วตามตารางข้อมูลพันธันทั่วไป

สำหรับกรอบระยะเวลาการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียน ภายใต้แผนแม่บทประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการยกเลิกข้อจำกัดและมาตรการต่างๆที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดในสาขาบริการทั้งหมดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ก) ยกเลิกข้อจำกัดต่อการค้าบริการในสาขาเร่งรัด (Priority Sectors) ภายในปี พ.ศ. 2553 ได้แก่ สาขาบริการขนส่งทางอากาศ (Air Transport) สาขาบริการโทรคมนาคมและคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (e-ASEAN) สาขาบริการสุขภาพ (Healthcare) และสาขาบริการการท่องเที่ยว (Tourism) ซึ่งสาขาเร่งรัดเหล่านี้ได้ถูกระบุไว้ภายใต้แผนปฏิบัติการเวียงจันทน์ให้เป็นสาขาเร่งรัด (Priority Sectors) ที่จะต้องทำการเปิดเสรีให้ได้โดยเร็วที่สุด

ข) ยกเลิกข้อจำกัดต่อการค้าบริการในสาขาโลจิสติกส์ ภายในปี พ.ศ. 2556

ค) ยกเลิกข้อจำกัดต่อการค้าบริการในสาขาอื่นๆ ภายในปี พ.ศ. 2558

ในการยกเลิกข้อจำกัดและมาตรการต่างๆที่เป็นอุปสรรคทางการค้าบริการนั้น ในเรื่องสัดส่วนผู้ถือหุ้น ได้กำหนดให้สมาชิกอาเซียนต้องอนุญาตให้ผู้ให้บริการจากอาเซียนด้วยกันเองเข้ามาถือหุ้นในนิติบุคคลที่เข้ามาประกอบธุรกิจบริการในประเทศตนได้ถึงสัดส่วนร้อยละ 70 อย่างไรก็ตามประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถสงวนมาตรการหรือข้อจำกัดที่จำเป็นตามแต่ละสาขาบริการได้ร้อยละ 15 ของการผูกพันเปิดเสรีทั้งหมด (Flexibility Clause)⁷

⁶ ข้อมูลล่าสุด จากการประชุมเพื่อหารือการจัดทำข้อมูลพันธันการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 10 ของไทยภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน (AFAS) ณ ห้องประชุม 30410 ชั้น 4 สำนักปลัดกระทรวงพาณิชย์ วันพุธที่ 15 ตุลาคม 2557 เวลา 13.30 น.

⁷ ข้อมูลจากการประชุมเพื่อหารือการจัดทำข้อมูลพันธันการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 10 ของไทยภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน (AFAS) ณ ห้องประชุม 30410 ชั้น 4 สำนักปลัดกระทรวงพาณิชย์ วันพุธที่ 15 ตุลาคม 2557 เวลา 13.30 น.

4. สถานะล่าสุดของข้อมูลพันธันเปิดเสรีบริการไอทีของประเทศไทยภายใต้ข้อตกลงเปิดเสรีการค้าบริการอาเซียน

ประเทศไทยได้ลงนามความผูกพันชุดล่าสุด (ชุดที่ 9) ในกรอบความตกลง AFAS ไปเมื่อปี 2556 โดยในสาขาไอที (Audiovisual Services) ประเทศไทยได้ผูกพันเปิดเสรีให้นักลงทุนอาเซียนมาจัดตั้งธุรกิจในประเทศไทยและถือหุ้นได้ร้อยละ 70 ในธุรกิจบริการย่อยไอทีชุดนี้ดังต่อไปนี้

- ธุรกิจบริการฉายวิดีโอทัศนียภาพในห้องฉายส่วนบุคคลไม่รวมการออกอากาศและไอที
- ธุรกิจการผลิตรายการโทรทัศน์แบบถ่ายทอดสดหรือบันทึกไว้ ซึ่งไม่รวมการออกอากาศและไอที
- ธุรกิจบริการผลิตวิดีโอทัศนียภาพเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
- ธุรกิจบริการบันทึกเสียงเฉพาะการผลิตเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย (ไม่รวมการออกอากาศและไอที)
- ธุรกิจการปรับแต่งสีโดยใช้เทคนิคดิจิทัล เช่น เพิ่มปรับหรือแยกสีสำหรับงานไอที

ข้อมูลพันธันของประเทศไทยในชุดข้อมูลพันธันที่ 9 (ล่าสุด) ในการเปิดเสรีบริการไอทีมีรายละเอียดดังตารางที่ 2 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 2: ข้อมูลพันธันของประเทศไทยในชุดข้อมูลพันธันที่ 9 (ล่าสุด) ในสาขาบริการไอที

บริการไอที
<p>1. ข้อจำกัดทั่วไป</p> <p>การผูกพันของประเทศไทยคงข้อจำกัดต่อการเปิดเสรีดังต่อไปนี้</p> <p>(ก) การให้บริการโดยนิติบุคคลต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยเท่านั้น</p> <p>(ข) กรรมการบริหาร รวมถึงผู้บริหารหรือเทียบเท่า จะต้องสัญชาติไทยและมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย</p> <p>(ค) บุคคลหรือตัวแทนนิติบุคคลที่เป็นผู้ขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจต้องมีสัญชาติไทย</p> <p>(ง) ประเทศไทยยังคงสงวนสิทธิให้ต่างชาติที่เข้ามาให้บริการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน</p> <p>(จ) ประเทศไทยยังคงสงวนสิทธิในการใช้มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการอุดหนุน และสิทธิพิเศษ เงินลงทุนขั้นต่ำ มาตรการที่เกี่ยวข้องกับภาษี และการคงไว้ซึ่งข้อจำกัดเรื่องสัญชาติ</p>

สาขาธุรกิจ	เงื่อนไขการเปิดเสรีใน Package 9	
	เงื่อนไขการเปิดตลาด	เงื่อนไขการปฏิบัติเยี่ยงชาติ
(a) Motion picture and video tape production and distribution services : Film/video production and distribution services excluding promotion or advertising services บริการผลิตและจัดจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ : บริการการผลิตและจัดจำหน่ายฟิล์ม/วีดิโอ ไม่รวมการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย (CPC 96112+96113)	- คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 - ไม่ผูกพันสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1)	ไม่ผูกพันสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1)
Video tape production services for scientific education บริการผลิตวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ (CPC 96121)	คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70	ตาม (1.) ข้อจำกัดทั่วไป
(b) Motion picture projection services: Video projection services in private screening rooms, excluding all broadcasting and AV series ธุรกิจบริการฉายวีดิทัศน์ในห้องฉายส่วนบุคคลไม่รวมการออกอากาศและโสตทัศน (Part of CPC 96122)	คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70	ตาม (1.) ข้อจำกัดทั่วไป
(c) Radio/television services - Production services of radio programmes (CPC 96131) - Production services of television programmes (CPC 96132) บริการวิทยุ/โทรทัศน์: บริการผลิตรายการวิทยุ (CPC 96131) บริการผลิตรายการโทรทัศน์ (CPC 96132)	- คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 - ไม่ผูกพันสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1)	ไม่ผูกพันสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1)

สาขาธุรกิจ	เงื่อนไขการเปิดเสรีใน Package 9	
	เงื่อนไขการเปิดตลาด	เงื่อนไขการปฏิบัติเยี่ยงชาติ
Production of services of television programmes, live or recorded, excluding all broadcasting and AV services บริการผลิตรายการโทรทัศน์แบบถ่ายทอดสดหรือบันทึกไว้ ซึ่งไม่รวมการออกอากาศและโสตทัศน (Part of CPC Version 1:1: 96121)	- คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70 - ไม่ผูกพันสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1)	ไม่ผูกพันสำหรับการให้บริการข้ามพรมแดน (Mode 1)
(d) Radio and television transmission services (CPC 7524) บริการออกอากาศทางวิทยุและโทรทัศน์	ยังไม่เปิดตลาด	ยังไม่เปิดตลาด
(e) Sound recording Production of sound recording only (excl. all broadcasting and AV services) บริการบันทึกเสียง บริการบันทึกเสียงเฉพาะการผลิต (ไม่รวมการออกอากาศและโสตทัศน)	อนุญาตให้คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49	ตาม (1.) ข้อจำกัดทั่วไป
Production of sound recording for higher education in University only (excl. all broadcasting and AV services) ธุรกิจบริการบันทึกเสียงเฉพาะการผลิตเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย (ไม่รวมการออกอากาศและโสตทัศน)	อนุญาตให้คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70	ตาม (1.) ข้อจำกัดทั่วไป

สาขาธุรกิจ	เงื่อนไขการเปิดเสรีใน Package 9	
	เงื่อนไขการเปิดตลาด	เงื่อนไขการปฏิบัติเชิงชาติ
(f) Other (Colour correction services, i.e. adding, modifying, or excluding colour of audiovisual works produced on film, video, or digital media, etc.) electronically, using digital techniques) ธุรกิจอื่นๆ: ธุรกิจการปรับแต่งสีโดยใช้เทคนิคดิจิทัล เช่น เพิ่มปรับหรือแยกสีสำหรับงานสื่อดิจิทัลต่างๆด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์	อนุญาตให้คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70	ตาม (1.) จ้างจำกัดทั่วไป
E. Other Communication equipment maintenance services on a fee or contract basis (CPC 75450)	อนุญาตให้คนต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 70	ตาม (1.) จ้างจำกัดทั่วไป

ที่มา : เอกสารการเปิดตลาดการค้าบริการชุดที่ 10 ของไทยภายใต้กรอบความตกลงการค้าบริการอาเซียน (AFAS) ณ ห้องประชุม 30410 ชั้น 4 สำนักปลัดกระทรวงพาณิชย์ วันพุธที่ 15 ตุลาคม 2557 เวลา 13.30 น.

ศูนย์วิเทศอาเซียน

กองการต่างประเทศ สำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้บริหาร

นายภัทรศักดิ์ วรรณแสง	เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
นายบวรศักดิ์ ทวีพัฒน์	ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ประจำสำนักประธานศาลฎีกา
นายสรจรัส เบญจกุล	รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม
นางจิตติรัตน์ นรินทางกูร	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนัก ประธานศาลฎีกา ณ ออยุธยา
นางสาวนิภาภรณ์ วงศ์วัฒนะเดช	ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
นางอรพินธุ์ เต็มตามกลม	ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ

